Mann Tax Services
Individual, Trucking or Business Taxes
As Low As $29.99
CTEC California Tax Education Council Approved Tax Preparer
For Fast Refund: e-file
For Appointments.
Ph:(510) 468-9381
Email: manntaxservices@gmail.com
Gurdawar S. Mann

SELLING MOTELS IS OUR ONLY BUSINESS
SUPER 8
Kansas
50 Units, Interior Corridor
Manager's Apartment
Grossing-$815,000
Asking– 3.4 Times
Jas Randhawa 510.406.5056
Bob Seth 408.807.9784
INDUS VALLEY INVESTMENTS

ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
ਫੈਮਿਲੀ ਲਾਅ
Kuldip Singh Dhariwal
Attorney At Law
Tel: (510) 744-1280
Fax: (510) 744-4192
ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਰੀਵਾਲ
3100 Mowry Ave. #303, Fremont, CA 94538
E-mail: kuldipdhariwal@yahoo.com

Tenth Year in Publication
ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢
Email:punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com
ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 10, Issue 15, 11 April, 2009 20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਬੰਨੀ ਮੁੱਦੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਵਖ਼ਤ ਪਾਇਆ

ਬਿੰਦਰ ਬਸਰਾ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਟਾਈਟਲਰ ਅਤੇ ਬੰਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹੇਠ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਲਿਫਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਵਲੋਂ 84 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇਣ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਲਈ ਟਿਕਟ ਦੇਣ ਵਿਰੁਧ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਲੰਘੀ 29 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਕ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੋਈ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਦੇ ਪੱਖ 'ਚ ਸੰਵੇਦਨਾ ਲਹਿਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਰੋਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਨੂੰ ਬੰਨੀ ਪੱਖੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਲਹਿਰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਗੇ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਐਨ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਪਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਰੋਸ ਨੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਗਠਜੋੜ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਭਾਵੁਕ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਭਾਲ 'ਚ ਫਿਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਲੋਂ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇਸ਼ 'ਚ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਉਠੀ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦਿਨੋ ਦਿਨ

ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਪਟਿਆਲੇ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਚੋਣ ਲੜਨ ਸਬੰਧੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਜ਼ੋਰ ਫੜਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਰਾਜਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਟਿਕਟ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਨਰਾਜ਼ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਵੀ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੋਹਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁਸਤ ਪਏ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਰਕਰ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਮੁੜ ਤੋਂ ਲਾਮਬੰਦ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਭਰ 'ਚ ਰੋਸ ਧਰਨੇ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 4 ਉਤੇ)

1984 ਦਾ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ

ਟਾਲੂ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਖਿਝੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਚਿਦੰਬਰਮ ਵੱਲ ਜੁੱਤੀ ਵਗਾਹ ਕੇ ਮਾਰੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ): ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਤਰੀ ਪੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੀ ਅਖਬਾਰ ਦੈਨਿਕ ਜਾਗਰਣ ਦੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਵਲੋਂ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੁੱਤੀ ਕੱਢ ਮਾਰੀ। ਜੁੱਤੀ ਸ੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਦੇ ਮੋਢੇ ਨੇੜਿਓਂ ਗੁਜ਼ਰ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾ ਡਿੱਗੀ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟਾਈਟਲਰ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਸਮੇਤ ਦਿੱਲੀ ਦੰਗਿਆਂ ਲਈ ਕਥਿੱਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਮੁੜ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਚਿਦੰਬਰਮ ਵਲ ਬੂਟ ਉਛਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ। ਸ੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਗੁੱਸੇ ਗਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾਓ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾਣ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਪਰ ਮੌਕੇ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਤੇ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਹਾਲ ਅੰਦਰ ਜਿੱਥੇ ਹਫ਼ੜਾ-ਦਫੜੀ ਮੱਚ ਗਈ, ਉਥੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਭਾਵੁਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰੀ ਜਦੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖ ਦੰਗਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ। ਟਾਈਟਲਰ ਬਾਰੇ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਨਾ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸੀ ਬੀ ਆਈ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਫਿਰ ਵੀ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅੜ੍ਹੇ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 18 ਉਤੇ)

ਕਾਰ, ਘਰ, ਜੀਵਨ ਤੇ ਬਿਜਨਸ
ਵਾਜਬ ਭਾਅ 'ਤੇ ਬੀਮੇ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਭ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ
Truck Insurance
Liquor Store/Gas Stations
Workers Compensation
Manjit Gill
Prisident
CA Lic#OB23990
Civil Service Employees Insurance Group
CSE
Gill Financial & Insurance Services
510-415-2368
209-524-4008
www.gillfinancial.com

ਮਠਿਆਈਆਂ ਅਤੇ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ
Raja SWEETS & INDIAN CUISINE
LUNCH BUFFET - DINNER - TAKE OUT - CATERING - BANQUETS
TOLL FREE 1-866-FOR RAJA
ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।
ਅਸੀਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਕੁਆਲਟੀ ਮਠਿਆਈਆਂ ਅਤੇ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।
Wholesale and Retail
Raja Indian Cuisine & Bar
Ph: 510-264-9300
1275 W Winton Ave
Hayward, CA 94545
Ph: 510-489-9100
Fax:510-489-9111
31853 Alvrado Blvd
Union City, CA 94587
ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੇਟ।
Call Makhan Bains or Ravinder Singh for your next party
Or visit us: www.rajasweets.com

Law Offices Of Manpreet S. Gahra
*ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
*ਫੈਮਿਲੀ ਲਾਅ
*ਬਿਜਨਸ ਲਾਅ
Manpreet S. Gahra
Attorney At Law
Berkeley Office
2161 Shattuck Ave. #304, Berkeley
Ph. 510-841-4582
Fax: 510-217-6847
Sacramento Office
Call For Appointments
Ph. 916-924-1617
Email: manpreet@gahralaw.com

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੈਨਹੋਜ਼ੇ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਦੇਗ ਤੇਗ ਫਤਹਿ

ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਮਾਨ ਕੋ ਤਿਆਗੈ, ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਜੋ ਪਰਤ੍ਰੀਆ ਤੇ ਭਾਗੈ॥
ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਪਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਕੋ ਤਿਆਗੈ, ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਨਾਮ ਰਤ ਲਾਗੈ॥

ਪੰਥ ਕੀ ਜੀਤ

ਸਮੂਹ ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਦੀ

ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ।। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ।।

ਆਪ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਜਾਣਗੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ, ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਜੱਥੇ ਅਤੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਗੁਰਬਾਣੀ ਜਸ ਅਤੇ ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਸਰਵਣ ਕਰਾ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ। 18 ਅਪ੍ਰੈਲ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ 12 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥੇ ਵਲੋਂ ਆਸਾ ਜੀ ਕੀ ਵਾਰ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਲੜੀਆਂ ਦੇ ਰੱਖੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ

11 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ 408-274-9373 ਫੋਨ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚੋਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ

ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੀ ਰਸਮ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚੋਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ॥

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ

ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਵਲੋਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕੇ ਗਏ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਡਾ. ਗੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਗਰ ਨਾਲ 408-712-4145 ਫੋਨ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ

14 ਅਪ੍ਰੈਲ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਿਊਲਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ) ਅਤੇ ਭਾਈ ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਮਾਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਲੰਗਰ ਸਜਾਏ ਜਾਣਗੇ। 19 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਚੰਚਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥੇ

ਭਾਈ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਬਕਾ ਹਜੂਰੀ ਰਾਗੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਨਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਗੀ ਜੱਥੇ, ਭਾਈ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਢਾਡੀ ਜੱਥਾ, ਭਾਈ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਜੱਥਾ ਅਤੇ ਭਾਈ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਥਾ ਵਾਚਕ ਵਲੋਂ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ:ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਇਮਾਰਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ, ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ, ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਅਤੇ ਲਇਬਰੇਰੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸਾਰੀ ਆਪ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਕਮਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰੀਵਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਮਾਇਆ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਜਰੂਰ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉ ਜੀ। ਇਮਾਰਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ 408-568-0034 ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ 408-406-0703 ਦੇ ਫੋਨ ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦੇ ਦਾਸ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੱਖਰ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ

Gurdwara Sahib San Jose, California

3636 Murillo Ave. San Jose 95148, Ph: 408-274-9373

ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਅਸਥਾਨ

ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸਟਾਕਟਨ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

1930 South Grant Street, Stockton CA 95206 (A Historical Land Mark of CA.)

ਗਿਆਰ੍ਹਵਾਂ ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ

19 ਅਪਰੈਲ, 2009 (ਐਤਵਾਰ)

"ਕਾਦਿਰਿ ਹਰ ਕਾਰ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ।
ਬੇਕਸਾਂ-ਰਾ ਯਾਰ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ॥"
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਰ ਕਾਰਜ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨਿਆਸਿਰਿਆਂ ਦੇ ਆਸਰਾ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਜੀਓ,

ਸਨਿਮਰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ 2009 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਸਟਾਕਟਨ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦਾ 310ਵਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿਵਸ, ਵਿਸਾਖੀ ਪੁਰਬ ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਸਜਾ ਕੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਐਤਵਾਰ 12 ਵਜੇ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਅਰੰਭ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ 4 ਘੰਟੇ ਦੀ ਨਗਰ ਯਾਤਰਾ ਪਿੱਛੋਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇਗਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਹੀਰਾਂ, ਝੂਲਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸਰੀ ਦਸਤਾਰਾਂ ਤੇ ਦੁਪੱਟਿਆਂ ਦੇ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦੇ ਦਰਿਆ, ਮਨਮੋਹਕ ਰੌਣਕਾਂ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਵਧਾਉਣਗੇ। ਫਲੋਟਾਂ ਦੇ ਉਪਰ, ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੀ ਫਿਜ਼ਾ ਵਿਚ ਇਲਾਹੀ ਨਾਦ ਭਰਨਗੀਆਂ। ਪੰਜਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ, ਗੱਤਕੇ ਦੇ ਜੌਹਰ ਸਾਨੂੰ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਾਉਣਗੇ। ਸਮੂਹ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀ ਤੇ ਦੇਸ-ਪਰਦੇਸ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ, ਧਾਰਮਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਗੁਰੂ-ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਿੱਮਰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਹਾਨ ਅਵਸਰ ਤੇ ਫਲੋਟਾਂ ਸਮੇਤ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀਆਂ ਰੌਣਕਾਂ ਵਧਾਉ ਅਤੇ ਕਲਗੀਧਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਸਰਬੰਸਦਾਨੀ, ਅਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਦਾਤੇ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪੈਗੰਬਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ।

ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ:

1. 27 ਫਰਵਰੀ 2009 ਤੋਂ ਅਖੰਡਪਾਠਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦਾ ਅਰੰਭ ਹੈ।
2. 16 ਮਾਰਚ ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮਾਂ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਣਖੀ ਦਾ ਢਾਡੀ ਜਥਾ ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਸਰਵਣ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।
3. 27 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗੀ ਜਥੇ, (ੳ) ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਲਾਡੀ' ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੇ (ਅ) ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਭਾਈ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਹਜ਼ੂਰੀ ਜਥਾ) ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮਾਂ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਸਵੇਰੇ ਆਸਾ ਜੀ ਕੀ ਵਾਰ ਲਗਾਇਆ ਕਰਨਗੇ ਜੀ।
4. ਅਪ੍ਰੈਲ 2009 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਥਾਕਾਰ ਤੇ ਸਕਾਲਰ ਭਾਈ ਪਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਾਲੇ) ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਹਜ਼ੂਰੀ ਕਥਾਕਾਰ) ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਕਥਾ ਸਰਵਣ ਕਰਾਇਆ ਕਰਨਗੇ।
5. 12 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਦਸਤਾਰ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਫਰੀ ਦਸਤਾਰਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।
6. **ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ:** 18 ਅਪ੍ਰੈਲ 2009 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੀ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਬਖਸ਼ਿਸ ਦੇ ਅਭਿਲਾਖੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਭਾਈ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਜਾਂ ਬਾਬਾ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬਾਨ) ਪਾਸ ਲਿਖਵਾ ਦੇਣ ਜੀ। ਕੱਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੀ।
7. **ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚੋਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ:** 18 ਅਪ੍ਰੈਲ 2009 ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 8:00 ਵਜੇ, ਬੀਬੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੀ।
8. ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ, 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਕਥਾ ਵੀ ਸਰਵਨ ਕਰਾਉਣਗੇ।
9. **18 ਅਪ੍ਰੈਲ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਦੀਵਾਨ:** 6 ਵਜੇ ਤੋਂ 11:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਜਣਗੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਖੁਲ੍ਹਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ ਜੀ। ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਨਿਮਰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ, ਸਟਾਕਟਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਕਥਾ, ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਸਰਵਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਸਫਲਾ ਕਰੋ ਜੀ।
10. **ਫੇਅਰ ਗਰਾਉਂਡ ਪਾਰਕਿੰਗ:** ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਪਾਰਕ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਫੇਅਰ ਗਰਾਉਂਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਥੋਂ ਆਪ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰਦੁਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਜਾਣ-ਆਉਣ ਲਈ ਦੋ ਸ਼ਟਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਾਂ ਫੇਅਰ ਗਰਾਉਂਡ ਵਿਚ ਪਾਰਕ ਕੀਤੀਆਂ। 11. ਸਿਕਿਓਰੀਟੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੀ।

**ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ: ਸਟਾਕਟਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਤੋਂ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਦੀਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਪ੍ਰਸਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਨੋਟ: ਫਲੋਟਾਂ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਚੜ੍ਹਨ-ਉਤਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਫਲੋਟਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਗਤਾਂ ਆਪਣੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਦੀਆਂ ਆਪ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਫਲੋਟਾਂ ਬਾਰੇ: ਸ: ਗੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਭਿੰਦਾ): ਫੋਨ# 209-456-3920), ਅਤੇ ਸ: ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ: ਫੋਨ# 209-456-6468
ਦੁਕਾਨਾਂ/ ਸਟਾਲਾਂ ਬਾਰੇ: ਸ: ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਦੋਵਾਲੀਆ, ਫੋਨ# 209-649-3993, ਸ: ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਪਲ ਫੋਨ: 209-663-5553

ਦਾਸ:ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ, ਗੁਰੂ-ਘਰ ਸਟਾਕਟਨ

ਫੋਨ# 209-460-0843 (ਲੰਗਰ ਹਾਲ), 209-808-2665 (ਗਿਆਨੀ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬ)

ਭਾਈ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਪਨੇਸਰ) (ਪ੍ਰਧਾਨ)	ਭਾਈ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸਕੱਤਰ)	ਭਾਈ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਖ਼ਜ਼ਾਨਚੀ)
209-817-4252	209-598-6581	209-456-3210

ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਬੰਨੀ ਮੁੱਦੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਵਖ਼ਤ ਪਾਇਆ

ਹੀ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਭੜਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹਵਾ ਦੇ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬਚਾਅ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਟਾਈਟਲਰ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਲਾਮਬੰਦੀ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬੇਵੱਸ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਡਟ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਬੁਲੰਦ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧੁੜਕੂ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਟਾਈਟਲਰ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਜੋ ਉਮੀਦ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ, ਉਹੋ ਉਮੀਦ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਬੰਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਹੌਂਸਲਾ ਬੰਨ੍ਹਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਦੀ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਦੇ ਬੇਟੇ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੇ ਕੀਤੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਕਤੇ 'ਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਟਾਈਟਲਰ ਮਾਮਲੇ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ 'ਚ ਜਿਹੜੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤੀ ਉਮੀਦ ਜਗਾਈ ਸੀ, ਬੰਨੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧੁੰਦਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਬੰਨੀ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ ਜਿਥੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੱਤਾ ਸਿਆਸਤ 'ਤੇ ਅਜਾਰੇਦਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਰੋਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਉਸ ਕਥਿਤ ਬਿਆਨ ਕਿ 'ਜਸਜੀਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ' ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਆਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਜੋ ਅਸਰ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਸਿੱਟੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਕੇ ਦੇਖੀਆਂ, ਪਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਸਿਰੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹ ਸਕੀਆਂ। ਕੈਪਟਨ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਚ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗੁੱਟਬਾਜ਼ੀ ਪੂਰੇ ਸਿਖਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੇ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਬੰਨੀ ਦੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਜਰਾ ਸੁਖ ਦਾ ਸਾਹ ਰਹੇਗਾ। ਫਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰਾਣੀ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣਾ ਕੁਝ ਧਿਆਨ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਵਲ ਵੀ ਲਾ ਸਕਣਗੇ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਨੂੰਹ ਨਾਲ ਹੈ।

ਮਾਮਲਾ ਨਿਰਾ ਬੰਨੀ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਡਰ ਹੋਰ ਬਗਾਵਤਾਂ ਹੋਣ ਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਅੰਦਰੇ-ਅੰਦਰ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਕੰਮ-ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਧੂਆਂ ਧੁਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਲੋਂ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੰਨੀ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਪਟਿਆਲਾ, ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਨੂੜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣ ਲੜੇਗਾ, ਉਸ ਦੇ ਜਿੱਤਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇਕ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਬਨੂੜ ਹਲਕਾ ਪਟਿਆਲਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ 'ਚ ਪੈਂਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੈਪਟਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਇਸ ਖੇਤਰ 'ਚ ਚੰਗਾ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਹੈ ਅਤੇ ਬੰਨੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਇਥੇ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਹਨ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਅਹਿਮ ਨੇਤਾਵਾਂ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਡਿਆਲਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੈਫਦੀਪੁਰ ਅਤੇ ਕਰਨਲ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਲੋ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਣੇ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਭੁਗਤਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਿਰਫ ਟਾਈਟਲਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਾਹ 'ਚ ਅੜਿੱਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਰਣਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਘੇਰਨਾ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ 'ਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ, ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਰਕ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜੋ ਵੀ ਹੋਣ, ਪਰ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸਿਆਸੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਚਰਚਿਤ ਮੁੱਦੇ ਆਪਣਾ ਅਸਰ ਜ਼ਰੂਰ ਛੱਡਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਸਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ।

ਸਟਾਕਟਨ 'ਚ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ 19 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ

ਸਟਾਕਟਨ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ: ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਗੁਰੂਘਰ ਸਟਾਕਟਨ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ 19 ਅਪਰੈਲ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਜਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਹੈ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਐਤਵਾਰ 12 ਵਜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਛੱਤਰ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਆਰੰਭ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਦੀ ਨਗਰ ਯਾਤਰਾ ਪਿਛੋਂ ਗੁਰੂਘਰ ਪਹੁੰਚੇਗਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਹੀਰਾਂ, ਝੂਲਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ, ਕੇਸਰੀ ਦਸਤਾਰਾਂ ਤੇ ਦੁਪੱਟਿਆਂ ਦੇ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦੇ ਦਰਿਆ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸੋਭਾ ਵਧਾਉਣਗੇ। ਵਖ ਵਖ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਦੇ ਫਲੋਟ, ਸਿੱਖੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚ, ਗੱਤਕੇ ਦੇ ਜੌਹਰ ਇਸ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਰੌਣਕ ਵਧਾਉਣਗੇ। ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੀ ਫਿਜ਼ਾ ਵਿਚ ਇਲਾਹੀ ਨਾਦ ਘੋਲਣਗੀਆਂ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਮਾਗਮ 27 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਹੀ ਅਖੰਡਪਾਠਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਰੰਭ ਹਨ। 16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਢਾਡੀ ਜਥਾ ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੋੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। 27 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਰਾਗੀ ਜਥੇ ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਡੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਠਾਨਕੋਟ ਅਤੇ ਹਜੂਰੀ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਥਾ ਹਰ ਰੋਜ ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। 4 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਥਾਕਾਰ ਭਾਈ ਪਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਕਥਾ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਨਿਹਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਗੁਰੂਘਰ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਹਨ। 18 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਇਸੇ ਦਿਨ ਸਵਰੇ 8 ਵਜੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਈ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ 15 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸਟਾਕਟਨ ਗੁਰੂਘਰ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ। 18 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ 6 ਵਜੇ ਤੋਂ 11.30 ਵਜੇ ਤਕ ਪੰਥਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਫੇਅਰਫੀਲਡ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਸਮਾਗਮ 19 ਨੂੰ

ਫੇਅਰਫੀਲਡ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ: ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ ਵਲੋਂ ਵਿਸਾਖੀ ਦਿਹਾੜਾ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜਾ 19 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਇਕ ਧਾਰਮਕ ਮੇਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਏਗਾ।

ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਭਾਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 17 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਖੰਡਪਾਠ ਦੇ ਆਰੰਭ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭੋਗ 19 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਪਵੇਗਾ। ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਢਾਡੀ ਜਥਾ ਭਾਈ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗੇ ਵਾਲੇ, ਭਾਈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਹਜੂਰੀ ਰਾਗੀ ਜਥਾ ਭਾਈ ਨਿਰਵੈਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ, ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਗੇ। ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ ਇਕ ਖੂਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਵੀ ਲਾਇਆ ਜਾਏਗਾ। ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਦਸਤਾਰਬੰਦੀ ਕੈਂਪ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁਟ ਵਰਤੇਗਾ ਜਿਸ 'ਚ ਆਲੂ ਟਿੱਕੀ ਪਕੌੜੇ, ਗਰਮਾ-ਗਰਮ ਜਲੇਬੀਆਂ, ਛੋਲੇ ਭਠੂਰੇ, ਕੜੀ ਚੌਲ ਅਤੇ ਆਈਸਕਰੀਮ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਜੰਪਿੰਗ ਹਾਊਸ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮਾਗਮ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਅੰਦਰ ਕੀਰਤਨ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੋਨ 707-315-2468 ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਦਸਤਾਰ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਵਰਗੇ ਉਪਰਾਲੇ ਨਾਲ ਸਿਖਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵਧੇਗੀ-ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਥੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ ਦਸਤਾਰ ਬਾਰੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਜੋ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਰ ਹਰ ਰੋਜ ਸਜਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਿਅਕ ਆਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਦਸਤਾਰ ਦਿਵਸ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਿਵੇਂ ਦਸਤਾਰ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਦਸਤਾਰ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਦਿ ਕਰਵਾਉਣੇ।

ਦਸਤਾਰ ਲਹਿਰ ਪੂਰੇ ਜੋਰਾਂ 'ਤੇ: ਸਿੱਖ ਦਸਤਾਰ ਦਿਵਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਕੋਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਦਸਤਾਰ ਦਿਵਸ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਤੋ ਇਲਾਵਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮਨਾਇਆਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਾਜ ਨਾਲ ਸਿਖ ਦਸਤਾਰ ਦਿਵਸ ਮਨਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੁਖ ਤੌਰ ਤੇ ਦਸਤਾਰਾਂ ਵੰਡਣੀਆਂ, ਦਸਤਾਰ ਸੈਮੀਨਾਰ ਅਤੇ ਦਸਤਾਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਮਾਰਚ 2010 ਵਿਚ

ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਚੱਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਭਾਈ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਦਿੱਤੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

PANNUN THE LAW FIRM
ATTORNEYS & COUNSELLORS
ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ
ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ
ਤੁਹਾਡਾ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਬੰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਤੁਸੀ ਡੀਪੋਰਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ?
ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ

ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਅ
- ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਪੀਲਜ਼
- ਰੀਲੀਜਿਅਸ ਵਰਕਰਜ਼
- ਬੋਨਾਫਾਇਡ ਅਸਾਇਲਮ ਪਟੀਸ਼ਨਜ਼

ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸਿਜ਼
- ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਜ
- 9th & 2nd ਸਰਕਿਟ ਅਪੀਲਜ਼
- ਕੈਨਸੇਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ

NEW YORK
T 718.672.8000
JACKSON HEIGHTS, NY 11370
ADMITTED IN THE STATE OF NEW YORK ONLY

CALIFORNIA
T 510.796.9000
39300 CIVIC CENTER DR. SUITE 170 FREMONT, CA 94538
FREMONT, CA 94538

ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ
Toll Free No. (866) 933-3038

*ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਸਸਤੀਆਂ ਤੇ ਬੇਜੋੜ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। *ਵਾਜਬ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ। *ਸਰਟੀਫਾਈਡ ਪੰਜਾਬੀ/ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਟਰੇਨਰ। *ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਲੱਭਣ 'ਚ ਮਦਦ। *ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਟਰੇਨਿੰਗ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ। *ਰਿਹਾਇਸ਼ ਫਰੀ। *ਦਸ ਸਪੀਡ ਅਤੇ ਤੇਰਾਂ ਸਪੀਡ ਨਿਊ ਮਾਡਲ ਟਰੱਕਾਂ ਨਾਲ ਟੇਰਨਿੰਗ। *ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।
Call: Kashmir Singh
916-564-3455
4585 Pell Dr. Secramento CA, 95838

Former Samorga Bob's Buffet Bldg.

India Garden®
RESTAURANT & BANQUET
910 Lincoln Rd. East, Vallejo, CA 94591
For more Info Call: Pradeep @ 510.325.8433
www.indiachaatandsweets.com
For Indoor & Outdoor Weddings and Family occasions.
Banquet Gathering upto 500 Guests
- RECEPTION, WEDDINGS, BIRTHDAYS, BABY SHOWERS
- CORPORATE MEETINGS
- QUINCEANERA OR SWEET 16 PARTIES
- PERSONALIZE & DECORATE TO YOUR OWN TASTE
- GUARANTEED BEST PRICE & SERVICE IN TOWN

Ph: 707.645.1700

Worldwide Travel, Inc.
Established Since 1975.
ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਵਧੀਆ ਸਰਵਿਸ

Lowest Fare Guaranteed
IATA
Ph:714-449-7766
Toll Free: 866-889-1203
Fax: 714-449-7767
2701 E. Chapman Ave. Ste.No.108,Fullerton,CA92831

India Chaat & Sweets® Fine Indian Cuisine
824 University Ave. Berkeley CA 94710
www.indiachaatandsweets.com
Wed-Mon ~ 11:30-9:30 • Fri-Sat ~ 11:30-10:00
Ph: 510.704.1200

Oakland Location
India Sweets & Catering®
Ph: 510.444.7252
Catering for all occasions upto 10,000 guests

Punjab Times

Established in 2000
10th Year of Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:
Amolak Singh Jammu

Astt. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:
Mandeep Singh

California Bureau:
Ashok Bhaura
(Bureau Chief)
925-752-8025
Tarlochan Singh Dupalpur
(408) 903-9952
Charanjit Singh Pannu
408-608-4961
Devinder Singh
(510) 750-5757
Shiara Dhindsa
661-703-6664
Director Bus. Relations:
Pritam S. Grewal
408-406-0703

Jalandhar Bureau:
Jasvir Singh Sheeri
181-325-1889
181-299-9200

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Missisipi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusettes, Washington, Kansas, Minnesota

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 75 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 350 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਬੰਨੀ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ, ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜੇਗਾ

*ਬਨੂੜ ਤੋਂ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਲੜੇਗੀ *ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਬੰਨੀ ਨੂੰ ਪਤਿਆਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਾਰੀ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਮਰਹੂਮ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਪਟਿਆਲਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨੀ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਲੰਘੀ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕੀ ਰਾਏ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮਿਲੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੰਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰਿਵਾਰ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਦੇ ਕਈ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਅੰਦਰੋ ਅੰਦਰੀ ਬਾਦਲ ਪ੍ਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਂਝ ਬੰਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਹ ਬੋਲ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਜੀਤ ਦੇ ਭੋਗ ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਦੋਨਾ ਬਾਦਲਾਂ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੀ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਵੀ ਦੁਹਰਾ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪਟਿਆਲਾ, ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਸੰਕਟ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਲੰਘੀ 29 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਕ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੋਗ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਨੇ ਪਟਿਆਲਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਮਰਹੂਮ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੁਪਤਨੀ ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਬਨੂੜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਥੇ ਹਾਜ਼ਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਕੇ ਬੰਨੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਮਾਹੌਲ ਐਨਾ ਤਲਖ਼ੀ ਭਰਿਆ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀਆਂ ਵਲੋਂ ਲੜੀ ਬਣਾ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਪਿਆ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਟੇਜ ਉਪਰ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣਾ ਭਾਸ਼ਣ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਤੋਂ ਮਾਇਕ ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਜਾਣ। ਪੰਡਾਲ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ ਲੋਕ ਤੁਰੰਤ ਭੱਜ ਕੇ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਆ ਗਏ। ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਉਸੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਟਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉਹ ਆਪ ਤੇ ਬਨੂੜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਚੋਣ ਲੜਨਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਸੁਰ ਵਿਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਮਰਹੂਮ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੇਟੇ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਚਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਦੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਭਾਵੁਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬੇਵਕਤ, ਅਚਾਨਕ ਤੇ ਦਰਦਨਾਕ ਜੁਦਾਈ ਦਾ ਪਾਰਟੀ, ਪਰਿਵਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕਹਿ ਅਤੇ ਅਸਹਿ ਸਦਮਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਦਿਲ, ਦਿਮਾਗ ਤੇ ਰੂਹ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਆਪਣੀ ਛਾਪ ਛੱਡੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਮੇਰੇ ਹਰ ਔਖੀ ਘੜੀ ਦੇ ਸਾਥੀ ਸਨ।

ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਹਰ ਵੇਲੇ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕਾਬਲ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਬੰਨੀ ਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਵਾਰਸ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਝ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਟੁੱਟ ਗਈ ਹੋਵੇ।

ਲੋਕ ਸ. ਬਾਦਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਮੁੱਕ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਅੱਧੇ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਬਨੂੜ ਦੀ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਧਮਾਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਮੇਰਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਹੈ।

ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਨੂੰ 5 ਸਿੱਖ ਰੈਜੀਮੈਂਟ ਵਲੋਂ, ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਤਖ਼ਤ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ, ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਸਪੀਕਰ, ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵੀ.ਸੀ., ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਟੱਡੀ ਸਰਕਲ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਕਿਰਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਰਜਿੰਦਰ ਭੰਡਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ, ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾ, ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਛੱਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਲੋਂ ਸਿਰੋਪਾਓ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

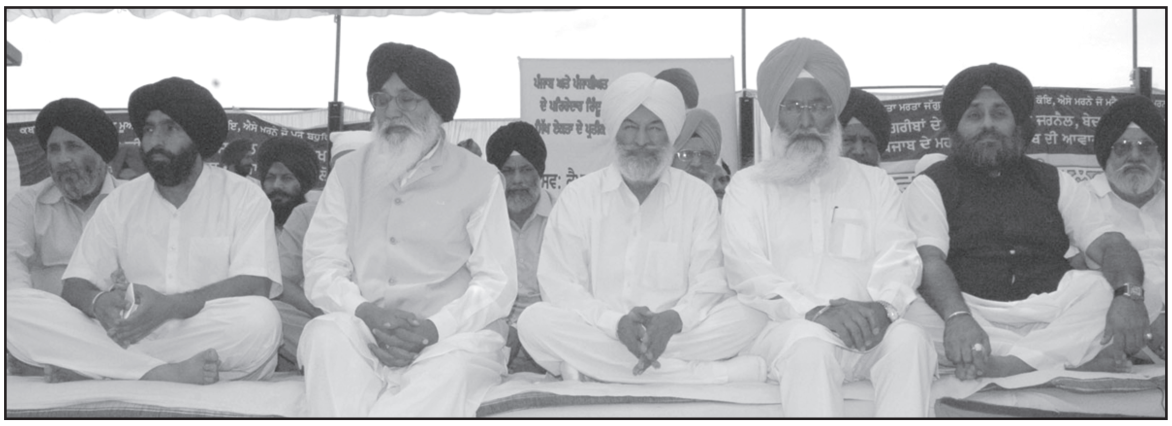

ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭੋਗ ਸਮਾਗਮ ਸਮੇਂ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ, ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ।

ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸੱਚੇ ਸਿਪਾਹੀ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਲਵਾਰ ਫੜ ਕੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕੀਤਾ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਇਹ ਲੜਾਈ ਲੜਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ ਪਟਿਆਲਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਖ਼ੁਦ ਜਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਭੁੱਲ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਖਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਲੋਕ ਮੁਰਦਾਬਾਦ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਆਈ.ਕੇ. ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਬਲਰਾਮ ਜਾਖੜ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸ਼ੋਕ ਸੁਨੇਹੇ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ। ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਜੌਲ੍ਹਾਂ, ਮੈਂਬਰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ., ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.) ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ, ਕਾਮਰੇਡ ਵਿਜੇ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਆਦੇਸ਼ ਕਮਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵੀ.ਸੀ., ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਸਪੀਕਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਜਿੰਦਰ ਭੰਡਾਰੀ, ਐਸ.ਏ.ਡੀ. ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਸਾਬਕਾ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਬੰਨੀ ਨਾਲਾ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ।ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਆਖਣਾ ਬੰਨੀ ਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਭੜਕਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਵੀ ਬੰਨੀ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ 'ਚ ਲੱਗੇ ਰਹੇ।

ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ. ਬੰਨੀ ਨੂੰ ਅਡਜਸਟ ਨਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ. ਬੰਨੀ ਦੀ ਭੈਣ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਡੌਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲੰਘੀ 29 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਖਰੜ ਨੇੜੇ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਵੇਲੇ ਲੱਖਾਂ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਬੰਨੀ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਬਨੂੜ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ ਵਾਂਗ ਫੈਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਰ ਵਰਗ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਬੰਨੀ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ. ਬੰਨੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੰਨੀ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਚੋਂ ਦਿੱਤੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਆਏ ਸਨ।

ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਅਫਸੋਸ ਕਰਨ ਆਏ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੈਕਟਰ-9 ਵਿਚਲੀ ਬੰਨੀ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਦੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਬਿਤਾਇਆ। ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੀਡੀਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਭਰਤਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਵੀ ਸਨ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਸਾਂਝ ਸੀ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਥੀ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂ ਦੁਖ ਤੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਥੇ ਆਇਆ ਹਾਂ।

ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਵਫਾਦਾਰੀਆਂ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ ਰੁਝਾਨ ਜਾਰੀ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ : ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਵਲੋਂ ਵਫਾਦਾਰੀਆਂ ਬਦਲਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਅਕਾਲੀ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ) ਦੇ ਟਕਸਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਮਰਹੂਮ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪਾਹੜਾ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਮਰਥਕਾਂ ਸਮੇਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਜਿਥੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਅੰਦਰ ਵੱਡੀ ਢਾਹ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਹਲਕੇ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਫਾਇਦਾ ਪੁੱਜਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪਾਹੜਾ ਦੇ ਲੜਕੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਾਹੜਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਟਿਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਵਲੋਂ ਗੁਰਮੀਤ ਪਾਹੜਾ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਐਨ ਆਖਰੀ ਮੌਕੇ ਟਿਕਟ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬੱਬੇਹਾਲੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਪਾਹੜਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਖਫਾ ਚੱਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬੱਬੇਹਾਲੀ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸਥਿਤ ਗੁਰਮੀਤ ਪਾਹੜਾ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਮਨਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਹੜਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਦੂਰੀਆਂ ਘਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨੀ ਸ੍ਰੀ ਬੱਬੇਹਾਲੀ ਨਾਲ ਹੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਯੋਗੇਸ਼ ਭੰਡਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਨੇ ਅੱਗ 'ਤੇ ਘਿਉ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬੱਬੇਹਾਲੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਹੜਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਛੱਤੀ ਦਾ ਆਂਕੜਾ ਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਆਖਰ ਮਰਹੂਮ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪਾਹੜਾ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਾਹੜਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਮੈਂਬਰ ਬੀਬੀ ਸੁਖਮੀਤ ਕੌਰ, ਲੜਕੇ ਬਰਿੰਦਰ ਪਾਹੜਾ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਸਮੇਤ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਫਤਿਹਜੰਗ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰੀ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ, ਘਰਾਚੋਂ ਵਿਖੇ ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖ ਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸੋਢੀ ਇਕ ਧੜੱਲੇਦਾਰ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਆਗੂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਚੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸੋਢੀ ਨੂੰ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ।

ਸ੍ਰੀ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧੱਕਾ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੀ ਇਕੋ-ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਲੜਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਗਰਗ (ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸੰਗਰੂਰ) ਨੇ ਵੀ ਹਲਕੇ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸੋਢੀ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸੋਢੀ ਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਰਸਮ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਢੀਂਡਸਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗਰਗ ਤੋਂ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਦਾ ਵਚਨ ਦਿੱਤਾ।

ਬਾਪੂ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਵੱਡਾ ਧੱਕਾ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਿਰਮੌਰ ਆਗੂਆਂ 'ਚ ਰਹੇ ਸਵਰਗੀ ਬਾਪੂ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਸ. ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ।

ਲੰਘੀ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੋਏ ਭਰਵੇਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਸੰਸਦੀ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ., ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਅਵਤਾਰ ਹੈਨਰੀ, ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਸ. ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰਨਾਂ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਪਾਲੀ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਪੀ. ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਦਲ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਬੰਧਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਕਦੇ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਜੋ ਮਿਹਨਤੀ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਸਥਾਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੁਝ ਕੌਂਸਲਰ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇ.ਪੀ. ਨੇ ਫਿਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਤਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇਣ 'ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਰੋਸ ਦੀ ਲਹਿਰ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਏਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਾਪੂ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਜੋ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ 1997 'ਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਸਨ, ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਬਾਦਲ ਦਲ ਲਈ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਘਾਲਣਾਵਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਪਾਈ। 1989 'ਚ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਮਾਨ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਸੀ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਦਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁਛਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਪਰਵਾਰ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ।

ਪਰ ਬਾਪੂ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਹੋਏ ਦੁਖਦਾਈ ਵਿਛੋੜੇ ਉਪਰੰਤ ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਸ. ਬਾਦਲ ਕੋਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਉਹ ਤਾਂ ਹੂੰ-ਹਾਂ ਹੀ ਕਰ ਛੱਡਦੇ ਨੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸਮਰਪਤ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤੋੜ-ਵਿਛੋੜਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ, ਆਦਮਪੁਰ ਤੇ ਭੋਗਪੁਰ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਜਿਤਾਉਣਗੇ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਬਾਪੂ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ 1972 ਤੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਰਹੇ ਤੇ 1975 ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਆ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਵੀ ਰਹੇ ਅਤੇ 1977 ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਚੁਣੇ ਗਏ। 1984 ਤੋਂ ਉਹ ਬਾਦਲ ਦਲ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਜੁੜੇ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਰ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਵਿਚ ਮੂਹਰੇ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। **ਸਾਬਕਾ ਅਕਾਲੀ ਮੰਤਰੀ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ :** ਲੁਧਿਆਣਾ ਸੰਸਦੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੁਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਲੰਘੀ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਬਲ ਮਿਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਤਾਲਿਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਆਪਣੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਸ. ਸੰਧੂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਸਨਮਾਨ ਦੇਵੇਗੀ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਖੇ ਇਕ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿਰੋਪਾਓ ਭੇਂਟ ਕਰਕੇ ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਲਾਲੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲਣੀ 25 ਨੂੰ

ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ: ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਲੂਮਨੀ ਵਲੋਂ ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸ਼ਾਮ 25 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਂਟਰ ਹਾਲ (5353 ਸੁਨੋਲ ਬੁਲੇਵਾਰਡ) ਵਿਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਾਮ ਦੌਰਾਨ ਭੰਗੜੇ, ਗਿੱਧੇ, ਸਕਿੱਟ ਅਤੇ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਕ ਰੈਫਲ ਡਰਾਅ ਵੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾਏਗਾ।

ਇਸ ਸ਼ਾਮ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਬਹਿ ਕੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਿਨ ਚੇਤੇ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਸੰਸਥਾ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹਰ ਸਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਚਾਹਲ (408-274-7103) ਜਾਂ ਨੀਲ ਬਹਿਨੀਵਾਲ ਫੋਨ (510-487-6988) ਪਾਸੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

CALIFORNIA SHINE DENTAL

3151 S White Rd, # 101, San Jose CA 95148

Ph:408-223-9600

www.californiashinedental.com

Email:info@californiashinedental.com

Certified Invisalign Provider

$2500 Off Invisalign

Free Sonicare Toothbrush

Free Dental Exam

Free Teeth Whitening

with treatment $399 value

Cash Patients 50% Off

Dr. Gagan Sandhu, DDS

- New Patients Welcome
- State of the art dental equipment and technology
- Easy Payment Plans available
- Same Day Emergency Service
- Open 7 Days 9am to 7:30pm

Please do call us for second opinion

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਸ਼ਾਈਨ ਡੈਂਟਲ

3151 S White Rd, # 101, San Jose CA 95148

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਕਰੀਬ

Tej

WEST COAST AUTO REPAIR

A Complete Auto Repair Shop

Foreign & Domestic Cars/Trucks

"Your shield against the hazards of the road"

Sam

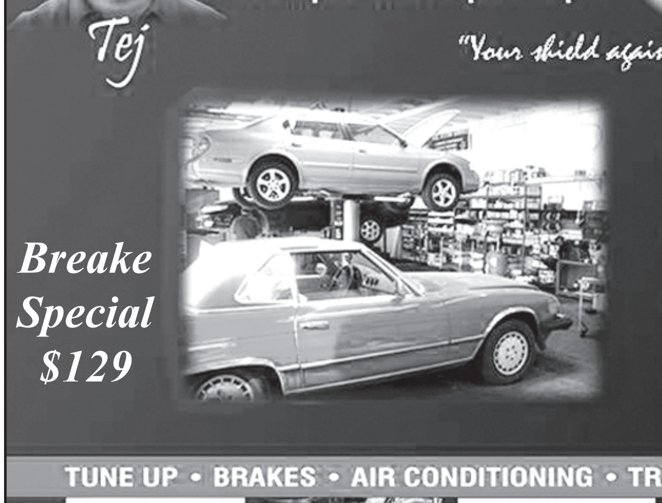

Breake Special $129

- Oil Change $19.95 + Disposal Fee
- Free towing within 5 mile radius
- Brake inspection FREE if work done here

All Work Guarantee

TUNE UP • BRAKES • AIR CONDITIONING • TRANSMISSION • ENGINE • FUEL INJECTORS • OIL CHANGE

400 MOWRY AVE., FREMONT • 510-791-2600 • MON-SAT - 8:30 - 6PM

ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ?

-ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਰੀ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਨਗਾਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਆਰੰਭ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਗਠਜੋੜ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁਲਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਗਠਜੋੜ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਅਤੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਉੜੀਸਾ ਦੇ ਬੀਜੂ ਜਨਤਾ ਦਲ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਅੰਨਾ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ., ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਤੇਲਗੂ ਦੇਸਮ ਅਤੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਹੋਰ ਖੇਤਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਨਾਲ ਆ ਜੁੜੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਧਿਰ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਉਂਝ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਬਹੁਤੀ ਵੁੱਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਸੰਗਰਾਮ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਜੰਗ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਅਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਆਮਦ ਨਾਲ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੜਾਈ ਤਿੰਨ ਧਿਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਦਾਰੀਕਰਣ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਰਜੀਨਿਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋਆਂ ਵਿਚ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਤਿੰਨ ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 25 ਕਿਲੋ ਚਾਵਲ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ 2 ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 35 ਕਿਲੋ ਚਾਵਲ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਮੁੜ ਕੇ ਉਭਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪੋਟਾ ਵਰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਨਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਦਸਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਲ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੱਖਰਾ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਾਂ ਹੇਠ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੀ ਹੱਦ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ,ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਮੱਤਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਿੱਜੀਕਰਨ,ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ, ਆਈ.ਐਮ.ਐਫ. ਆਦਿ ਤੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਤਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਹੀ ਬਾਕੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਤਿੱਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਪਹੁੰਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਜੇ ਸੱਤਾ ਕਾਂਗਰਸ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਘਰੇਲੂ ਆਰਥਕ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਬਦਲਣ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਆਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇਹ ਆਰਥਿਕ ਉਦਾਰਵਾਦ, ਪੱਛਮ ਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਨੇੜਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਨੀਤੀ ਉੱਪਰ ਹੀ ਚਲਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜੇ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅੰਦਰ

ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੀ ਪੁਗਾਊ ਹੈਸੀਅਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਆਉਂਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਅਸਲ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਲੜਾਈ ਤਿੰਨ ਮੋਰਚਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਦੋ ਮੋਰਚਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਥੋੜ੍ਹੇ ਬਹੁਤ ਫਰਕ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਖੱਬੇਪੱਖੀਆਂ ਵਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗੁਟਨਿਰਲੇਪ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਆਮਦ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਕਿਸ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਧਿਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਭੁਗਤਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਿਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕਰਨ? ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਚੋਣ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਹੁੰਘਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ?

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਪੰਜ ਛੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਕਥਿਤ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਰਾਗ ਅਲਾਪਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਕਿਹਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਪੂਲ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਆਦਿ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਜਦੋਂਕਿ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੈਮਾਨੇ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪੱਧਰ, ਉਸਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਹਸਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਉਪਲਬਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਕਮ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਵੀ ਪੂਲ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਲ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਵੀ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸਿਰਫ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪੇ ਹਨ, ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਉਤਰੇ।

ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਮੁੜ ਸਵਾਰਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵੀ ਛਪਾਏ ਗਏ, ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੇਚਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵੀ ਛੇੜੀ ਗਈ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਕਾਸ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਿਧਰੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਲਾ ਕੇ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਮਾਲੋ ਮਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਇਹ ਵਾਅਦੇ ਵੀ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਏ। ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਉਤਰੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਮਿਲੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹਨ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਵਿਖੇ ਸਨਅਤਾਂ ਲਈ 1984 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਅੱਜ ਬੇਕਾਰ ਪਈ ਹੈ। ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਛਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਗਾ ਦੌੜ ਪਿੱਛਾ ਚੌੜ ਨੂੰ ਉਹ ਵਿਕਾਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕੀ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਲੇ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਜਥੇਬੰਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਅਪਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਜੋ ਕੁਝ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਤਿੰਨ ਖੇਤਰ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ।

1. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਦਾ ਬਚਾਓ।
2. ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਕਿਰਤ (ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ 'ਮਨੁੱਖੀ ਸੋਮਿਆਂ')ਦਾ ਬਚਾਓ।
3. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਬਚਾਓ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਹਿਤੂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਘੜੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੁੱਟੇ ਅਤੇ ਤਬਾਹ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਦੋ ਪੱਖ ਹਨ। ਇਕ ਪੱਖ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਫੈਲੇ ਖਪਤਵਾਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਤਕਰੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ।

ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ (ਦਰਿਆਈ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ) ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਣ ਅਤੇ ਸਨਅਤੀਕਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਵਲ ਮੋੜਨਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਲਗਭਗ ਮਰਨ ਕੰਢੇ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸੋਮਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਹਰਗ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮਰਨ ਕੰਢੇ ਪੁੱਜਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੋਮੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵੀ ਬੇਹੱਦ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਰਿਚਾਰਜਿੰਗ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇੰਝ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੋਮੇ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕੱਚੀਆਂ ਲੈਟਰੀਨਾਂ, ਛੱਪੜਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਲਈ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ। ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਬਲਾਕ ਬਲੈਕ ਜ਼ੋਨ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹੋਈਆਂ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਕੁਝ ਉੱਪਰ ਆਇਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੋਮਿਆਂ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਯੋਜਨਾ ਉਲੀਕਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫਸਲੀ ਢਾਂਚਾ ਉਲੀਕਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕੀੜੇਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸੰਘਣੀ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਫਸਲਾਂ, ਭਾਵ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਵੰਨਸੁਵੰਨਤਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਿਹਤ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਐਨ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਫਸਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਨ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਵਗੈਰਾ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਮਿਲਾਵਟ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਜੰਗਲੀ ਰਕਬਾ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘਟਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਛਪੜਾਂ, ਝਿੜੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉੱਪਰ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਛੁਡਵਾ ਕੇ ਛਪੜਾਂ ਨੂੰ ਡੂੰਘੇ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੁੱਖ ਲਗਵਾਉਣ ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਵੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਅਤੇ ਜੀਵ ਜੰਤੂਆਂ ਦੇ ਬਚਾਓ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮੁੱਦਾ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅੱਜ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਕੂਮਤਾਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਪਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਹੂਣੇ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਲੋਕ ਅੱਜ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬੇਕਾਰੀ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਿਚ ਪਿਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਇਕ ਵਕਤੀ ਉਲਾਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੱਧਲੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਵੀ ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਟੁੱਟ ਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿਚ ਰਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਅਪਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਾ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੀ। ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤਕਰੀਬਨ ਉਜੜ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਅਧਿਆਪਕ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ, ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ, ਛਪੜ ਨਰਕ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਦਰਖ਼ਤ ਤਕਰੀਬਨ ਖ਼ਤਮ ਹਨ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲਾਟਾਂ ਅਤੇ ਛਪੜਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਵੀ ਸੁੰਨੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੇਹੜੇ ਭਾਵੇਂ ਪੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਦਰਖ਼ਤਾਂ ਤੋਂ ਵਿਹੂਣੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਗਰਕੀਆਂ ਨੇ ਗੰਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਨਾਲੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸੜਿਆਂਦ ਉੱਠਦੀ ਹੈ। ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਮਹੱਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਆਵਾਰਾ ਕੁੱਤਿਆ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਆਬੋ-ਹਵਾ ਵਿਚ ਪਲਦੇ ਪੇਂਡੂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਡਿੱਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫੌਜੀ ਭਰਤੀ ਦੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵੇਲੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਾਫੀ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨਅਤਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀਆਂ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵੀਂ ਜੋ ਸਨਅਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਗੈਰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਬਰ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੰਝ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਆਈ ਸਨਅਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਵਿਹੂਣੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਥਿਤ ਵਿਕਾਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਅਤੇ ਉਜਾੜੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੀ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ 30-32 ਫੀਸਦੀ ਪੇਂਡੂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸੀਜ਼ਨਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਸਮਾਂ ਉਹ ਤਾਸ਼ ਕੁੱਟਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਗਲ਼ ਲੱਗ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੈਰ ਜ਼ਮੀਨੇ 30-32 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਕਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਏਜੰਡਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਅਖੀਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 4 ਕਿਲੋ ਆਟਾ ਅਤੇ 20 ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਦਾਲ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਵਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਤਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਦੇ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਖਪਤਵਾਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਫੈਲਾਓ ਕਾਰਨ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਭਾਰੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦਲੀਲਾਂ ਸਹਿਤ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕ ਬੋਲਣਾ ਤਿਆਗ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਮਰਨੇ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੰਝ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੋਮੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤਬਾਹ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਬਚਾਓ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਸਲ ਸਿਆਸੀ ਮੁੱਦੇ ਬਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਚੋਣ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਭਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ:ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਲੋਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਸ. ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੰਘੀ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿਤਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ 'ਚ ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਾਫ ਬਰੀ ਕਰਨਾ, ਇਕ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਣੇ ਪੱਤਰ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਰੀ 'ਸਾਜ਼ਿਸ਼' ਪਿੱਛੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਹੱਥ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਜ਼ੁਲਮਾਂ 'ਚ ਖ਼ੁਦ ਧਿਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ।

SUPER TRAVEL

847-676-9090

E-mail: supertravel2003@yahoo.com

Lowest Fares With Excellent Service

AMERICAN AIR, CONTINENTAL AIR

JET AIRWAYS DELTA, AIR INDIA, KLM, LUFTHANSA.

For Emergency Call anytime at 847-673-3825

EARLY BIRD SALE!!!!

India $545
London $250

To Advertise with us call: 847-359-0746

Matrimonials

Jat Hindu Choudhary Family seeking a suitable match for their 33 year old son, 5'4", U.S. citizen. Seeking a young nurse, immigrant or student visa. Please send a photo & resume to: Robertchoudhary@yahoo.com

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਡੋਡ 26, 5'6", ਮਾਸਟਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਸਟੂਡੈਂਟ ਵੀਜ਼ਾ 'ਤੇ ਪੀਐਚ.ਡੀ. ਕਰ ਰਹੀ ਸੁੰਦਰ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਰਤੀ ਵਾਲੀ ਲੜਕੀ ਲਈ ਯੂ.ਐਸ.ਏ./ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ/ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਐਚ-1 ਵੀਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਨਾ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ:704-930-1734, sandhu_rajpal@hotmail.com

MRP TRAVEL

Lowest International and Domestic Fares

FLY ANY AIRLINE OF YOUR CHOICE

Providing the lowest Airfare, Cruise and Travel Packages to Asia, Africa, Europe, the Middle East and North America

408-929-8005

E-mail:jkulwant@sbcglobal.net
2123 Port Way, San Jose, CA 95133
CST: 2097308-40

malaysia AIRLINES — SINGAPORE AIRLINES

SFO	MAA – CCU – AMD	$835 RT	Tax inc.
SFO	Mumbai	$846 RT	Tax inc.
SFO	DEL – HYD – BLR	$860 RT	Tax inc.
LAX	MAA – CCU – AMD	$889 RT	Tax inc.
LAX	Mumbai	$900 RT	Tax inc.
LAX	DEL – HYD – BLR	$915 RT	Tax inc.

Emirates

We Also Offer Notary Service

NCP College of Nursing

A DIVISION OF NURSING CARE PROVIDERS, INC.

Celebrating over 25 years of Excellence in the Health Care Industry

START A CAREER IN NURSING

Become an LVN in 12 months or a CNA in just 21 days!

100% NCLEX-PN Pass Rate for 2008 (4 Consecutive Qtrs) SSF Campus

PROGRAMS OFFERED:
- (LVN) VOCATIONAL NURSING PROGRAM (Full-time Program & Part-time Classes)
- PRE-REQUISITE COURSES FOR THE LVN PROGRAM ANATOMY & PHYSIOLOGY, GENERAL PSYCHOLOGY
- CNA NURSING ASSISTANT TRAINING
- CNA ACUTE CARE TRAINING*
- IV THERAPY AND BLOOD WITHDRAWAL* CERTIFICATION COURSE
- NCLEX-PN 5 DAYS TEST PREPARATION WORKSHOP*

*offered By Nursing Care Providers, Inc.

Affordable payment plans as low as $10.00 per month§

"Job Placement Assistance"

NOW IN TWO LOCATIONS TO SERVE YOU:

SSF Campus: 257 Longford Drive Rm#5 South San Francisco, Ca 94080 Tel# (650) 871-0701 • 1-800-339-5145

Hayward Campus: 21615 Hesperian Blvd. Suite A Hayward, Ca 94541 Tel# (510) 785-0454 • 1-800-611-4054

Visit us online at: www.ncpcollegeofnursing.com

§on approved credit

NCP COLLEGE OF NURSING IS APPROVED AND ACCREDITED BY THE CALIFORNIA BOARD OF VOCATIONAL NURSING AND PSYCHIATRIC TECHNICIAN AND DEPARTMENT OF PUBLIC HEALTH. NCP IS APPROVED UNDER THE PROVISIONS OF TITLE 38, UNITED STATES CODE, TO TRAIN VETERANS AND THEIR ELIGIBLE DEPENDENTS. NCP IS AN APPROVED CALIFORNIA TRAINING PROVIDER FOR ADULTS AND DISLOCATED WORKERS THROUGH THE WORKFORCE INVESTMENT ACT (WIA)

FARMERS INSURANCE GROUP — Symbol of Superior Service

FARMERS

ਆਟੋ, ਘਰ, ਬਿਜਨਸ, ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਚੰਗੇ ਭਾਅ ਉਤੇ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ, ਸਹੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਹੀ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਵਰੇਜ ਲਓ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਹੋ ਜਾਓ

***Auto *Home *Life *Umbrella *Business Work Comp.**

Duabba Insurance Agency

2450 Peralta Blvd Suite 120, Fremont CA 94536

Phone: 510-797-7989 Fax: 510-794-7398

visit us@ farmers.com

Gurcharan Singh Mann
Insurance Agent
License # 0C 70672

ਪਾਲਿਸੀ (ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ, ਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ) ਸਿਰਫ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ।

Real Estate and Home Loans

For buying or selling your home

Call Aman Hundal at: 209-918-6464

Selling Bank Owned/ Foreclosed homes in entire northern California- Bay Area, Tracy, Modesto, Stockton, Manteca, Lathrop, Tracy, Lodi, Ceres, Riverbank, Patterson, Turlock, Delhi, Livingston, Ripon.

ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਲੋਨ ਮੋਡੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰੀਫਾਇਨਾਂਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਓ

ਵੱਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਟਰੇਸੀ, ਲੈਥਰੋਪ, ਮਾਡੈਸਟੋ, ਸੈਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਟਰਲਕ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ 1.20 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਦੋ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਖਾਸਾ ਘਰ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸੈਂਕੜੇ ਘਰ ਵਿਕਾਊ ਹਨ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ 700 ਡਾਲਰ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਵੱਡਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਰਹੇਗਾ। ਵੇਰਵੇ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ:

ਅਮਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ

Century 21 M&M and Associates

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਐਲਾਨੇ ਗਏ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੇ ਕਰੈਡਿਟ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਲਾਭ ਉਠਾਓ।

Aman Hundal
Broker Associate/ Realtor
MBA Marketing
License No. : 01839828
Century 21 M&M and Associates
605 Standiford Ave Ste D
Modesto, CA 95350
Cell: 209-918-6464, Fax: 209-552-7285
ahundal@c21mm.com

ਫਾਰਮਰਜ਼ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ

Auto*Home*Life*Business *Workers Comp.

Farmers offers more discounts than anybody else.

Call me today to insure that your assets are protected.

**ਆਟੋ *ਹੋਮ*
**ਬਿਜਨਸ*
**ਲਾਈਫ*
**ਵਰਕਰਜ਼ ਕੌਂਪ.*

ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਰੇਟ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ।

Kiran Hundal

(209)345-0183

khundal@farmersagent.com

CA insurance License # 0F96503

1900 Standiford Ave. Modesto, Ca 95350

FARMERS INSURANCE GROUP — Symbol of Superior Service

FARMERS

ਪਾਲਿਸੀ (ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ, ਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ) ਸਿਰਫ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜੋ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਹੈ।

ਟਰੱਕ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਸਤੀ

Truck Insurance at very competitive rates.

ਅਸੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਰੇਟ ਦਿਵਾਵਾਂਗੇ ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਕਵਰੇਜ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ

ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਵਲੋਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚੇਤਨਾ ਮਾਰਚ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਲੁਧਿਆਣਾ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਦੇ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਢੇ ਵਸੇ ਪਿੰਡ ਵਲੀਪੁਰ ਕਲਾਂ 'ਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 25 ਜਾਨਾਂ ਲੈ ਲਈਆ ਹਨ। ਇਹ ਸਨਸਨੀਖੇਜ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਖੁਦ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦਿਆ ਕੀਤਾ।

ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਜੋ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਬੀਕਾਨੇਰ ਤੱਕ ਗੰਧਲੇ ਤੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਕੰਢੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਚੇਤਨਾ ਮਾਰਚ 'ਤੇ ਤੁਰੇ ਹੋਏ ਹਨ ਨੇ ਲੰਘੀ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਕੰਢੇ ਲੱਗਦੇ 20 ਪਿੰਡਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਚੇਤਨਾ ਮਾਰਚ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਪੁਰਾਣੀ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਨ ਕਰਦਿਆ ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਘਰਾਣੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਲਾਲਚ ਕਾਰਨ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ ਖੂੰਦ ਤੇ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ 'ਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਹੱਕ ਖੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ, ਪਰ ਵੋਟਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਾਉਣ, ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਲਚਰ ਜੀਵ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਬਾਰ ਐਸੋ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖ ਕਨਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜਨਰਲ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੰਧਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਪਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਪੁਰਾਣੀ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਵਾਸਤੇ ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਜੀ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਿਆਹ 'ਚ ਬੀ ਦਾ ਲੇਖਾ

ਇਸ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਸੰਤ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਟਾਹਲੀ ਸਾਹਿਬ, ਸੰਤ ਬਲਦੇਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਬੇ ਦੀ ਮੇਹਰ

ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ

ਕੁਟੀਆ ਗਿੱਲਾਂ, ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਤੂੜ, ਨਾਟਕਕਾਰ ਬਲਰਾਮ ਪੰਡਿਤ, ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਟਾਣਾ, ਡੀ. ਐਫ. ਓ. ਪਟਿਆਲਾ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਿਲਿੰਗ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਰ ਐਸੋ. ਹਾਈਕੋਰਟ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਮੀਲ ਸੰਤ ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਦਵਾਨ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਖਤਰੇ, ਪਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਘੁਲ ਰਹੇ ਜ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਰਹੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕ ਕੁੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਚੇਤਨਾ ਮਾਰਚ ਦਾ ਝੰਡਾ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਭਗਵੇਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ ਨੇ ਬੁਲੰਦ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰਿਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ, ਵੋਟਾਂ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਝੰਜੋੜਨ ਲਈ 'ਜਾਗਦੇ ਰਹੋ' ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ, ਰੁੱਖਾਂ, ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ ਪਾਣੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 3 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸੰਤ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ ਨੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਚੇਤਨਾ ਮਾਰਚ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਦੇ ਆਰੰਭ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਚਿੱਟੀ ਵੇਈਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਸਥਾਪਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿੰਡ ਕੋਟ ਖੁਰਦ ਵਿਖੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਜੁੜੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਪਿੰਡਾਂ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ, ਫੈਕਟਰੀਆਂ, ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਹਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਾਰਨ ਕੈਂਸਰ, ਪੀਲੀਆ, ਸਾਹ ਰੋਗ, ਅੰਤੜੀ ਰੋਗ, ਗੁਰਦਿਆਂ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਲੰਧਰ, ਫਗਵਾੜਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਆਦਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਕਾਲਾ ਸੰਘਿਆ ਡਰੇਨ, ਚਿੱਟੀ ਵੇਈਂ ਅਤੇ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਰਾਹੀਂ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਿਆ ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ ਵਿਖੇ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਨਾਲ ਜਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਅੱਗੋਂ ਨਹਿਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤਕ ਪੁੱਜਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੈਰਾਨਗੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਣੀ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੀਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਚੁਣੋ, ਜਿਹੜੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੋਣ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਚੇਤਨਾ ਮਾਰਚ ਕੁੱਕੜ ਪਿੰਡ, ਜਮਸ਼ੇਰ ਖੇੜਾ, ਜਮਸ਼ੇਰ ਖ਼ਾਸ, ਜਗਰਾਲ, ਬਜੂਹਾ ਖੁਰਦ, ਚੱਕ ਵੇਂਡਲ, ਖੁਣਖੁਣ, ਕੰਗ ਸਾਹਬੂ, ਸਹਿਮ, ਨਿਰਮਲ ਕੁਟੀਆ ਰਸੂਲਪੁਰ, ਤਲਵੰਡੀ ਭਰੋ, ਕੰਗ ਸਾਹਿਬ ਰਾਏ, ਮੱਲ੍ਹੀਆਂ ਕਲਾਂ, ਮੱਲ੍ਹੀਆਂ ਖੁਰਦ, ਗਿੱਲਾਂ, ਸਹਾਰੀਵਾਲ, ਕੰਗਨਾ ਆਦਿ ਦਰਜਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਮਹਾਵਾਕਾਂ 'ਪਵਣੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਧਰਤਿ ਮਹਤੁ' ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਘਰ-ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਮਲਸੀਆਂ ਵਿਖੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਇਆ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜਮਸ਼ੇਰ ਖ਼ਾਸ ਵਿਚ ਨਗਰ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਸੰਤ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ, ਸੰਤ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਟਾਹਲੀ ਸਾਹਿਬ, ਸੰਤ ਬਲਦੇਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਬਾਬੇ ਦੀ ਮਿਹਰ ਕੁਟੀਆ ਗਿੱਲਾਂ, ਸੰਤ ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਵਿਨੇ ਗੋਇਲ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਿਲਿੰਗ, ਸ਼ਮੀਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਓ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਰਚ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਨੋ-ਮਨੋਂ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ।

ਤਿਰਛੀ ਨਜ਼ਰ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ

***ਨੰਨ੍ਹੀ ਛਾਂ ਮੁਹਿੰਮ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹ ਤੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ-ਜਥੇਦਾਰ ਮੱਕੜ**

-ਜੀ ਨਹੀਂ! ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਮੰਚ 'ਤੇ ਚਮਕਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐ।

***ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇਣ ਨਾਲ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲੱਗੀ-ਭਾਜਪਾ**

-ਬਿਲਕੁਲ ਉਵੇਂ, ਜਿਵੇਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇਣ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਸੀ।

***12 ਹਫਤਿਆਂ 'ਚ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਪੇਟ 'ਚ ਮੁੰਡਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁੜੀ?**

-ਯਾਨਿ ਕਿ ਜੇ ਮੁੰਡਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਸ਼ਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰੋ ਤੇ ਜੇ ਕੁੜੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਰਨ ਦੀ।

***ਭਾਰਤ ਤੇ ਚੀਨ ਦੇ ਬੱਚੇ ਪਛਾੜ ਰਹੇ ਹਨ ਅਮਰੀਕਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ**

-ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ 'ਚ?

***ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਗਿਣ ਗਿਣ ਕੇ ਬਦਲੇ ਲਵਾਂਗੇ-ਕੈਪਟਨ**

-ਸ਼ਾਬਾਸ਼! ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬਦਲੇ ਲਈ ਜਾਇਓ! ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਦਾ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਿਓ।

***ਬਾਦਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਕਾਤਲਾਂ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਹੈ-ਮਾਨ**

-ਮਾਨ ਸਾਬ੍ਹ, ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲਣਾ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

***ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਦੁਧਾਰੂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧਿਆ**

-ਮਤਲਬ ਕਿ ਨਕਲੀ ਦੁੱਧ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਐ।

***ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਟਾਈਟਲਰ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਸਾੜੇ**

-ਸ਼ੁਕਰ ਐ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਤਾਂ ਹੈ।

For Honest and Reliable

Real Estate Services

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਮਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਘਰ ਦਾ ਸੌਦਾ ਜਾਂ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਦਾ ਸੌਦਾ ਮਾਰਨ ਦਾ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਸਹੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ।

Specializing in Bank Repo. And short sales.

Nand S. Brar
Broker Associate
DRE Lic No: 01816328

(916) 501-3974
(916) 344-5453

WestCo Realty
A REAL ESTATE & INVESTMENT GROUP

Email : nandsbrar@gmail.com, www.westcorealty.com

Commercial Real Estate in Michigan

ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਬਿਜਨਸ ਲਈ ਲੋਨ ਦਿਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

UNITED LENDING

1.Commercial Loans Nationwide, 2.Gas Stations , 3.Liquor Stores, 4.Super Markets, 5.Shopping Malls, 6.Convenience Stores, 7.Churches, 8.Car Washes, 9.Hotel, Motel, 10.Restaurants 11.Fast Food Franchise

ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਬਿਜਨਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ
ਬਿਜਨਸ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਮਦਦ ਕਰਾਂਗੇ

Sarabjeet Singh
Realtor /Mortgage Broker
Ph.414-803-7420
Fax. 989-790-9405
Email. franciscogroup.singh@gmail.com

Many More Please Call For Details

The Francisco Group
REAL ESTATE PROFESSIONALS
FranciscoStores.com

Francisco Group Realty
2770 Silver Lake Rd.
Traverse City,Mi 49684

Reliable and Experienced Real Estate Professional

ਘਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ

ਗੁਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਫੋਨ: 209-815-1869

*Bay Area*Tracy *Manteca * Lathrop * Weston Ranch*Stockton *Lodi *Elk Grove *Sacramento *Modesto *Turlock *Brentwood *Antioch * Oakley *Discovery Bay

We Specialize in Bankowned, Foreclosure and Short Sale Homes

ਘਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

We Do Loan Modification and Credit Repair to Save Your Home From Forclosure

Rent 'ਤੇ ਘਰ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ
Rent 'ਤੇ ਘਰ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇ

Right Time To Buy For Investers And First Time Home Buyers

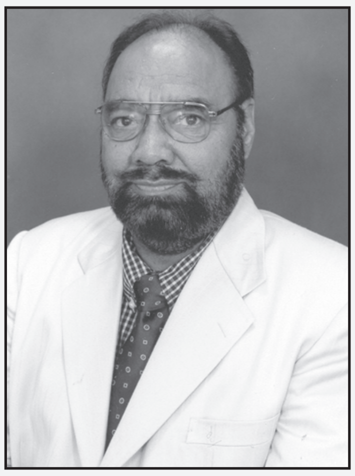

Gurbans Singh Gill
Realtor
11 Years Experiance in Real Estate
e-mail: gurbans@gotracy.com

REALTY WORLD
Millennium

Fax: 209-836-0706
www.gotracy.com

Gurbans Gill 209-815-1869

ਐਲਕਗਰੋਵ (ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ) ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ
ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਡੁੱਲ੍ਹਾ ਦੇਸੀ ਸਟੋਰ

9059 ਬਰੂਸਵਿਲ ਰੋਡ (ਨੇੜੇ ਬਿਗ ਹੌਰਨ) ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਰਕ ‘ਤੇ

ਗਾਹਕਾਂ, ਸਰਪ੍ਰਸਤਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ
ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲੰਗਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਗਰੌਸਰੀ ’ਤੇ 15% ਛੋਟ

ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੀ ਕਸਟਮਰ ਸਰਵਿਸ ਦਾ ਵਾਇਦਾ

ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਤੇ ਫੂਡ ਸਟੈਂਪ ਵਾਲਾ ਕਾਰਡ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਖੁੱਲਾ-ਡੁੱਲਾ ਸਟੋਰ
ਸਾਫ ਸੁਥਰੀ ਗਰੌਸਰੀ

ਸਮਾਂ : ਹਫਤੇ ਦੇ ਸੱਤੇ ਦਿਨ 10 ਵਜੇ ਸਵੇਰ ਤੋਂ 9 ਵਜੇ ਰਾਤ.

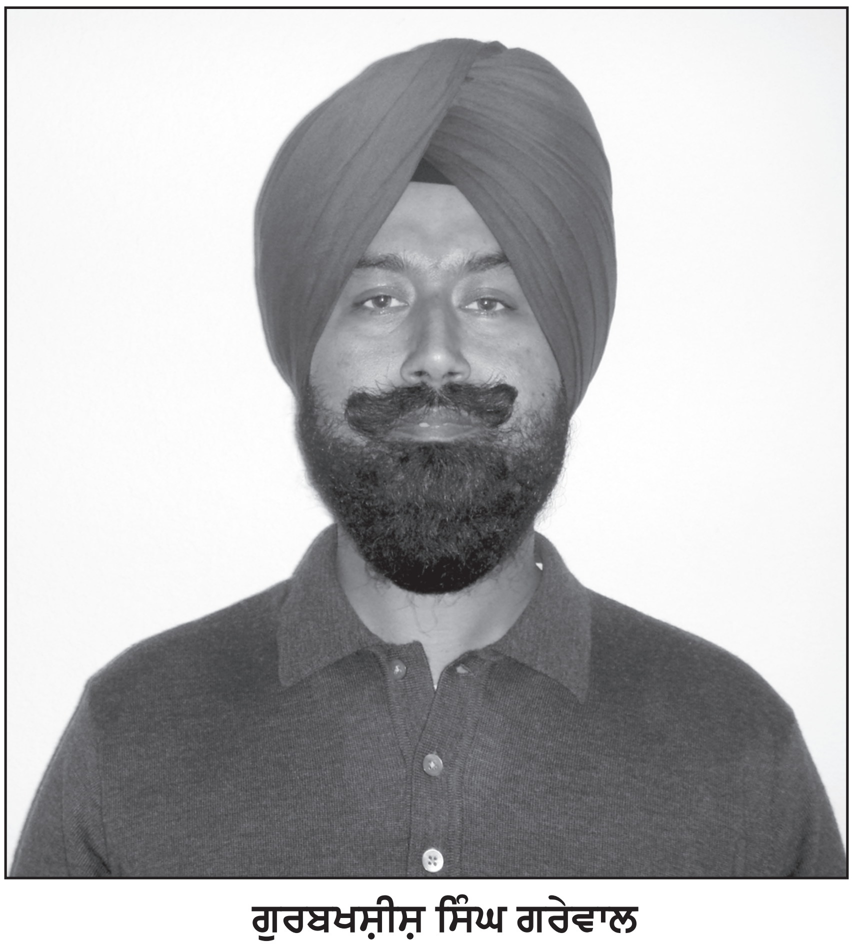

ਗੁਰਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

916-691-1110, 916-716-9400

ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੰਘੀ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ 'ਤੇ ਤਿੱਖੇ ਹਮਲੇ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲ ਸੁਖਬੀਰ ਉਕਤ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਬੈਠਦਾ ਰਿਹਾ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਸਿੱਖ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਇੰਨੀ ਹੀ ਫਿਕਰ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿਫਰ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਕਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਈਆਂ ਤੇ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੁਖਬੀਰਟ ਹੋਰੀ ਵੀ ਭਾਈਵਾਲ ਰਹੇ।ਉਦੋਂ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਵੇਲੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਛਾਲ ਕੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲਾਹਾ ਖੱਟਣ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਦਾ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਥੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਲੱਬ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਅਕਾਲੀ ਮੰਤਰੀ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਕੱਤਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਫਿਲਹਾਲ ਕੋਰਟ 'ਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ,ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ 'ਚ 6 ਸਾਲ ਵਾਜਪਾਈ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਮੌਕੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਉਸਨੇ ਚੁੱਪ ਧਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿਣ ਸਬੰਧੀ ਪੁੱਛੇ ਇਕ ਸੁਆਲ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 5 ਸਾਲ ਇਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਟਿਕਟ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਉਕਤ ਕਦਮ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ 84 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਕੈਪਟਨ ਤੋਂ ਉਕਤ ਦੋਵੇਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਟਿਕਟ ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਸੁਆਲ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਿਸਟਮ 'ਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਵੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ, ਆਈ.ਕੇ ਗੁਜਰਾਲ ਤੇ ਵਾਜਪਾਈ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 84 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਵੇਲੇ ਹੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਟੀਮਾਂ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਸਾਬਕਾ ਅਕਾਲੀ ਮੰਤਰੀ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਕੱਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਹ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਲਦ ਹੀ ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਪੈਨਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਿੱਖ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਪੈਨਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਾਬਕਾ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਲਾਲੀ ਖੜ੍ਹੰਜਾ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਦੇ ਪਿੰਡ ਖੜ੍ਹੰਜਾ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੈਪਟਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਤੇ 2 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੋਹੀਂ ਹੱਥੀਂ ਲੁੱਟਣ 'ਚ ਰੁਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਜਨਤਾ ਦਾ ਹਰੇਕ ਵਰਗ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਣ ਬੇਹੱਦ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਦੌਰ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਸਹਿਤ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਜੇਤੂ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਗੇ। ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਉਹ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਹਲਕੇ ਦਾ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਕਰਵਾਉਣਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ 7-8 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਫਤਵਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਉੱਥੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਹਲਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਤੇ ਹਲਕਾ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੇ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਦੇ ਰਾਹ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਾਵਧਾਨ ! ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਦਲ ਕੇ ਏ ਟੀ ਐਮ 'ਚੋਂ ਚੋਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਬੇਕਰਸਫੀਲਡ: ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਟੋਰ ਤੇ ਏ ਟੀ ਐਮ ਮਸ਼ੀਨ ਲਗੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਵਧਾਨ। ਏ ਟੀ ਐਮ ਮਸ਼ੀਨ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਇਸ ਉਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਤੁਹਾਡੀ ਮਸ਼ੀਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਦਲ ਕੇ ਪੈਸੇ ਕੱਢ ਕੇ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸਾਂ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸਦਾ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਹੈਰਾਨ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹੋਗੇ ਕਿ ਮਸ਼ੀਨ ਵਿਚ ਰਕਮ ਕਿੰਨੀ ਪਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਟਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇਕ ਘਟਨਾ ਇਥੋਂ ਦੇ ਇਕ ਲਿਕਰ ਸਟੋਰ ਉਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰੀ ਜਦੋਂ ਪਾਏ ਗਏ ਕੈਸ਼ ਅਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਵਲੋਂ ਕਢਾਏ ਗਏ ਕੈਸ਼ ਵਿਚਾਲੇ 300 ਡਾਲਰ ਦਾ ਫਰਕ ਨਿਕਲਿਆ।

ਸਟੋਰ ਮਾਲਕ ਨੇ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਨਾ ਦੱਸਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਏ ਟੀ ਐਮ ਮਸ਼ੀਨ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮਸ਼ੀਨ ਦੀ ਸਾਫ ਸਫਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਮਸ਼ੀਨ ਉਤੇ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਪਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਏ ਟੀ ਐਮ ਮਸ਼ੀਨ ਵਿਚ ਪਾਏ ਕੈਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਈਆਂ ਟਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਇਆ ਤਾਂ 300 ਡਾਲਰ ਦਾ ਫਰਕ ਨਿਕਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਸ਼ੀਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੱਢੀ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਸਾਫ ਜਾਹਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪੰਜ ਡਾਲਰ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਵੀਹ ਡਾਲਰ ਦੇ ਨੋਟ ਕੱਢਣ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਫਾਲਤੂ ਪੈਸੇ ਕਢਾਏ ਗਏ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਪੈਰਾਂ ਉਤੇ ਪਾਣੀ ਵੀ ਨਾ ਪੈਣ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਕਾਊਂਟੀ ਦੇ ਸ਼ੈਰਿਫ ਪਾਸ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖਵਾ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਖੁਦ ਸਟੋਰ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਫਰਕ ਦੀ ਰਕਮ ਮੋੜ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕਰਨ ਕਾਊਂਟੀ ਸ਼ੈਰਿਫ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੈਟੀ ਥੈਫਟ (ਚੋਰੀ) ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਛਾਣਬੀਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਖਦਸ਼ਾ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸਟੋਰ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਿਆਨ ਹੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

ਚਾਰ ਪੁਲਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ

-ਪਰਮਜੀਤ ਰੋਡੇ

ਓਕਲੈਂਡ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ: 27 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਓਕਲੈਂਡ ਦੇ ਓਰੇਕਲ ਅਰੀਨਾਂ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਇੰਨਡੋਰ ਸਟੇਡੀਅਮ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਓਕਲੈਂਡ 'ਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਚਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਿਦਾਇਗੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਊਂਟੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਨਿਊਯਾਰਕ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਤੋਂ ਆਏ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਸਮੇਤ ਲਗਭਗ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਇਕੱਠ ਓਕਲੈਂਡ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇਕ ਨਿਵੇਕਲਾ ਇਕੱਠ ਸੀ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਕਾਲੀਆਂ-ਚਿੱਟੀਆਂ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਹੜ ਈ ਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬੇ-ਏਰੀਏ ਦੇ ਸੱਭ ਹਾਈਵੇ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਘੰਟੇ ਲਈ ਤਾਂ ਜਾਮ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਓਕਲੈਂਡ ਦੇ 815 ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੰਦਰਾਂ ਹੋਰ ਲਾਅ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਏਜੰਸੀਆਂ ਪੈਟਰੋਲ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਨਡੋਰ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਵੀ ਵੱਡੀਆਂ ਟੀ.ਵੀ. ਸਕਰੀਨਾਂ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਬੱਸ ਇਕੋ ਇਕ ਰੜਕਵੀਂ ਘਾਟ ਸੀ ਕਿ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਇਕ ਇਕੱਠ 'ਚ ਓਕਲੈਂਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਾਂਮਾਤਰ ਸੀ। ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਇਕੱਠ ਬਾਹਰਲਾ ਈ ਸੀ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਹੀ ਸਵਾਦ ਕਿਰਕਿਰਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਓਕਲੈਂਡ ਦੇ ਮੇਅਰ ਨੇ ਓਪਨਿੰਗ ਰੀਮਾਰਕਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਮੇਅਰ ਨੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ? ਮੇਅਰ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਪਾਲਰੋਜ਼ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਅਰ ਬੋਲਕੇ 'ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਈ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਕਸੂਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਸੂਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ।' ਇਹ ਕਸੂਤੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਸੀ? ਇਸਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸਨ? ਇਹ ਭੇਦ ਅਜੇ ਵੀ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਸੇ ਦਿਨ ਇਕ ਹੋਰ ਘਟਨਾਂ ਘਟੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਕੁਝ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਆਯੋਜਕਾਂ ਦੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਭ ਅੱਛਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜ਼ਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਓਕਲੈਂਡ ਦੇ ਮੇਅਰ ਨੂੰ ਇਸ ਲਿਸਟ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮੇਅਰ ਨਾਲ ਕੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਸੀ? ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ? ਇਹ ਭੇਦ ਵੀ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜ਼ਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਸਨ ਓਕਲੈਂਡ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦੇ ਮੇਅਰ ਕੈਬਿਨ ਜਾਹਨਸਨ, ਸਾਂਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦਾ ਮੇਅਰ ਗੈਬਿਨ ਨਿਉਸਮ, ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਤੋਂ ਐਂਨਟੋਨੀਓ ਵਿਲਾਰੇਗੋਸ਼ਾ, ਅੰਤਰਿਮ ਪੁਲਿਸ ਚੀਫ ਹਾਵਰਡ ਜਾਰਡਨ ਯੂ.ਐਸ. ਸੇਨੇਟਰ ਬਾਰਬਰਾ ਬਾਕਸਰ ਤੇ ਫਾਈਨਸਟੀਨ, ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਜੈਰੀ ਬਰਾਊਨ, ਗਵਰਨਰ ਸਵਾਰਜ਼ਨੇਗਰ ਅਤੇ ਓਕਲੈਂਡ ਪੁਲਿਸ ਕੈਪਟਨ ਇੰਡਵਾਰਡ ਟਰੇਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਵੀ ਬਹੁਤ ਅਜੀਬੋ ਗਰੀਬ ਹਾਲਤਾਂ 'ਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। 21 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਇਕ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਚ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਚੁੱਕੇ, ਪਰ ਪੈਰੋਲਾਂ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਏ ਲਾਵੇਲ ਗਿਕਸਨ ਨਾਮ ਦੇ 22 ਸਾਲਾ ਕਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਡਿਕਸਨ ਨਾਮ ਦੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਟਰੈਫਿਕ ਸਟੌਪ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ। ਕੁਝ ਹੀ ਪਲਾਂ ਬਾਅਦ ਹੇਗ ਨਾਮ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਲਾਵੇਲ ਗਿਕਸਨ ਨੇ ਦੋਨਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਡੇਗ ਲਿਆ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਿਊਕ ਕਾਰ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ, ਡਿੱਗੇ ਪਏ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਕੋਲ ਗਿਆ, ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਦੇ ਹੋਰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੈਦਲ ਤੁਰ ਕੇ ਇਕ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ 'ਚ ਲੁਕ ਗਿਆ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਲਗਭਗ 150 ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਕਰ ਲਈ। ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਵੱਜ ਕੇ ਪੰਜ ਮਿੰਟ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ (SWAT) ਟੀਮ ਉਸ ਅਪਾਰਮੈਂਟ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਥੇ ਕਾਤਲ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਘਰ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਧਮਾਕੇ ਰਾਹੀਂ ਸੁੰਨ ਕਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਚੌਂਕਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗਰਨੇਡ ਸੁੱਟੇ। ਪਰ ਲਾਵੇਲ ਗਿਕਸਨ (ਕਾਲਾ) ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਕਲਾਜਿਟ 'ਚ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਫਾਇਰ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਡੇਗ ਲਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਬੁਛਾੜ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਸਨੂੰ ਉਥੇ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਭ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ। ਤਿੰਨ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਇਕ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਕ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਛੁਟੀ ਮਿਲ ਗਈ।

ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜਦੋਂ ਉਪਰਲੇ ਵਾਕਿਆਤ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣੇ ਕਾਲੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਹਜੂਮ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਗਾਲੀ ਗਲੋਚ ਕੀਤਾ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਇਕ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਸਬੰਧੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਇਕ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਬੋਲੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚੀ ਹੈ ਤੇ ਡਿਸਟਰਬ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਲਟਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਹੀ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਿਹਾ।

ਜਦੋਂ ਰੇਡੀਓ ਹੋਸਟ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਚਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਰਟ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਓਸਕਰ ਗਰਾਂਟ ਦੇ ਕਤਲ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧ ਹੈ? ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ 'ਚ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਓਸਕਰ ਗਰਾਂਟ ਬਾਰਟ ਪੁਲਿਸ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਚਾਰੇ ਪੁਲਸ ਅਫਸਰ ਓਕਲੈਂਡ ਸਿਟੀ ਦੇ ਅੰਡਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਰੇਡੀਓ 'ਤੇ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਅਸਲ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਬਲੈਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਰਮਿਆਨ ਇਕ ਡੂੰਘੀ ਖਾਈ ਪੈਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੁਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਿਟੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਝਵਾਨ ਸ਼ਹਿਰੀ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਅਫਰੀਕਨ-ਅਮੈਰੀਕਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਥਿਤੀ ਤਨਾਅਪੂਰਨ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਕੌੜਾ ਸੱਚਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਨਿੱਕੀ-ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਇਹ ਤਣਾਅ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਵਧਦਾ ਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਓਸਕਰ ਗਰਾਂਟ ਦੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ 'ਚ ਹੀ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਓਕਲੈਂਡ ਬਾਰਟ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਕ ਨਸਲਵਾਦੀ ਗੋਰੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹੇ ਅਤੇ ਮੂਧੇ ਮੂੰਹ ਲਿਟਾਕੇ, ਓਸਕਰ ਗਰਾਂਟ ਨਾਮ ਦੇ ਇਕ 22 ਸਾਲਾ ਅਫਰੀਕਨ ਅਮਰੀਕਨ (ਕਾਲੇ) ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਪਿੱਠ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੂਰੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਕਤਲ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਇੰਜ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਸਮੁੱਚੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ, ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਰੀਲੀਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਪੈ ਗਈ।

ਵੀਡੀਓ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨੰਗਾ ਚਿੱਟਾ ਕਤਲ ਹੈ। ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਬੇ-ਏਰੀਏ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਪੁਲਿਸ ਦਰਿੰਦਗੀ ਖਿਲਾਫ ਸਾਂਝਾ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਜਥੇਬੰਦ ਕੀਤਾ। ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਦੌਰਾਨ ਹਿੰਸਾ ਵੀ ਹੋਈ, ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਆਏ ਲੋਕ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਉਪਰ ਜਾ ਚੜ੍ਹੇ। ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਾਜ਼ੋ ਸਮਾਨ ਦਾ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਐਨਾ ਦਬਾਅ ਬਣਿਆ ਕਿ ਉਸ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ 'ਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਇਕ ਹੋਰ ਦਿਲਚਸਪ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਕਿ ਓਕਲੈਂਡ ਦੇ 8 ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਹੀ ਜਾਅਲੀ ਸਰਚ ਵਾਰੰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਈਡਰਜ਼ ਕਹਾਉਂਦੀ ਚਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਜੁੰਡਲੀ ਦਾ ਭੇਦ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਹੀ ਡਰੱਗ ਵਗੈਰਾ ਪਾ ਕੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਿਟੀ ਨੂੰ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਹਰਜਾਨੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਵੰਡਣੀ ਪਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਬਣੇ ਸਨ।

ਜੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰੀਏ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਕਾਤਲ ਦੀ ਅਪਰਾਧੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਸੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਚ ਕੇ ਭੱਜਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਦੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ, ਪੁਲਿਸ ਖਿਲਾਫ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਇੰਤਹਾ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਚਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਿਆਕਰਮ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਨੇ ਤਾਕਤ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਨ 'ਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਾਕਤ ਦੇ ਦਿਖਾਵੇ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨਾਮੱਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਵੀ ਸਨ। ਪਰ ਇਸ ਤਾਕਤ ਦੇ ਦਿਖਾਵੇ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਬੇ-ਐਲਾਨੇ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨ ਸਨ। ਪਹਿਲਾ ਸੀ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਦੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਵਿਚਰ ਰਹੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸੀ ਪੁਲਿਸ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਤਾਕਤ ਦੀ ਧਾਕ ਬਿਠਾਉਣੀ। ਪਹਿਲੇ ਮਕਸਦ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਸਫਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਚਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੂਡ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਮਕਸਦ 'ਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਂਹ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਲੈਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਉਸ ਦਿਨ ਦੇ ਰੌਂਅ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਚੁੰਝ ਚਰਚਾ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਭੁਗਤਦੀ ਹੈ।

ਹਾਲਾਤ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹਨ, ਜੇ ਇਸ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਚੈਕ ਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ ਰੁਝਾਨ 'ਚ ਵੀ ਵਟ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਖਾਸ ਤੋਂ ਆਮ ਵਲ ਵਧਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਪਿਟਰਸਬਰਗ 'ਚ ਹੋਏ ਤਿੰਨ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਕਤਲ, ਇਸੇ ਪਾਸੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

REAL ESTATE & LOANS-HOME/BUSINESS

We Specialize in Bay Area, Sacramento and Central Valley

PARMINDER DEOL Call:925-980-1279 JIWAN SINGH Call: 916-759-1923

ਪਰਮਿੰਦਰ ਦਿਓਲ 925-980-1279

forhomes@yahoo.com

Best Time to Buy Bankowned, Foreclosure and Short Sale Properties

RESIDENTCIAL, BUSINESS AND COMMERCIAL PROPERTIES AND LOANS

ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ

ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਘਰ ਲੈਣ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਹੁਣ ਕਿਤੇ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਸ਼ਤ ਕਿਰਾਏ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Homes Loans

ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੇਰਾ ਐਫ.ਐਸ.ਏ. ਲੋਨ 3% ਡਾਊਨ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਰੇਟ 'ਤੇ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂਕਿ ਮੇਰੇ ਪਹਿਲੇ ਲੋਨ ਅਫਸਰ ਨੇ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। -ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੱਧੂ

ਮੈਂ ਜਿਸ ਲੋਨ ਅਫਸਰ ਤੋਂ ਘਰ ਲਈ ਲੋਨ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਸਾਂ, ਉਸ ਨੇ ਮੇਰਾ ਲੋਨ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਾਉਣਾ ਸੀ ਸਗੋਂ ਮੇਰਾ 10,000 ਡਾਲਰ ਵੀ ਡੋਬ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੇਰਾ ਲੋਨ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਝੱਟਪਟ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। -ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਬੈਂਸ

Purchase home with 3.5% Down FHA

Direct Mortgage Lender LOW RATES

ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ 916-759-1923

Best Rates/Quality Service

ਘਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਬੇ-ਏਰੀਆ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਵੈਲੀ ਲਈ ਲੋਨ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

WE SPECIALIZE IN SBA & FHA FROM DIRECT LENDERS AND MAJOR BANKS

ਬਿਹਤਰੀਨ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ: 408-598-9605, 209-996-1681

UNITED MORTGAGE & REALTY

Self Employed OK First Time Home Buyers OK Bank Owned Properties

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 11 ਅਪਰੈਲ, 2009

ਸੱਤਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀ ਉਂਗਲ 'ਤੇ ਨੱਚਦੀ ਹੈ-ਅਗਿਆਤ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਰਾਹਤ

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਸਥਿਤੀ ਪਲ ਪਲ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਆਪਸੀ ਗਠਜੋੜ ਹਾਲੇ ਕਿਸੇ ਕੰਢੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਹੋ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਖਿਲਾਫ ਮਿੱਥ ਕੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ, ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਨੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਲਏ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਵਲੋਂ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਵੀ ਬੇਹੱਦ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਇਹ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਉੜੀਸਾ ਵਿਚ ਬੀਜੂ ਜਨਤਾ ਦਲ ਨਾਲ ਯਾਰੀ ਗੰਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕਿਆਸ ਅਰਾਈਆਂ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਵਲ ਖਿਸਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਂਜ ਬੀਤੀ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਉੜੀਸਾ ਵਿਚ ਹੋਈ ਬੀਜੂ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੀ ਇਕ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਰੈਲੀ ਲਈ ਆਪਣਾ ਟੈਲੀਫੋਨ ਉੱਪਰ ਸੁਨੇਹਾ ਜ਼ਰੂਰ ਭੇਜਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਫੋਨ ਸੁਨੇਹੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਹਾਲੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੀਜੂ ਜਨਤਾ ਦਲ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਨਾਲ ਵੀ ਗਠਜੋੜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਗੋਆ ਜਿਹੇ ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇੰਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਠਜੋੜ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਏ.ਬੀ. ਬਰਧਨ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਸਿਰਜ ਲਈ ਹੈ। ਇੰਜ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਧਿਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਹਾਲੇ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ, ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ, ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਜਦਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਆਖ਼ਰੀ ਫੈਸਲਾ ਹਾਲੇ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਖਿਲਾਫ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਆਖਰ ਏਨੀ ਜਲਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲ ਕਿਉਂ ਪਰਤ ਆਏ ਹਨ? ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਾਲਤ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਡਰ ਵੀ ਵੱਢ ਵੱਢ ਖਾਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਜੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ, ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਵਲ ਖਿਸਕ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਲਾਲੂ, ਮੁਲਾਇਮ ਅਤੇ ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਨਜ਼ਦੀਕ ਆਉਣ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਚੌਥਾ ਮੋਰਚਾ ਬਣਦਾ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਹ ਤਕਰੀਬਨ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਮੋਰਚਿਆਂ, ਭਾਵ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ., ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਅਤੇ ਖੱਬੇਪੱਖੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਾਫ ਹੁੰਦਾ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲੂ, ਮੁਲਾਇਮ ਅਤੇ ਪਾਸਵਾਨ ਦੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਵਲ ਮੁੜ ਖਿਸਕਣ ਨਾਲ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਵਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਨੇ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਫੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਤਿੰਨ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਦੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਵਿਚ ਜੁੜੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਵਲ ਤੁਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਵੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਖਿਸਕ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇੰਜ ਚੋਣ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਆਣ ਖਲੋਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਅਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਨੇ ਤਾਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਵੀ ਸਾਫ ਰੂਪ ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਆਗੂ ਬੀਬੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਪਿੱਛੋਂ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਵਲੋਂ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਲਾਹਿਆ ਹੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਐਲਾਨ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਹੀਰ ਬਾਦਲਸ਼ਾਹ !

ਭੇਡਾਂ ਵਾਂਗ ਸਿਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਤੁਰਨ ਨਾਲੋਂ,
ਹਿੱਕ ਠੋਕ ਕੇ ਖਰੀਆਂ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗੇ।
ਜਥੇਦਾਰ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ 'ਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ,
ਪਿਉ-ਪੁੱਤਰ ਤੋਂ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲੱਗੇ।
ਸ਼ਰ੍ਹੇਆਮ ਐਲਾਨ ਨੇ 'ਨੀਲਿਆਂ' ਦੇ,
ਨਾਲ 'ਚਿੱਟਿਆਂ' ਯਾਰੀਆਂ ਪਾਉਣ ਲੱਗੇ।
ਹੈ ਦਿਨ ਆਏ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਚੰਮ ਦੀਆਂ,
ਸਮੇਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੁਣ ਰੰਗ ਵਟਾਉਣ ਲੱਗੇ।
ਹੀਰ ਆਖਦੀ ਰਾਂਝਿਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦੇ,
ਘਰ-ਦਰ ਖੇੜਿਆਂ ਦੇ ਮੈਨੂੰ ਭਾਉਣ ਲੱਗੇ।
ਸੋਚ-ਬਾਦਲੀ ਪੰਥ 'ਤੇ ਪਈ ਪੁੱਠੀ,
'ਹੱਥ ਪੰਜੇ' ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਅਪਨਾਉਣ ਲੱਗੇ!

ਦਿੱਲੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਮੁੜ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਬੀਰ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ,ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਅਨਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਸਹਿਜ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਟਿਕਟ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸੰਸਦੀ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੀ ਟਿਕਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਕ ਬਹਾਨਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਿਛਲੀ ਚਾਰ ਵਾਰੀ ਜਦੋਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇ ਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਲੋਂ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇਣਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੁੱਦਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਖੇਡਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਕਰਾਰ ਦੇ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮਾਮਲਾ 1984 ਵਿਚ ਤਤਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ਕਤਲੇਆਮ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਿੱਖ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਦੰਗਾਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ 25 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਇਕ-ਇਕ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜਗ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. 'ਤੇ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਰਮੀ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਮੋਰਚਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਣ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਬੋਫੋਰਜ਼ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਚੱਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਅਨਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਸਹਿਜ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਟਿਕਟ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸੰਸਦੀ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੀ ਟਿਕਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਕ ਬਹਾਨਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਿਛਲੀ ਚਾਰ ਵਾਰੀ ਜਦੋਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇ ਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪੱਖ ਵਾਕਈ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੈ ਆਮ ਸਿੱਖ ਜਿਹੜੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੁੜ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਠਗਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। 25 ਸਾਲ ਦੇ ਲੰਬੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਮਾਮਲਾ ਖਾਰਿਜ ਹੋਣ ਦੀ ਨੌਬਤ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਭਰੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਕੁਰੇਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਅਨਿਆਂ ਹੋਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹਰ ਵਾਰੀ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਇਥੇ ਦੇਣਾ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ।

ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਖੁਸ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਸਰਨਾ ਧੜੇ ਨੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।

ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਕੁ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਓ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ (ਕਿਰਪਾਨ) ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਬਖੇੜਾ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਠੀਕ ਇਕ ਹਫਤੇ ਬਾਅਦ ਸਰਨਾ ਧੜੇ ਨੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਨੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੂੰ ਆੜੇ ਹੱਥੀਂ ਲਿਆ, ਉਸੇ ਨੇ ਹੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਕੇ ਅਗਲੀਆਂ ਦੋ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ।

ਇਹ ਕੋਈ ਇਕਲੌਤਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਮੌਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਨੇਤਾ ਇਕ-ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਦੱਸ ਕੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਕਾਫਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਘੁਮਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਕਥਿਤ ਪੀੜਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੀ ਆਈਆਂ ਕਿ ਫਰਜ਼ੀ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਬਣਾ ਕੇ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈਆਂ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਸ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੇਤਾ ਦਾ ਹੱਥ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਸਲੀ ਪੀੜਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਸਾਉਣ ਵਿਚ ਉਲਝੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕਿਦਾਂ ਕਿਦਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੋਈ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇਣ ਲਈ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਇਹੀ ਸਮਾਂ ਕਿਉਂ ਚੁਣਿਆ? ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਹੀ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ? ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਫਾਇਆ ਹੀ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਫੁਟਬਾਲ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਰ ਕੋਈ ਖੇਡਣਾ ਚਾਹੇਗਾ। ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਨਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਨਸਾਫ ਹੋਵੇ ਬਲਕਿ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਦਿਸੇ ਵੀ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦਾ ਤਕਾਜਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਰਗ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਵਸਥਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੀ ਨਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਬਚੇਗਾ ਕੀ?

ਨਗਾਰਾ

-ਸੰਤ ਸੰਧੂ

ਪਰਵਾਸ	: ਪਿੱਛੇ ਮੁੜਿਆ ਸੋਹਣੀਏ ਨੀ, ਦਰਿਆ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦੇ।
ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਸੀਚੇਵਾਲ	: ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਹੁਣ ਪਾਣੀਆਂ ਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ, ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਮੁਰਗਾਈਆਂ ਨੇ।
ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ	: ਖੇੜਿਆਂ ਵਿਚ ਨਾ ਪਰਤਦਾ ਜੀਅ ਮੇਰਾ, ਸ਼ਾਹਿਦ ਹਾਲ ਦਾ ਰੱਬ ਰਸੂਲ ਹੋਇਆ।
ਗਠਜੋੜ	: ਤੈਨੂੰ ਮਿਲੇ ਮੁਰਾਦ ਤੇ ਅਸਾਂ ਮਾਹੀ, ਦੋਵੇਂ ਆਪਣੇ ਯਾਰ ਹੰਢਾਈਏ ਜੀ।
ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ	: ਜਟਾਧਾਰੀਆਂ ਦਾ ਝੁੰਡ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ, ਸਹਿਤੀ ਗੁਰੂ ਚਲਿਆ ਨਾਲ ਚੇਲੀਆਂ ਦੇ।
ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ	: ਗੋਰਾ ਰੰਗ ਨਾ ਗਵਾ ਲਈਂ ਕੁੜੀਏ, ਲਾਲਚ ਲੱਡੂਆਂ ਦੇ।
ਫਿਜ਼ਾ	: ਯਾਰੀ ਹੱਟੀ 'ਤੇ ਲਿਖਾ ਕੇ ਲਾਈਏ, ਦਗੇਬਾਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਦੁਨੀਆਂ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਰਤ - ਦੇਵਗੌੜਾ	: ਯਾਰ ਯਾਰ ਦਾ ਬਾਗ ਵਿਚ ਮੇਲ ਹੋਇਆ, ਗੱਲ ਆਮ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਜੱਗ ਗਈ।
ਆਸਿਫ ਅਲੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ	: ਮੇਰੇ ਜੇਠ ਦੇ ਪੁੱਠੇ ਦਿਨ ਆਏ, ਕਿੱਕਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਵੇ ਜੱਫੀਆਂ।
ਅਡਵਾਨੀ	: ਕੰਢੇ ਕੰਢੇ ਹੀਰ ਭਾਲਦਾ, ਰਾਂਝਾ ਪੱਜ ਮੱਝੀਆਂ ਦਾ ਪਾਵੇ।
ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪਾਰਸ	: ਗੱਡੀ ਰੋਕਿਆਂ ਰੁਕਦੀ ਨਾ, ਜਦੋਂ ਬਾਬੂ ਵਿਸਲ ਬਜਾਵੇ।
ਅਰੂਸਾ ਆਲਮ	: ਕੋਈ ਹੀਰ ਨੇ ਨਵਾਂ ਨਾ ਇਸ਼ਕ ਕੀਤਾ, ਇਸ਼ਕ ਕੀਤੜਾ ਖਲਕਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ।
ਚੋਣਾਂ	: ਸੁਬ੍ਹਾ ਚੱਲਣਾ ਖੇਤ ਇਕਰਾਰ ਹੋਇਆ, ਕੁੜੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰਨ ਦਿਲਦਾਰੀਆਂ ਨੀ।
ਮਮਤਾ-ਸੋਨੀਆ	: ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀਆਂ ਅਸੀਂ ਉਸਤਾਦ ਰੰਨਾਂ, ਕੋਈ ਆਓ ਖਾਂ ਮਕਰ ਫੈਲਾਈਏ ਜੀ।
ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬੜਾ	: ਸੱਸ ਮੇਰੀ ਰੋਜ ਪੁੱਛਦੀ, ਤੇਰਾ ਬਾਪੂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਤੇ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਭਵਿੱਖ

ਫਿਲਮ 'ਸ਼ੋਲੇ' ਦਾ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੰਵਾਦ ਹੈ, 'ਰਾਤ ਮੇਂ ਜਬ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਰੋਤਾ ਹੈ ਤੋ ਮਾਂ ਕਹਿਤੀ ਹੈ-ਬੇਟਾ ਸੋ ਜਾ, ਨਹੀਂ ਤੋਂ ਗੱਬਰ ਆ ਜਾਏਗਾ।' ਕੁਝ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ੰਕਾ ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁਲੀਨਾਂ ਵਿਚ ਦੇਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀ ਡਕੈਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਡਰ ਫੈਲਾਅ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਰਾਜਦੀਪ ਸਰਦੇਸਾਈ

ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਮਾਇਤੀ ਘਬਰਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ 'ਪਾਰਕਿੰਗ ਲਾਟ' ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਅਰਾਜਕਤਾ ਦਾ ਨੁਸਖ਼ਾ, ਪਰ ਕੀ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ?

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਚਿੰਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਉਪਜੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਦੇਵਗੌੜਾ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਮੁੜ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ। ਸਾਲ 1996 ਵਿਚ 7, ਰੇਸਕੋਰਸ ਰੋਡ (ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਿਵਾਸ) ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਕ ਕਰਨਾਟਕ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੁਝ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਰਦਨਹੱਲੀ ਦੇ ਇਸ ਕਿਸਾਨ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਲੋਕ ਭੁੱਲ ਗਏ ਕਿ ਦਿਹਾਤੀ ਦੇਵਗੌੜਾ ਦੀ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿਚ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸਾਲ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਯਾਦ ਹੈ, ਜਦ ਇਹ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਇਕ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਰਾਜਨੇਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸਾ ਖੁਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜੋੜ ਸਕਦਾ।

ਦੇਵਗੌੜਾ ਨੇ ਆਈ.ਕੇ. ਗੁਜਰਾਲ ਲਈ ਕੁਰਸੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਮਤਲਬ ਇਕ ਹੋਰ ਗੁਮਨਾਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੇਵਗੌੜਾ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਆਏ ਸਨ, ਗੁਜਰਾਲ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀਨ ਸੰਯੁਕਤ ਮੋਰਚਾ ਦੇ 'ਸਰਬਸੰਮਤ' ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਦੇਵਗੌੜਾ ਵਾਂਗ ਗੁਜਰਾਲ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਟਿਕ ਸਕੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਲੋਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਲ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਅਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਅਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਅਸਲੀ ਮਸੀਹੇ ਸਵ. ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, 'ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਤਾਂ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ 272 ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀਟਾਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ (ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖਾਰਿਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ), ਬਲਕਿ ਗੈਰ-ਭਾਜਪਾ, ਗੈਰ-ਕਾਂਗਰਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸੰਯੁਕਤ ਮੰਚ 'ਤੇ ਵੀ ਆਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। 1996

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮਾਇਆਵਤੀ ਚਾਹੇ ਆਪਣੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇੱਛਾਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਾਹਿਸ਼ਮੰਦ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਕਦੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕੇਂਦਰੀ ਧੁਰੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੂਜੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਚੱਕਰ ਕੱਟਣ। ਆਪਣੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 40 ਸਾਂਸਦਾਂ ਨਾਲ ਮਾਇਆਵਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿੰਗਮੇਕਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਚੋਣ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਤਾਕਤਵਰ ਮਹਿਲਾ ਰਾਜਨੇਤਾ ਜੈਲਲਿਤਾ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਜਬੂਰ ਹੈ।

ਖੱਬੇ ਦਲ ਹੀ ਇੱਕਲੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਿਤ ਹਨ, ਖੱਬੇ ਦਲਾਂ ਲਈ ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਅਵਾਸ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਦੂਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਖੱਬਿਆਂ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਦੂਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਭਲਾਂ ਹੀ ਖੱਬਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹਨ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣਾਉਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਸੱਤਾ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਕਥਿਤ ਅਗਵਾਈ ਇਕ ਅਸਥਾਈ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਹੱਤਵ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਲਿਹਾਜ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪਰ ਜੇਕਰ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਉਡਾਣ ਭਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੰਨੀ ਚਿੰਤਾ ਕਿਸ ਲਈ ਹੈ? ਸੰਭਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕੁਲੀਨ ਹੁਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਮਾਇਆਵਤੀ ਜਾਂ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜਿਹੇ 'ਬਾਹਰੀ ਲੋਕਾਂ' ਨੂੰ ਉੱਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਮਿਲੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖੇਤਰੀ ਉੱਚ ਆਗੂ ਦੁਖਦ ਰੂਪ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੈਤਿਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਖਰੇ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਰਵਉੱਚ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਵਾਲੇ ਸਖ਼ਸ਼ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਵੈਸੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਉਭਰਨ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ 'ਰਾਸ਼ਟਰੀ' ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਾਰਕ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਘੀ ਜਾਂ ਵਿਵਿਧਤਾਪੂਰਣ ਨੀਤੀ ਅਪਨਾਉਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀਆਂ। ਕਾਂਗਰਸ ਹੁਣ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਲਾਲੂ ਯਾਦਵ ਦੀ 'ਸੀ' ਟੀਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਖੁਦ ਨੂੰ ਪੁਨਰਜੀਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ। ਭਾਜਪਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰੁਣ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਵੀ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਸਬਾਬ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ।

ਜੇਕਰ ਦੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ

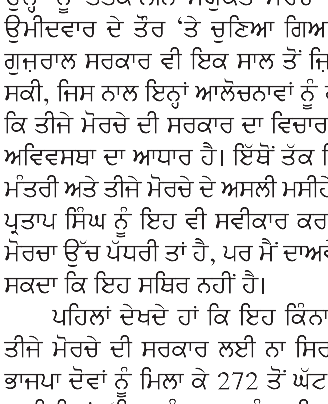

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਰਤ

ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ

ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ

ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਂਗਰਸਵਾਦ ਵਿਚ ਸਾਂਝਾ ਸੰਯੋਜਕ ਸੂਤਰ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਜ 13 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਾਂਝੀ ਰੱਸੀ ਕਾਫੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਜਦ 'ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ' ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਹਿਯੋਗੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੋਹੀਆਵਾਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਕ ਭੇਦ ਧੁੰਦਲੇ ਪੈਣ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਮੁਲਾਇਮ-ਲਾਲੂ-ਪਾਸਵਾਨ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗਲਵੱਕੜੀ ਪਾਉਣਾ ਪੁਰਾਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜੁੜਨ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਮੁਸਕਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਢਕ ਸਕਦੀ।

ਪਾਸਵਾਨ ਲਾਲੂ ਨਾਲ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਗਠਜੋੜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣਗੇ। ਦੋਵਾਂ ਯਾਦਵਾਂ ਨਾਲ ਵੀ

ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀਆਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਛੋਟੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਠਜੋੜ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਕੀਮਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਵਸੂਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ?

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੋਵੇਂ 2009 ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਉਮੀਦ ਮੁਤਾਬਕ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁ-ਪਾਰਟੀ ਗਠਜੋੜ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ। ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੱਠਜੋੜ ਖੇਤਰੀ ਤਾਕਤਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰਣ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਗੈਰ-ਕਾਂਗਰਸੀ, ਗੈਰ-ਭਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਗੱਬਰ ਸਿੰਘ ਵਾਂਗ ਡਰਾਵੇ, ਪਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਘੰਟੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰ ਲੈਣ।

ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼

ਕੀ ਹੈ ਓਬਾਮਾ ਦੀ 'ਅਫਗਾਨ-ਪਾਕਿ' ਨੀਤੀ ਵਿਚ

ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ, ਜਾਰਜ ਬੁਸ਼ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਹਾਰਕ ਹੈ। ਜਾਰਜ ਬੁਸ਼ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਖੂਨ ਅਤੇ ਪੈਸਾ ਜੰਮ ਕੇ ਬਹਾਇਆ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ। ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਲੋਕਪ੍ਰਿਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 12 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਕਰੀਬ 125 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਖਰਚ (ਫੌਜ ਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਥੇ ਉਮੀਦ ਦੀ ਕੋਈ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਕਿਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਸ ਰਹੀ। ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਰਹਾਂਗੇ, ਜੇਕਰ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਸੁਧਰੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਾਲ 'ਤੇ ਵੀ ਛੱਡ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਚੇਤਾਵਨੀ ਨਾਲ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੀ ਨੀਂਦ ਖੁੱਲ੍ਹਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਗੈਰ ਫੌਜੀ ਮਦਦ ਨੂੰ ਤਿਨ ਗੁਣਾ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਬਲਕਿ ਡੇਢ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹਰੇਕ ਸਾਲ, ਪਰ ਇਹ ਕੋਰਾ ਚੈੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਡਾਲਰਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਲਕਾਇਦਾ ਅਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦਾ ਲੱਕ ਤੋੜਨ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਹ ਇਕ ਡੂੰਘਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਬੁਸ਼ ਨੇ ਕਦੇ ਡੰਡਾ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਜੇਕਰ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਅਤੇ ਅਲਕਾਇਦਾ ਦੀ ਮਿਲੀਭਗਤ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਤਿਵਾਦ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਓਬਾਮਾ ਜਾ ਤਾਂ ਇਸ ਮਿਲੀਭਗਤ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ਜਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਹੁੱਕਾ ਪਾਣੀ ਬੰਦ ਕਰਨਗੇ।

ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਅਫਗਾਨ ਨੀਤੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਲਕਾਇਦਾ ਅਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਿਰੁਧ ਜਾਸੂਸੀ ਸੁਰਾਗਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਸਿੱਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬੁਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨੀਤੀ ਦਾ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਇਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਉਸ ਢਕਵੰਜ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨੇਤਾ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਾਸੂਸਾਂ ਅਤੇ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਬੂਟਾਂ ਹੇਠ ਕੁਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਸਤਵਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਵਰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਤੋਂ ਛੁਡਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਸੂਸਾਂ ਅਤੇ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਨਕਲੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੀਤੀ ਦਾ ਇਹ ਤੀਜਾ ਬਿੰਦੂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਅਣਕਿਹਾ ਅਰਥ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ 'ਹੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨੇਤਾਓ, ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਹਾਨੇਬਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰੋ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਭੁਲੋ ਅਤੇ ਅਲਕਾਇਦਾ ਨਾਲ ਲੜੋ।'

ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ 62 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਜਿਨੀ ਵੀ ਫੌਜੀ ਮਦਦ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਮਿਆਵਾਦੀ ਰੂਸ ਜਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਓਬਾਮਾ ਇਸ ਪਾਕਿ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਸਕਣਗੇ? ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਅਫਗਾਨ ਨੀਤੀ ਦਾ ਚੌਥਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਿੰਦੂ ਹੈ ਖੇਤਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ! ਬੁਸ਼ ਨੇ

ਵੇਦਪ੍ਰਤਾਪ ਵੈਦਿਕ

ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੁੱਖ ਸਿਪਾਹ ਸਾਲਾਰ ਬਣਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਨਾਟੋ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਦੂਰ-ਦਰਾਜ ਦੇ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਰੂਸ, ਚੀਨ, ਭਾਰਤ, ਮੱਧ ਏਸ਼ਿਆਈ ਰਾਸ਼ਟਰ, ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਅਤੇ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦਾ ਵੀ ਨਾਮ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਰਾਸ਼ਟਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨ, ਇਹ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹਸਪਤਾਲ, ਸਕੂਲ, ਸੜਕਾਂ, ਸੰਚਾਰ ਕੇਂਦਰ, ਬੰਨ੍ਹ ਆਦਿ ਕੀ ਕੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਉਹ ਸੰਸਦ ਭਵਨ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਰੰਜ-ਦਿਲਾਰਾਮ ਸੜਕ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਵਿਕਲਪਿਕ ਰਸਤਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲਗਭਗ ਸਵਾ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਓਬਾਮਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੋਰ ਨੇੜਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੀ ਕੁਝ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਕਰਨ? ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨ, ਪਰ ਇਹ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਅਤੇ ਨਾਟੋ ਫੌਜੀ ਨੂੰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਲ ਵਿਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਠੋਸ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਓਬਾਮਾ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਬਿੰਦੂ ਹੈ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵਾਧੂ 4000 ਅਮਰੀਕੀ ਜਵਾਨ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨਾ। 17,000 ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਕਮਾਂਡਰਾਂ ਨੇ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਜਵਾਨ ਮੰਗੇ ਹਨ। ਸੱਚਾਈ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫੌਜ (ਇਸਾਫ) ਕੋਲ ਇਸ ਸਮੇਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੋ ਲੱਖ ਜਵਾਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਹਰ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਣ। 'ਇਸਾਫ' ਦੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਇਕ ਲੱਖ ਫੌਜੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜੋੜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ? ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਲੜਨਗੇ ਵੀ ਚੰਗਾ।

ਇਸ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਫਗਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਸਰਵਉੱਚ ਸੈਨਾਪਤੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤਦ ਹੀ ਸਫਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦ ਓਬਾਮਾ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 10 ਗੁਣਾ ਵਧਾਏ। ਕੀ ਇਹ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮਦਦ ਜਿੱਥੇ ਸੀ, ਉਥੇ ਹੀ ਖੜੀ ਹੈ?

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਨਜ਼ਰ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਐਲਾਨ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ। ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਅਫਗਾਨ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਇਕਦਮ ਵਿਹਾਰਕ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਉਹ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ 'ਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਬਣ ਸਕੇ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਫੌਜਾਂ ਉਥੋਂ ਕੂਚ ਕਰ ਜਾਣ।

ਲਿਖਤੁਮ

ਮਹਿਮਾਨ ਲੇਖ

ਕਮਲਿਆਂ ਦੇ ਟੱਬਰ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ

ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ

ਮੇਰੇ ਹੈਲੋ ਆਖਦਿਆਂ ਹੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸਿਓਂ ਪੂਰੇ ਗੁੱਸੇ ਵਾਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਉਹ ਬੋਲੀ, 'ਤੂੰ ਚੰਗੀ ਕੀਤੀ, ਤੈਨੂੰ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀ ਦੱਸੀ, ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਜੱਗ ਵਿਚ ਨਸ਼ਰ ਹੀ ਕਰਨ ਤੁਰ ਪਿਆ।'

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕੁਝ ਵੀ ਬੋਲਦਾ ਉਹ ਫਰੰਟੀਅਰ ਮੇਲ ਵਾਂਗੂ ਬੋਲਦੀ ਹੀ ਤੁਰੀ ਗਈ- 'ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਥੇ ਮੇਰੇ ਸਹੁਰੇ ਨੇ। ਮੇਰੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਕਿਸੇ ਦਿਓਰ-ਜੇਠ ਨੇ ਪੜ੍ਹੀ ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਮੈਂ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਰਹਿ ਕੀ ਆਊ? ਖੰਭਾਂ ਦੀਆਂ ਡਾਰਾਂ ਬਣ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਤੂੰ ਤੇ ਬਹੁਤੀ ਮਾੜੀ ਕੀਤੀ। ਮੇਰੀਆਂ ਨਣਾਨਾਂ, ਮੇਰਾ ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਕੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਗੇ?'

ਮਨਿੰਦਰ 28 ਮਾਰਚ ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ 'ਲਿਖਤੁਮ' ਕਾਲਮ ਹੇਠ ਛਪੇ ਲੇਖ 'ਕਮਲਿਆਂ ਦਾ ਟੱਬਰ' ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਪਿਛੋਂ ਲੋਹੀ-ਲਾਖੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚੀ, ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਇਕਦਮ ਘੁੰਮ ਗਈ ਕਿ ਗੱਲ ਤਾਂ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਮਨਿੰਦਰ ਦੀ ਠੀਕ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਬੰਦੇ ਦੀਆਂ ਅਛੋਹ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਕੁਝ ਦਾ ਕੁਝ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਤੋਂ ਫੜ੍ਹੇ ਗਏ ਚੋਰ ਵਾਂਗ ਕੁਝ ਕੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਆਖਿਆ, 'ਪਰ ਮਨਿੰਦਰ ਮੈਂ ਗਲਤ ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਤੇਰੇ ਮਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਿਹੀ ਤਾਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਲਈ ਉਠਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਠ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਸ ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੇਰੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਜੇ ਫਲ ਲੱਗਦਾ ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਉਹੋ ਹੀ ਹੋਣਾ ਸੀ ਜੋ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੋਇਆ।'

ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਮਨਿੰਦਰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਠੰਢੀ ਹੋ ਗਈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਰੋਸ ਅਜੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸ਼ਾਂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ, 'ਤਾਂ ਵੀ, ਤੂੰ ਕੁਝ ਤੇ ਖਿਆਲ ਕਰਦਾ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੋਈ ਲਿਖਣ ਨੂੰ ਥੋੜੇ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਉਂਜ ਜਾਣੀ ਨਾ...' ਉਸ ਗੱਲ ਵਿਚੇ ਅਧੂਰੀ ਛੱਡ ਦਿਤੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿਚੋਂ ਬੋਚਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, 'ਉਂਜ ਜਾਣੀ ਨਾ ਕੀ?'

'ਉਂਜ ਜਾਣੀ ਤੇਰਾ ਇਹ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕਿਧਰੇ ਠਾਰੀ ਜਿਹੀ ਵੀ ਪੈ ਗਈ, ਬੜਾ ਕੁਝ ਚੇਤੇ ਆਇਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੇਲਿਆਂ ਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਤੇਰੇ ਉਤੇ ਬੜਾ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ ਸੀ ਪਰ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਗਲਤ ਵੀ ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਓਸਲ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਗੁਸਾ ਮੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਅਤੇ ਵਿਰਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੀ ਠੰਡਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।' ਉਹ ਹੁਣ ਕਾਫੀ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਬੋਲੀ, 'ਤੈਨੂੰ ਹੋਰ ਦੱਸਾਂ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਦੱਸੀ, ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਉਹ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ, ਯੂ ਨੋ ਹੀ ਡਿਡ ਦਾ ਰਾਈਟ ਥਿੰਗ, ਹੀ ਡਿਡ ਨੌਟ ਡੂ ਐਨੀਥਿੰਗ ਰੌਂਗ। ਫਿਰ ਉਸੇ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਜੋਰ ਪਾ ਕੇ ਇਹ ਲੇਖ ਆਪਣੇ ਡੈਡੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਉਣ ਤੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਸੀ।'

ਮੈਂ ਉਤਸੁਕਤਾ ਵਸ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਤਾਂ ਫੇਰ ਤੂੰ ਸੁਣਾਈ?'

'ਲੈ ਹੋਰ, ਨਵਦੀਪ ਨੇ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਹੀ ਉਦੋਂ ਛੱਡੀ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਡੈਡੀ ਨੂੰ ਇਹ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨਵਦੀਪ ਦੇ ਡੈਡੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਸੁਣਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਖੁਦ ਔਖਿਆਂ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਇਹ ਲੇਖ ਆਪ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਮੈਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੱਢ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਂਜ ਤੇ ਮੈਂ ਆਪ ਵੀ ਤੇਰਾ ਇਹ ਲੇਖ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਪੜ੍ਹਿਆ।' ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਜ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

'ਹੁਣ ਫਿਰ ਗੁੱਸਾ ਲੱਥ ਗਿਆ ਨਾ? ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਆਪਣੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚਾਚਾ ਗੁਲਾਟੀ ਚੇਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਮਿਤੋਜ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਿਵਾੜੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ। ਉਂਜ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਕਲਾਸਫੈਲੋ ਦਾ ਫੋਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਂਜ ਜਿੰਨਿਆਂ ਦੇ ਵੀ ਫੋਨ ਆਏ ਉਹ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤਾ ਹੀ ਅੱਗੇ-ਪਿਛੇ ਸਨ। ਸੱਚ ਫਿਰ ਵਿਰਕ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ?'

'ਆਖਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੀ ਸੀ, ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਬੋਲ ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਣ ਸਕਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਕਾਫੀ ਵੱਡੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਆਈ ਸੀ। ਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਰਵੱਟੇ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੁਮਾਏ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋਣ ਕਿ ਸਭ ਕਿਸਮਤਾਂ ਦੇ ਸੌਦੇ।'

ਫਿਰ ਜਿਵੇਂ ਅਚਾਨਕ ਕੁਝ ਚੇਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਚਾਂਬਲ ਕੇ ਬੋਲੀ, 'ਤੈਨੂੰ ਰਵੀ ਯਾਦ ਹੈ? ਜਿਹੜੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕੱਲ੍ਹ ਹੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਨੰਬਰ ਗਿਆਨ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਾਡੇ ਇਕ ਹੋਰ ਜਮਾਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ ਜੋ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਹੈ।'

ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਆਇਆ ਕਿ ਇਕ ਮਲੂਕ ਜਿਹੀ ਕੁੜੀ ਸੀ ਰਵੀ, ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੋ ਗੁਤਾਂ ਕਰਦੀ। ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਇਕ ਟੂਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਕਸੌਲੀ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਲਕਾ ਤੋਂ ਪੈਦਲ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੈਅ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰਾਸਤੇ ਵਿਚ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ, ਅਧਿਆਪਕ ਸਾਰੇ ਹੱਸਦੇ ਖੇਡਦੇ, ਨੱਚਦੇ-ਟੱਪਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਕ ਥਾਂ ਛਾਂ ਵੇਖ ਕੇ ਰਵੀ ਇਕ ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਬਹਿਣ ਲੱਗੀ, ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਬੂਟੀ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾ ਲਿਆ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਨਿੱਕਲ ਗਈਆਂ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਇਹ ਬਿੱਛੂ ਬੂਟੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਬਿੱਛੂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਡੰਗ ਮਾਰਦੀ ਹੈ, ਸਾੜ ਪਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਖੇਡ ਇਸ ਬਿੱਛੂ ਬੂਟੀ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਪਾਲਕ ਵਰਗਾ ਇਕ ਹੋਰ ਬੂਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਪੱਤੇ ਤੋੜ ਕੇ ਮਲਿਆਂ ਬਿੱਛੂ ਬੂਟੀ ਦੇ ਲੱਗੇ ਕੰਡਿਆਂ ਦੇ ਸਾੜ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਹੀ ਆਰਾਮ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਖਮਾਣੋਂ ਵਾਲੇ ਮੋਹਨ ਨੇ ਝੱਟ ਪਾਲਕ ਤੋੜੀ ਤੇ ਰਵੀ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜ ਉਸਤੇ ਮਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪਾਲਕ ਰਗੜਨ ਦਾ ਅਸਰ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹਾਲੇ ਹੋਣਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹੋ ਮਨਿੰਦਰ ਬੋਲੀ, 'ਉਏ ਮੋਹਨ ਇੰਨੀ ਤੇ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਬਿੱਛੂ ਬੂਟੀ ਦੀ ਤਕਲੀਫ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੋਣੀ ਜਿੰਨੀ ਤੇਰੇ ਡੱਫਲ ਤੇ ਖੁਰਦਰੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਹੋਣੀ ਹੈ।' ਮੋਹਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਹੱਥ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਹਾਸਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ, ਨਾਲ ਹੀ ਰਵੀ ਦਾ ਵੀ। ਫਿਰ ਰਵੀ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕੁੜੀਆਂ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਚਿਰ ਹਰਨੀਆਂ ਵਾਂਗ ਚੁੰਘੀਆਂ ਭਰਦੀਆਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਪੱਥਰ ਉਤੇ ਜਾ ਬੈਠੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਕੋਲ ਦੀ ਮੁੰਡੇ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਰੋੜੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਪਿਛੇ ਪਿਛੇ ਤੁਰੇ ਆਉਂਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, 'ਦੇਖ ਲਓ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਕੁੜੀਆਂ ਪੱਥਰ ਮਾਰਦੀਆਂ।' ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅੱਗੋਂ ਜਵਾਬ ਸੀ, 'ਉਏ ਮੁੰਡਿਓ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਰਦੇ ਓ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੇ ਇਹ ਪੱਥਰ ਸਾਂਭ ਸਾਂਭ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਮਾਰੇ ਹਨ।' ਮੈਂ ਮਨਿੰਦਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਕਰਾਈ, ਉਹ ਆਪਣਾ ਗੁੱਸਾ ਉੱਕਾ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਈ ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਚਿਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਵਿਰਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ, ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦੀਆਂ, ਫਿਲਮਾਂ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕ ਗਿੱਲ ਦੀਆਂ।

ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਰਹਿੰਦੇ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰੋਮਾਣਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖ ਅਕਸਰ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਕ ਲੇਖ 'ਇਥੇ ਕਿਵੇਂ ਗੁਜ਼ਾਰੀਏ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ, ਇਹੋ ਸੋਚਦੇ ਸੋਚਦੇ ਗੁਜ਼ਰ ਚੱਲੇ' ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਕਈ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਹੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ, ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਕਮਲਿਆਂ ਦਾ ਟੱਬਰ' ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ਚਾਚਾ ਗੁਲਾਟੀ ਚੇਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਵੇਲਾ ਜਦੋਂ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੇ ਅਜੇ ਦੰਦ ਕਾਇਮ ਸਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਸੇ ਨੂੰ ਅਜੇ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹੁਣ ਵਾਂਗ ਭੀੜ-ਭੜੱਕੇ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਘੱਟੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀ ਹੱਟੀ ਉਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੌਣਕਾਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਸਨ, ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੁਰਮਟ ਪਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਰ ਅਮਿਤੋਜ, ਕੁਮਾਰ ਵਿਕਲ, ਜਗਤਾਰ, ਹਿੰਦੀ ਵਾਲੇ ਵਰਿੰਦਰ ਮਹਿੰਦੀਰੱਤਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਮਰਾ ਨੰਬਰ 6 ਵਿਚ ਡਾ. ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਥ ਤਿਵਾੜੀ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਰੁਸਤ ਕਰਦਿਆਂ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀ ਕੰਟੀਨ ਦੀ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਈ ਪਿਆਲੀਆਂ ਛਕ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਡਿਟਰਾਇਟ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਤੋਂ ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ 'ਕਮਲਿਆਂ ਦਾ ਟੱਬਰ' ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀ ਕੰਟੀਨ ਤੋਂ ਪੀਤੀ ਆਪਣੀ ਚਾਹ ਚੇਤੇ ਆ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਬਾਰੇ ਅਕਸਰ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਦਫਤਰ ਬਸ ਗੇੜੀ ਮਾਰਨ ਤੇ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀ ਚਾਹ ਪੀਣ ਹੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਸੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਬਾਹਰ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀ ਚਾਹ ਉਤੇ ਗੱਪ ਸ਼ੱਪ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦਿਹਾੜੀ ਪਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਬਾਸੀ ਬੜਾ ਮਲੂਕ ਜਿਹਾ ਤੇ ਬੜਾ ਸੋਹਣਾ ਮੁੰਡਾ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਹੱਥ ਲਾਇਆਂ ਮੈਲਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ। ਬੜਾ ਬਣ ਠਣ ਕੇ ਰਹਿੰਦਾ। ਅੱਠ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਫੈਮਿਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਤੇ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਕਾਲ ਆਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪੁਛਿਆ ਸੀ ਐਥੇ ਕੀ ਕਰਦਾ ਹੁੰਨਾਂ, ਉਸ ਨੇ ਟਕੇ ਵਰਗਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ- 'ਲੋਹਾ ਕੁੱਟਦਾਂ, ਹੋਰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਸੀ' ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਹੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਇਥੇ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੁਰਜੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਥੇ ਲੋਹਾ ਢਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪੁਰਜੇ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ ਸਾਂ ਕਿ ਇਹ ਉਹੀ ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲੇ ਕੁਲਵੰਤ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀ ਸਾਂਗ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਉਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਚਿੜੀਆਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ, ਕਬੂਤਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ, ਰੱਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਂ ਰੋਟੀ ਦਿੰਦਾ ਫੇਰ ਭਲਾ ਅਸੀਂ ਕੰਮ ਕਿਉਂ ਕਰੀਏ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਪੁਰਾਣੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਬਾਸੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਖਾਤਰ ਇਸ ਹੋਣੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿ ਮੰਦੇ ਕਾਰਨ ਲੇਅ ਆਫ ਹੁੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਉਕਾ ਹੀ ਜਵਾਬ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕਈ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਲਿਖਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਾਂ ਪਰ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾਂ ਕਿ ਦੁਪਾਲਪੁਰ ਹੋਰੀਂ ਕਿਤੇ ਇਹ ਨਾ ਉਲਾਮਾ ਦੇ ਦੇਣ- ਅੱਗ ਲੈਣ ਆਈ, ਘਰ ਵਾਲੀ ਬਣ ਬੈਠੀ। ਮੇਰਾ ਮਨਸ਼ਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਡਿਊਟੀ ਵਜਾਉਣਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕਸੂਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਖਾਲੀ ਛੱਡੀ।

ਇਸ ਵਾਰ ਇੰਨਾ ਹੀ।

ਕੌੜਾ ਘੁੱਟ

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਮੰਦੇ ਦਾ ਦੌਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦਿਨ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹਿਊਮਨ ਰਿਸੋਰਸ ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਫੁਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿਤਾ, "ਜਿਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ, ਸਾਡੀ ਕੰਪਨੀ ਚ ਬਣਦੇ ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਗ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਫ਼ਤੇ ਚ ਪੰਜ ਦਿਨ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਸੋ ਅਗਲੇ ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਚਾਰ ਦਿਨ ਹੀ ਲੱਗਿਆ ਕਰਨਗੇ। ਉਸਦੀ ਵੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਸਿਖਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਰੈਸਟ ਰੂਮ ਤੇ ਲੰਚ ਰੂਮ ਵਾਰੀ ਸਿਰ ਸਾਰੇ ਸਾਫ ਕਰਨਗੇ। ਸਾਬਣ, ਨੈਪਕਿਨ ਤੇ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ। ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ, ਕੁਤਾਹੀ ਜਾਂ ਗੁਸਤਾਖ਼ੀ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਵਿਚਾਰ ਲਵੇ। ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੁੱਛ ਲਵੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੀਟਿੰਗ ਬਰਖ਼ਾਸਤ!"

ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੁਛਣ ਦੀ ਗੁਸਤਾਖ਼ੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ! ਓਵਰ ਟਾਈਮ ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਦਾ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁਕਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਪੂਰਾ ਟਾਈਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਨਿੰਮੋਝੂਣੇ ਸਭ ਆਪਣੇ ਲੰਚ ਬਾਕਸ ਸਾਂਭਦੇ ਪੰਚ ਮਸ਼ੀਨ ਵਲ ਤੁਰਦੇ ਬਣੇ। ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦੂਜੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਸਿਝਣ ਲਈ ਮੈਂ ਘਰ ਆ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਕਿੱਥੇ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੀ.ਵੀ. ਦੇਖਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਹਸਦੇ ਹਨ, "ਚਲੋ ਬੁੜੇ ਦਾ ਆਰਾਮ ਵਧਿਆ" ਫਿਰ ਜਿਵੇਂ ਰੋਂਦੇ ਹਨ, "ਅਛਾ ਹੁਣ ਫੇਰ?"

"ਹੁਣ ਫੇਰ ਕੀ, ਸਭ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਘਟਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਬੱਝਵੇਂ ਖਰਚੇ ਜਿਵੇਂ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ, ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਰੈਂਟ, ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਸੋ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਬੈਲਟ ਕੱਸਣੀ ਪਊ।"

ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਗਰੋਸਰੀ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਛਡ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਸਾਂਝੀ ਰਾਈਡ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੂਸ ਗਲਾਸ ਭਰ ਕੇ ਪੀਣ ਦਾ ਕੀ ਫ਼ਾਇਦਾ, ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਤਾਂ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਤਾ ਜੂਸ ਦੰਦ ਖਰਾਬ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੋ ਇਕ ਬਟਾ ਤਿੰਨ ਗਲਾਸ ਜੂਸ ਹੀ ਪੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਸੋਡੇ ਤਾਂ ਵਾਹ ਲਗਦੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਟੀ.ਵੀ. ਦੇ ਚੈਨਲ ਵੀ ਅਧੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਅਸਾਂ ਮੀਆਂ ਬੀਵੀ ਨੇ ਸੈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਬਲੀ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਚੱਕੀ ਦੇ ਪੁੜ ਜਿੱਡੇ ਮੈਕਡਾਨਲਡ, ਡੈਹੇਂ ਜਿੱਡੇ ਕੋਕ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਜੰਕ ਫੂਡ ਘਟਾਉਣਾ ਨਾ ਮੰਨਿਆ। ਹਾਂ, ਉਹ ਖਾਲੀ ਬੋਤਲਾਂ ਜਾਂ ਕੈਨਾਂ ਗਾਰਬੇਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣਗੇ, ਆਖਰ ਦਸ ਸੈਂਟ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸਿਰਫ਼ ਦੁਧ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ। ਜਿੰਮ ਛੱਡਕੇ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਦੌੜ ਲਾਉਣ 'ਤੇ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹਿਤ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ ਇਕ ਦਿਨ ਸ਼ਾਵਰ ਤੋਂ ਵੀ ਨਾਗਾ ਕਰ ਲੈਣ। ਇਸ ਸੰਕਟ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਧਰਮ ਦਾ ਵੀ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ-ਹਰ ਵਾਰ ਐਤਵਾਰ ਲੰਗਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੇਮ ਨਾਲ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਦਾ ਮਤਾ ਮੈਂ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਘਰ ਵਾਲੀ ਨੇ ਹੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਗੋਲਗੱਪੇ ਨਾਂ ਖਾਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲੈ ਲਿਆ ਪਰ ਮੈਂ ਜੁਗਤ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਦਾਰੂ ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਅੱਗੇ ਨਾ ਆਉਣ ਦਿਤੀ। ਬਲਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਮੈਂ ਜੇਬ ਵਿਚ ਲੁਕੋ ਕੇ ਲਿਆਂਦੇ ਪਊਏ ਦਾ ਹਾੜਾ ਬਾਥ ਰੂਮ ਵਿਚ ਜਾਕੇ ਠੋਕ ਆਇਆ!

ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਲੌਂਗ ਵੀਕ ਐਂਡ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਬਾਥ ਰੂਮ ਤਾਂ ਗਿਆ ਪਰ ਪਾਣੀ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਛੁਹਾਇਆ ਤੱਕ ਨਾ। ਪਤਨੀ ਨੇ ਵਾਖਰੂ ਵਾਖਰੂ ਕਰਦੀ ਨੇ ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹਾ ਲਿਆ। ਬੱਚੇ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੂੰਝ ਹਾਂਝ ਕੇ ਕੁਝ ਖਾਲੀ ਕੈਨ ਚੁਕ ਲਿਆਏ। ਮਨ ਵਿਚ ਲਮਕ ਰਹੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਦੁਖਦਾਈ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਤਾਂ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਚਿੱਤਰਪੱਟ ਤੇ ਸਵਾਮੀ ਰਾਮਦੇਵ ਕਈ ਵਾਰੀ ਪਰਗਟ ਹੋਏ। ਫਟਾਫੱਟ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਅਪਾਂਇੰਟਮੈਂਟ ਕੈਂਸਲ ਕਰਵਾਈ। ਇਕ ਹੋਰ ਖਰਚਾ ਟਲਿਆ।

ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਦਾ ਦਿਨ ਕੀ ਚੜ੍ਹਿਆ ਚਾਅ ਹੀ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ, ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਬਰੇਕ ਫ਼ਾਸਟ ਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਲੰਚ। ਤੇ ਸ਼ਾਮੀਂ ਜਿਵੇਂ ਪਤਨੀ ਨੇ ਰਾਤੀਂ ਯਾਦ ਕਰਾਇਆ ਸੀ -ਸਿੱਧੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮੇ ਪੋਤੇ ਦਾ ਸ਼ਗਨ ਦੇਣ। ਪਰ ਮੈਂ ਕੁਝ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦ ਸੀ -'ਕੀ ਸ਼ਗਨ ਟਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ?'

'ਅੱਗੇ ਪਾਇਆ ਖਰਚਾ ਵੀ ਕਮਾਏ ਧੰਨ ਦੇ ਤੁੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।' 'ਨਹੀਂ, ਆਪਾਂ ਅੱਗੇ ਬਹੁਤ ਲੇਟ ਹਾਂ, ਲੋਕ ਤਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਦੋਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾ ਆਏ ਹਨ।' ਇਸਤਰੀ ਜਗਤ ਨੂੰ ਲੋਕਾਚਾਰੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਫ਼ਿਕਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ! "ਚਲੋ, ਪਰ ਸ਼ਗਨ ਵਿਚ ਦੇਣਾ ਕੀ ਹੈ?"

ਮੇਰੇ ਲਈ ਏਹ ਸਾਰਥਕ ਸਵਾਲ ਸੀ। '31 ਡਾਲਰ', ਉਸਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ।

'ਬਹੁਤੇ ਹਨ।' ਮੈਂ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਉਜ਼ਰ ਕੀਤਾ।

'ਨਹੀਂ ਵਾਜਬ ਹੀ ਹਨ।'

ਪਰ ਮੈਂ ਤਾੜਿਆ ਉਸਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਹੌਸਲਾ ਫੜਿਆ, 'ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਦੇਖ ਆਪਾਂ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।'

ਖ਼ੈਰ ਉਹ 21 ਡਾਲਰ ਤੇ ਟਿਕ ਗਈ 'ਤੇ ਮੈਂ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦਿੱਤੀ।

ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਸਿੱਧੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਹੋਰ ਹੀ ਲੱਡੂ ਫੁੱਟਣ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਸਿੱਧੂ ਸਾਹਿਬ ਪੀਣ ਪਿਆਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਮਹਿਮਾਨਨਿਵਾਜ਼ ਹਨ। ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਰੱਜਵੀਂ ਮੁਫ਼ਤ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ...। ਮੇਰੀ ਕਾਰ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਸਪੀਡ ਫੜ ਗਈ।

.... ਪੋਤੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਸ਼ਗਨ ਦਾ ਦੇਣ ਹੋਇਆ, ਚਾਹ ਪੀਤੀ ਗਈ, ਪਕੌੜੇ, ਸਮੋਸੇ, ਲੱਡੂ ਖਾਧੇ ਗਏ, ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿਚ ਘਟੇ ਹੋਏ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਨ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਅਸਲ ਕੰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਦੀ ਉਡੀਕ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਗੂੜ੍ਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਮਨ ਮਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਤਦੇ ਮੇਰੇ ਕੰਨ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਨ, 'ਹੋ ਜਾਏ ਫਿਰ ਛਿਟ ਛਿਟ?'

ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਡਾਇਰੈਕਟ ਅਟੈਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਡਾਇਰੈਕਟ ਅਟੈਕ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਕੱਲਫ ਜਾਂ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਿਧੇ ਬੋਤਲ ਦੇ ਡੱਟ ਖੋਲ੍ਹਣ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜਨਾਨਖਾਨੇ ਨੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਚਾਹ ਲੱਡੂ ਜ਼ਰੂਰ ਵਾੜਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

'ਅੱਜ ਤਾਂ ਨਾਂਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਸੌ ਸੁਖ ਦੇ ਪੋਤੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ।' ਪਿਆਕੜ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲਟਕਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਧੂ ਸਾਹਿਬ ਪੈਗ ਬਣਾਕੇ ਲੈ ਆਏ। ਪੋਤੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਜਾਮ ਟਕਰਾਏ। ਅੱਧਾ ਹਾੜਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਕੋ ਡੀਕ ਵਿਚ ਪੀ ਗਿਆ। ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਚਾਨਣਾ ਹੋਇਆ। ਫਿਰ ਆਰਥਕ ਮੰਦਵਾੜੇ ਦੀਆਂ, ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਵਿਗੜਨ ਦੀਆਂ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਸਭ ਦਾ ਅੰਤ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ।

ਦੂਜੇ ਪੈਗ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਈ। ਗਲਾਸ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲਾਉਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਸਿਧੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗਲਾਸ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਗਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਗ ਦਾ ਰੰਗ ਸ਼ਰਾਬ ਵਾਲਾ ਦਿਲਕਸ਼ ਨਹੀਂ ਪੈਪਸੀ ਵਰਗਾ ਬਨਾਉਟੀ ਹੈ।

'ਤੁਸੀਂ ਡਰਿੰਕ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ?' ਮੈਂ ਸ਼ੱਕ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸਿਧੂ ਸਾਹਿਬ ਕੁਝ ਝੇਂਪ ਗਏ।

'ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਜ ਕੱਲ ਪੀਣੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।' ਪਤਨੀ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਹਨੇਰ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਸਰਾਸਰ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ।

'ਸ਼ੂਗਰ ਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਕਦੇ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦੇ। ਫਿਰ ਕੀ ਹੋਇਆ?', ਮੈਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ।

'ਸ਼ੂਗਰ ਵਾਲੀ ਵੀ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ। ਆਹ ਕੰਮ ਵਿਚ ਕੀ ਮੰਦਾ ਆਇਆ, ਸਾਡਾ ਤਾਂ ਚੌੜ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਭ ਖਰਚਿਆਂ ਤੇ ਕੱਟ ਲਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸਹੁੰ ਪੁਆ ਲਈ ਹੈ।' ਪਤਨੀ ਨੇ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਸਿਧੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਜ਼ਖਮਾਂ ਤੇ ਲੂਣ ਛਿੜਕਿਆ, "ਖੈਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਯਾਰ ਤੂੰ ਪੀ ਰੱਜ ਕੇ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਸਹੁੰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਭੰਨ ਸਕਦਾ।"

ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਕੰਬ ਉਠਿਆ। ਹੇ ਮੇਰਿਆ ਮਨਾਂ ਇਹ ਦਿਨ ਵੀ ਦੇਖਣੇ ਸਨ, ਤਿੜਕੇ ਹੋਏ ਹਮ-ਪਿਆਲਿਆਂ ਦੇ ਦਿਨ। ਮੈਂ ਸਿਧੂ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਘੂਰ ਕੇ ਦੇਖਿਆ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਹੱਡ, ਮਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਜੀਵ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਆਰਥਕਤਾ, ਆਰਥਕਤਾ ਅਤੇ ਆਰਥਕਤਾ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਲੱਗੇ। ਮੈਂ ਬਾਕੀ ਦਾ ਅੱਧਾ ਪੈਗ ਪੀਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਪਰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਤੌਹੀਨ ਵੀ ਬੁਰੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਿੱਠੀ ਲਗਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕੌੜੇ ਘੁਟ ਭਰੇ, ਤੇ ਉਠ ਖੜਾ ਹੋਇਆ। ਹੁਣ ਸਿਧੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ 'ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਪੀਓ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਪੀਓ' ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦੀ।

'ਨਹੀਂ ਦਰਅਸਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਘਟਾਈ ਹੋਈ ਹੈ।' ਸਿੱਧੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਟਕਰਾਈ।

ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ। ਖਸਿਆਨੀ ਹਾਸੀ ਦਰਮਿਆਨ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੱਕ ਛੱਡਣ ਆ ਗਏ।

ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਮੁਬਾਰਕ!

ਮਾਰਦਾ ਦਮਾਮੇ ਜੱਟ ਮੇਲੇ ਆ ਗਿਆ

9ਵਾਂ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ

11 ਅਪਰੈਲ, 2009

(ਦਿਨ ਸਨਿਚਰਵਾਰ) ਸ਼ਾਮ 6:00 ਵਜੇ

Paradise Palace

1440 Weedpatch Hwy.
Bakersfield CA 93307

ਨੋਟ: *ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਠੀਕ 6 ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। *ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। *ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ। *ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ।

ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੋਕਲ ਭੰਗੜਾ, ਗਿੱਧਾ, ਲੋਕਲ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕਲਗੀਧਰ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੜ ਲਾਏ ਨਾਨਕ ਨਾਮਲੇਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਸ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ ਵਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਸ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ ਵਲੋਂ ਡਾਇਰੈਕਟ ਕੀਤਾ ਧਾਰਮਿਕ ਨਾਟਕ 'ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ ਗ੍ਰੰਥ' ਖੇਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

Radio Punjabi Sansar Ch 1010 A.M.
Every Sunday 8:00 A.M. to 10:00 A.M.
Bakersfield CA

ਗੋਲਡਨ ਸਪਾਂਸਰ: ਸੁੱਖੀ ਘੁੰਮਣ, ਬਿੰਦਰ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ), ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟੁੱਟ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਝੱਜ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੰਨਣ, ਛਿੰਦਾ ਸਿੰਘ ਉਪਲ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੜ, ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ ਰਾਏ, ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮਣਕੂ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬੱਬਰ, ਮੁਹੰਮਦ ਡਵਾਰੀਫਾਰ।

ਸਹਿਯੋਗੀ: ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੰਡ, ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਰਾਏ, ਭਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੜ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੁੱਡੀਕੇ, ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾ, ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀ, ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਡਾ. ਮਨਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਜੱਸਲ, ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਧੀਦੋ, ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਗੀ, ਧਰਮਾ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਖੋਖਰ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੂਨਰ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕੂਨਰ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਕੂਨਰ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਾਠ, ਰਾਜੂ ਸਿੰਘ ਜੱਸੜ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਦਿੱਲੀ ਪੈਲੇਸ), ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੂਨਰ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਕੂਨਰ, ਸੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਕੂਨਰ, ਲਾਲੀ ਕੂਨਰ, ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਮੱਲੀ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ

ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਕੂਨਰ ਫੋਨ: 661–303–1313
ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡਾਕਟਰ, ਗੁਰੂ ਜੋਧਾ ਸਿੰਘ,
ਸ਼ਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਛੱਲੇ ਮੁੰਦੀਆਂ ਵਾਲਾ-ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਪੰਛੀ

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਐਸ.ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਕਦੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਧਿਆਨ ਇਕਾਗਰ ਕਰਕੇ ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਫੁੱਲ ਦਾ ਬੂਟਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣ ਵੇਲੇ ਉਹਨੂੰ ਬਾਹਰਲੀ ਖਿੜਕੀ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਫੁੱਲ ਦਾ ਮੂੰਹ ਅੰਦਰ ਕਮਰੇ ਵਲ ਕਰ ਲਿਓ, ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਫੁੱਲ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬਾਹਰ ਵਲ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਝਾਤ ਬੁਲਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਹੀ ਤੇਹ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹੋ ਹਾਲ ਮੇਰਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲਿਖਾਂ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਕਲਮ ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਉਧਰ ਵਲ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਮੋੜ ਕੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਣੀ ਕਿ ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ। ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਦਾ ਚੇਲਾ ਹੈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਪੰਛੀ। ਉਹਨੂੰ ਉਹਦੇ ਸਰੋਤੇ 'ਛੱਲੇ ਮੁੰਦੀਆਂ' ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਨਾਲ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਨਕੋਦਰ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਸ਼ਰੀਹ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਢਾਡੀ ਸ਼ਾਇਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਛੀ ਅਤੇ ਤੁਰਲੇ ਵਾਲੀ ਚਿੱਟੀ ਪੱਗ ਦਾ ਲੜ ਲਮਕਾ ਕੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਗਾਇਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਘੁੰਮਦੇ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੰਛੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਪੰਛੀ ਕਰਕੇ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਪੰਛੀ ਗਾਉਂਦਾ ਬੜਾ ਵਧੀਐ, ਮਾਣਕ ਵਾਂਗ ਉੱਚੀ ਪਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਗਾਉਂਦੈ, ਪਰ ਲੋਹੜੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਤੇ ਪੁੱਠੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਇਹੋ ਮੁੰਡਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਬਾਰੇ ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ ਬੜੀਆਂ ਮਸ਼ਕਰੀਆਂ ਨਾਲ ਦੱਸੇਗਾ, ਮਨਜੀਤ ਰਾਹੀ ਝੱਟ ਚਿਟਕਾਰੀਆਂ ਲਾਵੇਗਾ ਕਿ ਪੰਛੀ ਨੇ ਖੰਨੇ 'ਚ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਦਿਨ ਕਿਵੇਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ। ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਮੈਂ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਮਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਲਗਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹਦੇ ਧੀਆਂ ਪੁੱਤ ਵਿਆਹੁਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਉਹ ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਮਾਣਕ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਣ ਵੇਲੇ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਬੂਟੇ ਮੁਹੰਮਦ ਘਰ ਨੂਰਪੁਰ 'ਚ ਸਰਦਾਰ ਮੁਹੰਮਦ ਕੋਲ ਦਿਸਦਾ ਸੀ, ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਰੂਬੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਸੀ, ਉਹੋ ਕੁਝ ਹੁਣ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਿੰਨੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ, ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀਆਂ ਨੇਰ੍ਹੀਆਂ ਉਹਦੇ 'ਤੇ ਚੱਲੀਆਂ, ਜੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਹਮਾਤੜ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜਾਂ ਪੱਖੇ ਨਾਲ ਲਟਕ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਸਾਧ ਦੇ ਡੇਰੇ ਜਾ ਬੈਠਦਾ। ਪਰ ਹਾਸਾ, ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਹੁਨਰ ਪੰਛੀ ਕੋਲ ਹੈ, ਉਹ ਹਰ ਇਕ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਪਿੰਡ ਸਰੀਂਹ ਦੀਆਂ ਜੂਹਾਂ ਵਿਚ ਡੰਗਰ ਚਾਰਦਾ ਚਾਰਦਾ ਪੰਛੀ 11 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰੇ ਹੀ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਮਾਰਨ ਲਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਾਣਕ ਦਾ ਅਖਾੜਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਬੜੀਆਂ ਲਲਚਾਈਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਮਾਣਕ ਦੇ ਗਰੁਪ ਦੁਆਲੇ ਗੇੜੀਆਂ ਕੱਢਦਾ ਰਿਹਾ। ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਮੁੜ ਮਾਣਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਰਾਂਝੇ ਦੇ ਗੋਰਖਨਾਥ ਦੇ ਟਿੱਲੇ ਜਾ ਕੰਨ ਪੜਵਾਉਣ ਲਈ ਹਾਜਰ ਹੋਣ ਵਾਂਗ ਮਾਣਕ ਦੇ ਜਾ ਹਾਜਰ ਹੋਇਆ। ਮਾਣਕ ਨੇ ਵੀ ਚੇਲਾ ਮੁਨਦਿਆਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਰੁਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਦੇਰ ਨਾ ਲਾਈ ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਲਗਾਤਾਰ ਉਹ ਨੌਂ ਸਾਲ ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਉਹ ਮਾਣਕ ਦੀ ਸ਼ਾਗਿਰਦੀ ਵਿਚ ਇਕ ਚੰਗੇ ਗਾਇਕ ਕਲਾਕਾਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਨਿਖਰ ਆਇਆ। ਰਾਗ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਉਸ ਬਕਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਲਈ ਪਰ ਰਬ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਗਲੇ ਦੀ ਸੁਰਸਤੀ ਆਪਮੁਹਾਰੇ ਉਸਦੀ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਰਾਗ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਮਾਣਕ ਦੀ ਸ਼ਾਗਿਰਦੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਅਖਾੜਾ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਮਾਣਕ ਨੇ ਇਕ ਕੋਠੇ ਉਤੇ ਮੰਜੇ ਜੋੜ ਲਾਏ ਸਪੀਕਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਸੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਤਾਂ ਕੋਠੇ ਦੀ ਕਾਹੀ ਦੀ ਕੱਚੀ ਛੱਤ ਹੇਠਾਂ ਗਰਕ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਪੀਕਰ ਸਮੇਤ ਉਹ ਵੀ। ਮਿੱਟੀ ਘੱਟੇ ਵਿਚ ਲੱਦਿਆ ਉਹ ਕੋਠੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ ਤਾਂ ਮਿੱਟੀ ਹੋਰ ਹੇਠਾਂ ਕਿਰ ਜਾਇਆ ਕਰੇ ਪਰ ਸਪੀਕਰ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਦੋ-ਤਿੰਨ ਮਿੰਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੁਲਦਿਆਂ ਉਸਨੂੰ ਸਹੀ ਸੁਝੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਤਾਰ ਖਿੱਚ ਦਿੱਤੀ। ਸਪੀਕਰ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੇ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਭਾਣਾ ਕੀ ਵਾਪਰ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਛੀ ਨੇ ਬੜੇ ਗੀਤ ਗਾਏ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਉਹਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 'ਦਿਲ ਵੱਟੇ ਦੇਵੇ ਭੈੜਾ ਛੱਲੇ ਮੁੰਦੀਆਂ' ਤੇ ਮੱਖਣ ਲੁਹਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਬ੍ਰੇਕ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੀਤ 'ਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀਏ ਕੁੜੀਏ ਗਰੀਬ ਦਿੱਤਾ ਮਾਰ ਨੀ..।' 'ਸਾਡੀ ਮੁੰਦਰੀ ਸੱਜਣਾਂ...' ਤੇ ਇਕ ਉਹਦਾ ਬੜਾ ਚੁਲਬੁਲਾ ਤੇ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਗੀਤ ਸੀ:

ਜੇ ਭੂੰਡਾਂ ਦੇ ਖੱਖਰ ਕੋਲ
ਜਾਣ ਜਾਣ ਕੇ ਬਹਿਣਾ
ਪੰਗਾ ਪੈਣਾ ਈ ਪੈਣਾ....

ਹਾਲਾਂਕਿ 'ਛੱਲੇ ਮੁੰਦੀਆਂ' ਵਾਲਾ ਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਗੀਤ ਕੁਲਦੀਪ ਪਾਰਸ ਤੇ ਸੁੱਖੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਾਲੇ ਨੇ ਚਰਨਜੀਤ ਆਹੂਜਾ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਹੇਠ ਗਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਜੀ ਪੰਛੀ ਮਾਰ ਗਿਆ।

ਪੰਛੀ ਨੇ ਸੁਨੱਖੀ ਕੁੜੀ ਰਜਿੰਦਰ ਰੂਬੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਬੀਲਦਾਰ ਸੀ, ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਉਹ ਕਹੇਗਾ 'ਕੀਹਨੇ ਵੇਖਿਆ ਸਵਰਗ ਨਰਕ।' ਜੋ ਕਰ ਲਿਆ ਕੋਈ ਪਛਤਾਵਾ ਨਹੀਂ।

ਪੰਛੀ ਨੇ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਗੇੜਾ ਮਾਰ ਲਿਐ। ਉਹ ਕਰਨੈਲ ਗਿੱਲ ਵਾਂਗ ਮੁਕੱਦਰ ਚਮਕਣ ਲਈ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਉਂਦਾ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਹਾਲੇ ਇਹੋ ਆਖਦੈ ਕਿ ਟੀਸੀ ਦਾ ਬੇਰ ਤਾਂ ਟੁੱਟਿਆ ਵੀ ਨੀ ਹਾਲੇ। ਵਾਰਿਸ਼ ਸ਼ਾਹ ਵਾਂਗ ਉਹ ਹੀਰ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਲਿਖਣੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਅਮਰ ਹੋਵੇ।

ਪੰਛੀ ਬਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਵੇਖੋ: ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਕਹੇਗਾ 'ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਗਿਰਦ ਮੇਰਾ, ਪਰ ਪਤੰਦਰ ਦਾ ਪਤਾ ਨੀ ਲਗਦੈ, ਗੱਡੀ ਬਠਿੰਡੇ ਵਾਲੀ ਬੈਠੇਗਾ ਤੇ ਉਤਰੇਗਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਜੇ ਖਾਹਮਖਾਹ ਲੜਾਈ ਮੁੱਲ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਚੱਲੋ। ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਬਕੇ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਗਲ ਪੁਆ ਲਿਆ ਬੁਰੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ।'

ਜੱਸੋਵਾਲ ਕਹੇਗਾ, 'ਇਹ ਲਛੂ ਜਿਹੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਪਰ ਬੜੇ ਲੰਬੇ ਨੇ ਇਸੇ ਲਈ ਲੰਬੀਆਂ ਉਡਾਰੀਆਂ ਭਰਨ ਦਾ ਆਦੀ ਐ ਪੰਛੀ। ਠਰਕੀ ਪੱਠਾ ਵੀ ਪੂਰਾ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸ਼ਿੰਦੇ ਵਾਂਗ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਗੁਰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਬੁੱਢੇ ਕਿਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਦਾ?'

ਸਰਦੂਰ ਸਿਕੰਦਰ ਕਹੇਗਾ, 'ਚੰਗਾ ਸੀ ਪੰਛੀ, ਚੰਗਾ ਗਾਉਂਦੈ...ਪਰ...?'

ਬੂਟਾ ਮੁਹੰਮਦ ਕਦੇ ਕਦੇ ਬੋਲਦੈ, 'ਭਰਾ ਬਣੇ ਸਾਂ ਕੱਠੇ ਸੁੱਤੇ ਕੱਠੇ ਖਾਧਾ ਪੀਤਾ ਤੇ ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਵੀ ਕਈ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਕੀਤੇ। ਹੁਣ ਨਾ ਉਹ ਨੂਰਪੁਰ ਆਉਂਦੈ ਤੇ ਨਾ ਮੈਂ ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਸ਼ਰੀਹ ਜਾਨੈ।'

ਅਸਲ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖਿਓ ਪੰਛੀ ਮੁਕੱਦਰਾਂ ਦਾ ਬਲੀ ਨਹੀਂ, ਧਨੀ ਹੈ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹਾਂ 'ਚੋਂ ਵੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦੈ, ਜਿਥੋਂ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਸ਼ੇਰ ਵੀ ਬੜ੍ਹਕ ਮਾਰ ਕੇ ਲੰਘਦੇ ਨੇ।

ਇਕ ਵਾਰ ਕੱਚਾ-ਪਿਲਾ ਜਿਹਾ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਗਾਇਕਾ ਸਰੋਤਿਆਂ ਹੱਥੋਂ ਪਿਟ ਜਾਣ ਤੇ ਸਾਰਾ ਨੁਕਸ ਢੋਲਕੀ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕੱਢੀ ਜਾਵੇ। ਪੰਛੀ ਨੇ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬੀਬਾ ਕਸੂਰ ਢੋਲਕੀ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਤੇਰੇ ਆਪਣੇ ਗਾਉਣ ਵਿਚ ਹੈ। ਪੰਛੀ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਢੋਲਚੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਮਾਹਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬੀਬੀ ਨਾ ਹੀ ਹਟੀ ਤਾਂ ਪੰਛੀ ਨੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੇ ਰੌਂਅ 'ਚ ਬੀਬੀ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਪਾ ਲਿਆ।

ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਇਉਂ ਲਗਦੈ ਕਿ ਹਾਲੇ ਪੰਛੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਦਿਨ ਬੰਨ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹੋਣਗੇ, ਉਹ ਪੱਚੀਆਂ-ਛੱਬੀਆਂ ਤੋਂ ਵਧ ਨ੍ਹੀ ਲਗਦਾ । ਪਰ ਇਕ ਵਾਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਸਾਹਾ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੇ ਫਿਰ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਜੇ ਚਾਲ 'ਚ ਮੜਕ ਰੱਖੇ, ਥਿੜਕੇ ਨਾ। ਰੂਬੀ ਦੇ ਕੁੱਖੋਂ ਪੰਛੀ ਦੇ ਦੋ ਬੇਟੇ ਜਨਮੇ।

ਸਿਆਣਿਆ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਕਦੇ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਤੇ ਜੇ ਸੰਸਾਰ ਬਹਿਸ ਦੇ ਡੱਬੇ 'ਚ ਬੰਦ ਹੋਈ ਜਾਂਦੈ ਤਾਂ ਬੰਦ ਕਮਰਿਆਂ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਹੀ ਕਰਦੇ ਨੇ।

ਦਰਿਆ ਰੇਗਿਸਤਾਨ 'ਚੋਂ ਨਹੀਂ ਲੰਘਦੇ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਵੀ ਹੈ। ਪੰਛੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇਕ ਵਹਿਣ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਹਿਣ ਦਾ ਰੁੱਖ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ, ਨਾ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਉਹਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਵੀ ਤੇ ਗੁਣ ਵੀ। ਪੰਛੀ ਹਾਲੇ ਹੋਰ ਲੰਬੀ ਉਡਾਣ ਜ਼ਰੂਰ ਭਰੇਗਾ।

ਪੰਛੀ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਫੋਨ 702-234-3341 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਚਿਦੰਬਰਮ ਵੱਲ ਬੂਟ ਵਗਾਹ ਕੇ ਮਾਰਿਆ

ਕਿਹਾ, "ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਮੰਚ ਦਾ ਗਲਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ।" ਇੰਨਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਜੁੱਤੀ ਵਗਾਹ ਮਾਰੀ। ਜੁੱਤੀ ਮਾਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਇਕਦਮ ਬਾਅਦ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤੁਗਲੁਕ ਰੋਡ ਸਥਿਤ ਥਾਣੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ,ਉਹਨੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਇਕ ਪਲ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਦੌਰੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ"

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦੈਨਿਕ ਜਾਗਰਣ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸੰਜੇ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸ਼ਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹਾਲ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਂਦੇ ਹੋਏ

ਸ੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਵਲੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇਕ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦ ਪ੍ਰਤੀ ਨਰਮ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਹੈ,ਦੇ ਜੁਆਬ ਵਿਚ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਇਕਦਮ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਗਏ ਤਾਂ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ,"

ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਨਫਰਤ ਫੈਲਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹੋਣ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਰੋਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਖਬਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਟਾਈਟਲਰ ਦੇ ਵੱਜ ਸਕਦੀ ਜੁੱਤੀ:ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਵਲ ਉਛਾਲੀ ਜੁੱਤੀ ਤੋਂ ਭਾਵੇਂ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ ਚਿਦੰਰਮ ਤਾਂ ਬਚ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਦੇ 'ਲੱਗ' ਸਕਦੀ ਹੈ।ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰਲੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਭਾਵੇਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।ਪਰਟੀ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕੇ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਦੱਖਣ ਵਲ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ 'ਤੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ "ਕਾਂਗਰਸ ਇਕ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ,ਇਸ ਮੁਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਵਿਖ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਤਹਿ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇਣ 'ਤੇ ਮੇੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਦਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਰਜ ਬੁਸ਼ 'ਤੇ ਵੀ ਬਗ਼ਦਾਦ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮੁਤੰਜ਼ਿਰ ਅਲ ਜ਼ੈਦੀ ਨੇ ਜੁੱਤੀ ਕੱਢ ਕੇ ਮਾਰੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਸੀ ਪਰ ਜ਼ੈਦੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਹੁਣ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਇਹ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। 20 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਅਰੀਜੀਤ ਪਸਾਇਤ 'ਤੇ ਵੀ ਇਕ ਔਰਤ ਨੇ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਬੈਂਚ ਵਲੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

Visit us on the web:
punjabtimesusa.com
Ph: 847-359-0746

ਬੇ-ਏਰੀਆ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਸ਼ੁਰੂ

ਹੇਵਰਡ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ: ਬੇ-ਏਰੀਆ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਹੇਵਰਡ (ਕੈਲੇਫੌਰਨੀਆ) ਵਲੋਂ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਟਰੇਸੀ ਵਿਚ ਸ. ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ (ਕਾਲਾ) ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੇ-ਏਰੀਆ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਦਿੱਤੀ। ਹਿੰਦੂ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜ ਭਨੋਟ ਨੇ ਕਲੱਬ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫੇਅਰਫੀਲਡ ਗੁਰੂਘਰ ਵਲੋਂ ਵੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਫੇਅਰਫੀਲਡ ਅਤੇ ਵਾਲੇਹੋ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਸੰਧ ਅਤੇ ਖਜਾਨਚੀ ਬਲਜੋਗ

ਕਲੱਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਲਜੀਤ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਿਲਬਾਗ ਸੰਧੂ

ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਸਹੋਤਾ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ।

ਸ੍ਰੀ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਲੱਬ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸਹੋਤਾ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖਿਡਾਰੀ ਬੜਾ ਮਨ ਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਮੈਚਾਂ ਵਿਚ ਕਲੱਬ ਦੀਆਂ ਏ, ਬੀ, ਸੀ ਤਿੰਨਾਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਸੰਧੂ ਨੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਨੀਵੇਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਕਲੱਬ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (510-760-9141), ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (707-712-2064), ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (510-750-3598), ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਬਲਜੋਗ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (707-334-7062) ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰੀ (510-750-5152) ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀਆਂ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

Greetings For

Vaisakhi

GURU NANAK SIKH TEMPLE FAIRFIELD CALIFORNIA

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਪੀਵਹੁ ਪਾਹੁਲ ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਹੁਇ ਜਨਮ ਸੁਹੇਲਾ॥
ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਕੀਨੀ ਖਾਲਸਾ ਮਨਮੁਖੀ ਦੁਹੇਲਾ॥
ਵਾਹ ਵਾਹ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪੇ ਗੁਰੂ ਚੇਲਾ॥

ਵਿਸਾਖੀ

ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਦੀ ਸਮੂਹ ਜਗਤ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਸਾਖੀ ਸਮਾਗਮ ਸਾਰੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ, ਫੇਅਰਫੀਲਡ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) ਵਿਖੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੇਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਇਸ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜੋ। ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਓ ਤੇ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ।

Heartiest congratulations to all Sadh Sangat from Guru Nanak Sikh Temple on this auspicious day. Please join us in celebrating Vaisakhi on Sunday the 19th April and as per the program below.

Jumping House For Kids

ਆਲੂ ਟਿੱਕੀ-ਪਕੌੜੇ
Allu Tikki-Pakodae
ਜਲੇਬੀਆਂ
Jalebi
ਛੋਲੇ ਭਠੂਰੇ
Cholle Bhathura
ਕੜ੍ਹੀ ਚਾਵਲ
Kadi Chawal

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

19 ਅਪਰੈਲ, 2009 (ਐਤਵਾਰ)

ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ-ਸਵੇਰੇ 10:00 ਵਜੇ
ਸੇਵਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ-ਸਵੇਰੇ 9:00 ਵਜੇ
ਢਾਡੀ ਜਥਾ-ਭਾਈ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗੇ ਵਾਲੇ,
ਭਾਈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਕੀਰਤਨ ਹਜ਼ੂਰੀ ਜਥਾ-ਭਾਈ ਨਿਰਵੈਰ ਸਿੰਘ,
ਭਾਈ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ

ਖੂਨਦਾਨ ਕੈਂਪ
Blood Drive
ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ
Medical Camp
ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣਾ
Voter Registration
ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਪਗੜੀ ਕੈਂਪ
Kids Turban Camp

Ice-cream

ਵਿਸ਼ੇਸ਼:ਸਮਾਗਮ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਚਾਰ-ਦੀਵਾਰੀ ਅੰਦਰ ਕੀਰਤਨ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ।

Special: There will be a Kirtan March around the Gurudwara complex

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ, ਫੇਅਰਫੀਲਡ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (707) 421-0707

G.N.S.T Management Committee (707) 315-2468

ਸੋਲਰ ਊਰਜਾ ਪਲਾਂਟ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਮਦਦ

ਅੱਜ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਿਜਲੀ ਉਤੇ ਇੰਨੀ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਵਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਭ ਕੁਝ ਬਿਜਲੀ ਉਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਪਤ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਵਧ ਰਹੀ। ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਯਾਨਿ ਕੋਲੇ ਤੇ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਐਟਮੀ ਪਲਾਂਟਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨ ਸੀਮਤ ਤਾਂ ਹਨ ਹੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਘਾਟਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਹੀ ਊਰਜਾ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਸਾਧਨ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਊਰਜਾ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਅਤੇ ਨਵਿਆਏ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਉਚੇਚਾ ਊਰਜਾ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਹੈ ਇਸ ਤਹਿਤ ਹਵਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਊਰਜਾ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਵੀ ਜਿਸ ਹਿਸਾਬ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਪਤ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਜੇ ਊਰਜਾ ਦੇ ਬਦਵਲੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਲਦੀ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਾਂਗ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬਿਜਲੀ ਕਟੌਤੀਆਂ ਲੱਗ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਇਸੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਨੂੰ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਿਸਟਮ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਫੋਟੋ ਵੋਲਟਿਕ ਸੋਲਰ ਸਿਸਟਮ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਕਰਮੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਚੇਚੀ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਘਰ, ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ 'ਤੇ ਲਗਵਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਦਦ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਂਝੀਆਂ ਥਾਵਾਂ, ਹਸਪਤਾਲ, ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਲਗਵਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

1-888-354-2842, 1-800-780-0032

ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਦੀ 25ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ 31 ਨੂੰ

ਸੈਨਹੋਜ਼ੇ (ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਵੱਦੀ): ਜੂਨ 1984 ਵਿਚ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ 25ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਉਤੇ ਇਕ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ 31 ਮਈ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨਹੋਜ਼ੇ ਵਿਖੇ ਕੌਮਾਤਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰੱਬੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਅਖੰਡਪਾਠ 29 ਮਈ ਨੂੰ ਅਰੰਭ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ 31 ਮਈ ਨੂੰ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ ਅਤੇ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਜਥੇ ਸੰਗਤਾਂ ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੋੜਨਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਥਕ ਬੁਲਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾਨੰਗਲ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਨੋਖ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਗੀ, ਹਰਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੈਰਾ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਯੂਬਾਸਿਟੀ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਿੰਪੀ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਟੁਲਹਿਰੀ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਟੁੱਟ ਅਤੇ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲੌਗੀਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਕਤ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ 30 ਮਈ ਨੂੰ 'ਕਰਾਉਨ ਪਲਾਜ਼ਾ' ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਏਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪੰਥਕ ਵਿਦਵਾਨ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੇ ਜੋ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਾਰੇ ਇਕ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਮੂਵੀ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲੇ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ: ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦੀ ਲੰਘੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਨਾਹਲ ਤੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ 20ਵੇਂ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲੇ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਤੇ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ 18 ਅਪਰੈਲ (ਸਨਿਚਰਵਾਰ) ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਐਸ.ਈ.ਐਸ. ਹਾਲ, ਐਲਕ ਗਰੂਵ ਵਿਖੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਾਖਲਾ ਤੇ ਪਾਰਕਿੰਗ ਮੁਫਤ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਝਾਕੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਭੰਗੜਾ, ਗਿੱਧਾ, ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਸਕਿੱਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਮਨੋਰੰਜਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਡੇਵਿਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਭੰਗੜਾ ਟੀਮ ਖਾਸ ਆਕਰਸ਼ਣ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਉਘੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਡਿਸਟਟ੍ਰਿਕਟ ਜਿੰਮੀ ਯੀ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਹੋਣਗੇ।

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ, ਕਮਲ ਬੰਗਾ, ਕਲਮ ਸਿੰਘ, ਪਵਿੱਤਰ ਨਾਹਲ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਵਿਰਕ, ਜਸਵੰਤ ਸ਼ਾਦ, ਤੀਰਥ ਸਹੋਤਾ, ਅਜੈਬ ਕਾਹਲੋਂ, ਪਰਮਜੀਤ ਢਿੱਲੋਂ, ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੱਧੂ, ਮਾਧੋ ਸਿੰਘ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੈਸੀ ਥਾਂਦੀ ਤੇ ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਫਰਵਾਲਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ।

ਵੀ.ਆਈ.ਪੀਜ਼ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛਤਰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਲੰਘੀ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਕੁ ਦਰਜਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਹਿਮ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਹਿਮ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ' ਬਾਰੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਅਹਿਮ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਖਤਰਾ ਨਾ ਪੇਸ਼ ਆਵੇ।

Bob Lynn Edwards, Jr.
Attorney at Law
Over 17 Years Handling Family Law Cases in Fremont, California, All Aspects of Divorce Including Child Support, Child Custody, Spousal Support, Property Division, Restraining Orders, Modification of Support, Etc.
Free Initial Consultation
Ph:510-770-0500
www.BobEdwards.com
3869 Peralta Boulevard, Fremont CA 94536-3712

Since 1990 Non Profit
Punjabi Cultural Society Sacramento (U.S.A.)
ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੈ 20ਵਾਂ
ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ
Visakhi Mela
Celebration On Saturday,
18th APRIL 2009
At 4.00 P. M.
AT
S.E.S. Hall
10427 E. STOCKTON BLVD.
ELK GROVE, CA 95624
Featuring : Songs, Gidha & Bhangra, Dances, Skits and Much More
ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਉੱਘੇ ਕਲਾਕਾਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ।
ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਹੁੰਮ ਹੁਮਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚੋ।
Spcl. Appearance Bhangra BY : DAVIS DI DYNASTY
For More Information Please Contact :
Rashpal Pharwala (916) 682-7321 Tirath Sahota (916) 271-8382
Amrik Singh (916) 502-0064 Satvinder Rangi (916) 397-0613
SPONSORS
Indo American Desh Bhagat Foundation, Indus Valley American Chamber of Commerce, Punjab Arts & Culture Promotions, Indo American Cultural Organisation, Harjit Singh (Mountain Mike's Pizza Elkgrove), Inderjit Singh (Mountain Mike's Pizza Elkgrove Florin), Bagga Palace, India House of Grocery, Desi Bazar, India spices& music in Elkgrove, Rajinder Singh, Gurnek Singh, Jaswinder Sandhu, Avtar Atwal, Charan Badwal, Baljinder Johal, Jasvir Thandi (iSELL Real Estate), Sonny Singh (Rocklin) PiaraSingh Parhar, Malkit Boparai, Jassi (Power Mart), Aklesh Singh, A V Sweets, SukhchainSingh, Joga Ghuman, Hardeep Singh, Manjeet Dhillon (Modesto), Raghvir Gill, S.P.Singh, Amarjit Singh, Manpreet Singh, Inderjit Singh, Parminderjit Singh, Jaswant Singh, Gurchetan Singh, Manjit Singh, Kulwinder Bobby, Varinder Sekhon & Manjit Singh (Punjab Insurance & Immigration Tax Service) & Paramjit Dhaliwal (Fresno), Naranjan Singh (Mountain Mike's Pizza W.Capital) & Alex Singh (Quality Vending).
ORGANIZING COMMITTEE
Rajinder Pal Singh, Amrik Singh, Harjinder Basra, Tirath Sahota, Paramjit Dhillon, Surinder Bindra, Ajaib Kahlon, Rashpal Pharwala, Sony Singh, Inderjit Singh, Jarnail Sarpanch, Harinder Singh, Debi Gill, Sukhraj Singh, Jaswant Lakha, Sukhchain Singh, Bhupinder Rehal, Kuldeep Bains, Jaswinder Pooni, Jaswant Shad, Arjinder Kukki, M.S.Chahal, Pavittar Nahal, Satwinder Rangi, Varinder Sanghera, Kamal Banga, Paminder Virk, Jascharan Gill, Balwinder Banka, Balbir Johal & Kamal Singh.
ADMISSION FREE Please No Alcohol, No Food or Drinks Inside the Hall
No Cameras Will Be Allowed Inside The Hall, Security Will Be Tightly Enforced

Printer : Barapind Printing Press Tel: +91 1826-266467, Fax: 267467, Cell : +91 9855 266467 (E-mail: press@barapind.com)

ਸੁਭਾਗ ਜੋੜੀ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਲਿਖਤੁਮ ਕਾਲਮ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਸ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਦਾਰਨੀ ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਵਿਆਹੇ ਪੁੱਤਰ ਕਾਕਾ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਬੀਬੀ ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਨਾਲ।

ਤੁਸੀਂ ਮੁਕੰਮਲ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਘਰ ਬੈਠੇ ਹੀ ਸਾਡੀ ਵੈਬ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹੋ www.punjabtimesusa.com 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਐਡੀਸ਼ਨ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ। ਪੂਰਾ ਅਖਬਾਰ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਇਕ ਸਫਾ ਕਰਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਜਾਏਗਾ।

ਇੰਡੋ-ਅਮੈਰਿਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਨੇ ਲਾਇਆ ਫਰਿਜ਼ਨੋ 'ਚ 'ਮੇਲਾ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ'

ਫਰਿਜ਼ਨੋ: ਸੌ ਤੋਂ ਵਧ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਜਿਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਜਥੇਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਵਲ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤੀਆਂ, ਉਸੇ ਸਰਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇੰਡੋ-ਅਮੈਰਿਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ 29 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਨੌਵਾਂ 'ਮੇਲਾ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ' ਕਰਵਾਇਆ। ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਮੇਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸ੍ਰੀ ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸੈਕਟਰੀ ਹਨ, ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਸ ਵਾਰ ਦਾ ਮੇਲਾ ਜਲਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦੇ ਕਾਂਡ ਦੀ 90ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਸੁਨਾਮ, ਸ਼ਹੀਦ ਮਦਨ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ, ਨਾਮਧਾਰੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਰਕੱਢ ਗਦਰੀ ਬਾਬਾ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਘੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੀ।

ਮੇਲੇ ਦਾ ਆਰੰਭ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਗੜਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਪੰਛੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸ਼ਾਇਰੀ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਾਨੂੰ ਸਦੀਵੀਂ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆ ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਤੇ ਸ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪਾਰਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਭ ਨੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਇਕ ਮਿੰਟ ਲਈ ਮੌਨ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ। ਪਿਛੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕ ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਹਿਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੀਤ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ। ਰਾਜ ਬਰਾੜ ਨੇ 'ਮੇਲੇ ਸਦਾ ਲੱਗਣਗੇ ਗਦਰੀ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੇ' ਗੀਤ ਗਾਇਆ। ਬੇ-ਏਰੀਆ ਅਤੇ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਤੋਂ ਆਏ ਕੂਕਾ ਸਿੰਘ, ਸ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੋਸ਼ੀਲੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਕੂਕਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੋਰਮ ਵਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਤੇ ਗਦਰੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਮੇਲੇ ਤੇ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਾਇਕ ਮਦਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਬਾਬਾ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਘੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਹਿ ਚੁਕੇ ਸ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਤੇ ਘੋਲਾਂ ਭਰੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਬਾਬਾ ਘੋਲੀਆਂ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਕਰਨਲ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣੇ ਹੀ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਸ ਬਦਨਾਮ ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨਵੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਸੈਂਕੜੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਉਥੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਜ਼ੇਲ ਅਜ-ਕਲ੍ਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਮਾਰਕ ਹੈ। ਅਮਰਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ ਕੂਕਾ ਸਿੰਘ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸ. ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਜੋਸ਼ੀਲੀ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹੀ। ਫੋਰਮ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ਵਿੰਗ ਦੀ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਬੀਬੀ ਕੁਲਵੀਰ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਵਿੰਗ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਬੀਬੀ ਹਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮੰਢਾਲੀ ਨੇ 'ਅੰਮੜੀ ਦਾ ਵਿਹੜਾ' ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਫੌਜੀ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸੀ। ਫੋਰਮ ਦੇ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਸ. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਣਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਾਰ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਾਣ ਉਚਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹਰ ਭਾਰਤ ਵਾਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਨਮੰਦ ਰਹੇਗਾ।

ਫੋਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬੁੱਤ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸਾਹਮਣੇ ਲਾਉਣ, ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦੇ ਅਤੇ ਕੂਕਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਦਮ ਨੂੰ ਚਿਰੋਕਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਉਦਮ ਦੱਸ ਕੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੋਰਮ ਦੀਆਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਢਾਲੀ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇ ਫੁੱਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭੇਂਟ ਕੀਤੇ। ਉਹ ਸਟੇਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨਾਲ ਬਦਲ ਬਦਲ ਕੇ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਜਲਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹੀ। ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਬਾਰੇ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹੀ।

ਮੇਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸ੍ਰੀ ਵਰਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਜੋ ਮਾਣਮੱਤਾ ਸੁਪਨਾ ਸਿਰਜਿਆ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਕ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਨੂੰ ਕਿੱਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹਾਲ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਓ ਆਪਾਂ ਸਭ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਮਿਲ ਕੇ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰੀਏ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਉਨਤੀ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਈਏ।

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਫੋਰਮ ਵਲੋਂ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਤੇ ਸ਼ਾਲ ਭੇਂਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਨੇਤਾ ਜੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਵਾਲੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦ ਫੌਜ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਸਿਪਾਹੀ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਨਿਵਾਸੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸ. ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ ਤੇ ਸ਼ਾਲ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਆ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਰਿਟਾਇਰਡ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਸ. ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਸ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਸੀ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਡੇਵ ਸੇਖੋਂ ਤੇ ਬੀਬੀ ਕੁਲਵੀਰ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ (ਸਪਾਂਸਰਜ) ਸਮੇਤ ਇਕੱਠੇ, ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ 4.0 ਜੇ.ਪੀ.ਏ. ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਨਕਦ ਇਨਾਮਾਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ।

ਕੂਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸਾ ਅਕਾਡਮੀ ਸਟਾਕਟਨ ਦੇ ਰੇਣੂ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਹੇਠ ਨਾਟਕ 'ਗਦਰੀ ਗੁਲਾਬ ਕੌਰ' ਨੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕੀਲ ਹੀ ਲਿਆ ਸੀ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਆਏ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੀਤਕਾਰ ਹਰਵਿੰਦਰ ਥਰੀਕੇ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਿਆੜ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਦੀ ਗਿੱਧਾ ਆਈਟਮ 'ਧੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ', ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੁਧਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭੰਗੜਾ ਟੀਮ ਤੇ ਕਰਮਨ ਭੰਗੜਾ ਟੀਮਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੀ। ਕਰਮਨ ਦੇ ਜੀਤੀ ਨੇ ਸੁਰੀਲੀ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹੀ। ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਕਾਫਰ ਦਾ ਗੀਤ ਬਹੁਤ ਸਲਾਹਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਅੱਗੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਰਹੀ। ਲੰਗਰ ਤੇ ਚਾਹ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਲ ਸ. ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੋਗਾ ਵੀਡੀਓ ਵਲੋਂ ਫੋਟੋਆਂ ਤੇ ਮੂਵੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਮੇਲੇ 'ਚ ਆਏ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਢਾਲੀ ਨਾਲ ਫੋਨ (559) 473-9269 ਉਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜਾ ਸਵੀਟਸ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

1275 W Winton Ave
Hayward, CA 94545

Call Makhan Bains or Ravinder Singh for your next party
Or visit us: www.rajasweets.com
CALL TOLL FREE 1-866-FOR RAJA

31853 Alvrado Blvd
Union City, CA 94587

ਸਿਰਫ ਕੁਰਸੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਰਾਜਨੀਤਕਾਂ ਲਈ

ਤੀਜੀ ਖੇਡ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਗਰੀਬ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਇਕ ਗਾਂ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਨਾਲ ਖੇਡੀ ਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋ ਆਟਾ ਤੇ ਵੀਹ ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋ ਦਾਲ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਕੇ ਕੁਰਸੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਚਾਵਲ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਇਕ ਰੁਪਈਆ ਹੋਰ ਘਟਾ ਕੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋ ਚਾਵਲ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

-ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਸਾਂ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ ਚੜ੍ਹਨ ਤੱਕ ਨਕਸ਼ਾ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ ਚੜ੍ਹਨ ਤੱਕ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਦੇ ਹਲਕਿਆਂ ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਕਾਗਜ਼ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੇ ਗੇੜ ਲਈ ਕਾਗਜ਼ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੌਣ ਕਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਓਦੋਂ ਇਹ ਰੋਲ-ਘਚੋਲਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਗਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਤਾਂ ਇੰਝ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਆਖ਼ਰੀ ਗੇੜ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ ਮਗਰੋਂ ਸੋਲਾਂ ਮਈ ਨੂੰ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣ ਤੱਕ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਏਦਾਂ ਦੀ ਹੀ ਰਹਿਣੀ ਹੈ। ਵੇਲੇ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜਾ ਕੇ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਕੌਣ ਕਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜੋਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਰਾਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅਗਲੀ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਬਣ ਕੇ ਉੱਭਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਉਹ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅੰਦਰ ਬਹੁ-ਸੰਮਤੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸੌ ਬਹੱਤਰ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੇਠਾਂ ਮਸਾਂ ਡੇਢ ਸੌ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਲੱਭਦੀ ਹੈ। ਪੱਕੇ ਭਾਈਬੰਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪੱਕਾ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਸਿਰਫ਼ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕੁ ਸੀਟਾਂ ਜੇ ਆ ਵੀ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਵਾਂਗ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਵਲ ਮੁੜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਚਾਉਣ ਖ਼ਾਤਰ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਸੀਟਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਉਸ ਦਾ ਖਾਸ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ।

ਵੱਡੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਤੇ ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪੋ ਵਿਚ ਮੋਰਚਾ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਫੇਰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਲਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ''ਉਸ ਦਾ ਗੱਠਜੋੜ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਹੀ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਹੈ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਨਾਲ ਨਾ ਰਹੇ ਤਾਂ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਵੱਖਰਾ ਨਾਂਅ ਰੱਖ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗੱਠਜੋੜ ਬਣਾ ਲੈਣਾ ਹੈ।''

ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਸਰਕਾਰ

ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ

ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਨੌਬਤ ਆਈ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ''ਚੋਣਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵੀ ਰਲ ਕੇ ਲੜਦੇ ਰਹੀਏ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸਾਥ ਹੀ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।''

ਇਸ ਝਟਕੇ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਲੇ ਸੰਭਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੋਂ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤਮਾਸ਼ਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਸਹਿਯੋਗੀ ਤੋਂ 'ਅਬ ਕੀ ਬਾਰ, ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਲਵਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂਅ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਵਾਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉੜੀਸਾ ਵਿਚ ਉਹ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵੱਢਣ ਤੁਰ ਪੈਣਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹਜ਼ਮ ਨਾ ਹੋਈ। ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਦਬਕਾ ਮਾਰਿਆ ਕਿ ਓਥੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ ਛੱਡ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੀ ਚੋਣ ਲੜਾਂਗੇ। ਏਨੇ ਨਾਲ ਘਬਰਾ ਕੇ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਨੇ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਟੈਲੀਫੋਨ ਉੱਤੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ

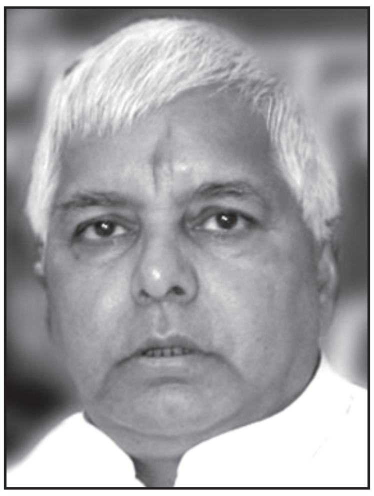

ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ

ਇਹ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ''ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਆ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਉਂਜ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਾਂ।'' ਏਧਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਲਾ ਕੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ''ਰੈਲੀ 'ਚ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹਾਂਗਾ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੀ ਬਣਾਵਾਂਗੇ।''

ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪਿੱਛੋਂ ਇਹ ਵੇਖਣਗੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸ ਦੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜੋਤਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜੋਣਗੇ ਤੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੀਸਰਾ ਮੋਰਚਾ ਦੋ ਸੌ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲੈ ਗਿਆ ਫੇਰ ਉਸ ਨਾਲ ਖੜੋ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਹਮਾਇਤ ਮੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਤਿਗੜਮਾਂ ਵੀ ਭਿੜਾਉਣਗੇ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਰਸੀ ਉਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨਿਘਾਰ ਸਿਖਰਾਂ ਛੋਹ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਅੰਨਾ ਡੀ ਐਮ ਕੇ ਵਾਲੀ ਬੀਬੀ ਜੈਲਲਿਤਾ ਜਾਂ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਚੰਦਰ ਬਾਬੂ

ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ

ਨਾਇਡੂ ਵੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਤੋਲ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਵਧ ਪ੍ਰਭਾਵਕਾਰੀ ਹੋਣਗੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਜਾਰਜ ਫ਼ਰਨਾਂਡੇਜ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਬਾਕੀ ਬਚਿਆ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੁਨਾਈਟਿਡ) ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਪੱਕਾ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਮੂੰਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੈਂਤੜੇਬਾਜ਼ੀ ਜਿੰਨੀ ਕੁਰਸੀ ਉਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਅਧੀਨ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਾ ਪਾ ਕੇ ਮੱਛੀ ਵਾਂਗ ਕੁੰਡੀ ਪਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਵੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਪਹਿਲਾਂ ਤੇਲਗੂ ਦੇਸਮ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਨਾਹਰਾ ਲਾ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਲਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਮਾਮੂਲੀ ਕੀਮਤ ਉਤੇ ਚਾਵਲ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਦੂਜੀ ਵਾਰੀ ਜੈਲਲਿਤਾ ਬੀਬੀ ਨੇ ਗਰੀਬ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਸਾੜ੍ਹੀ ਮੁਫ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਲਾਰਾ ਲਾ ਕੇ ਗੱਦੀ ਸੰਭਾਲੀ ਸੀ।

ਤੀਜੀ ਖੇਡ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਗਰੀਬ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਗਾਂ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਨਾਲ ਖੇਡੀ ਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋ ਆਟਾ ਤੇ ਵੀਹ ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋ ਦਾਲ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਕੇ ਕੁਰਸੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਚਾਵਲ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਇਕ ਰੁੱਪਈਆ ਹੋਰ ਘਟਾ ਕੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋ ਚਾਵਲ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਲਈ ਹੁਣ ਇਹੋ ਰਾਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਲਾ ਦੇਵੇ। ਦੱਖਣ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਰੰਗਦਾਰ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਦੇ ਪੂਰੀ ਮਿਲੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਵੇਂ ਚੱਲਣਗੇ?

ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਵਕਤੀ ਚੋਗਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੁਧਰਨੀ ਤੇ ਬਾਕੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਂਝਾ ਭਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਸਾਂਝੇ ਭਲੇ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੂਚੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਜੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਥੁੜ ਨਹੀਂ, ਅਨੇਕਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਏਧਰ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਤਾਂ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਛੋਟੀ ਡੰਡੀ ਭਾਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਭੱਜ ਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਸਕਣ। ਜਿਹੜੇ ਸਾਂਝੇ ਮੁੱਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਸਦੇ ਨਹੀਂ, ਜਾਂ ਉਹ ਵੇਖਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਉਹ ਕੋਈ ਛਿਪੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ।

ਭਾਜਪਾ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਰੰਗ ਦੇਣ ਦੇ ਯਤਨ ਵਿਚ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਵਾਰਾਣਸੀ : ਰਾਜਧਾਨੀ ਲਖਨਊ ਦੀ ਸੰਸਦੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਦਾ ਪੱਤਾ ਕੱਟਣ ਨਾਲ ਹੀ ਪੂਰਵਾਂਚਲ ਦੇ ਬਾਹੂਬਲੀਆਂ 'ਤੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਉੱਠਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਵਾਰਾਣਸੀ ਤੋਂ ਬਸਪਾ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਰਹੇ ਕਈ ਹੱਤਿਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਅਗਵਾ ਕਾਂਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁਖਤਾਰ ਅੰਸਾਰੀ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਵੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਹਾਬੂਦੀਨ, ਪੱਪੂ ਯਾਦਵ, ਸੂਰਜਭਾਨ, ਆਨੰਦਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਦੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਰੋਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਪਏ ਮੁਖਤਾਰ ਵੀ ਸ਼ੱਕੀ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਰਾਣਸੀ ਤੋਂ ਪਰਚਾ ਭਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਬਸਪਾ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਮੁਖਤਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਪੱਕੀ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਉਹ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਹਟ ਗਈ ਹੈ। ਇਕ ਸਥਾਨਕ ਵਪਾਰੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੁਖਤਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਪਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਫਿਲਹਾਲ ਅੰਸਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੋਰਖਪੁਰ ਦੇ ਆਦਿਤਿਆਨਾਥ ਅਤੇ ਆਜ਼ਮਗੜ੍ਹ ਦੇ ਰਮਾਕਾਂਤ ਅਤੇ ਦੁਰਗਾ ਯਾਦਵ 'ਤੇ ਵੀ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਰੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਪੂਰਵਾਂਚਲ ਦੇ ਚੋਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਮਾਂਚ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਡਰਾਵਣਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਗੋਰਖਪੁਰ ਅਤੇ ਬਨਾਰਸ ਵਿਚ ਯੋਗੀ ਆਦਿਤਿਆਨਾਥ ਅਤੇ ਡਾ. ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਜੋਸ਼ੀ ਜਿਥੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦਾ ਪਰਚਮ ਲਹਿਰਾਉਣ ਨੂੰ ਬੇਤਾਬ ਹਨ, ਉਥੇ ਮਾਇਆਵਤੀ ਅੰਸਾਰੀ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਨਾਰਸ ਅਤੇ ਗਾਜੀਪੁਰ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੀਕਰਣ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਹੈ। ਬਨਾਰਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਖਤਾਰ ਨਾਲ ਕੌਣ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਹਰਾ ਸਕੇਗਾ। ਜੋਸ਼ੀ, ਰਾਜੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰ ਜਾਂ ਸਪਾ ਦੇ ਅਜੇ ਰਾਏ। 1990 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਸਪਾ ਜਾਂ ਬਸਪਾ ਬਨਾਰਸ ਦੀ ਸੀਟ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤ ਸਕੀ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਡਾ. ਰਾਜੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰ ਚੋਣ ਜਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਅਜੇ ਰਾਏ ਦੇ ਸਪਾ ਵਲੋਂ ਚੋਣ ਲੜਣ ਕਾਰਨ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਮੀਕਰਣ ਗੜਬੜਾ ਗਏ ਹਨ। ਮੁਖਤਾਰ ਅੰਸਾਰੀ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਮੀਕਰਣ ਵੀ ਕੁਝ ਉਦਾਂ ਦੇ ਹੀ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਲਾਂ ਦੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਮੀਕਰਣਾਂ ਵਿਚ ਦਰਾੜ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਰੰਗ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿਸ ਰਹੀ। ਹੋਲੀ ਦੇ ਦਿਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਦੰਗੇ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ, ਪਰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਬਨਾਰਸ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਲਾਮਬੰਦੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦਲ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦਿਸ ਰਹੀ। ਬਾਹੂਬਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਅਜੇ ਰਾਏ ਦਾ ਅਕਸ ਬਨਾਰਸ ਵਿਚ ਇਕ ਮਦਦਗਾਰ ਨੇਤਾ ਦਾ ਹੈ। ਅਜੇ ਰਾਏ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵੀ ਅੰਦਰ ਖਾਤੇ ਹਮਾਇਤ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਜੇਸ ਮਿਸ਼ਰ ਜਿਸ

ਮੁਖਤਾਰ ਅੰਸਾਰੀ

ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਜੋਸ਼ੀ

ਬ੍ਰਾਹਮਣ-ਮੁਸਲਿਮ ਸਮੀਕਰਣ ਨੂੰ ਸਾਧ ਕੇ ਪਿਛਲੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤੇ, ਇਸ ਵਾਰੀ ਉਸ ਵਿਚ ਥੋੜੀ ਦਰਾੜ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਵਾਰੀ ਬਨਾਰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਧਰੁਵੀਕਰਣ ਨਾਲ ਹੀ ਤੈਅ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਬਨਾਰਸ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ? ਨਾਲ ਹੀ ਸੀਟ ਗਾਜੀਪੁਰ ਤੋਂ ਮੁਖਤਾਰ ਦੇ ਭਰਾ ਅਫਜਾਲ ਬਸਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ। ਰਾਧੇ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸਪਾ ਦੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਨਾਥ ਚੌਹਾਨ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਇਥੋਂ ਸਪਾ ਅਤੇ ਬਸਪਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਪਾ ਨੂੰ ਇਥੇ 'ਵਾਕਓਵਰ' ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਥੋਂ ਭਾਜਪਾ ਖ਼ੁਦ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਪਾ ਨੂੰ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਦਿਨ ਕੋਈ ਚਮਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਪਾ ਦੇ ਰਾਧੇ ਮੋਹਨ ਬਸਪਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਫਜਾਲ 'ਤੇ ਫਿਲਹਾਲ ਭਾਰੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਯਾਦਵ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਪਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਜਾਤੀ ਵੋਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਭੂਮੀਹਾਰਾਂ ਦੇ ਵੀ ਵੋਟ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਅੰਸਾਰੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਚੋਣ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੂਰਵਾਂਚਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਸਮੀਕਰਣ ਵੀ ਬਦਲਣਗੇ, ਇੰਨਾ ਤੈਅ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਡੇ ਵਿਚ ਮਿਰਜਾਪੁਰ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਾਲੀਨ ਉਦਯੋਗ, ਪਿੱਤਲ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਚੁਨਾਰ ਦੇ ਚੀਨੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਦੀ ਬਦਹਾਲੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਕਸਲਵਾਦ ਦੀ ਕਦੀ ਤੇਜ ਅਤੇ ਹੌਲੀ ਹੁੰਦੀ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਚੋਣ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਸਪਾ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੱਤਾ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਉਪਲਬਧੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਕਾਮਯਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਵਾਰੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਤੋਲਣਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ।

ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਫ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੀਕਰਣ ਵੀ ਇਸ ਵਾਰੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਨਗੇ। ਪੂਰਵਾਂਚਲ ਵਿਚ ਬਲੀਆ ਦੀ ਚੋਣ ਵੀ ਕਾਫੀ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ। ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਨੀਰਜ ਸ਼ੇਖਰ ਸਪਾ ਤੋਂ ਜੇਤੂ ਹੋਏ। ਇਸ ਸੀਟ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਸਪਾ ਦੇ ਸੰਗਰਾਮ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮਨੋਜ ਸਿਨ੍ਹਾ ਨਾਲ ਹੈ।

ਪੁਲਸ ਦਾ ਚੋਟੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਥਿੰਦ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਸ਼ਿਮਲਾ : ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਕ ਚੋਟੀ ਦੇ ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾਦੇਹੀ, ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਬੀਤੀ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਪੁਲਸ ਮੁਖੀ ਜੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਪੁਲਸ ਮੁਖੀ ਬੀ.ਐਸ. ਥਿੰਦ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਥਿੰਦ ਵਿਰੁਧ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੌਦੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਸਾਲ ਜਨਵਰੀ ਵਿਚ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਥਿੰਦ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਇਕ ਵਪਾਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਮਿੱਤਲ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅਮਰੀਕਾ ’ਚ ਬੇਨਾਮੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕਾਲਾ ਧਨ ਲੁਕਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜ਼ਰੀਆ

-ਪੀ.ਡੀ. ਸ਼ਰਮਾ

ਦੁਨੀਆ ’ਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਗੰਭੀਰ ਮੰਦੇ ਕਾਰਨ ਇਕ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ‘ਚ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਲਾਭ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਜੋ ਕਾਲਾ ਧਨ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਗੁਪਤ ਖਾਤਿਆਂ ‘ਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਲੇਖਕ ਵਲੋਂ ਦੁਨੀਆ ‘ਚ ਕਾਲਾ ਧਨ ਲੁਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗੁਪਤ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਆਪਕ ਜਾਣਕਾਰੀ 13 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ’ਚ ਲਿਖੇ ਇਕ ਲੇਖ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਦਰਭ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਗੁਪਤ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ, ਜਿਸ ਦਾ ਇਸ ਕੰਮ ‘ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਖ਼ਮ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਸਗੋਂ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ‘ਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਗੁਪਤ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸਿਆਸੀ ਬਹਿਸ ਛਿੜ ਗਈ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆਂ ’ਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ ’ਤੇ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਧਨ ਸਿਰਫ਼ ਸਵਿਸ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਗੁਪਤ ਖਾਤਿਆਂ ‘ਚ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਹੁਣ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਚ ਵੀ ਕਾਫੀ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਹੈ।

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਜੈਸਨ ਸ਼ਰਮਨ ਨੇ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਰਾਜਾਂ ਡੈਲੇਵਰ, ਨੇਵਾਦਾ ਅਤੇ ਵਿਉਮਿੰਗ ਵਿਚ ਕਾਲਾ ਧਨ ਲੁਕਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਯੂਰਪ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਚ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਸਵਿਸ ਬੈਂਕਾਂ ‘ਚ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਖਾਤਾਧਾਰਕ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਪਤਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਉਥੋਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਚ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਬੇਨਾਮੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਕਾਲਾ ਧਨ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਲਾ ਧਨ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਥੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲੋਕ ਗੁੰਮਨਾਮ ਕੰਪਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬੈਂਕ ‘ਚ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆ ‘ਚ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨੇਵਾਦਾ ਸੂਬੇ ‘ਚ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਸੂਬੇ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 26 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ ਪਰ ਕਾਲਾ ਧਨ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਉਥੇ 80 ਹਜ਼ਾਰ ਨਵੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਥੇ 4 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਾ ਧਨ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ‘ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਾਸਲ ਹਨ। ਇਥੇ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਪੈਸੇ ‘ਤੇ ਜੋ ਵਿਆਜ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਸ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ‘ਚ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਮਾਰਚ 2008 ’ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸੀਨੇਟਰ ਕਾਰਲ ਲਿਵਿੰਗ ਨੇ ਉਥੇ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੈਂਕ ‘ਚ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਲਾਕ ਦਾ ਨਾਂ ਆਦਿ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬੇਨਾਮੀ ਕੰਪਨੀ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ‘ਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਇਕ ਡ੍ਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੌਖਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਉਥੇ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਿਆ ਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਠੰਡਾ ਪੈ ਗਿਆ।

ਗ੍ਰਿਫਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਜੈਸਨ ਸ਼ਰਮਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਈ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਚ ਵੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਚ ਲਗਭਗ 45 ਬੇਨਾਮੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਬੈਂਕਾਂ ‘ਚ ਆਪਣਾ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ 17 ਕੰਪਨੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ‘ਚ ਸਫਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ‘ਚੋਂ 13 ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਚ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਥੇ ਉਹ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ 45 ਮਿੰਟਾਂ ‘ਚ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਬਣਾਉਣ ‘ਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਬੇਨਾਮੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਆਦਿ ਵੀ ਬੇਨਾਮੀ ਸਨ। ਖੋਜ ਦਾ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਨ ਦੇ ਸਿਰਫ 753 ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਹੋਏ। ਬੇਨਾਮੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡ੍ਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਾਗਜ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਣੇ ਪਏ।

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜਦੋਂ ਬਰਮੂਡਾ ਅਤੇ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ‘ਚ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਕੰਪਨੀ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣਾ ਪਿਆ, ਜਿਸ ‘ਚ ਨੋਟਰੀ ਵਲੋਂ ਤਸਦੀਕ ਪੇਪਰ ਅਤੇ ਜਨਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਚ ਬੇਨਾਮੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਕਾਲਾ ਧਨ ਲੁਕਾਉਣਾ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮੰਨੇ ਧਨ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਕਾਲਾ ਧਨ ਲੁਕਾਉਣ ‘ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਲਚਿਨਸਟਿਨ ਅਤੇ ਸੋਮਾਲੀਆ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੌਖਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੇਵਾਦਾ ‘ਚ ਕੰਪਨੀ ਬਣਾਉਣ ‘ਚ ਇਕ ਘੰਟਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ। ਇਥੇ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹੂਲਤ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ। ਇਥੇ ਕਿਸੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਕੰਪਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧੀ, ਸੀਟਾਂ ਘਟੀਆਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹਰ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਖਿਸਕਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜ਼ਬਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਭਰ ਰਹੇ ਹਨ।

1952 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁਲ 533 ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ ਅਤੇ 37 ਜੇਤੂ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ 14ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੱਕ ਆਉਂਦੇ-ਆਉਂਦੇ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਕੇ ਸਿਰਫ 5 ਤੱਕ ਰਹਿ ਗਈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 1952 ਵਿਚ ਕੁਲ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 28 ਫੀਸਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਜਿੱਤ ਦੀ ਫੀਸਦੀ 6.94 ਸੀ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ 2004 ਵਿਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਕੇ 0.20 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਈ।

1984 ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ 98 ਫੀਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਚਲਣ 10ਵੀਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 14ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ 99 ਫੀਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕੇ।

ਪਹਿਲੀਆਂ ਚਾਰ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਵਾਲੀ ਰਹੀ।

1952, 1957, 1962 ਅਤੇ 1967 ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 37, 42, 20 ਅਤੇ 35 ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 533, 481, 479 ਅਤੇ 866 ਸੀ। 5ਵੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਖਰਾਬ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਗਈ। 6ਵੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ 50 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ 9 ਹੀ ਜਿੱਤ ਸਕੇ। 7ਵੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਚ 61 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਉਹੀ ਰਹੀ।

8ਵੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ 71 ਫੀਸਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਆਜ਼ਾਦ ਸਨ ਅਤੇ 11ਵੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 76 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਈ।

8ਵੀਆਂ ਅਤੇ 9ਵੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 5 ਅਤੇ 12 ਸੀਟਾਂ ‘ਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ।

6 ਲੱਖ ’ਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਲੰਡਨ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ ਨੇ ਕੁਆਰਾਪਨ

ਲੰਡਨ: ਲੰਡਨ ਦੀ 18 ਸਾਲਾ ਕੁੜੀ ਰੋਜ਼ੀ ਰੈੱਡ ਨੇ ਅਖੀਰ 8400 ਪੌਂਡ ਅਰਥਾਤ ਲਗਭਗ 6 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਕੁਆਰਾਪਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰੀ ਇਕ 41 ਸਾਲਾ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ। ਰੋਜ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਇਕ ਹੋਟਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਰਾਤ ਗੁਜ਼ਾਰੀ। ਰੋਜ਼ੀ ਨੇ ਜਨਵਰੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕੁਆਰੇਪਨ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਆਨ ਲਾਈਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਿਲਾਮੀ ਇਕ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ‘ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਪਰ ਫਿਰ ਇਹ ਐਡ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਨਿਲਾਮੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚੋਂ 2000 ਤੋਂ ਵਧ ਮਰਦਾਂ ਨੇ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰ 2 ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਪਿਓ ਹੈ। ਰੋਜ਼ੀ ਬ੍ਰਿਸਟਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਹੈ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੰਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗ਼ਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ | ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ | ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ
ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਝੜਨਾ | ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ | ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ ’ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰਾਏ
ਆਯੂਰਵੈਦਿਕ ਰਤਨ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖ਼ੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)
MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS
25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.
Contact : Dr. Shweat Oberoi E-mail : shweat077@yahoo.com
Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

Thandi Insurance Brokerage
LIC#OBO9151

Truck Insurance Specialist:
Auto liability, physical damage, motor truck cargo, general liability and worker's comp.

Coverage for:
Long and local haul owner operators, dump trucks, sand/gravel, seasonal vegetable, delivery, catering and ice cream trucks. DUI, new/young drivers accepted.

Quick Filing:
Personal auto, medical and homeowners insurance.
SR22, MCP-65, BMC91-X, Form-E, UIIA.

Business Policies:
Gas stations, repair shops, mini marts, stores, restaurants, and warehouses.

We proudly represent
GLOBAL HAWK INSURANCE CO.
RRG

ਅਸੀਂ ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ

For a Free insurance Quote Please Call :
1-800-917-2639
3090 Independence drive Suite # 246 Livermore CA 94551

ਆਜ਼ਾਦ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਤੇ ਜਨ ਹਿਤ ਨੀਤੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ ਖੱਬੇ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਸਿਰਸਾ : ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.) ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਕੱਤਰੇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਿਲੋਤਪਾਲ ਬਾਸੂ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਸਵੇਰਾ ਹੋਟਲ ਵਿਖੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਲੀਭੀਤ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਭੜਕਾਊ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣਾ ਕਿਸੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ (ਰਾਸੁਕਾ) ਲਾਉਣਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੈ। ਸਿਰਸਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.) ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਬਹਿਬਲਪੁਰੀਆ ਲਈ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਆਏ ਕਾਮਰੇਡ ਬਾਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਰੁਣ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਨੌਜਵਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭੜਕਾਊ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕਾਮਰੇਡ ਬਾਸੂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਬਦਲ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਬਦਲ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਨਹਿੱਤ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ, ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ, ਸੰਪਰਦਾਇਕਤਾ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਅਤੇ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ 'ਤੇ ਤਿੱਖੇ ਹਮਲੇ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਵਡ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਰਤ

ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਾਂਝਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗ਼ੈਰ-ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮੰਚ ਉਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.) ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਸਕੱਤਰ ਕਾਮਰੇਡ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀਆਂ ਦਾ ਜਨਆਧਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਦੂਜੀਆਂ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵੋਟਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਨਾ ਜਾਣ।

ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ ਕਾਮਰੇਡ ਜੈ ਚੰਦ ਸਹਾਰਣੀ, ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.) ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜ

ਨਿਲੋਤਪਾਲ ਬਸੂ

ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰੀਆ ਅਤੇ ਸਿਰਸਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੋਂ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.) ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਬਹਿਬਲਪੁਰੀਆ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ ਵਿਖੇ ਇਕ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਫਿਰਕੂ ਸਿਆਸਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ ਵਿਖੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ। ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਇਸ ਰੈਲੀ 'ਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਇਕੱਠ ਸੀ।

ਰੈਲੀ 'ਚ ਭਾਵੇਂ ਐਨ.ਸੀ.ਪੀ. ਆਗੂ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਡੀ.ਪੀ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਨੇ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ੍ਰੀ ਪਵਾਰ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਪਵਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ 'ਚ ਤਕਨੀਕੀ ਖ਼ਰਾਬੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਸਨ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ, ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਣਗੇ। ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.) ਦੇ ਕੁਲ ਹਿੰਦ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਤ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡਣ 'ਤੇ ਬੀਜੂ ਜਨਤਾ ਦਲ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਦੋ ਪਾਰਟੀ ਸਿਸਟਮ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦਾ।

ਕਾਮਰੇਡ ਕਰਤ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਧ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਸਬੰਧੀ ਐਲਾਨਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਕਾਸ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਥਾਂ ਵੱਡੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਕਰਤ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਘੇਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਖੇਰੂੰ-ਖੇਰੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਦੇ ਕੁਲ ਹਿੰਦ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕਾਮਰੇਡ ਏ.ਬੀ. ਬਰਧਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪਾਹਜ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਵਲੋਂ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਬੇਚੈਨੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਮਰੇਡ ਬਰਧਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉੜੀਸਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਵੀਨ ਪਟਨਾਇਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੜੀਸਾ ਦੇ ਲੋਕ ਫਿਰਕੂ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਹੀ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਸਥਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ - ਦੇਵਗੌੜਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਸੈਕੂਲਰ) ਦੇ ਆਗੂ ਐਚ.ਡੀ. ਦੇਵਗੌੜਾ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਹੀ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਨਵੀਂ ਸਥਾਈ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਏਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਯੂ.ਪੀ.ਏ., ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲੇਗਾ।

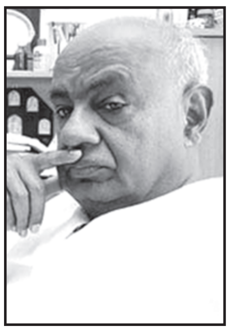

ਦੇਵਗੌੜਾ ਜਨਤਾ ਦਲ ਸੈਕੂਲਰ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ 'ਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹੀ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਇਕ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੰਗਲੌਰ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਚੋਣ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀਆਂ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਲੜਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਹਰ ਹਾਲਤ 'ਚ ਇਸ ਵਾਰ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਸਮੂਹ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਦੇ 118ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ

ਜੈ ਭੀਮ **ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ** ਜੈ ਭਾਰਤ

'ਜੇ ਗੁਲਾਮ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਬਗਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।-ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ'

ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਮਸੀਹਾ, ਮਹਾਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਜਨਮਦਾਤਾ, ਭਾਰਤ ਰਤਨ, ਏਕਤਾ ਦੇ ਸਰੋਤ ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਦੁਰਕਾਰੇ, ਲਿਤਾੜੇ ਅਤੇ ਠੁਕਰਾਏ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਜਬਰ, ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਅਤਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਨਿਸ਼ਾਵਰ ਕੀਤਾ। ਧੰਨ ਹਨ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕਰਤਵ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਤਨ, ਮਨ, ਧਨ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਘਰਸ਼ ਹੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਬਗ਼ੈਰ ਕੇਵਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਮਹਾਨ ਯੋਧੇ ਦੇ 118ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ

18 ਅਪਰੈਲ, 2009 (ਸਨਿਚਰਵਾਰ)

2150 Crestview Dr., Pittsburg CA 94565

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 4 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਤੇ ਹੁੰਮ ਹੁੰਮਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰੋ ਜੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਬਹਿਲ ਯੂ.ਕੇ. ਅਤੇ ਕਮਲੇਸ਼ ਕੌਰ ਹੀਰ, ਕੈਨੇਡਾ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੋਹਨ ਰਾਮ ਪਾਲ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਬਾਮਸੇਫ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਹੋਣਗੇ

Mohan Lal Gill (President) 530-674-7358
Vinod kumar Chumber (Gen Seceratory) 510-219-5672
Jeevan Rattu (Treasure) 916-256-9393
Mohan Ram Paul (Co-ordinator Bamcef)

From: Bamcef International California

ਹੁਣ ਆਸਾਮ ਨੂੰ ਹਿਲਾਇਆ ਲੜੀਵਾਰ ਧਮਾਕਿਆਂ ਨੇ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਆਮਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਾਮ 'ਚ ਹੋਏ ਧਮਾਕੇ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਅਸਾਮ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਗੁਹਾਟੀ ਸਥਿਤ ਮਾਲੀਗਾਂਵ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਲੰਘੀ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਏ ਲੜੀਵਾਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ 'ਚ 7 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਦਕਿ 60 ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਪਹਿਲੇ ਧਮਾਕੇ ਨਾਲ 2 ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ 20 ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲਾਂ 'ਚ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਇਹ ਅੱਗ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਤਿੰਨ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਇਮਾਰਤ 'ਚ ਵੀ ਫੈਲ ਗਈ। ਪੂਰਬ-ਉਤਰ ਸਰਹੱਦੀ ਰੇਲਵੇ ਹੈਡ ਆਫਿਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਾਰਕਿੰਗ 'ਚ ਇਕ ਕਾਰ ਜਾਂ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਚ ਇਹ ਬੰਬ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਧਮਾਕਾ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ ਹੋਇਆ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 5 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਧਮਾਕੇ ਸਮੇਂ ਬੱਚੇ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ 'ਚ ਇਕ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।ਉਲਫ਼ਾ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੇ ਇਹ ਧਮਾਕਾ ਆਪਣੇ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੇ ਐਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਧਮਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੜਕੀ ਅੱਗ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਕਰਨੀ ਪਈ।ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਧਮਾਕਿਆਂ ਕਾਰਨ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਹਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬੇਕਾਬੂ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਭੀੜ 'ਤੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਧਮਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਦੌਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਚੌਕਸੀ ਵੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਧਮਾਕੇ ਪਿੱਛੇ ਉਲਫ਼ਾ ਦੀ 709 ਬਟਾਲੀਅਨ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਲਫ਼ਾ ਅਜਿਹੇ ਧਮਾਕੇ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੋਨਿਤਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਧੇਕੀਆਜੁਲੀ ਕਸਬੇ 'ਚ 3.30 ਦੇ ਕਰੀਬ ਇਕ ਹੋਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ।

ਇਸ ਧਮਾਕੇ ਵਿਚ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਦੇ 3 ਜਵਾਨਾਂ ਸਮੇਤ 5 ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਬੰਬ ਇਕ ਸਾਈਕਲ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਲੀਗਾਂਵ 'ਚ ਹੋਇਆ ਇਹ ਧਮਾਕਾ ਗੁਹਾਟੀ 'ਚ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦੂਜਾ ਧਮਾਕਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ 31 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਥੇ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਥੇ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕ ਧਮਾਕਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 16 ਹੋਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਾਰਬੀ ਆਂਗਲਾਂਗ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਹੀ ਡਿਬਰੂਗੜ੍ਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਇਕ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਮਾਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਆਸਾਮ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਹੈ।

ਕੰਟੇਨਰ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲੀਆਂ 50 ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਕੋਇਟਾ ਵਿਖੇ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਇਕ ਕੰਟੇਨਰ ਵਿਚੋਂ 50 ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਕੰਟੇਨਰ ਵਿਚ 110 ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀ ਤੁੰਨੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਯੂਰਪ ਜਾਣ ਦੇ ਇਛੁੱਕ ਸਨ। ਕੰਟੇਨਰ ਅੰਦਰ ਦਮ ਘੁਟਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਾਰੇ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 50 ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਬੇਹੋਸ਼ 60 ਪਰਵਾਸੀ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਗੰਭੀਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪੁਲੀਸ ਅਨੁਸਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਉਜ਼ਬੇਕ, ਹਜ਼ਾਰਾ ਤੇ ਤਾਜ਼ਿਕ ਨਸਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਰਾਹੀਂ ਇਰਾਨ 'ਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਥੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੂਰਪ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਕੰਟੇਨਰ ਟਰੱਕ ਚਾਲਕ ਕੋਇਟਾ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਗਾਂਜੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵਾਹਨ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮਾਲਾਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮੈਡੋਨਾ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਦੇਣੋਂ ਨਾਂਹ 'ਤੇ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਖ਼ਫਾ

ਲੰਡਨ : ਪੌਪ ਸਟਾਰ ਮੈਡੋਨਾ ਦੀ ਮਾਲਾਵੀ ਤੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਭੁਖਮਰੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਮਾਲਾਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵਧੇਗੀ।

ਇਸ ਗੱਲ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਮੈਡੋਨਾ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਥੇ ਮਾਲਾਵੀ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਬੇਹੱਦ ਹੈਰਾਨ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 25000 ਤੋਂ ਵਧ ਅਨਾਥ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਿਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਸ ਭਲੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਕ ਬੱਚਾ ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਜੁਆਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੈਡੋਨਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖੀ ਮਾਪੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ 18 ਤੋਂ 24 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤਕ ਮਾਲਾਵੀ ਦੇ ਵਾਸੀ ਰਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਗਰੀਬੀ ਮਾਰੇ ਮਾਲਾਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉਂਜ ਮਾਲਾਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਅਫਸਰ ਮੈਡੋਨਾ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਸਨ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਇਸ ਖਿੱਤੇ 'ਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਦਾਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹਨ। ਕੰਟੈਕਟ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਡਾਟ ਕਾਮ ਨੇ ਮਾਲਾਵੀ ਦੀ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਅੰਨਾ ਕਾਸ਼ੀਖੋ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ ਮੈਡੋਨਾ ਇਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ 'ਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਆਸ਼ਰਮ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਐਨੀ ਸ਼ਿਖਾਵਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਬੜੇ ਸਦਮੇ ਵਾਲੀ ਲੱਗੀ ਹੈ।

ਮੈਡੋਨਾ ਐਨੀ ਦੇ ਆਸ਼ਰਮ 'ਚ ਹੀ 'ਮਰਸੀ' ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸਾਰ ਉਹਦਾ ਉਹਨੂੰ ਧੀ ਬਣਾ ਲੈਣ ਨੂੰ ਮਨ ਕਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮਰਸੀ ਨੇ ਮੈਡੋਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ 'ਮੰਮੀ' ਕਿਹਾ ਸੀ। 50 ਸਾਲਾ ਮੈਡੋਨਾ ਮਰਸੀ ਜੇਮਜ਼ ਦੇ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਬੇਹੱਦ ਟੁੱਟ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਪਰਤਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਡੋਨਾ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕਿ ਜੋ ਉਹਨੇ ਇੱਛਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਉਹਨੂੰ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਮੈਡੋਨਾ ਨੇ ਲਾਊਰਡਜ਼ ਨਾਮ ਦਾ ਬੱਚਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅਫਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਹੀ ਗੋਦ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਹੁਣ 'ਮਰਸੀ' ਦਾ ਸੰਭਾਵੀ ਕਮਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ 'ਚ ਉਸਦੀ ਪੂਰੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵੈਸੇ ਮੈਡੋਨਾ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਵਲੋਂ ਮਾਲਾਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ ਪਾਈ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਵੀ ਇਸੇ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅਖੀਰ 'ਚ ਹੋਏਗੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਆਪਣੀ ਵਾਪਸੀ ਟਾਲ ਦੇਵੇ।

ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ, 18 ਵਿਅਕਤੀ ਮਰੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਇਰਾਕ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਗ਼ਦਾਦ ਵਿਖੇ ਲੜੀਵਾਰ ਕਾਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ 'ਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 18 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ 58 ਹੋਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੂਰਬ-ਉਤਰ ਬਗ਼ਦਾਦ ਸਥਿਤ ਸ਼ੀਆ ਬਹੁਤਾਤ ਵਾਲੇ ਸਦਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇਕ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਕਾਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਵਿਚ 10 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ 28 ਹੋਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ।ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਮੱਧ ਅਲਾਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਹੋਏ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਵਿਚ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ 15 ਹੋਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਗਿਣਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਨਿਊ ਬਗ਼ਦਾਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਨੂੰ ਕਾਰ ਬੰਬ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਜਦਕਿ 6 ਹੋਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਬਗ਼ਦਾਦ ਦੇ ਪੂਰਬ-ਉਤਰ ਸਥਿਤ ਹੁਸੈਨੀਆ ਦੇ ਇਕ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਵਿਸਫੋਟ ਨਾਲ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ 9 ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ।

Homeopathic Systems for Health Treatment
When you are tired of all treatments for any disease at any age
Try homeopathic, systems of treatment

ਅਰਥਰਾਈਟਸ, ਦਮਾ, ਸੁਗਰ, ਬਲਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਪੱਥਰੀ, ਖਾਰਿਸ਼, ਮੁਹਾਂਸੇ, ਵਜਨ ਦਾ ਘਟਣਾ ਜਾਂ ਵਧਣਾ, ਜਨਾਨਾ ਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜੋਰੀ ਦਾ ਪੱਕਾ ਇਲਾਜ
You can get all Homeopathic, Ayurvedic, Biochemic medicines at economical prices.
www.homeomedicine.net

Consultant /Practitioner
GURDIP SINGH SANDHU
DHMS, Hons, BAMS, MDEH, 30 Years experience
Working as per ACT.SB-577 State of CA.
CALL: TOLL FREE: 877-OK-HOMEO
(877-654-6636)OFFICE: 408-729-6691
E-mail: Homeomedicine@yahoo.com

ਹੋਰ ਇਲਾਜਾਂ ਤੋਂ ਥਕ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਹੋਮੀਓਪੈਥੀ ਅਜਮਾਓ

G.M. Lawrence Insurance Brokerage
License# 0D79587
ਟਰੱਕ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਪਿਛਲੇ 26 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਟਰਕਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ
ਜੀ ਐਮ ਲਾਰੈਂਸ ਉਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਿਉਂ?
LIABILITY
GENERAL
LIABILITY
PHYSICAL
DAMAGE
CARGO
BONDS
*ਕੋਈ ਬਰੋਕਰ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ *ਝਟਪਟ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ *ਮਾਸਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਪਲਬਧ ਹਨ
New Ventures Are Welcome
ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ
Ph: 209-474-2771
Fax: 209-474-0215
7746 Lorraine Ave.#214
Stockton CA-95210
SPECIALIZES IN BOTH LOCAL & LONG HAUL
-Flexible down payments
-Excellent customer service
-Committed to each individual client's needs
-Experienced, knowledgeable & professional staff

ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਬਜਰੀ ਢੋਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕਰ ਵੀਰਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ !
ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ:
License plates
IFTA *Fuel tax return
DOT, ICC-MMC
Single state registration services
*New Mexico & Kentucky permit

Rajinder Singh
ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੇਪਰ ਵਰਕ ਲਈ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਟਰਕਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸਟਾਕਟਨ ਵਿਚ ਮੂਵ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ
Now in Strockton, the Hub of the Trucking Industry
Financing Available For Buying Trucks

Cell: (510) 557-6988
Ph: 209-982-9996,
Fax:209-982-9997
13465 Basalt Ct, Lathrop CA 95330

ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਉਤੇ ਪੈਗ਼ਾਮਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰੇਤ ਛਾਇਆ

ਪਾਸ਼ ਬਾਰੇ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਜਿਥੇ ਪਾਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ' ਦੇ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ ਦੇ ਓਹਲੇ ਹੇਠ ਮੁਖ ਤੌਰ ਤੇ ਕੁਝ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਨੱਤ ਦਾ ਇਹ ਲੇਖ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਈਏ, ਅਦਾਰੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਨਾ ਇਕ ਧਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਦੂਜੀ ਦੇ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਦੀ ਪਾਸ਼ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਜੀਵਨੀ-ਨੁਮਾ ਪੁਸਤਕ ''ਜਿੱਥੇ ਪਾਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ'' ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਬੌਧਿਕ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਤਿੱਖੀ ਚਰਚਾ ਤੇ ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ ਛਿੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਕੁਝ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ, ਗੋਂਦ, ਰਵਾਨਗੀ ਤੇ ਬੋਲੀ ਵਧੀਆ ਤੇ ਦਿਲਕਸ਼ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਮਰਹੂਮ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਵੀ ਪਾਸ਼ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਇਕ ਨਿਵੇਕਲੀ ਤੇ ਦਿਲਕਸ਼ ਪੁਸਤਕ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਫ਼ਾ 116 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੱਥੇ 'ਬਾਈ ਗੁਰਬੀਰ' ਨਾਮ ਦਾ ਇਕ 'ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਚਿੰਤਕ' ਪਾਤਰ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ

ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਨੱਤ

ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਤਾਂ ਪਾਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਪਾਸ਼ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਨਕਸਲਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੰਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਤੀਤ ਵਿਚ 'ਪੈਗ਼ਾਮ ਗਰੁੱਪ' ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਇਸ ਦੇ ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਥਿੜਕੇ ਹੋਏ ਹਿੱਸੇ (ਜਿਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਥੇਬੰਦਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰੀਬ 16 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ) ਵੱਲੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਲਹਿਰ ਬਾਰੇ ਲਈਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਪਰ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਾਹ ਵਾਸਤਾ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਕਈ ਹੋਰ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਅਤੇ 'ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ' ਜਾਂ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਵਿਚ ਪਾਸ਼ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਜੋ ਤੱਤ ਤੇ ਵੇਰਵਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੌਲਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰਾਹੀ ਦੀ ਕਾਢ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਕਸਲੀ ਧੜਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਖਾਸੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਲ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਬਾਰੇ ਬੀਤੇ ਵਿਚ ਚਲਦੇ ਰਹੇ ਬਹਿਸ ਭੇੜ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਤੇ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਇਹੀ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਬੇਮੌਤ ਮਰੇ ''ਪੈਗ਼ਾਮ'' ਦਾ ਪ੍ਰੇਤ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਹੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜ਼ਰੀਆ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਧੂਰੀਆਂ ਤੇ ਅਤ੍ਰਿਪਤ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲੀਆਂ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਬਾਰੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਉਹ ਪਾਸ਼ ਤੇ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਬਿੰਬ ਨੂੰ ਖੰਡਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਤਰਕ ਉਸਾਰਦਾ ਹੈ।

ਪੰਨਾ 35 'ਕੀ ਪਾਸ਼ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ...।'

ਇੱਥੇ ਸੁਆਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਲੇਖਕ ਤੋਂ ਕਾਹਦੇ-ਕਾਹਦੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣੋਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਜਾਂ ਉਹ ਹਰ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਤੋਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਲਿਖਣੋਂ ਰਹਿ ਹੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਲੇਖਕ ਤੋਂ ਹਰ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਹਰ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਤ ਬਾਰੇ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਪਕੜ ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦ ਤੇ ਮੰਗ ਬੇਤੁਕੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸੁਆਲ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਜੋ ਕੁਝ ਲਿਖ ਸਕਿਆ ਜਾਂ ਲਿਖ ਗਿਆ, ਉਹ ਕਿਸ ਪੱਧਰ ਦਾ ਹੈ? ਪਰ ਰਾਹੀ ਬਜ਼ਿੱਦ ਹੈ ਕਿ ਪਾਸ਼ ਨੇ ਦਲਿਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ/ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਵਾਂਗ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲਿਖਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਾਸ਼ ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹੀ ਹਨ।

ਪੰਨਾ 68 'ਪਾਸ਼ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਬਿੰਬ...'

ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਥਾਈ ਬਿੰਬ ਮਹਿਜ਼ ਕਿਸੇ ਧੜੇ ਜਾਂ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਬਣਾਏ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਤੇ ਮਿਟਾਏ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਟਦਾ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੁਝ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਆਧਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਸਲਨ ਹਰ ਜਿਉਂਦੇ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਚੰਗੇ ਤੇ ਮਾੜੇ, ਹਾਂ-ਵਾਚਕ ਤੇ ਨਾਂਹ-ਵਾਚਕ ਪੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਵਿਚ ਗੁਣ ਤੇ ਔਗੁਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਵਕਤੀ ਰੌਂਅ ਅਤੇ ਸਦੀਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਵਿੱਤਰ ਤੇ ਉੱਤਮ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਡੋਲਤਾ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਾਰ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਸ਼ਖ਼ਸ ਦੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਤੇ ਕਥਿਤ ਬੁਰੀਆਂ ਆਦਤਾਂ, ਕੁਝ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਵਕਤ ਦੀ ਧੁੰਦ ਤੇ ਧੂੜ 'ਚ ਦੱਬੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਬੱਸ ਬਚਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਚਿਆਇਆ ਉਸ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ, ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਅਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜੀਵਨ ਉਦੇਸ਼! ਕੀ ਭਲਾ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਵਾਂਗ ਪਾਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਿਆ? ਤਾਂ ਰਾਹੀ ਜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਖੁੰਦਕ ਕਿਉਂ ਹੈ?

ਪੰਨਾ 81-ਨਾਟਕਕਾਰ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ...'ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੈਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ।'

ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਗ਼ੌਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੇ ਛੁਪੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੁਹਾਥੋਂ ਗੁੱਝੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਰਾਹੀ ਜੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਹਰ ਜਾਣੀ ਪਛਾਣੀ ਜਾਂ ਸਥਾਪਤ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾੜਾ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਹੇ ਨਾਲ ਲੋਹਾ ਕੱਟਣ ਵਾਂਗ ਸੂਖ਼ਮ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਵਰਤ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਬਿੰਬ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ੰਕੇ ਤੇ ਸੰਦੇਹ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਬਿੰਬ ਨੂੰ ਮਲੀਆਮੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਖੌਲ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਨਾ 83-ਹਰਦਿਆਲ ਪੂੰਨੀ ਬਾਰੇ - ''ਇਕ ਚੋਟੀ ਦੇ ਨਕਸਲੀ ਨੂੰ ਦਾਰੂ ਲਈ ਗਲਾਸ ਮੰਗਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਹਾਸਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ।''

ਮਰਹੂਮ ਹਰਦਿਆਲ ਪੂੰਨੀ ਵਰਗੇ ਸਾਦਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਪੇਂਡੂ ਕਾਮਰੇਡ ਉੱਤੇ-ਜੋ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦਾਅਵੇ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਆਪਣਾ ਅੰਤਿਮ ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਾਰਦਾ ਹੋਇਆ ਰਾਹੀ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨ ਨਿਵਾਜ਼ੀ ਲਈ ਹੀ ਖੇਤ 'ਚ ਗਿਲਾਸ ਲੱਭਦਾ ਫਿਰ ਰਿਹਾ ਸੀ - ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਵਰਗੇ ਚੰਟ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਹਾਸਾ ਆਉਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਮਰੇਡ ਪੂੰਨੀ ਨਾ ਤਾਂ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਾਹੀ ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਾਮ ਤੇ ਨਾਮਾ ਖੱਟ ਸਕਿਆ, ਨਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਟੂਰ ਲਾ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰੈਸ ਕਲੱਬ 'ਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਬਾਈ ਗੁਰਬੀਰ ਵਾਂਗ ਰਾਹੀ ਜੀ ਨੂੰ ਝੱਗ ਵਾਲੀ ਠੰਡੀ ਬੀਅਰ ਦੇ ਮੱਘ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਿਆ!

ਇਨਕਲਾਬੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਕਾਮਰੇਡ ਪੂੰਨੀ ਵਰਗੇ ਸਿੱਧ ਪੱਧਰੇ ਨੀਂਹ ਦੇ ਪੱਥਰਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਹਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦੀ ਤੇ ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦੀ ਨੂੰ ਹੱਸਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਉਂਝ ਇਹ ਸਾਦੇ ਲੋਕ ਹੀ ਸਾਡਾ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਬੀਤਿਆ ਕੱਲ੍ਹ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਹੀ ਨੂੰ ''ਮੇਰਾ ਦਾਗਿਸਤਾਨ'' ਵਿਚ ਦਰਜ ਇਹ ਅਵਾਰ ਕਹਾਵਤ ਯਾਦ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ-''ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਬੀਤੇ ਉੱਤੇ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾਓਗੇ, ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੋਪ ਨਾਲ ਫੁੰਡੇਗਾ।''

ਪੰਨਾ 95 - ਜਸਵੰਤ ਖਟਕੜ ਤੇ ਪਾਸ਼ ਦੀ ਤੁਲਨਾ - 'ਜਸਵੰਤ ਅਤਿ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਬੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ 'ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਵਾਰ' ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਨ ਦੀ ਜੁਅਰਤ ਕੀਤੀ ਸੀ...'

ਸਮੁੱਚੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਭੰਡਣ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ, ਇਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਵਰਤਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜੇ ਕਾਮਰੇਡ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਪਾਤਰ ਵਜੋਂ ਉਭਾਰਨ ਵਰਗਾ 'ਗੁਨਾਹ' ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪਾਸ਼ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਸਵੰਤ ਨੂੰ ਉਚਿਆਉਣ ਲਈ ਜਸਵੰਤ ਖਟਕੜ ਬਾਰੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਮਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਲਿਖਣ ਸਾਰ ਹੀ ਅਗਲੀਆਂ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਉਹ 'ਇਸ ਅਤਿ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਬੰਦੇ' ਬਾਰੇ ਇਹ ਸਾਹਿਤਕ ਨਿਰਣਾ (ਦਰਅਸਲ ਫਤਵਾ) ਦੇਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦਾ-''ਜਸਵੰਤ, ਫੰਡਰ ਝੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਤਾਵਾ ਰਲਾਉਂਦਾ ਫਿਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।'' ਪੰਨਾ 88-ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਪਾਸ਼ ਦੇ ਤਥਾ ਕਥਿਤ ਰੁਖ਼ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ...''ਜਦ ਕੋਈ ਲੇਖਕ, ਕਲਾਕਾਰ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਦੇ ਦਰਦ ਤੋਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਮੌਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।''

ਬਿਨਾਸ਼ੱਕ ਆਮ ਬਿਆਨ ਵਜੋਂ ਇਹ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਸੁਆਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 'ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ' ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੀ ਕੌਮ ਦਾ ਦਰਦ ਮੰਨਣ ਬਾਰੇ ਉਦੋਂ ਵੀ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਵਿਚ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਹੈ? ਕੀ 'ਸਿੱਖ ਇਕ ਕੌਮ ਹਨ?' ਜਾਂ 'ਕੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਲਹਿਰ, ਸੱਚਮੁੱਚ ਕੋਈ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਸੀ?' ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਵੀ ਕੋਈ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ? ਦਰਅਸਲ ਉਕਤ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਸੁਚੇਤ ਢੰਗ ਨਾਲ 'ਬਾਈ ਗੁਰਬੀਰ' ਮਾਰਕਾ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਵਰਗ ਦੇ ਸਰਬਮਾਨਤ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਬੌਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਾਂ, ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੰਚ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸੁਰਖ਼ ਰੇਖਾ ਗਰੁੱਪ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਸ਼, ਉਦਾਸੀ ਜਾਂ ਜਸਵੰਤ ਖਟਕੜ ਨੂੰ, ਬਲਕਿ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਮਝਣ ਜਾਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਉੱਥੇ ਸੁਰਖ਼ ਰੇਖਾ ਤੇ ਨਾਗੀ ਰੈਡੀ ਗਰੁੱਪ-ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਭਾਵੇਂ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਹਕੂਮਤ ਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ-ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਇਕੋ ਬਰਾਬਰ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਉਹ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੰਬਰ ਇਕ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਮੌਕੇ ''ਜਬਰ ਤੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਫਰੰਟ'' ਨਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਲ਼ ਫੇਰ ਪਾ ਕੇ ਇਕੋ ਰਾਜਸੀ ਧੜੇ ਵਿਚ ਇਕਜੁਟ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ।

ਅੱਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧੜਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਬਦਲੀ ਹੋਈ ਸਫ਼ਬੰਦੀ ਵਿਚ 'ਸੁਰਖ਼ ਰੇਖਾ' ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਕਾ. ਜਸਪਾਲ ਜੱਸੀ ਆਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰਖ਼ ਰੇਖਾ ਧੜੇ ਦੀ ਉਸ ਵਕਤ ਦੀ ਪਾਸ਼ ਸਬੰਧੀ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਮੈਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਕਾ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਨਸਰਾਲੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਵਕਤ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਣੇ ਸਾਡੇ ਗੁੱਟ ਦੇ ਮੁਖੀ ਕਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਭੱਟੀ ਦੇ ਹੀ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਤ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰ ਹੀ ਸਾਂ। ਉਂਝ ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਉਲਾਰ ਸਿਆਸੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਉੱਤੇ ਪਰਦਾਪੋਸ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਜ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਾਥੀ, ਪਾਸ਼ ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਬਾਰੇ ਹੁੱਬ ਕੇ ਲੰਬੇ-ਲੰਬੇ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਭਾਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਉਸ ਵਕਤ ਦੀ ਆਪਣੀ ਉਸ ਉਲਾਰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਵੈ-ਅਲੋਚਨਾ ਵੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਸੁਆਲ 'ਤੇ ਉਸ ਵਕਤ ਸਾਡੀ ਪਹੁੰਚ (ਅਸੀਂ-ਜੋ ਉਦੋਂ ਕਾਮਰੇਡ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਸਮਾਓਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ 'ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਫਰੰਟ' ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਸਰਗਰਮ ਸਾਂ) ਉਕਤ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਰਾਹੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਸਮੁੱਚਤਾ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸਿਰਮੌਰ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਵੀ ਪਾਸ਼, ਸਾਡੀ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਹੀ ਕਟਿਹਰੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣਾ ਰੁਖ਼ ਤੇ ਪੱਖ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਨੂੰ ਇਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਯੂਰਪੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਲਿਤਵਾਦ, ਅਜਮੇਰਵਾਦ ਤੇ ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਜੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਨੂੰ, ਬੀਤੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕਾਮਰੇਡ ਰਹਿ ਚੁੱਕਣ ਉੱਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੁਣ ਨਮੋਸ਼ੀ ਤੇ ਪਛਤਾਵਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਅਜੇ ਆਉਂਦੇ ਵਕਤ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਨਮੋਸ਼ੀ ਰਾਹੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੀਤੇ ਕਾਮਰੇਡੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ/ਅਮਲਾਂ ਬਾਰੇ ਝੱਲਣੀ ਪੈਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਕੁਝ ਉਹ ਹੁਣ ਲਿਖ ਤੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ!

ਉਂਝ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਿਸ ਬਹਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਹ ਮਹਿਜ਼ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਨੂੰ 'ਪੱਛਮ ਦੀ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਫਿਲਾਸਫ਼ੀ' ਕਰਾਰ ਦੇਣ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਤੇ ਜਮਾਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਵਿਕਾਰਗ੍ਰਸਤ ਤੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਕ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਜਾਤ, ਧਰਮ ਤੇ ਕੌਮੀ/ਨਸਲੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅੱਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ 'ਚੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮੁੱਚੀ ਪਹੁੰਚ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਜਾਂ ਨਿਵੇਕਲੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾ ਹੋ ਕੇ, ਪੱਛਮ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਉਭਰੇ 'ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦ' ਦਾ ਹੀ ਚਰਬਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਨਾਲ ਉਦੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਦੀ ਨਾਕਾਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਖੁਦ ਆਪਣੀ ਜੰਮਣ ਭੋਇੰ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਇਹ ਆਪਣੀ ਖਿੱਚ ਤੇ ਆਭਾ ਗੁਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਰਾਹੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਿਆਂ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ ਨੂੰ ਕਿਧਰੇ ਅਗਰ ਫੁਕੋਯਾਮਾ ਚੇਤੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਖਾਹ-ਮਖਾਹ ਦੀ ਚਾਂਦਮਾਰੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇਸੇ ਪਿੱਟ ਰਹੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਹੀ ਇਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ।

ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਸਵੀਰ ਸਮਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਬਹਿਸ ਸਬੰਧੀ ਲਿਖੀ ਟਿੱਪਣੀ ਅਤੇ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਲੰਬੀ ਚਿੱਠੀ (ਸਮਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਚਿਠੀ ਹੁਣ ਛਾਪਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ) ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਬੰਧਤ ਸੱਜਣਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਹੀ ਦੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ, ਇੰਟਰਵਿਊ (ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼) ਪਿੱਛੇ ਸਾਬਕਾ ਪੈਗ਼ਾਮ ਗੁੱਟ ਦੇ

ਸਮੁੱਚੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਭੰਡਣ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ, ਇੱਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਵਰਤਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜੇ ਕਾਮਰੇਡ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਪਾਤਰ ਵਜੋਂ ਉਭਾਰਨ ਵਰਗਾ 'ਗੁਨਾਹ' ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪਾਸ਼ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਸਵੰਤ ਨੂੰ ਉਚਿਆਉਣ ਲਈ ਜਸਵੰਤ ਖਟਕੜ ਬਾਰੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਮਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਲਿਖਣ ਸਾਰ ਹੀ ਅਗਲੀਆਂ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਉਹ 'ਇਸ ਅਤਿ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਬੰਦੇ' ਬਾਰੇ ਇਹ ਸਾਹਿਤਕ ਨਿਰਣਾ (ਦਰਅਸਲ ਫਤਵਾ) ਦੇਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦਾ-''ਜਸਵੰਤ, ਫੰਡਰ ਝੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਤਾਵਾ ਰਲਾਉਂਦਾ ਫਿਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ

ਸਿਧਾਂਤਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਤੇ ਕਲਮ ਹੋਣ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਫ਼ਿਲਹਾਲ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ। ਹਾਂ, ਐਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਚਿੰਤਕ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਬਣਨ ਦੇ ਇਸ ਪਿਛਲਖੁਰੀ ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਕਾਮਰੇਡ ਗੋਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਸਰਦਾਰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਨਾਮ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਆਪਣੀ ਮੂਲ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਇਹ ਬਹਿਸ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਜਾਂ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਅੰਦਰਲੀ ਬਹਿਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਲਕੀਰ ਦੇ ਆਰ ਪਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਥੜ੍ਹਿਆਂ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਿਚਲੀ ਬਹਿਸ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵਜੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਫ਼ਿਰਕੇ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਨਾ ਤੇ ਢੁੱਕਵੀਂ ਨੀਤੀ ਘੜਨਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਇਨਕਲਾਬੀ-ਜਮਹੂਰੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ-ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਰ ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਬਣ ਕੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਕ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੂਲਵਾਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪਿਛਾਖੜੀ ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਵੱਲੋਂ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਤੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਨੂੰ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਤੇ ਨਾਸਤਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਦਲੀਲ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਬਰੀਕੀਆਂ ਵਿਚ ਪੈਣ ਦੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ!

ਇਕ ਪ੍ਰਚਲਤ ਮੁਹਾਵਰਾ ਹੈ- 'ਇਹ ਨਾ ਵੇਖੋ ਕੌਣ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੇਖੋ ਕਿ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।' ਪਰ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਮੁਹਾਵਰਾ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਸੁਣਿਆ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਇਆ ਦੇ ਲੋਭੀ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਦੇ ਤਿਆਗ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਬੇਈਮਾਨ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਤਾਂ ਅਤੇ ਚੀਚੀ ਨੂੰ ਲਹੂ ਲਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੜਬੋਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਬਹਾਦਰੀ ਦੀਆਂ ਡੀਂਗਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਾਸੋਹੀਣੀਆਂ ਤੇ ਬੇਤੁਕੀਆਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਸਨ/ਹਨ। ਸੋ ਮੈਂ ਇਸ ਮੁਹਾਵਰੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਇੰਝ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ-'ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਨਾ ਵੇਖੋ ਕਿ ਕੌਣ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਵੇਖੋ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?' ਆਪਣੇ ਬਣਾਏ ਇਸ ਮੁਹਾਵਰੇ ਜਾਂ ਫਾਰਮੂਲੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਦ ਮੈਂ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਦੀ ਰੂਹ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਏ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਿਰਖਦਾ-ਪਰਖਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸ ਦੇ ਅਜੋਕੇ ਕਥਨਾਂ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੀਤੇ ਦੇ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸਮਝ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਭਾਵ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਜਾਂ ਮੋੜ ਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨਾਲ ਘੱਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਅਜਿਹਾ ਵਾਪਰਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਗਰ ਇਹ ਪਰਿਵਰਤਨ, ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਮਲੀ ਅਨੁਭਵਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪਰਪੱਕਤਾ ਦਾ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸੋਚ ਤੇ ਸੇਧ ਦਾ ਗਰਾਫ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਗ੍ਰਾਫ਼ ਦੀ ਰੇਖਾ ਹੇਠਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਇਕ ਮੁਲਾਇਮ ਚਾਪ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਰੰਤਰ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਉਠਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗੱਲ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸੋਚ ਤੇ ਸੇਧ ਦੀ ਗ੍ਰਾਫ਼ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚੇ ਜਾਣ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸ ਵਿਚ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਮੋੜ ਤੇ ਤਿੱਖੇ ਉਤਰਾ ਚੜ੍ਹਾਅ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰਕ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਹਰ ਵਕਤ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲਤਾ ਤੇ ਉਲਾਰਪੁਣੇ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਸਲਨ ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਡੂੰਘੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸਮਰਥਕ

ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਪੇਂਡੂ ਧਨਾਢ ਜੱਟ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਹੋਇਆ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਉਭਾਰ ਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਐਕਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਉਹ 1970 ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਅੰਤਮ ਸਾਲ 'ਚੋਂ ਅੱਧਵਾਟੇ ਛੱਡ ਕੇ ਲਹਿਰ 'ਚ ਕੁੱਦ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. (ਐਮ. ਐਲ.) ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਭਿਆਨਕ ਪੁਲਿਸ ਦਮਨ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਲਿਟਰੇਚਰ ਲਿਜਾਂਦਾ ਫੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦਮਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਪੇਸ਼ੀ ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਮੌਕੇ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਗੁਰੀਲਾ ਦਸਤੇ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਵਾਂਗ ਵਹਿਸ਼ੀ ਹਕੂਮਤੀ ਦਮਨ, ਖੜੋਤ ਤੇ ਟੁੱਟ ਫੁੱਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਆਪਣੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਥਿਤੀ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਚੁਣਦਾ, ਬਲਕਿ ਭਾਂਜਵਾਦੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. (ਐਮ. ਐਲ.) ਨੂੰ ਮਾਅਰਕੇਬਾਜ਼ ਕਹਿਣ, ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਭੰਡਣ 'ਚ ਲੱਗੇ ਨਾਗੀ ਰੈਡੀ ਗੁੱਟ ਵਿਚ ਜਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਰੀਬ 10 ਸਾਲ ਇਹ ਨਾਗੀਰੈਡੀ ਧੜੇ ਦੀ 'ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰੁਸਤ ਇਨਕਲਾਬੀ ਲੀਹ' ਦੇ ਸੋਹਿਲੇ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. (ਐਮ. ਐਲ.) ਖਿਲਾਫ਼ ਡਟ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਚਾਂਦਮਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ 1981-82 ਵਿਚ ਨਾਗੀਰੈਡੀ ਧੜੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਨਵਾਂ ਇਨਕਲਾਬੀ ਧੜਾ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਤਦ ਕੁਝ ਸਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ 'ਸੋਹੀ-ਠਾਣਾ ਖੁਦਪ੍ਰਸਤ ਜੋੜੀ' ਤੇ 'ਆਰਥਿਕਤਾਵਾਦੀ ਜਿੱਲਣ 'ਚ ਫਸੀ ਭਜਨ ਮੰਡਲੀ' ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਭੰਡਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਡਰ ਨੂੰ ਟਿਕਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅੰਤ ਜਦ ਸਿਆਸੀ ਦਿਸ਼ਾਹੀਣਤਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਟੁੱਟਣੀ-ਖਿੰਡਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਇਨਕਲਾਬ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਪੂਰਬ-ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਕੌਮੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਤੋੜਨ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਿਨਾਂ ਛੋਟ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਾਰੇ 'ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਘੋਲਾਂ' ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਹਮਾਇਤ ਦੀ ਨੀਤੀ ਲੈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਿਛਾਖੜੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਲਹਿਰ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜਦ ਰੁਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਖਿੰਡਾਅ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਤਿੱਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਯੂਰਪ ਤੇ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਦੇ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਸਮਾਜਵਾਦ ਤੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਤਾ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕਤਾ ਬਾਰੇ ਹੀ ਸੁਆਲ ਉੱਠਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਇਕ ਆਪਣੇ ਵਰਗੇ ਤਾਲੋਂ ਖੁੰਝੇ ਨਕਸਲੀ ਨੇਤਾ ਕੇ. ਵੇਨੂੰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਾਧਨ ਤੇ ਹਿਰਾਵਲ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੌਮਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਦਰਜਨਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਥੀਸਿਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਬਚੇ ਖੁਚੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਵੀ ਭੰਗ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਤਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਤੇ ਆਪਣੇ 'ਪੈਗ਼ਾਮ' ਧੜੇ ਲਈ ਮਹਿਜ਼ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਰਾਹ ਦਰਸਾਵੇ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਤੇ ਵਕੀਲ ਵਾਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਤੇ ਮਾਰਖੋਰੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਟੋਲੇ ਇਸ ਕਾਮਰੇਡ ਦੀਆਂ ਮੁਫ਼ਤ ਦੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਵੀ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਰਿਹਾ। ਤਦ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਰਾਹੀਂ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਸਾਲੀ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਐਕਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੇਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਵਾਂ ਥੀਸਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਗੁਰੀਲਾ ਫੋਰਸ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਐਕਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿੱਕੇ-ਮੋਟੇ ਐਕਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦਰਜਨਾਂ ਕਤਲਾਂ, ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਤੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਧੜੇ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤਾਂ ਕੀ, ਆਮ ਜਨਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਹਾਂ, ਇਹ ਭਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਗਾਹ 'ਚ ਆ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਗੁਰੀਲਾ ਫੋਰਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਰਗਰਮੀ ਕਰ ਰਹੇ ਇਸ ਦੇ ਧੜੇ ਦੇ ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਮਾਰ ਮੁਕਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੱਟ ਨਾਲ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਚਿਆ ਖੁਚਿਆ ਸੰਗਠਨ ਵੀ ਚਰਮਰਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਤਦ ਖ਼ਤਰਾ ਮੁੱਲ ਲੈ ਕੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਇਸ ਗ਼ਲਤ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਮੁੜ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜਮਾਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਛੁਪਿਆ ਚਿੰਤਕ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦ ਉਸ ਤੱਕ ਅੱਪੜ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੇਖ ਕੇ ਅਮਲੀ ਰਾਜਸੀ ਸਰਗਰਮੀ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਤੋਂ ਹੀ ਬਾਹਰ ਤਿਲਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਚੇ ਖੁਚੇ ਪਾਰਟੀ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੱਭ ਲਭਾ ਕੇ ਉਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਿ 'ਹੁਣ ਅੱਗੋਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ?' ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ ਕਿ 'ਮੈਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਜੋ ਠੀਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਕਰੋ।' ਤਦ ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਖਾਮੋਸ਼ ਤੇ ਗੁਪਤ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਬੰਨ੍ਹ ਸੁੱਬ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣਾ ਢਾਈ-ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਪੁਰਾਣਾ ਕੇਸ ਨਿਪਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨਪਸੰਦ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣ ਕੇ 32 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਗੇੜਾ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ-ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ? ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਸੂਮ ਜਿਹਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹੈ-'ਮੈਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।' ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ 'ਚ ਲੇਖ ਲਿਖ ਕੇ, ਬਾਦਲ-ਟੌਹੜੇ ਨੂੰ ਜਸਵੰਤ ਕੰਵਲ ਮਾਰਕਾ ਬਿਨ-ਮੰਗੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਦੇਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। 'ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ' ਤੇ 'ਕਿਤ ਬਿਧ ਰੁਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ' ਨਾਮਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖ ਕੇ, ਆਪਣਾ ਕਾਇਆ ਕਲਪ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਦੀ ਕਲਗ਼ੀ ਸਜਾ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਕ ਪਾਸੇ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਦਲ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਮਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪਾਸ਼ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ, ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ, ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਤੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਖਿਲਾਫ਼ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉਂਜ ਇਸ ਸ਼ਖ਼ਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਵੀ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਹਿਮ ਕਾਰਜ ਸਿੱਧਾ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਬਲਕਿ ਇਹ ਸਦਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੋਹਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਵਰਤਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੋਹਰਾ ਮਾਲਵਿੰਦਰ ਮਾਲੀ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ, ਕਦੇ ਨਵਦੀਪ ਬਿੱਟੂ ਨੂੰ, ਕਦੇ ਕੇਸਰ ਛਾਜਲੀ ਨੂੰ, ਕਦੇ ਦਲਜੀਤ ਬਿੱਟੂ ਨੂੰ ਤੇ ਜਾਂ ਫੇਰ ਹੁਣ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਨੂੰ। ਬੀਤੇ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਾਲੇ ਰੂਪੋਸ਼ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਸੀ, ਚਲੋ ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਆਗੂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕੋਈ ਤੁਕ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨਪਸੰਦ ਸ਼ਹਿਰੀ, ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਤੇ ਕਾਲਮ ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਸਨਮਾਨਤ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਜੋਂ ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਦ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਬੰਦੂਕ ਕਿਸੇ ਰਾਹ ਜਾਂਦੇ ਰਾਹੀ ਦੇ ਮੋਢੇ ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਭਲਾਂ ਕੀ ਤੁਕ ਹੈ? ਕੀ ਉਹ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ 'ਮਹਾਂਭਾਰਤ' ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਿਖੰਡੀ ਨਾਮ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਾਂਗ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਨੂੰ ਢਾਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਅਧੀਨ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਵੀ ਅਸਲੀ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਉਲੀਕੇ ਬਾਕੀ ਤਮਾਮ ਪਾਤਰਾਂ ਤੋਂ ਉਲਟ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ "ਬਾਈ ਗੁਰਬੀਰ" ਦੇ ਨਕਲੀ ਨਾਮ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਦਲੇਰੀ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਅੰਦਰ ਬੈਠਾ ਕੋਈ ਪੁਰਾਣਾ ਡਰ, ਹੀਣ ਭਾਵ ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਕਾਰ- ਜੋ ਹੁਣ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਸਲੀ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣੋਂ ਹਟਕ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਾਸ਼ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ, ਨਾਟਕਕਾਰ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਸਵੰਤ ਖਟਕੜ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਹਰ ਕੰਮ, ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵੀ ਚੁਕਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਬਣਦਾ ਮਾਣ ਵੀ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਮੀਆਂ, ਇਸ ਦਾ ਨਿਤਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਮਰਥਾਵਾਨ ਚਿੰਤਕਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰਵਾਨਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੈ। ਵਕਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਬਦਲਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਜਮੇਰ ਤੇ ਰਾਹੀ ਵਰਗੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁੱਕਵੇਂ ਸਮੀਖਿਆਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਵਤ ਹੈ-'ਸੁੱਚੇ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੰਸ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਬਗਲੇ ਨਹੀਂ!'

ਚੜ੍ਹੀ ਜਵਾਨੀ ਤੇ ਚੰਦ-ਸੂਰਜ ਗੁੱਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨਾ

ਗੱਲੀਂ-ਬਾਤੀਂ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਫੋਨ: 925-752-8025

ਔਰਤ ਮੁਆਫ ਤਾਂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਭੁਲਦੀ ਨਹੀਂ। ਬੱਚੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਦੇ ਚੰਗੇ ਲਗਦੇ ਨੇ। ਨਵੀਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਸ਼ਰਾਬੀ ਪਤੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਸੀ ਇਕ ਪੈਗ ਲਾ ਲਵਾਂ? ਉਹਨੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਪੁੱਛਿਆ ਪਰ ਉਹ ਬੋਲੀ ਨਹੀਂ। ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਭਰਿਆ ਪੀਤਾ ਚੀਖਿਆ 'ਤੇਰੇ ਕੰਨ ਟੁੱਟਿਓ ਆ। ਸੁਣਦਾ ਨ੍ਹੀਂ।' ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਘੱਟ ਸੀ ਬੋਲੀ 'ਤੇਰਾ ਮੂੰਹ ਟੁੱਟਿਆ ਆ ਡੱਫ ਲੈ ਕੁਲਹਿਣੀ।' ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਹੀ ਬੀਵੀ ਖਾਵੰਦ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੀ'। ਗੁਆਂਢੀ ਸਰਕਸ ਦੇਖਣ ਚੱਲੇ ਆ ਜਾ ਆਵਾਂ?' ਕਈ ਵਾਰ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਉਹਨੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਵਾਲੀ ਜ਼ਹਿਰ ਕੱਢੀ 'ਤੇਰੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਨੇ ਜਾਹ ਦੇਖ ਆ ਜਾ ਕੇ।' ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਜੋਸ਼ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੁੰਦਰਤਾ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਪਿਆਸ ਮਿਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਉਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਪ ਬੀਨ ਵਜਾ ਰਹੇ ਨੇ ਤੇ ਸਪੇਰੇ ਨੱਚ ਰਹੇ ਨੇ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਫੌਜੀ ਹਾਂ ਤੇ ਦਿਲ ਕਮਾਂਡਰ, ਜਿਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਨੀ ਮਸਤਾਨੀ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਗਹਿਣੇ ਇਸ਼ਕ-ਮੁਸ਼ਕ ਦੇ ਪਾਏ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਹਰ ਇਕ ਨੇ ਗਲਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਕਈਆਂ ਦੀਆਂ ਲੁਕੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ, ਕਈਆਂ ਦੇ ਝੱਗੇ ਚੁੱਕੇ ਗਏ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਠਰਕ ਭੋਰਦਿਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਹੀ ਜੁੱਤੀਆਂ ਖਾਧੀਆਂ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਸੱਥਾਂ/ਪੰਚਾਇਤਾਂ 'ਚ ਛਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਭੋਲਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਨੀ 'ਚ ਹੀ ਮੂੰਹ ਕਾਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਖੈਰ! ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਹਰੇਕ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ 'ਬੰਦੇ' ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ 'ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ' 'ਚ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ ਪਰ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅੰਤ ਦਰਦਮਈ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਬੁਢਾਪੇ ਵਾਲੇ ਸਾਹੇ 'ਚ ਜੁਆਨੀ ਦੀ ਗੱਲ...? ਚਲੋ! ਜ਼ਰੂਰੀ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦੇਰ ਨਾਲ ਹੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਜੂਆ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਖੇਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ। ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਹਰ ਕੋਈ ਰਾਂਝੇ ਜਾਂ ਮਜਨੂੰ ਬਣਨ ਦਾ ਖਿਆਲ ਧਾਰੀ ਬੈਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਚਾਨਣੀਆਂ ਹੀ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਬੜੀਆਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਤੇ ਹੀਰਾਂ ਗੇੜੇ ਮਾਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਵਾਨੀ ਮਸਤਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਉਮਰੇ ਇਸ਼ਕ ਤੇ ਹੁਸਨ 'ਕੱਠੇ' ਗਿੱਧਾ ਪਾ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਮਰ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਝ ਵਾਪਰਨਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਨਾਲ ਅਕਲ ਦੇ ਦੁਆਰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਧੀ ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਜਵਾਈ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਦਿਸਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਨੀ 'ਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵੀ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਬੁੱਢੇ ਵਾਰੇ ਠਰਕ ਭੋਰੇ, ਜਵਾਨੀ ਵਾਲੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰੇ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹੈ 'ਮਾਰੋ ਸਾਲੇ ਦੇ ਹੋਰ ਚਾਰ ਛਿੱਤਰ, ਧੌਲੇ ਝਾਟੇ ਵੀ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ।' ਤੇ ਜਵਾਨੀ 'ਚ ਆਹੰਦੇ ਨੇ 'ਚਲੋ ਛੱਡੋ ਪਰੇ ਨਾਦਾਨ ਹੈ, ਆਪੇ ਆ ਜੂ ਅਕਲ।'

ਰਸੂਲ ਹਮਜ਼ਾਤੋਵ ਨੇ 'ਮੇਰਾ ਦਾਗਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਿਲਾਸ ਵਾਂਗ ਉਮਰ ਦੀ ਵੰਡ ਬਹੁਤ ਖੂਬ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਗੱਭਰੂ ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਬਿਮਾਰ ਰਹੇ, ਉਹਦੇ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਆਉਣ ਦੀ ਆਸ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੀਹਨੂੰ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਅਕਲ ਨਹੀਂ, ਉਹਨੂੰ ਸਿਆਣਾ ਬਣਨਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੀਹਦੇ ਕੋਲ ਚਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਟਕਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਅਮੀਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰੀਰ ਦਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬੁਢਾਪੇ ਵਾਲੇ ਸਿਗਨਲ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਦਾ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਹਦੇ ਫਿਰ ਵਿਆਹੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਮੱਧਮ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਜੇ ਕਿਤੇ ਉਪਰ ਵਾਲਾ ਬਹੁਤ ਪਵੇ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਬਣਨਗੇ ਕਿ ਔਲਾਦ ਦਾ ਸੁੱਖ ਨਸੀਬੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਔਲਾਦ ਵੀ ਯਤੀਮਾਂ ਵਰਗੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਤੇ ਜਿਸ ਭੱਦਰ ਪੁਰਸ਼ ਕੋਲ ਸੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਘਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਘਰ ਬਣਨ ਦੀ ਆਸ ਮੁੱਕ ਹੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਮਾਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੂੰਹ ਛੋਟੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤੇ ਜੇ ਕਿਤੇ ਲਾਟਰੀ ਨਿਕਲ ਆਵੇ ਜਾਂ ਸੱਜਿਓਂ-ਖੱਬਿਓਂ ਕੋਈ ਹੱਥ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਘਰ ਵਿਚਾਰਾ ਬਣਾ ਵੀ ਲਵੇ, ਪਰ ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਮਾਗਮ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹ ਉਸੇ ਦਾ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਲਈ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਵਿਆਹ, ਬੱਚੇ ਤੇ ਘਰ ਸਭ ਕੁਝ ਵਕਤ ਸਿਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਧੌਲੇ ਝਾਟੇ ਗਰਭ ਵੇਖ ਕੇ ਜਾਂ ਕੁੱਛੜ ਚੁੱਕਿਆ ਨਿਆਣਾ ਵੇਖ ਕੇ ਸਮਾਜ ਵੀ ਤਾੜੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਸਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਰੱਬ ਬੁੱਢੇ ਵਾਰੇ ਹੀ ਔਲਾਦ ਬਖ਼ਸ਼ਦਾ ਹੈ ਪਰ ਏਦਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹੈਨ ਬਹੁਤ ਘੱਟ।

ਮੈਂ ਇੱਕੀ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸਾਂ, ਮੇਰੇ ਮੁੱਛਾਂ ਵੀ ਲੇਟ ਹੀ ਫੁੱਟੀਆਂ। ਯਾਨਿ ਕਿ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ ਲੱਗ ਕੇ। ਇਹ ਉਹੀ ਉਮਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਵਾਨੀ ਅਠਖੇਲੀਆਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਵੱਸ ਪੈ ਗਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤੱਤੀਆਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਦਤ ਵੀ ਉਮਰ ਦੇ ਇਸੇ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇਕ ਸਾਇੰਸ ਅਧਿਆਪਕਾ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀ ਸੀ, ਮੈਥੋਂ ਸਾਲ ਕੁ ਵੱਡੀ ਹੋਵੇਗੀ। 'ਅਜੀਤ' 'ਚ ਮੈਂ ਲਿਖਣ ਤੇ ਛਪਣ ਸੋਲਵੇਂ ਸਾਲ 'ਚ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਕੂਲ 'ਚ ਮੇਰੇ ਲੇਖਕ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਾਣ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਇੰਸ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਲਗਰ ਵਰਗੀ ਸੀ, ਰੂੰ ਦੇ ਫੰਹੇ ਵਰਗੇ ਹੱਥ। ਆਲ੍ਹਣੇ 'ਚ ਪਏ ਇੱਲ੍ਹ ਦੇ ਆਂਡੇ ਵਰਗੀਆਂ ਅੱਖਾਂ, ਗੁਲਾਬ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਵਰਗੇ ਬੁੱਲ੍ਹ, ਚਾਨਣੀ ਵਰਗਾ ਗੋਰਾ ਰੰਗ, ਤੂਤ ਦੀ ਛਿਟੀ ਵਰਗਾ ਪਤਲਾ ਸਰੀਰ, ਤੇ ਜਿਧਰੋਂ ਵੀ ਲੰਘਦੀ ਹਵਾਵਾਂ ਮਹਿਕਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਸੱਚੀਂ-ਮੁੱਚੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਵਿਹਲ ਕੱਢ ਕੇ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕੁੜੀ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚਲੇ ਬੋਲਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਸਨ ਕਿ ਜ਼ੁਲਫ਼ਾਂ ਸਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਘਟਾਵਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇੰਦਰ ਦੀ ਬੇਗੋਨਾਰ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਸੁਨੱਖੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਬਾਣੀਏ ਨੇ ਤੇਲ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ਹਿਦ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਸਾਇੰਸ ਰੂਮ ਵਿਚ ਇਕੱਲੀ ਬੈਠੀ ਸੀ ਕਿ ਪੀਰੀਅਡ ਤੋਂ ਵਿਹਲਾ ਹੋ ਕੇ ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਕੋਲ ਜਾ ਬੈਠਿਆ। ਚੁੱਪ ਤੋੜਦਿਆਂ ਉਹ ਬੋਲੀ 'ਤੁਸੀਂ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ?'

ਉਹਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਕਿਰਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਰਗੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਦਬੋਚਦਿਆਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਜੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਹੈ।'

'ਫਿਰ ਕਿਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਲਗਣਾ ਸੀ ਅਧਿਆਪਕ ਲੱਗ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹੀ ਲੱਗੋਗੇ।'

'ਕੋਈ ਗੱਲ ਨੀ ਮੈਂ ਮਾਸਟਰ ਲੱਗ ਕੇ ਪੂਰਾ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ।'

'ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਐ?'

'ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਮੁੱਛ ਫੁੱਟੀ ਹੈ ਹੁਣੇ।' ਉਹਦਾ ਇਹ ਸਵਾਲ ਇਉਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੋਵੇ।

'ਲਿਖਦੇ ਬੜਾ ਸੋਹਣਾ ਹੋ। ਬਹੁਤ ਲਿਖਤਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ। ਇਹ ਗੁਣ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ।'

'ਇਹ ਫਰਕ ਖੂਨ 'ਚ ਹੁੰਦੈ।

ਤੇ ਘੱਟੀ ਵੱਜਦਿਆਂ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਟੁੱਟ ਗਿਐ। ਮਨ 'ਚ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਕੀ ਤੇਰੇ ਗੋਰੇ ਰੰਗ ਨੇ ਪਿੱਟਣੇ ਪੁਆਏ ਹੋਏ ਨੇ। ਤੂੰ ਤਾਂ ਦੀਵਾਨੀ ਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੀਰੇ ਤੇਰੇ ਰੰਗ 'ਚ ਰੰਗਿਆ ਪਿਐਂ। ਜੀਅ ਕਰਦੈ ਤੇਰਾ ਹੱਥ ਘੁੱਟ ਕੇ ਫੜ੍ਹ ਲਵਾਂ ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਾ ਛੱਡਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਾ ਆਖੇਂ' ਛੱਡ ਦੇ ਹੁਣ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਆਂ। ਤੇ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਇਸ਼ਕ ਭੂਤਨਾ ਹੁੱਜਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਫੇਰ ਪੁੱਛਿਆ 'ਤੂੰ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਐਂ?'

'ਦਿਲ ਤਾਂ ਕਰਦੈ ਪਰ ਲਿਖਾਂ ਕੀ?'

'ਦੇਖ ਇਕ ਵਾਰ ਇਕ ਨਵਾਂ ਕਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਕਵੀ ਕੋਲ ਗਿਆ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ 'ਮੈਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾ ਦੱਸ ਮੈਂ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣੀ ਆਂ।' ਹੰਡੇ ਹੋਏ ਕਵੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਮਿੱਤਰਾ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿਲ ਚਾਹੀਦੈ।'

ਉਹ ਹੱਸ ਪਈ। ਗਲਤ ਫਹਿਮੀ 'ਚ ਫਸਿਆ ਸੋਚਦਾ ਸਾਂ ਕਿ ਇਹ ਆਖੇਗੀ 'ਦਿਲ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਹਵਾਲੇ ਹੈ।' ਪਰ ਏਦਾਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ।

ਘਰ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਦੂਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਉਸੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਂ। ਉਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਖਾਣਾ ਲੈ ਆਉਂਦੀ, ਕਦੇ ਆਲੂਆਂ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਮੇਥਿਆਂ ਵਾਲੇ ਪਰੌਂਠੇ। ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆਂ ਉਹ ਬਾਕੀਆਂ ਤੋਂ ਅੱਖ ਬਚਾ ਕੇ ਆਖਦੀ ਰਾਤੀ ਖਾਣਾ ਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਹੱਥ ਭੇਜ ਦਿਆਂਗੀ।' ਇਹ ਰੋਟੀਆਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਹੀਰ ਦੇ ਛੰਨੇ ਵਿਚਲੀ ਰਾਂਝੇ ਦੀ ਚੂਰੀ ਵਰਗੀਆਂ ਸਨ। ਬੁੱਧੂ ਮਨ ਗਲਤ ਹੀ ਗਿਣਤੀਆਂ-ਮਿਣਤੀਆਂ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦੈ ਕਿ ਬੱਸ ਗੱਲ ਬਣੀ ਕਿ ਬਣੀ।'

ਉਹ ਸਕੂਲ 'ਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀ, ਮੇਰੇ ਵਲ ਟਿਕਟਿਕੀ ਲਾ ਕੇ ਵੇਖਦੀ, ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੀ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਦਿਲ 'ਘਾਊਂ-ਮਾਊਂ' ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ। ਮੈਂ ਅੱਲ੍ਹੜ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਡਾਣੀ 'ਚ ਪੋਚਾਂ ਫਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਦਿਨ ਰਾਤ ਉਹਦੇ ਹੀ ਖਿਆਲਾਂ ਵਿਚ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ।ਉਹ ਮੇਰੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਰਾਣੀ ਬਣ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਰਾਂਝੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਲਾਂਭਾ ਦਿੰਦਾ 'ਤੇਰੀ ਹੀਰ ਇਸਤੋਂ ਸੁਨੱਖੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।'

ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਮੈਂ ਛੁੱਟੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਹ ਬਹੁਤ ਨਿਹੋਰੇ ਨਾਲ ਪੁੱਛਦੀ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਸੀ? ਮਸਾਂ ਦਿਨ ਲੰਘਿਆ।

ਏਨਾ ਡਰ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਸਾਹ ਸੂਤਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿ ਕਿਤੇ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਕੱਚਾ ਚਿੱਠਾ ਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਵੇ। ਅਦਾਰਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ? ਜੇ ਕਿਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਬਹੁਤ ਪੈਣਗੀਆਂ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਮਾਸਟਰ ਆ ਕੜ੍ਹੀ ਘੋਲਦੇ ਆ, ਨਿਆਣੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ। ਪਰ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਪਹਿਰ ਦਾ ਸਿਖਰ ਸੀ, ਚਿੱਤ ਟਿਕਾਣੇ ਨਾ ਲੱਗੇ।

ਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਨ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਚਾਅ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਦਰਦ ਵਿਚ ਦੁਹਾਈ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਕੱਟਾਂਗਾ ਇਸ ਪਰੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋ ਕੇ ਡੂਢ ਮਹੀਨਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਛੁੱਟੀ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਧਿਆਪਕਾ ਮੈਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਹੱਸਦਿਆਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ 'ਸੁਰਜੀਤ ਹਰ ਵੇਲੇ ਤੇਰੀਆਂ ਹੀ ਬਾਤਾਂ ਪਾਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਐ। ਦੋਵੇਂ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਲੈ ਲਓ ਚਾਰ ਲਾਵਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਚਾਹੀਦੈ ਹੋ।'

ਮੈਂ ਅੰਦਰੋਂ ਸੁੰਗੜ ਗਿਆ। ਇਹ ਕੀ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਗਿਆ? 'ਨਹੀਂ ਮੈਡਮ ਏਦਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੁੜੀ ਹੀ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਐ।' ਉਹ ਚਲੇ ਗਈ ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਸ਼ੁਦਾਈ ਹੋਇਆ ਦਿਲ ਕਹੇ, 'ਹੋਰ ਕੀ ਚਾਹੀਦੈ ਬਣ ਜਾ ਵਿਚੋਲਣ, ਲਾ ਦੇ ਸੋਹਣੀ ਦਾ ਕੱਚਾ ਘੜਾ ਝਨਾ ਤੋਂ ਪਾਰ।'

ਛੁੱਟੀਆਂ 'ਚ ਸੁਰਜੀਤ ਦੀ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਆਈ। ਮੈਂ ਚੁੰਮ ਚੁੰਮ ਰੱਖਦਾ ਫਿਰਾਂ। ਲਿਖਿਆ ਸੀ 9 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ 9 ਵਜੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬੱਸ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਆ ਜਾਵੀਂ, ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ ਕਾਊਂਟਰ 'ਤੇ। ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ ਕੋਲ ਜਾਣੈ ਮੈਂ ਕਦੇ ਕੱਲੀ ਦਿੱਲੀ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਪਲੀਜ਼ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣੈ ਮੈਂ ਉਡੀਕ ਕਰਾਂਗੀ।'

'ਮਿਲ ਗਈ ਦਮਯੰਤੀ, ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਕਿਲਾ, ਆ ਜੂ ਹੱਥ ਕੋਹਿਨੂਰ ਹੀਰਾ।' ਤੇ ਕਮਲਾ ਹੋਇਆ ਮਿਥੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਘੰਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੱਠ ਵਜੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਬੱਸ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ। ਉਹ ਪੂਰੇ 9 ਵਜੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਅਸਮਾਨੀ ਰੰਗ ਦੇ ਸੂਟ ਵਿਚ ਇਉਂ ਲੱਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅੰਬਰਾਂ 'ਚ ਗੁਲਾਬ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ।

ਦੋ ਟਿਕਟਾਂ ਮੈਂ ਹੀ ਲੈ ਲਈਆਂ। ਦੋ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਵਾਲੀ ਇਕ ਸੀਟ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਟਿੱਚ ਬਟਨਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਵਾਂਗ ਬਹਿ ਗਏ। ਉਹਨੇ ਸੌ ਦਾ ਨੋਟ ਕੱਢ ਕੇ ਟਿਕਟ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਲਈ ਮੇਰੇ ਹੱਥ 'ਚ ਫੜਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਸੋਹਣੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਸਪਰਸ਼, ਉਹ ਵੀ ਕੂਲੇ ਹੱਥਾਂ ਦਾ। ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਕੰਬ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਭਾਖੜੇ ਤੋਂ ਸਿੱਧੀ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕਰੰਟ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਬੱਸ ਦਾ ਸਫਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਬੱਸ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਨਜ਼ਾਰਾ ਇੰਦਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਹੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੋਚਦਾ ਸਾਂ ਇਹ ਸਫਰ ਹੁਣ ਕਦੇ ਨਾ ਮੁੱਕੇ। ਦਿੱਲੀ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾਵੇ। ਸ਼ਾਹਬਾਦ ਮਾਰਕੰਡੇ ਬੱਸ ਰੁਕੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੇਠੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਸੰਗਤਰੇ ਲੈ ਆਇਆ। ਵੀਹ ਪੰਝੀ ਮੀਲ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਫਾੜੀਆਂ ਛਿੱਲ ਕੇ ਖੁਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਫੇਰ ਸੌਂ ਗਈ ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਸਿਰ ਰੱਖ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਜੰਡ ਹੇਠਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੇ ਪੱਟ ਦੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਸੌਂ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਸੁੱਤਾ ਤਾਂ ਉਥੇ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸੀ ਪਰ ਏਥੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਘੁਰਾੜੇ ਮਾਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਮਨ ਕਾਹਲਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰਾਂ ਪਰ ਜੇਰਾ ਨਾ ਪਵੇ। ਕਦੇ ਸੋਚਾਂ ਹੁਣ ਬਾਕੀ ਕੀ ਰਹਿੰਦੈ? ਮੇਰਾ ਹਾਲ ਇਹੋ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਚੂਹਾ ਲਸਣ ਦੀ ਗੱਠੀ ਨਾਲ ਪੰਸਾਰੀ ਬਣ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ। ਕਦੇ ਮੈਂ ਉਹਦੀ ਗੱਲ੍ਹ 'ਤੇ ਪਏ ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਵੱਲ ਵੇਖਦਾ, ਕਦੇ ਠੋਡੀ ਦੇ ਤਿਲ ਵੱਲ। ਸੱਚੀਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਦਾ ਬਚਾ ਵੀ ਰੱਬ ਨੇ ਆਖਰੀ ਕਾਲੇ ਟਿਕੇ ਵਾਂਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਦੇ ਉਹਦੇ ਲੰਬੇ ਨੌਹਾਂ ਵਾਲੇ ਹੱਥਾਂ ਵਲ ਵੇਖਦਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਤੋੜ ਦੀ ਦਾਰੂ ਜਿੰਨਾ ਨਸ਼ਾ ਹੋਵੇ।

'ਮੁਰਥਲ ਆ ਗਿਆ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਹਿਲਾਇਆ।'

'ਅੱਛਾ! ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਜਗਾ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਮੇਥਿਆਂ ਵਾਲੇ ਪਰੌਂਠੇ ਤਾਂ ਬੈਗ 'ਚ ਹੀ ਨੇ। ਚਲੋ ਖਾ ਲਈਏ।'

ਖਾਂਦਿਆਂ ਮੈਂ ਹੌਂਸਲਾ ਕਰਕੇ ਇਕ ਬੁਰਕੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬੁਰਾ ਨਾ ਮਨਾਇਆ। ਇਹਦਾ ਹੋਰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਨਾ ਲਵਾਂ, ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸਭ ਕੁਝ ਬੋਲੇਗੀ। ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਦਿੱਲੀ ਬੱਸ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪਹਾੜ ਜਿੱਡਾ ਜੇਰਾ ਕਰਕੇ ਆਖ ਹੀ ਦਿੱਤਾ, ਬਥੇਰਾ ਦਿਨ ਐ ਹਾਲੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮਾਮੇ ਦੇ ਘਰ ਜਨਕਪੁਰੀ ਛੱਡ ਆਵਾਂਗਾ। ਚਾਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਾਂਗੇ ਹੋਟਲ ਚੱਲਦੇ ਆਂ।'

ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹਨੇ ਹਾਂ 'ਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ ਤਾਂ ਲੱਗਾ ਸੋਨੇ ਦੀ ਲੰਕਾ ਜਿੱਤ ਲਈ ਆ। ਅਸੀਂ ਪਹਾੜ ਗੰਜ ਦੇ ਚੂਨਾ ਮੰਡੀ ਵਿਚਲੇ ਇਕ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਕਮਰੇ 'ਚ ਜਾ ਬੈਠੇ। ਪੰਜ ਦੱਸ ਮਿੰਟ ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਂ ਉਹਦਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਆਖਿਆ 'ਥੋੜਾ ਉਰ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋ ਜਾ। ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਏਂ। ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।'

'ਇਹ ਕੀ?' ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਰੰਗ ਬਦਲ ਗਿਆ।

'ਅਸੀਂ ਛੇ ਭੈਣਾਂ ਹਾਂ ਤੇ ਸਾਡਾ ਇਕ ਭਰਾ ਸੀ ਬਿਲਕੁਲ ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ।' ਕੈਂਸਰ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਦੀ ਜਾਨ ਲੈ ਲਈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਦਾ ਤੈਨੂੰ ਸਕੂਲ 'ਚ ਵੇਖਿਆ ਸਮਝਦੀ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਤੇਰੀ ਇਹ ਸੋਚ ਐ ਤਾਂ ਇਹ ਚੁੰਨੀ ਤੇਰੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਐ, ਜੀ ਕਰਦੈ ਤਾਂ ਇਹਨੂੰ ਰੱਖ ਲੈ ਤੇ ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹਨੂੰ ਲੀਰੋ-ਲੀਰ ਕਰਦੇ।' ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਹੋਈ ਉਹ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬੋਲ ਗਈ।

ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮੂਹਰੇ ਨੇਰ੍ਹਾ ਛਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਪਾਲ 'ਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵਧਾਹ ਕੇ ਡਾਂਗ ਮਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਤੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਮੁਆਫੀ ਮਨੋਂ ਮੰਗੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਅਰਮਾਨਾਂ ਦਾ ਕਾਤਲ ਬਣਨ ਲੱਗਾ ਸਾਂ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗੁਨਾਹਗਾਰ।

ਇਸ ਸੱਟ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਬੰਦਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤੈ। ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ ਰੱਖੜੀ ਭੇਜਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਫੇਰ ਡੁੱਬ ਕੇ ਮਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

NirpalKaur.com

ਨਿਰਪਾਲ ਕੌਰ ਡਾਟ ਕੌਮ

A WEBSITE SHOWCASING THE TASTE OF PUNJABI FOOD

ਪੰਜਾਬਣ ਦੀ ਰਸੋਈ ਦਾ ਸਵਾਦ
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ

VISIT : WWW.NIRPALKAUR.COM

HOME COOKING, FASHION AND HEALTH

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਜਬ ਲਗ ਖਾਲਸਾ ਰਹੇ ਨਿਆਰਾ। ਤਬ ਲਗ ਤੇਜ ਦੇਊਂ ਮੈ ਸਾਰਾ।
ਜਬ ਯਹ ਜਹੈ ਬਿਪਰਨ ਕੀ ਰੀਤ। ਮੈ ਨ ਕਰਹੁੰ ਇਨ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤ।

ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਵੱਸਦੀ ਸਮੂਹ ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਵਿਸਾਖੀ ਮੁਬਾਰਕ!

For All Your Mortgage Needs and Informed Decisions Contact:

Baljeet "BJ" Singh
Vice President
Phone: (559) 222-3100
Fax: (559) 222-4791
Toll Free: (888) 224-8762
Cell: (559) 908-6070

US MORTGAGE CENTER

1241 E. Shaw Avenue, Fresno, CA 93710

bj@usmortgagecenter.com www.usmortgagecenter.com

ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ

ਆਪ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬੈਠ ਗਏ, ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਇਕ ਸਫੈਦ ਚਮਕਦਾ ਸਰਬ ਲੋਹ ਦਾ ਬਾਟਾ ਰੱਖ ਲਿਆ, ਇਸ ਵਿਚ ਆਪ ਦਾ ਖੰਡਾ ਫਿਰਨ ਲੱਗਾ.... ਆਪ ਨੇ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ... ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਡਾਢਵੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਇਕਾਗਰ ਖੜ੍ਹੇ ਆਪ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾ ਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਗਤ ਸਾਰੀ ਇਕ ਮੂਰਤਿ ਸਮਾਨ ਖੜੀ ਤੱਕ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਹ ਹੋਣਾ ਹੈ... ਜਦ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਚੁਕੇ ਤਦ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਜੋ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ' ਆਖਿਆ, ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਛਕਾਇਆ, ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਛੱਟੇ ਮਾਰੇ, ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਟਿਕਾਣੇ ਪਾਇਆ ...

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ (ਗੁਰਪੁਰਵਾਸੀ)

ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਹੈ, ਦੀਵਾਨ ਸੱਜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਲੱਠੇ ਦੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ ਪਰ ਸੱਜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਗਿਰਦ ਸੰਗਤ ਬੈਠੀ ਹੈ, ਦਿਲ-ਸ਼ਾਦ (ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ) ਆਏ। ਪੰਜ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਨਾਲ ਆਏ ਹਨ। ਆਪ ਆ ਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨ 'ਤੇ ਸੱਜ ਗਏ। ਆਹਾ! ਅੱਜ ਕੀ ਸਰੂਪ ਹੈ? ਚਿੱਟਾ ਸਫੈਦ ਦਸਤਾਰਾ ਤੇ ਜਾਮਾ ਹੈ, ਚਿੱਟਾ ਕਮਰਕੱਸਾ ਹੈ, ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਹੈ, ਇਹੋ ਲਿਬਾਸ ਨਿੱਤਰੇ ਸੱਜਣਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੀਸ ਦੇਣ ਨਿੱਤਰੇ ਸਨ।

ਆਪ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬੈਠ ਗਏ, ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਇਕ ਸਫੈਦ ਚਮਕਦਾ ਸਰਬ ਲੋਹ ਦਾ ਬਾਟਾ ਰੱਖ ਲਿਆ, ਇਸ ਵਿਚ ਆਪ ਦਾ ਖੰਡਾ ਫਿਰਨ ਲੱਗਾ.... ਆਪ ਨੇ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ... ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਡਾਢਵੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਇਕਾਗਰ ਖੜੇ ਆਪ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾ ਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਗਤ ਸਾਰੀ ਇਕ ਮੂਰਤਿ ਸਮਾਨ ਖੜੀ ਤੱਕ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋਣਾ ਹੈ... ਜਦ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਚੁਕੇ ਤਦ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਜੋ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ' ਆਖਿਆ, ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਛਕਾਇਆ, ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਛੱਟੇ ਮਾਰੇ, ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਟਿਕਾਣੇ ਪਾਇਆ ਤੇ ਹਰ ਵੇਰ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਵਾਇਆ, ਹਰ ਵੇਰ ਗੱਜ ਕੇ ਆਖਿਆ ਤੇ ਅਖਵਾਇਆ :

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ॥
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ॥

... ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ—ਤੁਸੀਂ ਹੋ ਹੁਣ 'ਮੈਂ' ਤੇ ਮੈਂ ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹੋ 'ਖਾਲਸਾ' ਹੁਣ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਤੇਜਮਯ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਲਲਕਾਰ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ—'ਖੰਡਾ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਸਾਜ ਕੈ ਜਿਨ ਸਭ ਸੈਸਾਰ ਉਪਾਇਆ' ਉਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰੋ। ਮੌਤ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣੀ।

ਮਗਰੋਂ ਸਰੀਰ। ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ, ਮੌਤ ਆਵੇਗੀ ਜ਼ਰੂਰ ਇਕ ਦਿਨ, ਤਾਂ ਤੇ ਨਾ ਡਰੋ ਮੌਤ ਕੋਲੋਂ। ਸਦਾ ਤਿਆਰ ਰਹੋ ਮੌਤ ਲਈ... ਹਾਂ ਪਰ ਦੇਖੋ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਲਸਾ ਤੁਹਾਡੇ 'ਚ ਮੈਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਤੁਸਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਰਸਤੇ ਖਾਲਸਾ ਨਿਰਾ ਨਾਮ ਮਾਤਰ ਨਹੀਂ, ਖਾਲਸਾ ਜੀਉਂਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੈ।

ਖਾਲਸਾ ਜਾਦੂ ਹੈ ਜੋ ਰੂਹ ਫੂਕਦਾ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਪਰ ਤੁਸਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣਾ ਹੈ ਤੇ ਸਭ ਕੁਛ ਸਦਕੇ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਖ਼ਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਜੰਮਿਆ ਹੈ, ਤੁਸਾਂ ਅੰਦਰ ਗਿਆ ਹੈ... ਮੈਂ ਅਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲਸਾ ਲਿਆ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਪਰਵੇਸ਼ਿਆ ਹੈ। ਹਾਂ ਜਗਤ! ਵੇਖ ਤੇਰੇ ਭਾਰ ਹਰਨ ਨਮਿਤ ਮੈਂ ਅਜ਼ਲ ਤੋਂ ਗੁਰੂ, ਸ਼ੂਰੂ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਦਾ ਪੁੱਤ ਹੋ ਕੇ ਚੇਲਾ ਬਣਦਾ ਹਾਂ, ਸਿੱਖ ਬਣਦਾ ਹਾਂ, ਜੋ 'ਖਾਲਸਾ' ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਦੇ ਰਸਤੇ ਭੀ ਪਰਵੇਸ਼ ਕਰੇ ਅਰ ਮੈਂ ਭੀ ਹੋਵਾਂ 'ਖਾਲਸਾ'।

ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੁਹਾਨੂੰ। ਇਹ ਗਰਜਵੀਂ ਸੱਦ ਦੇਂਦੇ ਸਾਰ ਆਪ ਸਿੰਘਾਸਨ ਤੋਂ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਉਤਰੇ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ। ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ—ਤੁਸੀਂ ਹੋ ਖਾਲਸਾ। ਸੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ! ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਵਸਾਓ ਖਾਲਸਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਰਸਤੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਪੰਜੇ ਪਿਆਰੇ ਕੰਬੇ ਪਰ ਫੇਰ :

ਕਾਠ ਕੀ ਪੁਤਰੀ ਕਹਾ ਕਰੈ ਬਪੁਰੀ ਖਿਲਾਵਨਹਾਰੋ ਜਾਨੈ॥
(ਪੰਨਾ 1399)

ਉਥੇ ਅਰ ਉਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਦਾਤੇ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ਆਖਿਆ:

ਤੇਰੋ ਕੀਆ ਤੁਝਹਿ ਕਿਆ ਅਰਪਉ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਤੁਹੀ ਚਵਰ ਢੋਲਾਰੇ॥ (ਪੰਨਾ 694)

ਦੇਖੋ ਗੁਰੂ ਅਵਤਾਰ, ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਗੁਰੂ, ਅਜ਼ਲ ਦਾ ਗੁਰੂ ਬਣ ਗਿਆ 'ਖਾਲਸਾ'। ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਕ ਧੁਨਿ ਉਠੀ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚੋਂ:

ਵਾਹ ਵਾਹ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ।

ਖਾਲਸਾ ਸਜ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘਾਸਨ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ, ਫੇਰ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ 'ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਮੁਹਕਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਉੱਚੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਉ ਤੇ ਆਖੋ, ਖਾਲਸਾ ਅਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅੱਜ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਗੱਜ ਕੇ ਗਜਾ ਦਿਉ:

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ॥
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ॥

ਆਖ ਦਿਉ, ਇਹ ਖਾਲਸਾ ਸਰਮ ਖੰਡ ਤੋਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਘੱਲਿਆ ਆਇਆ ਹੈ। ਫਤਹ ਸਦਾ ਉਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਫਤਹ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਦੋਵੇਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਹੋਏ। ਇੱਕੋ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇੱਕੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ 'ਫਤਹ' ਤੇ 'ਖਾਲਸਾ' ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਵਿਚਰਨਗੇ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੀਵਨ

ਇਕ ਅਦੀਬ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ 'ਬਹਾਰ ਮੇਂ ਤੋਂ ਮੱਟੀ ਭੀ ਉਗਲ ਦੇਤੀ ਹੈ ਫੂਲ, ਅਗਰ ਮਰਦ ਹੈ ਤੋ ਖਿਜਾਂ ਮੇਂ ਬਹਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰ।' ਸੱਚਮੁੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖ਼ਸ਼ ਕੇ ਮੁਰਦਾ ਸਮਾਨ ਪਤਝੜ ਵਿਚੋਂ ਜਵਾਂਮਰਦੀ ਦੀ ਬਹਾਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਜਾਤਾਂ-ਪਾਤਾਂ, ਵਰਨ-ਕੁਲ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਢਾਹ ਕੇ ਗੁਰ-ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੀ ਨੋਕ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪੰਜ

ਭਾਈ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਭਾਗੋਵਾਲੀਆ

ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ 'ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ' ਕਹਿ ਕੇ ਜਦੋਂ ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਆਖਿਆ ਤਾਂ ਸਚਮੁੱਚ ਸੰਸਾਰਕ ਤਵਾਰੀਖ ਅੰਦਰ ਇਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਅਧਿਆਇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ। ਹਨੇਰਿਆਂ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਧਰਮ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਨੀਵੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਸਮਾਨੀ ਬਿਜਲੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਤੋਂ ਡਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਰਬਲ ਮਜਬੂਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਪਏ। ਮਾਯੂਸੀ ਅਤੇ ਆਲਸ ਦੇ ਬਿਸਤਰੇ ਵਿਚ ਸੁੱਤੀ ਜਵਾਨੀ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨੱਚਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਪਈ।

ਵਿਸਾਖੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਐਸਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਸੀ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕਲਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ। ਪਰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ, ਜਿੱਥੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਆਲਮ ਤੋਂ ਨਿਆਰਾ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਉਥੇ ਅੰਦਰਲੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸੂਲਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਇਆ।

ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖੰਡੇਧਾਰ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੀਵਨ-ਮਰਯਾਦਾ ਦੱਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਵਿਚ ਪਰਪੱਕ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਬਾਰੇ ਗੁਰਦੇਵ ਨੇ ਕਿਹਾ:

ਜਬ ਲਗ ਖਾਲਸਾ ਰਹੈ ਨਿਆਰਾ,
ਤਬ ਲਗ ਤੇਜ ਦੀਓ ਮੈ ਸਾਰਾ॥

ਇਸ ਕਾਰਜ-ਸਿਧੀ ਲਈ ਗੁਰਦੇਵ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁਕਮ ਲਾਇਆ 'ਨਿਤਨੇਮ ਕਰਨ' ਦਾ ਭਾਵ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉੱਠ ਕੇ ਰੱਬੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਜਾਪ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਰਤਿ ਦੀ ਉਡਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਭੂ-ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਨਾ। ਵੈਸੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਭੂ-ਪਿਆਰਿਆਂ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਆਦਿ-ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਣੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਖਾਸ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ:

ਫਰੀਦਾ ਪਿਛਲ ਰਾਤਿ ਨ ਜਾਗਿਓਹਿ ਜੀਵਦੜੋ ਮੁਇਓਹਿ॥
ਜੇ ਤੈ ਰਬੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਤ ਰਬਿ ਨ ਵਿਸਰਿਓਹਿ॥
(ਪੰਨਾ 1383)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ:
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਸਚੁ ਨਾਉ ਵਡਿਆਈ ਵੀਚਾਰੁ॥
ਕਰਮੀ ਆਵੈ ਕਪੜਾ ਨਦਰੀ ਮੋਖੁ ਦੁਆਰੁ॥ (ਪੰਨਾ 2)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ:
ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਅਖਾਏ
ਸੁ ਭਲਕੇ ਉਠਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ॥ (ਪੰਨਾ 305)

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੇ ਨਿਤ-ਕਰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਬਣ ਗਈ। ਡਾ. ਤਾਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ:

"ਜਦੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ 'ਸੱਚ ਨਾਉਂ'"

ਦੁਆਰਾ ਵਡਿਆਈ ਵੀਚਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮੀ ਸ਼ਹੀਦ ਯੋਧਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਨਿਤਨੇਮੀ, ਧਰਮੀ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਯੋਧੇ, ਮਰਯਾਦਾ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਸਨ। ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਪੰਜ-ਕਕਾਰੀ ਵਰਦੀ ਕੋਈ ਵਿਖਾਵੇ ਦੀ ਫੈਸ਼ਨ-ਕਲਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮਰਯਾਦਾ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਅੰਦਰ ਵਿਚਰਦੀ ਹੋਈ ਜੀਵਨਜਾਚ ਹੈ ਜੋ ਜਨ-ਸਾਧਾਰਨ ਲਈ ਆਦਰਸ਼ਕ ਮਾਡਲ ਹੋ ਨਿੱਬੜਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਿਆਰ ਵਾਲਿਓ! ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਵਾਸਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਰਥ-ਭਾਵ ਸਮਝਣ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਟੀਕ, ਗੁਟਕੇ, ਪੁਸਤਕਾਂ ਨਿੱਤ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਓ। ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੌਂ ਕੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜਾਗ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੀ ਦਾਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੋ।

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ-ਕਿਰਪਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਇਕ ਕਰਮਯੋਗੀ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਲ ਵੱਲ ਵਧਣਾ ਹੈ। ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣੀ। ਗੁਰੂ-ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਸਦਕਾ ਸਹਿਜੇ-ਸਹਿਜੇ ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਧਰਮ ਮਰਯਾਦਾ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਖੱਟੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਦੁਕਾਨ ਖੋਲ੍ਹਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਹੌਂਸਲਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਕੀਤਾ ਨਿਤਨੇਮ ਇਕ ਖਾਣ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਨਾਮ ਦਾ ਹੀਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਉ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਮਲੀ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇ ਕੇ ਸੰਸਾਰਿਕ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਕਾਫਲੇ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਬਣ ਕੇ ਵਿਚਰੀਏ।

ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ, ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਅਤੇ ਪੰਜ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ

ਡਾ. ਸੁਖਦਿਆਲ ਸਿੰਘ

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਚਲਾਈ ਗਈ ਇਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਲਹਿਰ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਧਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਜੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਪਰੋਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੀ ਸੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਮੰਜੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ' ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ 'ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਣਾਲੀ' ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤਕ ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਪਰ ਪਿੱਛੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਗਿਰਾਵਟਾਂ ਦੇ ਆ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1699 ਈ. ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ 'ਤੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਜਨਾ ਕਈ-ਮੁਖੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਕੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿਚ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਸੀ।

ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਜਥੇਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤੀ ਉਪ-ਮਹਾਂਦੀਪ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਪਰੋ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਖੇਤਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਚਾਰ ਤਖ਼ਤ ਹੋਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਉਂ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਪਿੱਛੋਂ ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਥਾਂ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪੰਜ ਤਖ਼ਤਾਂ ਵਾਲਾ ਖਾਲਸਾਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਲਿਖਤੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਲਹਿਰਾਂ ਲੋਕ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲੋਕ-ਲਹਿਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਿਖਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਲਹਿਰਾਂ ਤਾਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਗਵਾਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਵੀ ਹਨ, ਉਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ਦਾ ਅਥਾਹ ਜਾਨੀ ਤੇ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਸੀ ਤਬਾਹੀ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਵੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਗਏ, ਲਿਖਤੀ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਗਵਾਹੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ? ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ 1716 ਈ. ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ 1735-40 ਤਕ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਸੰਭਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਐਸਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਕਿ 1765-70 ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਥੇ ਖਾਧੇ-ਪੀਤੇ ਦਾ ਹੀ ਲਾਹਾ ਸੀ, ਬਾਕੀ ਸਾਰਾ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਉਂ ਜੇਕਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ 1699 ਈ. ਵਿਚ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1765 ਤਕ ਲਗਾਤਾਰ 66-67 ਸਾਲ ਬੜਾ ਭਿਆਨਕ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਦੱਸੇ ਕਿ ਐਸੇ ਭਿਆਨਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਵੀ ਬਚਾਉਣੀ ਔਖੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਲਿਖਤੀ ਗਵਾਹੀਆਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਿਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਸਨ? ਨਵਾਂ ਸਾਹਿਤ ਵੀ ਸਿਰਜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਫਲਸਰੂਪ ਨਾ ਹੀ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੀ ਸੰਤੋਖਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਜੋ ਕੁਝ ਲਿਖਤਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਲਿਖਤਾਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਵੇਰਵੇ ਸਨ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨਾਨਕ ਨਾਮ-ਲੇਵਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਵੀ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਝੁਕਾਅ ਵਾਲੇ ਵੇਰਵੇ ਸਨ। ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਹੋ-ਜਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਇੱਕਾ-ਦੁੱਕਾ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਖਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਵੀ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਹੀ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਲਿਖਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਇਹ ਢੁੱਚਰ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਨੀ ਕਿ ਫਲਾਣੀ ਗੱਲ ਦੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗਵਾਹੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਮਨੋਕਲਪਤ ਹੈ ਇਕ ਸ਼ਰਾਰਤ ਤੋਂ ਵਧ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਜਨਮ-ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਕੋਈ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਇਹ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਕਿ ਫਲਾਣਾ ਵਿਅਕਤੀ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ-ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕਿਤੇ ਮਿਲਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਾਜਨਾ, ਪੰਜ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਆਦਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉੱਪਰ ਹੀ ਆਧਾਰਤ ਹੈ।

ਹਾਸੇ ਹਾਸੇ 'ਚ ਡੂੰਘੀ ਗੱਲ ਕਰ ਜਾਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜੱਬਲ!

ਹਰਭਜਨ ਜੱਬਲ

ਇਕ ਸੱਚ ਦਰਮਿਆਨ ਸੀ ਕਿ ਜੱਬਲ ਇਸ ਧਰਤੀ ਨਾਲੋਂ ਨਾਤਾ ਤੋੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ਖ਼ਸ ਜਿਸ ਨੇ ਹਰ ਨਾਤਾ ਤੋੜ ਨਿਭਾਇਆ, ਹਰ ਹੀਲੇ ਯਾਰੀਆਂ ਪੁਗਾਈਆਂ, ਅਨੇਕਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤੇ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲ ਤੁਰਿਆ, ਅਣਗਿਣਤ ਨਾਟਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਰਾਲੀ ਤੇ ਨਿਆਰੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਜੀਊਣ ਜੋਗੇ ਬਣਾਇਆ। ਉਹ ਦਰਵੇਸ਼ ਬੰਦਾ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਨੂਠੀ ਤਬੀਅਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਿਆ ਤੇ ਜੀਵਿਆ। ਉਸ ਨਾਲ ਖਹਿ ਖਹਿ ਕਈ ਝੱਖੜ ਝੁੱਲੇ। ਹੁਨਾਲ ਦੇ ਤੱਤੇ ਦਿਨਾਂ ਤੇ ਠੰਢੀਆਂ ਯੱਖ ਰਾਤਾਂ ਵਰਗੇ ਕੌੜੇ ਫਿੱਕੇ ਅਹਿਸਾਸ ਉਹਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਰਹੇ। ਉਹਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਸੋਚ ਨੇ ਕਿਸੇ ਸੁਆਰਥ ਦੇ ਬੂਹੇ ਦਸਤਕ ਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲੇ ਨੇਕ ਮਿਹਨਤੀ ਹੱਥ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਰਹੇ। ਉਹ ਕਦੀ ਕਦੀ ਦੂਰ ਖਲਾਅ ਵਿਚ ਵੇਖਦਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਠੰਡੇ ਤੱਤੇ ਕੁਝ ਅਧਿਆਏ ਸੁਣਾਉਂਦਾ, ਘੜੀ ਪਲ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦਾ, ਖਾਲੀ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮਲਦਾ ਤੇ ਝਾੜਦਾ, 'ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਿਆ ਯਾਰ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੱਲ ਕਰੋ, ਕੋਈ ਲਤੀਫਾ ਸੁਣਾਓ।'

ਫ਼ਿਲਮ 'ਮੜ੍ਹੀ ਦਾ ਦੀਵਾ' ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਹਾਰੇ, ਟੁੱਟੇ ਤੇ ਥੱਕੇ ਕਿਸਾਨ ਚਾਚੇ ਠੋਲ੍ਹੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਹਰਭਜਨ ਜੱਬਲ ਪੇਸ਼ ਸੀ। ਇਕ ਜਿਊਂਦਾ ਜਾਗਦਾ ਕਿਰਦਾਰ। ਥੁੜਾਂ-ਤਰਸੇਵਿਆਂ ਭਰਿਆ ਜੀਵਨ ਜੀ ਕੇ ਜਿਸ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਲਿਆ। ਜਿਸ ਨੇ ਫਰਜ਼ ਪਾਲੇ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਜਮ੍ਹਾ ਹਾਸਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਅਵਾਜ਼ਾਰੀ ਤੇ ਦੂਰ ਤੱਕ ਪਸਰੀ ਲਾਚਾਰੀ। ਬਦਲਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਪਰਸਪਰ ਮੁਹੱਬਤ ਤੇ ਜੀਊਣ ਜੋਗੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਧਕੇਲ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਤੇ ਪਦਾਰਥਕ ਹੋੜ ਵਿਚ ਬੇਗਾਨੇਪਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਤੇ ਉਲਝਣ ਭਰੇ ਦੌਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਈ ਚਾਚਾ ਠੋਲ੍ਹਾ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਚ ਉਹਦਾ ਪੁੱਤਰ ਜਗਸੀਰ ਉਹਦੇ ਸਿਵੇ ਨੂੰ ਲਾਂਬੂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਇਤਫਾਕ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਤੇ ਹਰਭਜਨ ਜੱਬਲ ਉਹਦੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਵਾਲੇ ਘਰ ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਵੀ.ਸੀ.ਆਰ. ਲਾ ਕੇ। ਮੇਰਾ ਮਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨਾਲ ਪਸੀਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਚਾਨਕ ਵੇਖਿਆ ਜੱਬਲ ਕਿਸੇ ਡੂੰਘੇ ਚਿੰਤਨ ਮੰਥਨ ਵਿਚ ਉਤਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਚਿਹਰਾ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਵਿਚ ਲੱਥਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਤੱਕਣੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸੁਆਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਹ ਬੋਲਿਆ, 'ਯਾਰ, ਇਹ ਤਾਂ ਫ਼ਿਲਮ ਆ, ਹੋਰਨਾਂ ਅਨੇਕਾਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਰਗੀ ਤੇ ਇਹ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਆ ਹੋਰ ਕਈਆਂ ਵਰਗਾ। ਪਰ ਐਵੇਂ ਸੋਚ ਆ ਗਈ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਕਿ ਇੰਜ ਸੱਚੀ ਮੁੱਚੀ ਹੋਣਾ ਈ ਐ ਇਕ ਦਿਨ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣਾ ਸਿਵਾ ਬਲਦਾ ਮੈਂ ਸਾਕਾਰ ਤੱਕ ਲਿਆ ਹੋਵੇ।'

ਏਨੇ ਨੂੰ ਅਗਲਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਆਇਆ ਤੇ ਗੱਲ ਆਲੇ ਟਾਲੇ ਪੈ ਗਈ।

ਚਾਚੇ ਠੋਲ੍ਹੇ ਦੀ ਅਉਧ ਨੂੰ ਜੀਊ ਕੇ ਅੰਤ ਪੁੱਗਦੀ ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜੱਬਲ ਇਕ ਦਿਨ ਆਪ ਵੀ ਉਹਨੀਂ ਰਾਹੀਂ ਪੈ ਗਿਆ। ਅੰਬਰਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਕਲਾ, ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਫਾਂ ਵਿਚ ਮਾਤਮ ਛਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਲੱਕੜਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਸਨੇਹੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭੀੜ ਵਿਚ ਖਲੋਤਾ ਮੈਂ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਵਿਚ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ? ਇਕ ਇਕ ਲੱਕੜ ਉਹਦੇ ਜਿਸਮ ਉਤੇ ਧਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਵਜੂਦ ਲੁਕਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਮ ਅੱਖਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅੰਤਮ ਵਿਦਾਈ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਹਦੇ ਪੁੱਤਰ ਗੋਲਡੀ ਨੇ ਪਰਾਲੀ ਦੇ ਥੱਬੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਛੁਹਾ ਕੇ ਲਾਂਬੂ ਲਾਇਆ। ਅੱਗ ਤਿੜ ਤਿੜ ਕਰਕੇ ਮੱਚ ਪਈ।

ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਦੋਵੇਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਗੱਡਮੱਡ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੱਬਲ ਦੇ ਬੋਲ ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਗੂੰਜ ਰਹੇ ਸਨ, 'ਇੰਜ ਸੱਚੀ ਮੁੱਚੀ ਹੋਣਾ ਈ ਐ ਇਕ ਦਿਨ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣਾ ਸਿਵਾ ਬਲਦਾ ਮੈਂ ਸਾਕਾਰ ਤੱਕ ਲਿਆ ਹੋਵੇ।'

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੀ ਵੇਦਨਾ ਕੋਲ ਖਲੋਤੇ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਦੇਵ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਿਮਰਤੀ ਵਿਚੋਂ ਜੱਬਲ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਸੁਣਾਈ। ਉਦਾਸੀ ਸੰਘਣੇ ਆਲਮ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਚਹੇਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਸੁਣਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਅੱਗ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸੇਕ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਪਿਛਾਂਹ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੱਬਲ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਵਿੱਥ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਕ ਸੱਚ ਦਰਮਿਆਨ ਸੀ ਕਿ ਜੱਬਲ ਇਸ ਧਰਤੀ ਨਾਲੋਂ ਨਾਤਾ ਤੋੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ਖ਼ਸ ਜਿਸ ਨੇ ਹਰ ਨਾਤਾ ਤੋੜ ਨਿਭਾਇਆ, ਹਰ ਹੀਲੇ ਯਾਰੀਆਂ ਪੁਗਾਈਆਂ, ਅਨੇਕਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤੇ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲ ਤੁਰਿਆ, ਅਣਗਿਣਤ ਨਾਟਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਰਾਲੀ ਤੇ ਨਿਆਰੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਜੀਊਣ ਜੋਗੇ ਬਣਾਇਆ। ਉਹ ਦਰਵੇਸ਼ ਬੰਦਾ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਨੂਠੀ ਤਬੀਅਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਿਆ ਤੇ ਜੀਵਿਆ। ਉਸ ਨਾਲ ਖਹਿ ਖਹਿ ਕਈ ਝੱਖੜ ਝੁੱਲੇ। ਹੁਨਾਲ ਦੇ ਤੱਤੇ ਦਿਨਾਂ ਤੇ ਠੰਢੀਆਂ ਯੱਖ ਰਾਤਾਂ ਵਰਗੇ ਕੌੜੇ ਫਿੱਕੇ ਅਹਿਸਾਸ ਉਹਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਰਹੇ। ਉਹਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਸੋਚ ਨੇ ਕਿਸੇ ਸੁਆਰਥ ਦੇ ਬੂਹੇ ਦਸਤਕ ਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲੇ ਨੇਕ ਮਿਹਨਤੀ ਹੱਥ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਰਹੇ।

ਉਹ ਕਦੀ ਕਦੀ ਦੂਰ ਖਲਾਅ ਵਿਚ ਵੇਖਦਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਠੰਡੇ ਤੱਤੇ ਕੁਝ ਅਧਿਆਏ ਸੁਣਾਉਂਦਾ, ਘੜੀ ਪਲ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦਾ, ਖਾਲੀ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮਲਦਾ ਤੇ ਝਾੜਦਾ, 'ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਿਆ ਯਾਰ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੱਲ ਕਰੋ, ਕੋਈ ਲਤੀਫਾ ਸੁਣਾਓ।'

ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਸੋਚਦਾ ਸਾਂ, ਉਹ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਲਾਕਾਰ ਹੈ, ਪਤਾ ਨੀ ਕਿਹੋ ਜੀ ਤਬੀਅਤ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਵੇ? ਅਕਸਰ ਲੋਕ ਬੁਲੰਦੀ ਦੀ ਇਕ ਅੱਧ ਟਹਿਣੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹਮਸਾਇਆਂ, ਮਿੱਤਰਾਂ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਇਕ ਵਿੱਥ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਨੇ। ਪਰ ਮੇਰਾ ਇਹ ਭਰਮ ਭਰਮ ਹੀ ਨਿਕਲਿਆ। ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਉਹਦੇ ਪੁਰ ਖਲੂਸ ਅੰਦਾਜ਼ ਤੋਂ ਕੀਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਹਦਾ ਸੁਭਾਅ ਕਮਾਲ ਦਾ ਸੀ। ਕਮਾਲ ਦਾ ਠਹਿਰਾਓ। ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਲੱਜ਼ਤ। ਹੱਸਦੇ ਤੇ ਮਸਖਰੇ ਬੋਲ। ਅਗਲੇ ਨੂੰ ਹਸਾਉਂਦਾ, ਆਪ ਘੱਟ ਹੱਸਦਾ। ਹਾਜ਼ਰ ਜੁਆਬ। ਘੜੀਆਂ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਸਿੱਧੀ ਸਾਦੀ ਦਿੱਖ ਇਕ ਵੱਡੇ ਕਲਾਕਾਰ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿਚ ਵੱਟ ਜਾਂਦੀ। ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਮੰਚ 'ਤੇ ਖਲੋਤਾ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਿੱਖੇ ਤੇ ਕਰਾਰੇ ਸੰਵਾਦ, ਮਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਉਹ ਹੋਰ ਬੋਲੇ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਣੀਏ। ਉਹ ਉਠਦਾ ਬਹਿੰਦਾ ਇੰਜ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਉਹਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਨਾਲ 'ਮੂਰਖ ਮੰਡਲ' ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਹਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, 'ਕੋਈ ਤਿੱਖੀ ਚੋਟ ਕਰੀਏ, ਕੋਈ ਤਕੜਾ ਹਲੂਣਾ ਦਈਏ, ਹਾਸੇ ਹਾਸੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਡੂੰਘੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਬੈਨਰ ਥੱਲੇ ਕੁਝ ਵਧੀਆ ਤੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤੇ। ਜੱਬਲ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਬਣਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਸੀ।

ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਚਲਾਇਆ ਰਵੀ-ਪਾਸ਼ ਚੇਤਨਾ ਕਾਰਵਾਂ ਅਸੀਂ ਉਹਦੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਵਾਲੇ ਘਰ ਤੋਂ ਆਰੰਭਿਆ। ਅਨੇਕਾਂ ਮਿਲਣੀਆਂ, ਕਈ ਬੈਠਕਾਂ, ਅਣਗਿਣਤ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਲਤੀਫੇ ਏਨੇ ਕਿ ਜਿਹਦੀ ਹੱਦ ਈ ਕੋਈ ਨਾ। ਜਦ ਕਦੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਵਲ ਨਿਕਲਣਾ- ਕਹਿਣਾ, 'ਚਲੋ ਜੱਬਲ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਆਈਏ।'

ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਉਦੋਂ ਮਿਲ ਬੈਠੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਕੋਟਲੀ ਢੋਲੇ ਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਮਾਤਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਮਾਗਮ ਕਰ ਕੇ ਮੁੜੇ। ਮੰਚ ਵਲੋਂ ਜੱਬਲ ਦੀ ਸਾਥੀ ਕਲਾਕਾਰ ਬੀਬੀ ਜਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਇਕ ਐਵਾਰਡ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਸਾਂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਨਾਲ ਜੱਬਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਸੋ ਮੈਂ ਤੇ ਦੀਪ ਦੇਵਿੰਦਰ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਜਾ ਆਪਣੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਬੰਨ੍ਹਣ

ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਉਹ ਹੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, 'ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਕੀ ਆ? ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪੱਗ ਬੱਝੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਤਿਆਰ ਈ ਹੁੰਦੇ ਆ। ਚਲੋ, ਮੈਂ ਤਿਆਰ ਈ ਆਂ।'

ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ, 'ਓਹ ਆ ਵਾ ਹਰਭਜਨ ਜੱਬਲ, ਜਿਹੜਾ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ। ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਆਮ ਜਿਹਾ ਬੰਦਾ। ਆਓ ਜ਼ਰਾ ਮਿਲੀਏ ਤਾਂ ਸਹੀ।'

ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਜੱਬਲ ਬੇਨਿਆਜ਼ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਜਿਵੇਂ ਹੱਸਦੇ ਖੇਡਦੇ ਗਏ ਉਵੇਂ ਸ਼ੁਗਲ ਮੇਲਾ ਕਰਦੇ ਪਰਤੇ। ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਦੇ ਮੋੜ 'ਤੇ ਉਸ ਕਾਰ ਰੁਕਵਾਈ, 'ਇਕ ਮਿੰਟ ਜ਼ਰਾ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਲੂਣੇ ਸਲੂਣੇ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕਰ ਲਈਏ।'

'ਰਹਿਣ ਦੇਈਏ। ਫੇਰ ਸਹੀ ਕਦੇ।' ਮੈਂ ਹੇਠਾਂ ਜਾ ਰਹੇ ਸਿਆਲੀ ਦਿਨ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਕਿਹ।

ਪਰ ਉਹ ਬਜ਼ਿੱਦ ਸੀ, 'ਹੱਦ ਹੋ ਗੀ ਯਾਰ, ਫੇਰ ਨਾਲ ਫੇਰ ਵੇਖਾਂਗੇ, ਤੂੰ ਰੋਕ ਗੱਡੀ।'

ਮੈਂ ਬਰੇਕ ਮਾਰੀ ਤੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਉਤਰਿਆ। ਅਸੀਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸਾਮਾਨ ਲੈ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਉਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, 'ਯਾਰ ਗੰਢੇ ਵੀ ਲੈ ਲਈਏ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਅਦਰਕ ਵੀ, ਲਸਣ ਵੀ ਪੁਆ ਲਈਏ, ਪਤਾ ਨੀ ਘਰ ਹੋਵੇ ਕਿ ਨਾ?'

'ਐਵੇਂ ਖੇਚਲ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਓ।' ਮੈਂ ਕਿਹਾ।

'ਖੇਚਲ ਕਾਹਦੀ ਯਾਰ? ਛੱਡਿਆ ਵੀ ਕਰ ਗੱਲ।'

ਅਸੀਂ ਉਹਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਕੋਈ ਉਹਲਾ ਛੁਪਾ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਛੱਡੋ ਜੱਬਲ ਸਾਹਿਬ, ਤੜਕਾ ਮੈਂ ਲਾਉਨਾ।'

ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਖਿਲਰੇ ਭਾਂਡੇ। ਬੇਤਰਤੀਬ ਚੀਜ਼ਾਂ। ਸਫਾਈ ਦੀ ਸ਼ਦੀਦ ਘਾਟ। ਅਸਾਂ ਰਲ ਕੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੁਝ ਤਾਂ ਥਾਂ ਸਿਰ ਹੋ ਜਾਏ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਲੂਣ ਮਸਾਲੇ ਲੱਭਦਾ ਰਿਹਾ। ਵਿਚ ਵਿਚ ਆਖਦਾ, 'ਪਤਾ ਨੀ ਕਿੱਥੇ ਐ ਮਿਰਚਾਂ? ਕਿੱਥੇ ਆ ਘਿਓ? ਘਰ ਹੁੰਦਾ ਸੁਆਣੀ ਨਾਲ। ਤੂੰ ਦਸ ਯਾਰ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ?'

ਘਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੇ ਲੋੜਾਂ-ਥੁੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਸਾਡੀ ਭਾਬੀ ਇਕ ਪਾਸੇ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਆਏ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ ਨਾ ਗਏ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਤ। ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਰੱਬ ਦਾ ਜੀਅ, ਤਰਸ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣਿਆ ਪਿਆ ਸੀ।

ਜੱਬਲ ਬੋਲਿਆ, 'ਕੀ ਕਰਾਂ ਮੈਂ ਇਹਦਾ? ਜਦੋਂ ਵੀ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਵੜਦੀ ਹੈ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਾ ਬਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਈ ਹੱਥ ਮੂੰਹ ਲੂਹ ਲੈਂਦੀ ਆ।'

ਅਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬੋਝਲ ਬਣਨੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਹਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ ਕਿਹਾ, 'ਚੱਲ ਛੱਡ ਯਾਰ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੱਲ ਕਰ, ਲੈ ਫੜ ਗਿਲਾਸੀਆਂ, ਪਾ ਮਾਸਾ ਮਾਸਾ। ਵੇਖ ਕੁਝ ਰਾੜ੍ਹ ਲੱਗੀ ਕਿ ਨਹੀਂ?'

ਦਾਰੂ ਪੀਣ ਵੇਲੇ ਉਹਦਾ ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਸੀ, 'ਆਓ ਖੇਡੀਏ।'

ਉਹਦੀ ਫਿਤਰਤ ਵਿਚ ਖੇਡ ਸੀ। ਖੇਡ, ਯਾਨਿ ਜੀਓ, ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਰੋ, ਹੱਸੋ, ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਫਿਕਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਂਜ ਦਿਓ, ਕੁੜੱਤਣ ਨੂੰ ਸੰਘੋਂ ਲਾਹ ਦਿਓ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ, 'ਇਸ ਖੇਡ ਦੇ ਪੱਤੇ ਵੰਡੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਨੇ। ਜੋ ਮਿਲਿਆ, ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਖੇਡੋ। ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਹਟੋ, ਛਿੱਥੇ ਨਾ ਪਵੋ, ਜਿੰਨਾ ਵਧੀਆ ਖੇਡ ਸਕਦੇ ਓ, ਓਨਾ ਵਧੀਆ ਖੇਡੋ।'

ਉਹਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਨਾਟਕ ਖੇਡੇ, ਕਈ ਮਹਿਫਲਾਂ ਖੇਡੀਆਂ। ਦਾਰੂ ਪੀਂਦਿਆਂ, ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਹੱਸਦਿਆਂ, ਲਤੀਫੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਨਾ ਫਟਕਣ ਦਿੰਦਾ। ਦਿਨ ਦਾ ਕੌੜਾ ਫਿੱਕਾ ਜੀਵਿਆ, ਉਹ ਸ਼ਾਮੀ ਵਲ੍ਹੇਟ ਕੇ ਪਰ੍ਹੇ ਸੁੱਟਦਾ ਤੇ ਨੀਂਦ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਪਨਾਹ ਲੈ ਲੈਂਦਾ। ਸਵੇਰੇ ਉਠਦਾ ਤੇ ਅੱਡੇ ਅੱਗੇ ਬੈਠ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਦੇ ਜੁਗਾੜ ਵਿਚ ਜੁੱਟਦਾ। ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੱਕੜ ਦੇ ਟੋਟੇ ਕੰਘਿਆਂ, ਚੈੱਸ ਬੋਰਡਾਂ, ਪਿਆਦਿਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵਟ ਜਾਂਦੇ। ਵਿਚ ਵਿਚਾਲੇ ਜੇ ਸਾਡੇ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਬੇਲੀ ਜਾ ਧਮਕਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗੇ ਮੋਟਰ ਦੇ ਸਵਿੱਚ ਨੂੰ ਉਂਗਲ ਨਾਲ ਨੱਪਦਾ ਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਉਪਰ ਪਏ ਬੂਰੇ ਨੂੰ ਝਾੜਦਾ ਉਠਦਾ ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ, 'ਆਓ ਖੇਡੀਏ।'

ਅੰਤਲੇ ਦਿਨ ਵੀ ਉਹ ਹਾਸੇ ਹਾਸੇ ਵਿਚ ਈ ਖੇਡ ਗਿਆ। ਪਿੱਛੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੋਠੇ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਕੇ ਗੁੱਝੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲੁਆ ਬੈਠਾ ਸੀ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਦਿਨ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਸਿਖਰਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਕਸ਼ਟ ਝੱਲਿਆ, ਪਰ ਬਚ ਨਿਕਲਿਆ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਉਹ ਬਚ ਗਿਆ ਤੇ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਤੁਰਨ ਫਿਰਨ ਲੱਗਾ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਛੱਡੀਆਂ ਮਹਿਫਲਾਂ ਜਾਇਨ ਕਰ ਲਈਆਂ।

ਠਹਾਕੇ ਗੂੰਜਣ ਲੱਗੇ। ਉਹ ਮੁੜ ਜੀਊਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਖੇਡ ਗਿਆ। ਉਹਦਾ ਸਿਵਾ ਬਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਲਟ ਲਟ। ਮਾਯੂਸੀ ਨਾਲ ਘਿਰੇ ਉਹਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਸਾਥੀ ਕਲਾਕਾਰ, ਆਮ ਜਾਣਕਾਰ ਗਲੀ ਗੁਆਂਢ ਦੇ ਲੋਕ ਆਹਿਸਤਾ ਆਹਿਸਤਾ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਜੱਬਲ ਪਿੱਛੋਂ ਆ ਕੇ ਮੋਢੇ ਨੂੰ ਛੁਹੇਗਾ ਤੇ ਕਹੇਗਾ, 'ਛੱਡੋ ਯਾਰ, ਇਹ ਰੋਣ ਧੋਣ ਦੁੱਖ ਦਰਦ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ। ਆਓ ਬੈਠੀਏ ਤੇ ਖੇਡੀਏ।'

ਮੌਤ ਨੂੰ ਝਕਾਨੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ-ਚਿੜੀਆਂ

-ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਬਰਾੜ

ਮੇਰੀਆਂ ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਭਰਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦਾ ਪਿਆਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੀ ਮੈਂ ਸੁਰਤ ਸੰਭਾਲੀ ਸੀ ਮੈਂ ਬੇਕਦਰੀ, ਨਫ਼ਰਤ ਅਤੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਭੈਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਦੀ ਕੁਝ ਕਦਰ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੀਰ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜ ਕੇ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਦਾ ਨਾਂਅ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਸੀ। ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਸਾਨੂੰ ਮਾਰਦਾ, ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦਾ, ਵਾਲ ਪੁੱਟ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਡੋਲ੍ਹ ਦਿੰਦਾ, ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕਹਿੰਦੀ, ਸਾਡੀ ਤਾਂ ਮਜਾਲ ਹੀ ਕੀ ਸੀ। ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਖਾਣ ਨੂੰ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ, ਮਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁੱਤੇ ਨੂੰ ਉਠਾ ਕੇ ਲੱਖ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਕੇ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਬਦਾਮ ਦੀਆਂ ਗਿਰੀਆਂ ਦਿੰਦੀ, ਉਹ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਸਾਰਾ ਦੁੱਧ ਡੋਲ੍ਹ ਦਿੰਦਾ।

ਮੈਂ ਸੋਚਦੀ ਕਾਸ਼! ਮੈਂ ਮੁੰਡਾ ਹੁੰਦੀ, ਕਿੰਨਾ ਮਾਰਦੈ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਸਾਨੂੰ, ਜੇ ਇਹ ਨਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ....ਮੈਂ ਮਾਂ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਕੰਬ ਜਾਂਦੀ।

ਫੇਰ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਵੀ ਇਕ ਕੁੜੀ ਦੀ ਮਾਂ ਬਣ ਗਈ। ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਵੀ ਮੇਰੀ ਕਦਰ ਘਟ ਗਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਜਠਾਣੀ ਕੋਲ ਦੋ ਮੁੰਡੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਮਾਂ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਸੀ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੈਂਬਰ, ਮੇਰੀ ਸੱਸ, ਸਹੁਰਾ, ਪਤੀ, ਜੇਠ ਆਦਿ ਇਸ ਫਿਕਰ ਵਿਚ ਸਨ ਕਿ ਕਿਤੇ ਕੁੜੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਟੈਸਟ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਵਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੱਸ ਦੀ ਭਤੀਜੀ ਡਾਕਟਰ ਸੀ। ਚੋਰੀ-ਛਿਪੇ ਉਸ ਤੋਂ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕੁੜੀ ਹੀ ਦੱਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਘਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਉਦਾਸ ਅਤੇ ਉਲਝਣ ਭਰਿਆ ਰਿਹਾ। ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਗਰਭਪਾਤ (ਅਬੌਰਸ਼ਨ) ਕਰਵਾ ਦਿਆਂਗੇ, ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਘਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਭਰਨਾ। ਮੈਂ ਉਸ ਰਾਤ ਬਹੁਤ ਰੋਈ। ਰੱਬ ਨੂੰ ਲੱਖ ਉਲਾਂਭੇ ਦਿੱਤੇ, ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਕੋਸਿਆ। ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਮੁੰਡਾ ਹੁੰਦਾ। ਕਿੰਨੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ। ਮਠਿਆਈਆਂ ਵੰਡਦੇ....ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਜੋ ਪਿੱਠ ਕਰੀ ਪਿਆ ਸੀ, ਇੰਜ ਨਾ ਕਰਦਾ....ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ...ਮੈਂ ਵੀ ਫੁੱਲੀ ਨਾ ਸਮਾਉਂਦੀ। ਅਚਾਨਕ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਮੇਰੀ ਧੀ ਤ੍ਰਬਕੀ ਅਤੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਟੇਰ ਕੇ ਹਾਉਕੇ ਭਰਨ ਲੱਗੀ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗੋਦੀ ਵਿਚ ਪਾ ਲਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਮੈਂ ਹੀ ਹੋਵਾਂ। ਮੈਂ ਘੁੱਟ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾ ਲਿਆ, ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੰਝੂਆਂ ਦੀਆਂ ਝੜੀਆਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ।

ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਚੁੰਮਿਆ...ਮੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਆਵਾਜ਼ ਨਿਕਲੀ ਨਹੀਂ...ਨਹੀਂ...ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਉਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਆਂਗੀ ਜੋ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੇਰਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸੁੰਨ ਹੋ ਗਏ, ਮੇਰੀ ਸੱਸ ਬੋਲੀ ਹੈਂ! ਕੀ ਕਿਹਾ, ਬੱਸ ਦੋ ਕੁੜੀਆਂ ਹੀ ਰੱਖੇਂਗੀ...ਮੱਤ ਮਾਰੀ ਗਈ ਏ ਤੇਰੀ...ਕੀ ਕਰੇਂਗੀ ਤੂੰ ਦੋ ਪੱਥਰਾਂ ਦਾ।

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਇਕ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਿਰਨ ਬੇਦੀ ਵਰਗੀ ਬਣਾਵਾਂਗੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਕਲਪਨਾ ਚਾਵਲਾ ਵਰਗੀ...।'

ਕਹਾਣੀ

ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੀ ਕਲੀ

''ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਏਂ।''

ਉਸ ਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹੇ ਰੰਗ-ਰੂਪ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਇਹ ਬੋਲ ਸੁਣ ਕੇ ਬੜਾ ਅਚੰਭਾ ਜਿਹਾ ਹੋਇਆ। ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਨਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀ ਆਖਿਆ ਏ। ਉਹਨੇ ਹੈਰਾਨੀ ਭਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਚੁੱਕੀਆਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਵਲ ਗਹੁ ਨਾਲ ਤੱਕਿਆ।

''ਹਾਂ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਏਂ।''

ਏਸ ਵਾਰੀ ਮੇਰੇ ਬੋਲ ਸੁਣ ਕੇ, ਉਹਨੇ ਬਾਂਹ ਉਲਾਰ ਕੇ

ਰਤਨ ਸਿੰਘ

ਆਪਣੀ ਚੁੰਨੀ ਮੋਢੇ ਤੋਂ ਲਾਹੀ, ਉਹਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਲਾਅ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੁੱਕਲ ਮਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰ ਭਰੇ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੁੰਨੀ ਵਿਚ ਸਮੇਟ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਫੇਰ ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ।

ਮੈਂ ਹਾਲੀ ਵੀ ਪਿਆਰ ਭਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਵਲ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਮੇਰੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਛਲਕਦੇ ਹੋਏ ਪਿਆਰ ਦੀ ਝਲਕ ਵੇਖ ਕੇ, ਉਹਨੇ ਮੇਰੇ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਪਰਖਿਆ, ਸੋਚ ਦੀ ਤੱਕੜੀ 'ਤੇ ਤੋਲਿਆ। ਪਲੜਾ ਸੱਚਾਈ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਝੁਕਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਜਿਵੇਂ ਸਵੇਰ ਦੀ ਨਰਮ ਜਿਹੀ ਹਵਾ ਦੀ ਛੋਹ ਪਾ ਕੇ ਕੋਈ ਕੱਚੀ ਕਲੀ ਖਿੜ ਪੈਂਦੀ ਏ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਖੇੜਾ ਆ ਗਿਆ। ਮੁਸਕਾਨ ਖਿੰਡ ਗਈ। ਆਪਣੀ ਮੁਸਕਾਨ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕਾਉਂਦੀ, ਸ਼ਰਮਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਲ ਨੱਠ ਗਈ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜੋਤਾ ਸਾਂ, ਪਰ ਮੇਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਨੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਬੂਹੇ ਦੇ ਪਟ ਖੋਲ੍ਹੇ, ਅੰਦਰ ਵੜੀ, ਬੂਹਾ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਫਿਰ, ਜਿਵੇਂ ਬੱਚੇ ਝਾਤ ਮਾਰਦੇ ਨੇ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨੇ ਬੂਹੇ ਦਾ ਇਕ ਪਟ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਮੇਰੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਅੰਗੂਠਾ ਦਿਖਾ ਕੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹੱਸਦੇ ਬੂਹਾ ਬੰਦ ਕੀਤਾ। ਫੇਰ ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਫੇਰ ਢੋਹਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਮੈਂ ਘਰ ਦਾ ਬੂਹਾ ਢੋਹ ਰਹੀ ਆਂ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਪਟ ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਸਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਇਹ ਗੱਲ ਉਦੋਂ ਦੀ ਏ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਤਿਤਲੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨੱਸਣ ਵਾਲੀ ਬਾਲੜੀ ਉਮਰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਆਇਆ ਸਾਂ। ਹੁਣ ਇਹ ਤਿਤਲੀਆਂ, ਮੇਰੇ ਸੁਫ਼ਨਿਆਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੇ ਪਰਾਂ 'ਚੋਂ, ਸੋਹਣੇ ਰੰਗ ਦਾ ਕਿਸੇ ਪਰੀ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਛਲਕ ਪੈਂਦਾ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਦਾਦੀ ਰੋਜ਼ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਆਰੀਆਂ, ਪਰੀਆਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਪਰੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਵਾਦੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਾ ਜਦ ਮੈਂ ਜਾਗਦਾ ਤਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਸਰੂਰ ਜਿਹਾ ਭਰਿਆ ਰਹਿੰਦਾ।

ਦਿਨ ਨੂੰ ਜਾਗਦਾ ਹੋਇਆ ਮੈਂ ਗਵਾਚਿਆ ਗਵਾਚਿਆ ਜਿਹਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਸਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜਦ ਮੈਨੂੰ ਪਰੀਆਂ ਵਰਗੀ ਸੋਹਣੀ ਕੁੜੀ ਦਿਖਾਈ ਨਾ ਦਿੰਦੀ ਤਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸਰੂਰ ਦੀ ਥਾਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਭਰ ਜਾਂਦੀਆਂ।

ਮੈਨੂੰ ਬੱਸ ਬਹਾਨੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਗੱਲੇ ਗੱਲੇ ਰੋ ਪੈਂਦਾ ਸਾਂ। ਬਗ਼ੈਰ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ। ਐਵੇਂ ਹੀ ਮਹਿਜ਼ ਮੈਨੂੰ ਛੇੜਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੇਰਾ ਨਾਂਅ ਲੈ ਕੇ ਕਹਿਣਾ, ''ਰੋ ਪਿਆ....ਰੋ ਪਿਆ।''

ਤੇ ਮੇਰੇ ਮੋਟੇ ਮੋਟੇ ਗਲੇਡੂ ਮੇਰੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ ਧੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ।

ਮੇਰੀ ਇਸ ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦੀ। ਨਾ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਸਾਗ, ਨਾ ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਰਿੱਝੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਸੇਵੀਆਂ, ਨਾ ਤੱਤਾ ਤੱਤਾ ਗੁੜ, ਨਾ ਦੇਸੀ ਸ਼ੱਕਰ ਦੇ ਸ਼ਰਬਤ ਵਿਚ ਘੁਲੇ ਜੌਆਂ ਦੇ ਸੱਤੂ।

ਬੱਸ ਰਾਤੀਂ ਸੌਣ ਲੱਗਿਆਂ ਦਾਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦੀ, ਮੈਨੂੰ ਪਰੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਸਾਰੀ ਉਦਾਸੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ।

ਤੇ ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ, ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਜਾਗਦੀਆਂ ਪਰੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਏਸ ਕੁੜੀ 'ਤੇ ਪਈ, ਜੋ ਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹੇ ਨੈਣ-ਨਕਸ਼ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਸੀ।

ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਹੁਤਾ ਗੌਲਿਆ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਫੇਰ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਈ ਨਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹੀ ਸੂਰਤ-ਮੂਰਤ ਵਾਂਗੂੰ ਕਦੋਂ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀ ਪੱਟੀ 'ਤੇ ਨਕਸ਼ ਹੋ ਗਈ।

ਇਕ ਰਾਤ ਮੈਂ ਸੁਪਨਾ ਵੇਖਿਆ। ਮੈਂ ਪਰੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਾ ਪਿਆ ਸਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਏਹੋ ਕੁੜੀ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਰੀਆਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੇ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਕੁੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਸੋਹਣੀ ਲੱਗੀ।

ਤੇ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਉਹ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਚਾਹਤ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਸੀ, ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਛਲਕਦੇ, ਜਾਂ ਪਿਆਰ ਦੇ ਮੇਰੇ ਦੋ ਬੋਲਾਂ ਵਿਚ ਕੇਹਾ ਜਾਦੂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੁੜੀ ਹੋਰ ਦੀ ਹੋਰ ਹੁੰਦੀ ਗਈ, ਜਿਵੇਂ ਸੋਕੇ ਵਿਚ ਝੁਲਸਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਕਣੀਆਂ ਪੈ ਜਾਣ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਮਹਿਕ ਉੱਠਦੀ ਏ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਕੁੜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਦੀ ਕਸਤੂਰੀ ਮਹਿਕ ਪਈ ਤੇ ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਰੂਰ ਜਿਹਾ ਭਰ ਗਿਆ।

ਉਹਦੇ ਰੂਪ ਦੀ ਮਹਿਕ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮਹਿਕਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਜਦ ਉਹ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਈ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਦਾਦੀ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਸਾਰ ਈ ਕਿਹਾ,

''ਹਾਏ ਨੀ ਤੱਤ ਪੜੱਤੀਏ! ਤੂੰ ਤੇ ਬੜੀ ਸੋਹਣੀ ਨਿਕਲੀ ਏਂ।''

ਮੇਰੀ ਦਾਦੀ ਦੇ ਇਹ ਬੋਲ ਸੁਣ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਫੁਟ ਫੁਟ ਪੈਂਦੇ ਹਾਸੇ ਨੂੰ ਚੁੰਨੀ ਨਾਲ ਢਕਦੀ ਨੇ, ਮੇਰੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਅੰਗੂਠਾ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਪਰਤ ਗਈ।

ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਲੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਜਾਂਦੀ, ਜਦ ਵੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਉਹ ਗਲੀ, ਪਰੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਰਗੀ ਸੋਹਣੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ।

ਪਰ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ, ਚੁਮਾਸੇ ਦੇ ਬੱਦਲਾਂ ਵਰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਏ, ਜੋ ਪਲ ਭਰ ਲਈ ਉਮੀਦ ਦੀ ਕਿਰਨ ਬਣ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਅਗਲੇ ਪਲ ਹੀ ਧੁੱਪ ਦੀ ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਘੁਲ ਕੇ ਜਦ, ਉਹ ਹਵਾ ਵਿਚ ਹਵਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੁੱਸੜ ਦੀ ਮਾਰੀ ਲੁੱਛਦੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਏ।

ਮੇਰਾ ਖ਼ਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਦਾਦੀ ਨੂੰ ਜੇ ਉਹ ਕੁੜੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗੀ ਏ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਗੱਲ ਚਲਾਏਗੀ। ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਏ ਕਿ ਕੁੜੀ ਦੇ ਦਿਲ ਦੇ ਝੁਕਾਅ ਨੂੰ ਸੁਣ-ਵੇਖ ਕੇ, ਕੁੜੀ ਦੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਹੀ ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ।

ਅਜੇ ਮੈਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸੁਖ ਸੁਪਨੇ ਹੀ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਕਿ ਤਾਈਉਂ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਧਰ ਦਿੱਤਾ ਏ। ਹੋਰ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਦੀ ਜੰਝ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਏ।

ਮੇਰੇ ਸੁਪਨੇ ਚਕਨਾ ਚੂਰ ਹੋ ਗਏ। ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਛਾ ਗਈ।

ਪਰ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ, ਕੁੜੀ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਖੇੜਾ ਸੀ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਚਾਅ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਹੋਰ ਸੋਹਣਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਏਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ, ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਖਿੜ ਖਿੜ ਪੈਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਸਰੂਰ ਭਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਵਲ ਵੇਖਦੀ ਮੈਨੂੰ ਅੰਗੂਠਾ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੋਈ, ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਪਟ ਪਿੱਛੇ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਫੇਰ ਉਹਦੀ ਜੰਝ ਆਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹਦਾ ਨੀਂਗਰ ਚੰਦ ਤਾਂ ਵਾਕਿਆਈ ਅਰਸ਼ ਦੇ ਚੰਨ ਵਰਗਾ ਸੋਹਣਾ ਸੀ। ਸਿਹਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੁਨਹਿਰੀ ਲੜੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਉਹਦੇ ਚਮਕਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਫੁਟ ਫੁਟ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਆਈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੋਅ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹਦਾ ਰੂਪ ਕਿਉਂ ਡੁਲ੍ਹ ਡੁਲ੍ਹ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਏਡਾ ਸੋਹਣਾ ਗੱਭਰੂ ਵਿਆਹੁਣ ਆਇਆ ਹੋਵੇ, ਉਹਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਖਾਰ ਆਉਣਾ ਤਾਂ ਸੁਭਾਵਕ ਸੀ।

ਫੇਰ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਅਜੇ ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਵੇਖ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਕਿਉਂ ਹੱਸਦੀ ਸੀ ਤੇ ਅੰਗੂਠਾ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਕਿਉਂ ਨੱਸਦੀ ਸੀ।

ਏਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਡੋਲੀ ਤੁਰਨ ਵੇਲੇ ਵੀ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮਿਲੀ।

ਮਾਂ-ਪਿਉ ਤੇ ਹੋਰ ਸਕੇ-ਸਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਜਦ ਉਹ ਰੋਂਦੀ ਹੋਈ ਡੋਲੀ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਡੋਲੀ ਦਾ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ। ਓਦਾਂ ਹੀ ਮੁਸਕਰਾਈ।....ਉਹਦੇ ਬੁਲ੍ਹ ਫਰਕੇ, ਜਿਵੇਂ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ। ਫੇਰ ਉਹਦੇ ਬੁਲ੍ਹ ਕੁਝ ਕਹੇ ਬਗ਼ੈਰ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਮੁਸਕਰਾਈ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਅੰਗੂਠਾ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਡੋਲੀ ਦੇ ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕਾ ਲਿਆ।

ਉਹਦੀ ਡੋਲੀ ਦੇ ਤੁਰਦਿਆਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਨਿੰਮੋਝੂਣਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਚਿਹਰਾ ਉਤਰ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਹਾਰ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਮਨ ਉਚਾਟ ਜਿਹਾ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ।

ਏਸੇ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਦੋ ਦਿਨ ਬੀਤੇ।

ਬੁਝੇ ਬੁਝੇ, ਡੁੱਬੇ ਡੁੱਬੇ।

ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਹੁਰਿਉਂ ਫੇਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਆਈ। ਮੈਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਉਹਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ, ਵੇਖਣ ਦੀ ਕੋਈ ਤਾਂਘ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸੋ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।

ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਆਈ।

ਮੇਰੀ ਦਾਦੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵਾਜ ਮਾਰੀ।

ਮੈਨੂੰ ਭਿਣਕ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਈ ਏ।

ਮੈਂ ਸੁਣੀ ਅਣਸੁਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਅਖ਼ੀਰ ਉਹ ਆਪ ਈ ਮੇਰੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਆ ਗਈ। ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਹੁਣ ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕੰਵਾਰੇਪਨ ਵਾਲੀ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚਿਹਰਾ ਹੱਸਦਾ ਹੱਸਦਾ। ਖੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ, ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰੀ ਮੁਸਕਾਨ। ਅਜਿਹੀ ਕੁਦਰਤੀ ਮੁਸਕਾਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਿਲ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਧੜਕਦੀ ਏ।

''ਮੈਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਲੱਗਦੀ ਆਂ।''

''ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧ ਸੋਹਣੀ।'' ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬਣੀ ਰਹੀ।

''ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਪ ਏਨਾ ਉਦਾਸ ਕਿਉਂ ਏਂ?'' ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ।

ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ?

ਰੱਜ ਕੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ?

ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਾ ਆਈ। ਏਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਨਜ਼ਰ ਭਰ ਕੇ ਉਹਦੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ।

''ਤੂੰ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਬੜੀ ਸੋਹਣੀ ਏਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ।'' ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਣਿਆ। ''ਤੇਰੇ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਡੁਲ੍ਹ ਡੁਲ੍ਹ ਪੈਂਦੀ ਏ।''

''ਇਹ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਤੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਏ।''

ਮੈਨੂੰ ਫੇਰ ਕੁਝ ਸਮਝ ਨਾ ਆਈ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ, ''ਇਹ ਕਿਵੇਂ?''

''ਇਹ ਇੰਝ ਕਿ....ਮੈਨੂੰ ਏਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਹਿਸਾਸ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇਕ ਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹੀ ਕੁੜੀ ਆਂ। ਏਸੇ ਲਈ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦਿਆਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਰੱਜ ਕੇ ਸੋਹਣਾ ਗੱਭਰੂ ਲੱਭਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਤੌਖਲਾ ਜਿਹਾ ਬੈਠ ਗਿਆ।

ਉਹ ਏਨਾ ਸੋਹਣਾ....

ਮੈਂ ਇਕ ਆਮ ਜਿਹੀ ਕੁੜੀ

ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਪਸੰਦ ਕਰੇਗਾ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਏ ਨਾ ਵੀ ਕਰੇ। ਏਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਅੰਦਰੋਂ ਡਰਿਆ ਡਰਿਆ, ਬੁਝਿਆ ਬੁਝਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।''

ਉਹ ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਰੁਕੀ। ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨਾ ਮੁਸਕਾਈ ਤੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ''ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਚਾਹਤ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਲਗਦੀ ਆਂ....ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਏਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਏਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਗਾਂਗੀ।....

ਬੱਸ ਏਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖੇੜਾ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਏਸ ਖੇੜੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੇ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ।''

ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਹਨੇ ਬਾਹਾਂ ਉਲਾਰ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਪਲੰਘ ਤੋਂ ਖਿੱਚ ਲਿਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਚੂੜੇ ਦੀ ਛਣਕਾਰ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲੀ : ''ਵੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਲੂੰ ਲੂੰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਤੇਰਾ ਕਰਜ਼ਾਈ ਰਹੇਗਾ।''

ਮੈਂ ਨਜ਼ਰ ਭਰ ਕੇ ਉਹਦੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ। ਉਹਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਮੁਸਕਾਨ ਬਣ ਕੇ ਖਿੰਡ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਕੁੜੀ ਜਿਹੜੀ ਮੈਨੂੰ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਿਆਰੀ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਉਹ ਕੁੜੀ ਜਿਹੜੀ ਮੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਪਿਆਰ ਸੀ। ਉਹ ਕੁੜੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਲਈ, ਪਰੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਰਗੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਸਾਉਣ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਦੇਖੇ ਸਨ।

ਉਸ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਅੱਥਰੂਆਂ ਵਿਚ ਭਿਉਂ ਦਿੰਦਾ।

ਉਹ ਕੁੜੀ ਮੁਸਕਰਾਂਦੀ ਮੁਸਕਰਾਂਦੀ, ਮੇਰੇ ਕਮਰੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੀ, ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੀ ਐਸੀ ਕਲੀ ਖਿੜਾ ਗਈ ਏ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਮਹਿਕਦੀ ਰਹੇਗੀ।

ਕਾਵਿ-ਮੰਚ

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਮੈਂ ਸੱਚ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ! ਅਲਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ
ਜ਼ਮਾਨੇ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਮੈਂ ਨਫ਼ਰਤ ਦੇ ਪਰਚਮ ਗਿਰਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।
ਮੈਂ ਉਲਫ਼ਤ ਦੇ ਝੰਡੇ ਝੁਲਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਮੇਰਾ ਹੌਸਲਾ ਤੱਕ ਮੈਂ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਵੀ
ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਨਗਮੇ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਪਛਾਨਣ 'ਚ ਖਾਧਾ ਏ ਧੋਖਾ
ਮੈਂ ਦਿਲਦਾਰ ਬਣ ਬਣ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਸਦਾ ਵਾਸਾ ਹੋਇਆ ਗਮਾਂ ਦਾ
ਮੈਂ ਕਿੱਸੇ ਗਮਾਂ ਦੇ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਵੈਰ ਰੱਖਦਾ ਏਂ ਰੱਬਾ!
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਦਰ 'ਤੇ ਮੱਥਾ ਘਸਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਰੁਸਵਾ ਕਰੇ ਨਾ ਜ਼ਮਾਨਾ
ਮੈਂ ਪੀੜਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਬਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਪਰਉਪਕਾਰੀ

ਬਣ ਜਾ ਤੂੰ ਯਾਰ ਜਾ ਬਣਾ ਲੈ ਯਾਰ ਤੂੰ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾ ਲੈ ਪਿਆਰ ਤੂੰ।

ਫਿਕਰਾਂ 'ਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਜਾਂਦਾ ਏਂ।
ਜਿੱਤੀ ਹੋਈ ਬਾਜ਼ੀ ਕਾਹਨੂੰ ਹਾਰੀ ਜਾਂਦਾ ਏਂ।

ਤੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਪਟਾਰੀ ਛੱਡ ਜਾ।
ਯਾਦਗਾਰ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਯਾਰੀ ਛੱਡ ਜਾ।

ਮਿੱਟੀ ਉੱਤੇ ਤੇਰੀਆਂ ਨੇ ਨੀਹਾਂ ਰੱਖੀਆਂ।
ਤੇਰੀਆਂ ਉਡਾਊ ਮੌਤ ਆ ਕੇ ਫੱਕੀਆਂ।

ਲਾਲੀ ਤੂੰ ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਮੰਗ ਲੈ।
ਕੋਈ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਯਾਦਗਾਰ ਮੰਗ ਲੈ।

-ਮਾਸਟਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ, ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ

ਤੇਰੀ ਯਾਦ

ਕਿਵੇਂ ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਮੈਂ ਦਿਲ 'ਚੋਂ ਭੁਲਾ ਦਿਆਂ?
ਪੂੰਜੀ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਮੈਂ ਲੁਟਾ ਦਿਆਂ?

ਮੋਤੀ ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਵਾਲੇ, ਸਾਹਾਂ 'ਚ ਪਰੋਏ ਮੈਂ
ਸੁਪਨੇ ਰੰਗੀਲੇ ਤੇਰੇ, ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਸੰਜੋਏ ਮੈਂ।
ਕਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੋਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਮੈਂ ਖਿੰਡਾ ਦਿਆ
ਪੂੰਜੀ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ...

ਸਾਂਭ ਸਾਂਭ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਅਰਮਾਨ ਜੋ
ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਵਿਚ ਜਾਣ ਨਾ ਗੁਆਚ ਉਹ।
ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਕਿਥੇ ਮੈਂ ਲੁਕਾ ਦਿਆਂ
ਪੂੰਜੀ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ...

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਚਾਰ ਪਲ, ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜੋ ਬਿਤਾਏ ਮੈਂ
ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਸੱਧਰਾਂ ਦੇ, ਦੀਪ ਸੀ ਜਗਾਏ ਮੈਂ।
ਦੱਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਵਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਮੈਂ ਬੁਝਾ ਦਿਆਂ
ਪੂੰਜੀ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ...

'ਮਲਵਈ' ਜੀਵਨ ਦੀ, ਇਹੀ ਹੁਣ ਆਸ ਹੈ
ਸਦਾ ਸੁਖੀ ਰਹੇਂ ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਹੈ।
ਹਰ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ, ਤੇਰੇ ਨਾਂ ਕਰਾ ਦਿਆਂ
ਪੂੰਜੀ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ...।

-ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮਲਵਈ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ

ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਰਾਂ ਲਈ ਮਰਦਾਵਾਂ ਸੁਹੱਪਣ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਅਤੈ ਸਿੰਘ

ਲੋਕ ਗੀਤ ਦਾ ਆਸਰਾ ਤੱਕਾਂ ਤਾਂ ਗੱਲ ਸੌਖੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਗੀਤ ਦੇ ਓਹਲੇ 'ਚ ਗੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੋਹਣੀ-ਸਾਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ:

ਇਕ ਮੈਂ ਮੋਈ
ਤੇਰਿਆਂ ਕਾਲਿਆਂ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ
ਦੂਜੀ ਮੈਂ ਮੋਈ
ਤੇਰਿਆਂ ਨਿੱਤ ਦਿਆਂ ਵੇਸਾਂ 'ਤੇ
ਇਸ ਨੂੰ ਗੱਲ ਪੁੱਛੋ ਸਈਓ
ਇਹ ਰੁੱਠੜਾ ਕਿਉਂ ਨੀ ਫਿਰੇ
ਇਕ ਮੈਂ ਮੋਈ ਤੇਰੀ ਕਾਲੀ ਗਾਨੀ 'ਤੇ
ਦੂਜੀ ਮੈਂ ਮੋਈ
ਤੇਰੀ ਨਿੱਤ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ 'ਤੇ
ਇਕ ਮੈਂ ਮੋਈ
ਤੇਰਿਆਂ ਚਿੱਟਿਆਂ ਦੰਦਾਂ 'ਤੇ
ਦੂਜੀ ਮੈਂ ਮੋਈ
ਤੇਰਿਆਂ ਨਿੱਤ ਦਿਆਂ ਪਾਖੰਡਾਂ 'ਤੇ
ਇਕ ਮੈਂ ਮੋਈ ਤੇਰੇ ਰੰਗਲੇ ਸੋਟੇ 'ਤੇ
ਦੂਜੀ ਮੈਂ ਮੋਈ
ਤੇਰੇ ਨਿੱਤ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ 'ਤੇ

ਮਰਦਾਵੀਂ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਹਵਾਲਾ :

ਜੋਗੀ ਦੇ ਡੂੰਘੇ-ਡੂੰਘੇ ਨੈਣ, ਨੈਣ ਨੀ
ਭਰ ਭਰ ਸਲਾਈਆਂ ਸੁਰਮਾ ਪਾਂਵਦਾ ਈ
ਜੋਗੀ ਦੇ ਲੰਮੇ ਲੰਮੇ ਕੇਸ, ਕੇਸ ਨੀ
ਦਹੀਂਓ ਕਟੋਰੇ ਜੋਗੀ ਨਾਂਵਦਾ ਈ

ਜੇ ਗੱਲ ਸਿੱਧੀ ਹੀ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਔਰਤ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਆਦਮੀ ਦੀ ਦਿੱਖ ਤੋਂ, ਉਹਦੇ ਰੂਪ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਦਿੱਖ ਏਨੀ ਸੋਹਦੀ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਬਾਵੇਂ ਖਲੋਤੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਲ ਛਿਣ ਕਈ ਵਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਦੀਵੀ ਸੱਚ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਦਮੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ ਪਤਾ ਤਾਂ ਜ਼ਰਾ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆਂ, ਬੈਠਿਆਂ, ਸੁਣਿਆਂ ਅਤੇ ਵਰਤਿਆਂ ਹੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਣਦਾ ਉਸਰਦਾ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ 'ਚ ਉਹਦੀ ਸੂਰਤ, ਕੱਦ-ਕਾਠ, ਬੋਲ-ਚਾਲ, ਪਹਿਰਾਵਾ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਉਸ ਦਾ ਸੁਭਾਅ, ਨਿੰਘ, ਹਲੀਮੀ, ਦਾਨਾਈ, ਸਾਦਗੀ ਜਾਂ ਹਸਮੁੱਖਤਾ ਆਦਿ ਅਸਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਚਾ-ਲੰਮਾ, ਬਣਦਾ-ਫੱਬਦਾ ਆਦਮੀ ਪੈਂਦੀ ਸੱਟੇ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਚਾ-ਲੰਮਾ ਗੱਭਰੂ ਨੀ ਸੁਣ ਸੱਸੜੀਏ, ਬੈਠਾ ਝਗੜਾ ਪਾ ਨੀ, ਭੋਲੀਏ ਸੱਸੜੀਏ। ਤਿੱਖਿਆਂ ਨੈਣਾਂ ਨਕਸ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਜੱਚਦੇ ਹੀ ਹਨ, ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਗੋਲ-ਮਟੋਲ ਨਕਸ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀ ਬੜੇ ਫੱਬ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਲੰਮੇ ਉੱਚੇ ਮਨੁੱਖ ਜੇ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਮੱਧਰੇ ਜਾਂ ਘੱਟ ਲੰਮੇ, ਸਮੱਧਰ ਮਨੁੱਖ ਵੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਭਰਵੇਂ ਜੁੱਸੇ ਠੀਕ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਮੋਟੇ ਢਿੱਡਲ ਤਾਂ ਉੱਕਾ ਨਹੀਂ ਸੋਂਹਦੇ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਭਾਰੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹੋਣ। ਮਧਰਾ ਬੰਦਾ ਮੋਟਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਲੰਮਾ ਆਦਮੀ ਬਹੁਤਾ ਪਤਲਾ ਹੋਵੇ, ਦੋਵੇਂ ਹਾਸੇ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਂ ਬੰਦਾ ਨਾ ਬਾਹਲਾ ਪਤਲਾ ਹੋਵੇ ਨਾ ਬਹੁਤਾ ਭਾਰਾ-

ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਕੇਂਦਾ ਤੱਕਲਾ,
ਨਾਲੇ ਸੋਹਣਾ ਤੇ ਨਾਲੇ ਪਤਲਾ
ਅੱਖਾਂ ਮਸਤਾਨੀਆਂ ਜੀਵੇਂ ਢੋਲਾ।

ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ, ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਰੰਗ, ਪਲਕਾਂ, ਭਰਵੱਟੇ ਅਤੇ ਬਣਤਰ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਖ ਛੋਟੀ ਹੈ, ਚੀਰਵੀਂ ਹੈ, ਮੋਟੀ ਹੈ। ਤੱਕਣੀ ਸ਼ੋਹਦੀ ਜਿਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਊ। ਅੱਖ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧ ਤੱਕਣੀ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਰਜਣਾ ਹੁੰਦੈ। ਚੰਗਾ ਜਾਂ ਮਾੜਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਤੱਕਣੀ ਹੀ ਅੰਦਰ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਤੇ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਪਾਲ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦੀ ਹੈ। ਦੰਦ ਸੋਹਣੇ ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੁਸਕਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸੋਹਣੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦਾ ਹਾਸਾ ਹੀ ਜਾਨ ਕੱਢ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਦਾੜ੍ਹੀ-ਮੁੱਛਾਂ ਦੀ ਫੱਬਤ ਬੰਦੇ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬੇਢਬੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਉਹਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੀ ਹੈ। ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਢਕ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਜਾਂ ਅਸਲੋਂ ਠੋਡੀ ਤੇ ਚਾਰ ਕੁ ਵਾਲ (ਖੋਦੀ) ਵੀ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ। ਚੂਹੇ ਦੀ ਪੂਛ ਵਰਗੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਜਾਂ ਮੂੰਹ 'ਚ ਡਿੱਗਦੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਵੀ ਭੈੜੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ। ਭਰਵੀਂ ਤਰਾਸ਼ੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਤੇ ਸੰਵਾਰ ਕੇ ਰੱਖੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਬੰਦੇ ਦੇ ਹੁਸਨ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੀਆਂ। ਦਾੜ੍ਹੀ ਕੱਟੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰੱਖੀ-ਬੱਧੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੱਡੀ ਹੋਵੇ- ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਘੱਟ ਲੰਮੀ ਹੋਵੇ। ਧੁੰਨੀ ਤੱਕ ਲੰਮੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਚਦੀ। ਬੋਲੋਤੇ ਬੰਨ੍ਹ ਜਿਹੇ ਮਾਰ ਕੇ ਬੱਧੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵੀ ਅਜੀਬ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਾਲ ਕੱਟੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਕੁੰਡਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸੋਹਣੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਸੁਭਾਵਕ ਘੁੰਗਰਾਲੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਹਣੀ ਪੱਗ ਬੰਦੇ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਦੀ ਹੈ। ਬੰਦਾ ਕਿੰਨਾ ਸੋਹਣਾ ਹੋਵੇ। ਅਫਸਰ ਹੋਵੇ ਅਮੀਰ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਢਿੱਲੜ ਜਿਹੀ ਪੱਗ ਉਹਦੇ ਪੱਲੇ ਕੱਖ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦੀ।

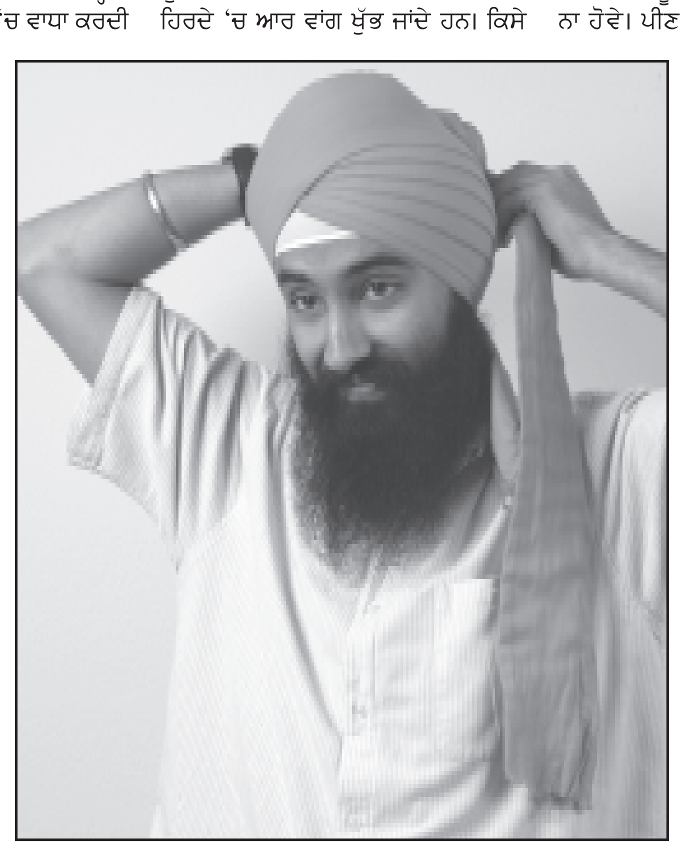

ਉੱਚੇ ਬੁਰਜ ਖਲੋਤਿਆ
ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਏ ਚਿਣ ਚਿਣ ਕੇ
ਬਰਛੀ, ਮਾਰ ਗਿਉਂ
ਭਾਬੋ ਦੀਆਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ।

ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ-ਡੁੱਲ੍ਹੇ ਮਾਹੌਲ 'ਚ ਪਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਲੀਨਸ਼ੇਵ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਪੱਗ ਤੇ ਕੱਟੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਾਲੇ ਚੰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾੜ੍ਹੀ ਪੱਗ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਤੋਂ ਸਿਰ ਫੇਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੱਗ ਤਾਂ ਕੱਟੇ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀ ਬੰਨ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਮੁੰਡਿਆਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੱਗ ਬੱਧੀ 'ਚ ਵਧੇਰੇ ਫੱਬਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੱਗ ਤੋਂ ਵਗੈਰ

ਬੇਰੀਆਂ ਬੇਰੀਆਂ ਬੇਰੀਆਂ ਵੇ
ਕਾਲੀ ਪੱਗ ਨਾ ਬੰਨ੍ਹ ਵੇ
ਲੱਗ ਜਾਣਗੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਵੇ

ਬੰਦਾ ਅੰਦਰੋਂ ਸਾਊ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਹਦੀ ਦਿੱਖ ਸਾਊ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਖੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੋਹਦਾ ਬੰਦਾ ਬੁਰਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਧਰ ਉਧਰ ਤਾੜਦੇ, ਝਾਕਦੇ ਫਿਰਦੇ ਮਨੁੱਖ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਟਿਕਦੇ। ਮਸਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ, ਜੋ ਐਵੇਂ ਡੁੱਲ੍ਹ-ਡੁੱਲ੍ਹ ਨਾ ਪੈਂਦੇ ਹੋਣ, ਜੋ ਥੋੜ੍ਹੇ ਭਾਰੇ ਗੌਰੇ ਰਹਿਣ, ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਇਕ ਲਈ ਉਹ ਇਨੇ ਖਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਗਲੀ ਦੇ ਹਿਰਦੇ 'ਚ ਆਰ ਵਾਂਗ ਖੁੱਭ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਲਈ ਤਾਂ ਉਹ ਜੰਗ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 'ਇਕ ਤੇਰੀ ਅੜ ਭੰਨਣੀ' ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਦੀ ਫੁਕਰੇ ਵੀ ਨੰਬਰ ਬਣਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਹੋਛੇ ਵੀ ਪਸੰਦ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਗਾਲ੍ਹੜੀ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੜਿਆ ਮਚਿਆ ਬੰਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੰਗੇਜ਼ ਤੋਂ ਚਿੜ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਦੇ ਡਰਾਮਿਆਂ 'ਚ ਜਾਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਮਰਦ ਦੇ ਮਸਲਜ਼ ਵੇਖ ਕੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਪਾਣੀ ਜਿਹਾ ਆਈ ਜਾਂਦਾ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਮ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਝਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਬੰਦੇ ਘੱਟ ਕੱਪੜਿਆਂ 'ਚ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਹੋਣ-ਅਖਾੜੇ 'ਚ ਜ਼ੋਰ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲ 'ਤੇ ਨਹਾ ਰਹੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਉਸ ਪਾਸੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਛਹਿਰੇ ਪਾ ਕੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਬੰਦੇ ਦਾਨੇ ਬੀਨੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ। ਬਹੁਤੇ ਮੋਟੇ ਤਾਂ ਨੰਗੇ ਪਿੰਡੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬੁਰੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਵਧੀ ਗੋਗੜ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੁੜਤਾ ਲਾਹੁਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ। ਭੱਦੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਗੋਰਾ ਰੰਗ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਉਲੇ, ਕਣਕਵੰਨੇ ਰੰਗ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੋਂਹਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੇ, ਜਿਹਦੇ ਕੋਲ ਪੈਲੀ ਹੋਵੇ, ਘਰ ਦੀ ਵਾਹੀ ਹੋਵੇ ਚੰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਪੈਲੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬੰਦਾ ਤਕੜੀ ਸਾਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੈਲੀ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ। ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਪੈਲੀ ਕਰਕੇ ਉਹ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਬੱਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਰਾਹ-ਖਹਿੜਾ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਹੋਵੇ ਬੰਦਾ ਪਿੰਡ ਫੇਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ। ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰਾਂ ਲਈ ਪੈਲੀ ਹੀ ਬੈਂਕ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਧਨ ਹੈ ਤੇ ਪੈਲੀ ਹੀ ਲਾਕਰ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਸੋਨਾ।

ਲੋਕ ਧੀ-ਭੈਣ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਸੌ ਜੋੜ-ਤੋੜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਧੀ ਬਹੁਤ ਲਾਇਕ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵਧ ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਚਾਰ ਪੈਲੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਾਕ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਲੜਕੇ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਛੋਟੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤੀ ਪੈਲੀ ਦਾ ਆਸਰਾ ਕਰਕੇ (ਚਲੋ ਖਾਣ ਪੀਣ ਜੋਗੇ ਦਾਣੇ ਘਰ ਦੇ ਹੋ ਜਾਣੇ) ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੱਟਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਪੈਲੀ ਦੇ ਮੋਹ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ, ਉਂਜ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਖਾਸਾ ਜੱਟਪੁਣੇ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜੱਟਵਾਦ ਇਕ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਇਹ ਇਕ ਮਨੁੱਖੀ ਖਾਸੇ ਦਾ ਹੀ ਨਾਂ ਹੈ।

ਬਹੁਤੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਸੋਚਾਂ 'ਚ ਨਾ ਪੈਣਾ, ਤੱਤ-ਫੱਟ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ, ਚੰਗਾ ਖਾਣਾ, ਮੰਦਾ ਬੋਲਣਾ, ਹੰਨੇ ਜਾਂ ਬੰਨੇ, ਜੋ ਹੋਊ ਵੇਖੀ ਜਾਊ, ਖਾਧਾ ਪੀਤਾ ਲਾਹੇ ਦਾ, ਜੱਗ ਤੋਂ ਕੀ ਲੈ ਜਾਣਾ, ਭੱਜਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਹਣ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਤੇ ਜੋ ਅੜੇ ਸੋ ਝੜੇ ਆਦਿ ਮੋਟੇ ਜਿਹੇ ਅਸੂਲਾਂ ਵਾਲੀ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਇਥੋਂ ਦੀਆਂ ਨਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ, ਹਥਿਆਰ ਤੇ ਬੰਦੇ ਚਾਰ ਨਾਲ ਹੋਣ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਰੱਬ ਨੂੰ ਵੀ ਪੱਲੇ ਨਹੀਂ ਬੰਨ੍ਹਦਾ। ਸ਼ਰਾਬ ਤੋਂ ਚਿੜ੍ਹਦੀਆਂ ਵੀ ਨੇ, ਲੜਦੀਆਂ ਭਿੜਦੀਆਂ ਵੀ ਨੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਭੱਜ-ਭੱਜ ਗੰਢੇ, ਆਚਾਰ ਤੇ ਆਂਡਿਆਂ ਦੀ ਭੁਰਜੀ ਫੜਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਸ਼ਰਾਬ ਜਿਹਦੀ ਮਾੜੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਹੜਾ ਨੰਗ ਹੈ, ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਉਹਦੇ ਤੋਂ ਹੀ ਚਿੜ੍ਹਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ। ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦੇ ਰਹੇ, ਰੱਜੇ ਪੁੱਜੇ ਜੱਟ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਨੂੰ ਦਿਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ, ਅੱਗਾਂ ਸਾਕਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦਾ ਰਿਹਾ। ਆਂਹਦੀ, ਲੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਲਾਡ ਕਰਦੈ, ਇਹਦੇ ਦਿਲ 'ਚ ਨਹੀਂ ਕੁਛ।

ਰੋਜ਼ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗਲਾਸ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਅੰਦਰ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲੇ, ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਦੱਸ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਪੀਵੇ ਨਾ ਤਾਂ ਪੋਹ ਮਾਘ ਦੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਾਂ 'ਚ ਲੰਮੇ ਪੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਨਾ ਘਰ ਲਿਆਉਣਾ ਪਊ। ਪੀਤੀ ਕਰਕੇ ਬਚਾਅ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। (ਜੱਟ ਨੂੰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਰੋੜ੍ਹ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਨੱਕਾ ਬੰਨ੍ਹਦਿਆਂ, ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ 'ਚ ਲੰਮੇ ਪੈ ਜਾਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ) ਸ਼ਰਾਬ ਬਾਰੇ ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ- ਆਪਣੇ ਘਰਵਾਲੇ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਬੁਰੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀ ਪੀਤੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਆਦਮੀ ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਪੀਵੇ ਤਾਂ ਸਹੀ ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਚੜ੍ਹੇ ਨਾ। ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਵਿਆਹਾਂ 'ਚ ਨੋਟਾਂ ਦੀਆਂ ਦੱਥੀਆਂ ਲੁਟਾਉਂਦੇ ਬੰਦੇ, ਹਵਾਈ ਫਾਇਰ ਕਰਦੇ ਤੇ ਨਾਲ ਗੰਨਮੈਨ ਲਈ ਫਿਰਦੇ ਬਥੇਰੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਚਹੇਤੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖੁਸ਼ਦਿਲ, ਹੱਸਮੁੱਖ, ਲਤੀਫੇ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਹਿਫਲ ਲੁੱਟ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਗਾ ਵੀ ਲਵੇ ਤੇ ਦਿਨ ਤਿੱਥ 'ਤੇ ਨੱਚ ਵੀ ਲਵੇ, ਉਹ ਭਾਬੀਆਂ, ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਚਾਚੀਆਂ, ਮਾਸੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਡਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਸਭ ਦਾ ਚਹੇਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੌਕਰੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਨੌਕਰੀ ਵੱਡੀ ਹੋਵੇ, ਟੌਹਰ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਹਿਣੇ ਹੀ ਕੀ। ਉਂਜ ਤਾਂ ਫੌਜਣਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਾਣ। ਕੰਟੀਨ 'ਚੋਂ ਸਮਾਨ ਲਿਆ ਲਿਆ ਕੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੋਵੇ, ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਜੇ.ਈ. ਹੋਵੇ, ਪਟਵਾਰੀ ਹੋਵੇ, ਘਰ ਵਾਲੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪੈਸੇ ਮੁੱਕਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਬਿਜ਼ਨਸਮੈਨ, ਆਪਣਾ ਕੰਮ, ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ, ਰੋਜ਼ ਪੈਸੇ ਗਿਣਨੇ ਤੇ ਰੱਖਣੇ। ਔਰਤਾਂ ਫੁੱਲ ਕੇ ਕੁੱਪਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਦਾ ਕੰਮ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਨੰਬਰ ਇਕ 'ਤੇ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਬੁਟੀਕਾਂ, ਪਾਰਲਰਾਂ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜਾਂ ਫਿਰ ਜਿਊਲਰ ਦੇ ਜਾ ਵੜਨਗੀਆਂ। ਪੈਸੇ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ-ਡੁੱਲ੍ਹ ਹਰ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਆਦਮੀ 'ਚ ਚੰਗੀਆਂ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਦੀ ਲਿਆਕਤ, ਪੜ੍ਹਾਈ, ਰੁਤਬਾ, ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਉੱਚਾ ਸ਼ਮਲਾ, ਸੰਮਾਂ ਵਾਲੀ ਡਾਂਗ, ਕੈਂਠਾ, ਘੋੜਾ ਤੇ ਧੂੰਹਵਾਂ ਚਾਦਰਾ ਚੰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਲੈਪਟਾਪ, ਗੱਡੀ, ਬਾਈਕ, ਬਰਾਂਡੇਡ ਕੱਪੜੇ, ਜੁੱਤੀਆਂ ਪਸੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਹਾਣ ਪਰਵਾਣ ਤੇ ਤੇਹ-ਮੋਹ ਦੀ ਭੁੱਖ ਅੱਵਲ ਹੈ। ਬੰਦਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਸਮਝਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਹਦੀ ਧੁੱਪ-ਛਾਂ ਦਾ ਫਿਕਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਥੱਕੀ ਨੂੰ ਘੁੱਟ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਸੁੱਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਜਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਪਚਾਉਂਦੀਆਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਤੂੰ ਥੱਕ ਗਈ ਹੋਵੇਂਗੀ ਲੈ ਤੈਨੂੰ ਚਾਹ ਬਣਾ ਦਿਆਂ ਜਾਂ ਰੋਟੀ ਮੈਂ ਆਪੇ ਫੜ ਲਵਾਂਗਾ, ਆਖਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਭਲਾ ਕਿਸ ਮੁਲਕ ਜਾਂ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਪਿਆਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਖੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ ਬੜੇ ਈਮਾਨਦਾਰ ਹੋ ਕੇ ਮੋਹ ਦੇ ਬੱਧੇ ਉਮਰ ਲੰਘਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਪਿਆਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਪੱਖੋਂ ਉਹ ਬੜੇ ਕੰਜੂਸ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਬੰਦਾ ਮੁਹੱਬਤੀ ਹੋਵੇ, ਰੂਹ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ, ਉਹਦੇ ਸੰਗ ਗਰੀਬੀ ਵੀ ਦੁਖਦੀ ਨਹੀਂ। ਮੋਹ ਵਿਹੂਣਾ ਆਦਮੀ ਤਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਬਾਵਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬੋਲ ਮਿੱਟੀ ਦਿਆ ਬਾਵਿਆ
ਤੇਰੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੇ ਮਾਰ ਮੁਕਾ ਲਿਆ।

ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਪਾਣੀ ਨਿਗਲ ਰਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭਲੂਰੀਆ

ਪੰਜਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੰਦਰੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗ ਗਈ। ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਲਈ ਹਵਾ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅੱਜ ਤਿੰਨੇ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਸੀਮਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਹਵਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਖਤਰਨਾਕ ਕਚਰਾ ਤੇ ਕੈਮੀਕਲ ਮਿਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਪੇਂਡੂ ਵਰਗ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰੂਪੀ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਨਾਗ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕ ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ ਤੇ ਬੀਬਾ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਗੀਤ, ''ਠੰਢਾ ਠਾਰ ਸੀ ਕੱਸੀ ਦਾ ਪਾਣੀ। ਗੋਡੀ ਲਾ ਕੇ ਪੀ ਲੈ ਬੱਲੀਏ।'' ਤੇ ਨਾਵਲਕਾਰ ਗਿਆਨੀ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਵਲ ''ਤੂਤਾਂ ਵਾਲਾ ਖੂਹ'' ਦੇ ਪਾਤਰ ਧੰਨੇਸ਼ਾਹ ਦਾ ਹਲਟ ਵਾਲੇ ਖੂਹ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਪਿਆਸ ਦੂਰ ਕਰਨੀ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਵੱਛਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸੁਪਨਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਤਰਾਸਦੀ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਲਾ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਪਿੱਠ ਥਾਪੜੀ ਵਡਿਆਈ ਵਿਚ ਆਏ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਹਿੱਕ ਵਿਚ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਸੁਰਾਖ ਕਰਕੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਅੰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਇਵਜ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਇਸ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਤੇ ਕੰਗਾਲੀ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅੰਨਦਾਤਾ ਅੱਜ ਭੁੱਖ ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਤੰਗ ਹੋ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਰੂਪੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਖੂਨ ਚੂਸ ਲਿਆ ਹੈ, ਬਸ ਹੁਣ ਪਿੰਜਰ ਆਖਰੀ ਸਵਾਸ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਿੰਨਾ ਕੱਸੀਆਂ ਤੋਂ ਉਹ ਸ਼ਰਬਤ ਵਰਗਾ ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਜਮਾਤਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਚਰੇ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਘੋਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਸਤਲੁਜ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਗਰੀਬ ਜਨਤਾ ਇਸ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਧੋ ਕੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਚਰੇ ਰਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਅੱਜ ਕੱਸੀਆਂ ਅਤੇ ਨਹਿਰਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਤਾਂ ਵੱਖ ਰਿਹਾ, ਸਗੋਂ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸਦੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਗਿਆਨ ਦੀ ਘਾਟ ਕਰਕੇ ਛੱਪੜਾਂ, ਟੋਭਿਆਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਧੜਾ ਧੜ ਰੂੜੀਆਂ ਲਾ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਘਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ, ਛੱਪੜਾਂ ਵਿਚ ਰੋੜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਨੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਸਿੰਮ-ਸਿੰਮ ਕੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਦਾ ਤੀਜਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਧੜਾਧੜ ਘਰਾਂ 'ਚ ਲੈਟਰੀਨਾਂ ਪੁੱਟਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜੋ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਦੀ ਸਵੇਰ-ਸਾਰ ਉੱਠਦਿਆਂ ਹੀ ਪੇਂਡੂ ਲੋਕ ਲੈਟਰੀਨ ਲਈ ਬਾਹਰ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਵੇਰ ਦੀ ਸੈਰ ਵੀ ਕੁਦਰਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸੋ ਅੱਜ ਨਲਕਿਆਂ-ਖੂਹਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰੂਪੀ ਜ਼ਹਿਰ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਪੱਟੀ ਬਠਿੰਡੇ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਹਰੇਕ ਘਰ ਵਿਚ ਇਕ-ਇਕ ਦੋ ਦੋ ਮੈਂਬਰ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਦਮ ਤੋੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀਲੀਆ ਅਤੇ ਹੈਜ਼ਾ ਧੜਾ ਧੜ ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀ ਬਚਾਉਣ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀ ਖੋਹਣ ਦੀ ਦੌੜ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ। ਲੋੜ ਹੈ ਅਜੇ ਵੀ ਸੰਭਲ ਜਾਈਏ। ਆਉ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰੀਏ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਵੀ ਕੁੰਭਕਰਨੀ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਨਾ ਜਾਗੇ ਤਾਂ ਦੁੱਧ ਮੱਖਣਾਂ ਨਾਲ ਪਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਘਰੋਂ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਠਦੀਆਂ ਅਰਥੀਆਂ ਸਾਡੇ ਅਖੌਤੀ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਚਿੜਾ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਦਰਿਆ

ਲੜੀਵਾਰ ਨਾਵਲ

ਭਾਗ – 1

ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁੱਸਾ

''ਉਇ ਆ ਜਾ ਪਾਲ, ਫੀਸ ਭਰ ਦਈਏ!'' ਚਰਨੇ ਦਾ ਬੋਲ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਭਵੰਤਰ ਕੇ ਉਸ ਵਲ ਝਾਕਿਆ। ਹਰਪਾਲ ਦਾ ਬਦਰੰਗ ਹੋਇਆ ਮੂੰਹ ਤਾੜ ਕੇ ਚਰਨੇ ਨੇ ਫਿਰ ਪੁੱਛਿਆ, ''ਕੀ ਗੱਲ?''

''ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਯਾਰ ਨਾਂ ਈ ਹੈ-ਨੀ ਲਿਸਟ ਵਿਚ!''

''ਹੱਛਿਆ!'' ਚਰਨੇ ਦਾ ਵੀ ਸਰੀਰ ਸੂਤਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਖੁਦ ਸਾਰੀ ਲਿਸਟ ਪੜ੍ਹੀ, ਹਰਪਾਲ ਸ਼ਬਦ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਿਧਰੇ ਰੜਕਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

''ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਯਾਰ, ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਪੰਜਾਹ ਪਰਸੈਂਟ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਤੈਨੂੰ ਫਸਟ ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੂਗਾ?''

ਆਖਦਾ ਉਹ ਹਰਪਾਲ ਨੂੰ ਬਾਂਹੋਂ ਫੜ ਕੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਲ ਖਿਚ ਤੁਰਿਆ, ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਚਪੜਾਸੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀਂ, ਉਸਨੇ ਬਗੈਰ ਕੁਝ ਆਖਿਆਂ, ਹੱਥ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਾਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਫਾਰਮ ਫੜਾ ਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਅੰਦਰ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਕਲਰਕ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਮਸਤ ਸਨ। ਵਾਹਵਾ ਸਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੁਝਿਆ ਵੀ ਨਾ, ਉਹ ਕੀ ਆਖਣ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਝਿਜਕਦਿਆਂ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਕਲਰਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵਲ ਕੰਨ ਹੀ ਨਾ ਕਰਿਆ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਬਾਬੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਆਖਿਆਂ, ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਪੁੱਛਿਆ, ਤਾਂ ਚਰਨਾ ਹਰਪਾਲ ਵਲ ਝਾਕਿਆ, ਕਲਰਕ ਨੇ ਖਿਝ ਕੇ ਕਿਹਾ,

''ਦੱਸੋ ਬਈ ਕੀ ਗੱਲ ਐ?''

''ਗੱਲ ਐ ਜੀ।'' ਚਰਨੇ ਦੀ ਵਰਾਂਡੇ ਵਾਲੀ ਬੜ੍ਹਕ ਹੁਣ ਸਿੱਲੀ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਉਹ ਫੇਰ ਹਰਪਾਲ ਵਲ ਝਾਕਿਆ ਅਤੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ, ''ਇਸ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਫਸਟ ਡਵੀਜ਼ਨ ਐ, ਦਸਵੀਂ 'ਚੋਂ ਇਹਨੂੰ ਦਾਖ਼ਲਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਇਹੀ...।''

ਬਾਬੂ ਨੇ ਪਤਲੇ-ਛੀਂਟ ਜਿਹੇ ਗੋਰੇ ਲਗਰ ਵਰਗੇ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਖਲੋਤੇ ਹਰਪਾਲ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ''ਇਹ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਐ?''

''ਹਾਂ ਜੀ।''

''ਬੱਸ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਡਮਿਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ।''

''ਕਿਉਂ...?''

ਬਾਬੂ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਤਾਅ ਭਰ ਕੇ ਚਰਨੇ ਵਲ ਦੇਖਿਆ, ਸਿਰ ਮਾਰ ਕੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਉੱਜੜਪੁਣੇ ਬਾਰੇ ਅਫਸੋਸ ਜਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਟਿਕਾ ਕੇ ਆਖਿਆ, ''ਕਿਉਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਾਕਾ, ਪੁੱਛੋ ਜਾ ਕੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤੋਂ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ!''

ਚਰਨਾ ਇਕ ਘੁਰਕੀ ਨਾਲ ਹੀ ਠਰ ਗਿਆ।

''ਪਰ..ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਪੰਜਾਹ ਪਰਸੈਂਟ ਨਾਲ ਈ ਦਾਖਲਾ ਮਿਲ ਗਿਆ।''

ਕਲਰਕ ਨੇ 'ਹੁੰਹ' ਕਹਿ ਕੇ ਸਿਰ ਮਾਰਿਆ। ਨਾਲ ਦੇ ਬਾਬੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ''ਭਾਈ ਸਾਨੂੰ ਕਲਰਕੀ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਦੀ ਐ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਜਾਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਆਖੋ, ਇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ!''

ਚਰਨੇ ਦਾ ਰੰਗ ਬਾਹਰ ਬਾਰੀ ਵਿਚ ਦੀ ਦਿਸਦੇ ਰੇਤਲੇ ਵਾਹਣਾਂ ਵਰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਰਪਾਲ ਕੁਝ ਬੋਲ ਹੀ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸੇਕ ਵੀ ਸਲ੍ਹਾਬਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਅੰਦਰ ਗਲ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਕੁਝ ਰਿਝ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਾਬੂਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ 'ਤੇ ਬੇਹੱਦ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਓਦਰੇ ਚਿਹਰੇ ਵੇਖ ਕੇ ਇਕ ਨਰਮ ਉਮਰ ਜਾਪਦੇ ਕਲਰਕ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ, ''ਕਾਕਾ ਏਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਮੈਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਸਮਝੇ? ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਮਜ਼ਬੀਆਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਐਡਮਿਸ਼ਨ ਮਿਲਿਆ ਏ। ਨਹੀਂ, ਪੰਜਾਹ ਪਰਸੈਂਟ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਲਜ ਦਾ ਗੇਟ ਨਹੀਂ ਲੰਘਣ ਦਿੰਦੇ।''

ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਹਰਪਾਲ ਦਾ ਉਤਰਿਆ ਮੂੰਹ ਖਿੜਕ ਵੜਦਿਆਂ ਸਾਰ ਵੇਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਸਿੱਧਾ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਪੈ ਗਿਆ। ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਤੇ ਬਲਬੰਤ ਕੁਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਵਾਲੀ ਚੜ੍ਹਤ ਦਾ ਰੰਗ ਉਡਿਆ ਲੱਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਉੱਠ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਮਗਰ ਅੰਦਰ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪਾਲ ਸਣ ਕੱਪੜੀ ਕੰਧ ਵਲ ਮੂੰਹ ਕਰੀ ਪਿਆ ਸੀ। ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਹਲੂਣਿਆਂ ਪਰ ਉਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਮੂੰਹ ਨਾ ਫੇਰਿਆ,

''ਵੇ ਮੁੰਡਿਆ! ਕੀ ਗੱਲ ਤੂੰ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਕਾਹਤੋਂ ਪੈ ਗਿਆ?''

ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ,

''ਬੱਸ ਐਵੇਂ ਈ!''

''ਐਵੇਂ ਈ!'' ਭਾਬੀ ਨੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ, ਆਪਣੀਆਂ ਭਵੱਤਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਫੁਲਾਉਂਦਿਆਂ ਨੇੜੇ ਹੋ ਕੇ ਆਖਿਆ, ''ਤੂੰ ਤਾਂ ਇਉਂ ਆ ਕੇ ਪੈ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕੁੜੀ ਦੱਬ ਕੇ ਆਇਆਂ ਹੋਵੇ।''

ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਖੁਰਦਰਾ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਦਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ, ''ਕਿਤੇ ਬੁਖਾਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਿਆ?''

ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਰੋਈ ਕਾਠੀ ਵਿਚ ਝਰਨ ਝਰਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ, ਉਸ ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਬਹਿੰਦਿਆਂ, ਵੱਖੀ ਪਰਨੇ ਲੰਮੇ ਪਏ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਰਗਾਬੀ ਲਾਹ ਕੇ ਥੱਲੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ, ਪੈਰ ਪਸੀਨੇ ਨਾਲ ਭਿੱਜੇ ਪਏ ਸਨ। ਬਲਬੰਤ ਕੁਰ ਨੇ ਪੇਟੀ ਤੋਂ ਦੱਭ ਦਾ ਪੱਖਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਹਵਾ ਝੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਅਹਿਲ ਪਏ ਹਰਪਾਲ ਦੇ ਵੇਲ ਮੱਛੀ ਵਰਗੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੱਬਿਆ, ਸਾਰਾ ਬਦਨ ਕੋਸੇ ਕੋਸੇ ਸੇਕ ਨਾਲ ਮਘਿਆ ਪਿਆ ਸੀ।

''ਵੇ ਪਾਲ!'' ਭਾਬੀ ਨੇ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੁੰਦਿਆਂ ਤਿੱਖੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੁੱਛਿਆ, ਪਰ ਅੱਗੋਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਆਇਆ, ਚੁੱਪ ਸਾਂ ਸਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਮੋਢਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਫੜ ਕੇ ਵਾਹਵਾ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਹਲੂਣਿਆ,

''ਵੇ ਮੁੰਡਿਆ! ਤੂੰ ਬੋਲਦਾ ਕਾਹਤੋਂ ਨਹੀਂ? ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ?'' ਪਰ ਪਾਲ ਨੇ ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ ਹਰਖ਼ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, ''ਵੇ ਪਾਲ!...ਫੋਅਟ! ਊਂਈ ਗੁੰਨਰ ਵੱਟਾ ਬਣਿਆ ਪਿਆਂ! ਅਸੀਂ ਕਦੋਂ ਦੀ ਭਕਾਈ ਕਰੀ ਜਾਨੀਆਂ।''

ਬਲਬੰਤ ਕੁਰ ਨੇ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਲ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਸ ਸਰੀਰ ਅਕੜਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭੱਜ ਕੇ ਪਿਆ, ''ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਮੇਰੇ ਕੰਨ ਖਾਣ ਲੱਗੀਉਂ।''

ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਸਤੀਰ ਵਾਂਗ ਪਏ ਮੁੰਡੇ ਵਲ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਗਹਿਰ ਭਰ ਕੇ ਰਤਾ ਹਰਖ਼ ਨਾਲ ਤਿੜਕ ਕੇ ਆਖਿਆ, ''ਫੋਟ ਔਤਾਂ ਦਾ ਯੱਭਲਾ! ਅਖੇ ਗਧੇ ਨੂੰ ਦੇਈਏ ਲੂਣ ਉਹ ਆਂਹਦਾ ਮੇਰੇ ਕੰਨ ਪਾਟਦੇ ਐ!''

ਭਾਬੀ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਝੂਣ ਝੂਣ ਪੁੱਛ ਰਹੀ ਸੀ, ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਬਲਬੰਤ ਕੁਰ ਨੂੰ ਕਸਵੇਂ ਬੋਲ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, ''ਚਲ ਦਫ਼ਾ ਕਰ ਨੀ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੁਸ਼ ਆਖਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਐ। ਜਾਂ ਨਿਆਣਾ ਮੂੰਹੋਂ ਦੱਸੇ ਬਈ ਬੇ ਜੀ ਆਹ ਗੱਲ ਐ। ਸਵੇਰੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਤੋਰਿਆ। ਊਈਂ ਬੂਥਾ ਸੁਜਾ ਕੇ ਪੈ ਗਿਆ!''

ਪਰ ਬਲਬੰਤ ਕੁਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਬਾਰੇ ਆਖ ਰਹੀ।

''ਆਪੇ ਝੁਲਸ ਲਊਗਾ ਜਦੋਂ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ। ਮੈਥੋਂ ਨਹੀਂ ਪੂਸ਼ ਪੂਸ਼ ਹੁੰਦੀ। ਛੀ ਘੋੜਿਆ, ਪਾਣੀ ਪੀ।''

ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਆਪਣੀ ਆਦਤ ਮੁਤਾਬਕ ਬੋਲਦੀ ਰਹੀ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਬਾਰ ਅੰਦਰ ਲੰਮੇ ਪਏ ਪਾਲ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਉਸਦਾ ਮੂੰਹ ਅਜੇ ਵੀ ਕੰਧ ਵਲ ਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਬਲਬੰਤ ਕੁਰ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ''ਕਾਹੜਨੀ 'ਚੋਂ ਦੁੱਧ ਲਾਹ ਕੇ ਸਰ੍ਹਾਣੇ ਰੱਖ ਆ! ਭੁੱਖਾ ਹੋਊਗਾ! ਇਹ ਤਾਂ ਸੁੰਨੀ ਸੁਜਾ ਕੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਐ! ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਤੜਪਦਾ ਐ! ਜੁਆਕ ਕੋਈ ਗੱਲ ਦੱਸੇ! ਰੁਸ ਰੁਸ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਾਹਤੋਂ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਐ!''

ਖਿੜਕ ਖੁਲਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ, ਉਸ ਬਾਹਰ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਧੀਰਾ ਮੱਝਾਂ ਲਈ ਨਰਮ ਨਰਮ ਹਰੇ ਕਾਚੜੇ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਜਿੰਨੀ ਭਰੀ ਲੈ ਕੇ ਅੰਦਰ ਆਇਆ। ਭਰੀ ਸੁੱਟ ਕੇ ਉਸ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਪਸੀਨੇ ਨਾਲ ਭਿੱਜਿਆ ਪਰਨਾ ਲਾਹ ਕੇ ਚਿਹਰਾ ਪੂੰਝਦਿਆਂ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ, ''ਪਾਣੀ ਦਿਉ!''

ਭਾਬੀ ਨੇ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਲਾਸ ਭਰਿਆ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਗਲਾਸ ਧੀਰੇ ਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤਾ। ਧੀਰੇ ਦੇ ਲਮੂਤਰੇ ਅਤੇ ਸੁੱਕੇ ਜਿਹੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਹਾਸੀ ਨਿੱਤਰੀ, 'ਬਈ ਅੰਦਰ ਪਾੜ੍ਹਾ ਜਵਾਨ ਕਿਵੇਂ ਤਾਪ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਂਗੂ ਲਮਲੇਟ ਹੋਇਆ ਪਿਆ?''

ਉਸਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ। ਧੀਰੇ ਨੇ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਲਾਸ ਇਕ ਵਾਰੀ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪਸਰ ਗਈ, ਗਲਾਸ ਕੰਧੋਲੀ ਉੱਪਰ ਰੱਖ ਕੇ ਉਹ ਫੇਰ ਬੋਲਿਆ, ''ਕਿਵੇਂ ਐ ਬਈ ਪਾੜ੍ਹਾ ਜਵਾਨ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੇ ਸੁੱਟ ਲਿਆ! ਇਹ ਤਾਂ ਇਉਂ ਲੰਮਾ ਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਬੀਕਾਨੇਰੋਂ ਤੁਰ ਕੇ ਆਇਆ ਹੁੰਦੈ!''

ਧੀਰਾ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਹੱਸ ਹੱਸ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ, ਪਾਸੇ ਵਾਲੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਲੱਭਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਚਰਨੇ ਤੋਂ ਰਿਸਕਦੀ ਰਿਸਕਦੀ ਗੱਲ ਬਰਾੜ ਹੋਰਾਂ ਕੋਲ ਚਲੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਐਲ.ਆਰ.ਐਮ. ਕਾਲਿਜ ਵਿਚ ਆਰਟਸ ਲਿਆ ਸੀ। ਹਰਪਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨਾ ਲਿਆ। ਉਸਦੇ ਚਿੱਤੋਂ ਹੁਣ ਸਾਇੰਸ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਚਾਅ ਮੱਠਾ ਪੈ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਆਂਢੀ ਗੁਆਂਢੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਰਲ ਕੇ ਉਹ ਚੌਦਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਾ ਜਥਾ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੱਧਵਾਂ ਬੇਟ ਤੱਕ ਉਹ ਸਾਇਕਲਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਫੁੱਲਾਂ ਵਰਗੇ ਖਿੜੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਲੈਰੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕਬੂਤਰਾਂ ਦੇ ਝੁੰਡਾਂ ਵਾਂਗ ਗੁਟਕਦੇ ਵੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਲਗਦੇ। ਪਰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਭੈੜੇ ਵੀ ਬੇਹੱਦ ਜਾਪਦੇ, ਜਦੋਂ ਅੱਲ੍ਹੜਪੁਣੇ ਦੀ ਮਸਤੀ ਵਿਚ ਗਲਤ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਦੇ। ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਅੜਬ ਕੰਡਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਝੱਟ ਹੀ ਉਲਝ ਜਾਂਦੇ। ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਉਹ ਕਾਲਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਵੇਖ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ। ਕੁੜੀਆਂ ਮਗਰ ਮਟਰਗਸ਼ਤੀ ਕਰਦੇ ਮੁੰਡੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੇ ਲਗਦੇ। ਪਰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਉਤਾਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਬਾਹਰ ਧੰਨੇ ਦੇ ਹੋਟਲ 'ਤੇ ਚਾਹ ਪੀਂਦਿਆਂ ਬਾਹਰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਗੁਟਕਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਕੁਲਵੰਤ ਨੂੰ ਬਾਂਹ ਵਲਾ ਕੇ ਮੋਹ ਜਿਹੇ ਵਿਚ ਝਟਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਘੁੱਟਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ''ਸੁਣਾ ਫੇਰ ਤੇਰੇ ਵਾਲੇ ਦਾਣੇਂ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਐ?''

ਹਰਪਾਲ ਦੀ ਚੁਲ-ਬੁਲੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਠਹਾਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਸ ਪਏ। ਦਿਲਰਾਜ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਮੋਟੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਲਿਸ਼ਕੀਆਂ,

''ਬਰਾੜਾ, ਉਂ ਤਾਂ ਤੂੰ ਆਖੇਂਗਾ ਬਈ ਕਹਿੰਦੇ ਐ, ਦਾਣਾ ਤੇਰਾ ਫੈਂਸੀ ਐ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਯਾਰ ਇਹਦੇ ਕੋਲ ਕਿਹੜੀ ਗਿੱਦੜ ਸਿੰਘੀ ਐ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਾਲ ਹੀ ਚਿੰਬੜਿਆ ਫਿਰਦੈ।''

''ਵੀਰਿਆ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਕਿਹੜੀ ਗਿੱਦੜ ਸਿੰਘੀ ਹੋਣੀ ਐ!'' ਬਰਾੜ ਨੇ ਮੁਸ਼ਕੀ ਰੰਗ ਵਿਚ ਹੋਰ ਰੰਗ ਘੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ''ਰੰਗ ਰੂਪ ਤਾਂ ਬਾਈ ਥੋਡੇ ਕੋਲ ਐ!'' ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ ਉਹ ਹੱਸ ਪਿਆ।

ਪੱਪੂ ਨੇ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਗੱਲ ਟੁਕਦਿਆਂ ਪਾਲ ਵਲ ਆਪਣੇ ਬੇਨੂਰ ਜਿਹੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਹਾਸਾ ਲੈ ਆਂਦਾ, ''ਜੇ ਜੰਟਾ ਵੈਲੀ ਹੁੰਦਾ, ਉਹਨੇ ਪਾਲ ਨੂੰ ਆਖਣਾ ਸੀ, ਐਸ ਦਾਣੇ 'ਚ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਦਾ ਘਾਟਾ ਐ।''

''ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀ...ਤਖਾਣਾ।''

ਪਰ ਪੱਪੂ ਨੂੰ ਹਸਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਮੱਕੀ ਦੇ ਆਟੇ ਵਰਗਾ ਰੰਗ ਹੋਰ ਖਿੜ ਉੱਠਿਆ।

''ਪਾਲ ਗਾਲ ਨਾ ਕੱਢਿਆ ਕਰੋ ਬਈ!'' ਬਰਾੜ ਨੇ ਮਿੰਨਤ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, ''ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਕੀ ਆਖੂਗਾ, ਮੁੰਡੇ ਡਾਟੀ ਫਾਟੀ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਐ। ਪੱਗਾਂ ਘੋੜੇ ਦੇ ਪੌੜ ਵਰਗੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹੀ ਫਿਰਦੇ ਐ...।''

ਦਿਲਰਾਜ ਨੇ ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਛੇਤੀ ਦੇ ਕੇ ਆਖਿਆ, ''ਜਦੋਂ ਬੋਲਦੇ ਐ ਮੂੰਹੋਂ ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਫੁੱਲ ਈ ਕਿਰਦੇ ਐ।''

ਹਰਪਾਲ ਦਾ ਅੰਦਰ ਮਾਂਦਾ ਪੈ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਹ ਬੋਲਿਆ, ''ਇਹਨੂੰ ਸਾਲੇ ਮਿਸ਼ਕ ਮੀਣੇ ਜਿਹੇ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਦਾ ਪਾਹ ਚੜ ਗਿਆ। ਸਕੂਲ 'ਚ ਪਤਾ ਏ ਪੁੱਤ ਕੰਨ 'ਚ ਪਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੜਕਦਾ ਹੁੰਦਾ।''

''ਸੋਹਣਿਆ ਉਹ ਵੇਲੇ ਲੱਦ ਗਏ।'' ਦਿਲਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਪ ਮਹਿਕਦਾ ਜਾਪਿਆ, ''ਇਹ ਕਾਲਜ ਐ। ਨੋ ਨਾਲਿਜ ਵਿਦਆਊਟ ਕਾਲਜ। ਸਮਝਿਆ ਪੱਠਿਆ।''

''ਅੱਗੇ ਵੀ ਆਖ।'' ਪੱਪੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਦਰਸਾਈ,

''ਨੋ ਲਾਈਫ ਵਿਦਆਊਟ ਵਾਈਫ਼।''

''ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਤਖਾਣਾਂ ਜਿਹੜੇ ਹੁਣੇ ਬਹੂਆਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਆਉਂਦੇ ਐ। ਉਦੋਂ ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਦੇ ਚਿੱਤੜਾਂ 'ਤੇ ਪੈਂਟ ਨਹੀਂ ਖੜਦੀ ਹੁੰਦੀ।''

''ਬਰਾੜਾ ਅੱਜ ਤੇਰੇ ਆੜੀ ਨੂੰ ਕੀ ਕਸਰ ਹੋ ਗਈ।'' ਦਿਲਰਾਜ ਨੇ ਫੇਰ ਹੱਸ ਕੇ ਆਖਿਆ, ''ਅੱਜ ਤਾਂ ਢੂਠ 'ਤੇ ਮੱਖੀ ਨਹੀਂ ਬੈਠਣ ਦਿੰਦਾ।''

''ਉਇ ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਹੀਰਾ ਬੰਦਾ ਐ!'' ਹਰਪਾਲ ਨੂੰ ਉਸ ਬਾਂਹ ਵਲਾ ਕੇ ਵੱਖੀ ਕੋਲੋਂ ਪੋਲੀ ਜਿਹੇ ਕੁਤਕੁਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਘੁੱਟ ਲਿਆ। ਦਿਲਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖਚਰੀ ਅੱਖ ਪੱਪੂ ਵਲ ਸੁੱਟੀ, ਪਰ ਪੱਪੂ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਗਹਿਰ ਭਰ ਕੇ ਵੇਖਿਆ,

''ਬਾਹਮਣਾ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਏ, ਤੇਰੇ ਦਿਨ ਥੋੜੇ ਐ।''

''ਪਾਲ ਯਾਰ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਈ ਮੱਥੇ ਤਿਊੜੀ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਏਂ। ਬਰਾੜ ਤੂੰ ਦੱਸ ਮੈਂ ਇਹਨੂੰ ਕੀ ਆਖਿਆ?''

''ਹੱਛਾ, ਅਜੇ ਆਖਿਆ ਨਹੀਂ, ਫੇਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਖ। ਨਾਲੇ ਚੋਰ ਨਾਲੇ ਚਤੁਰਾਈ। ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉੱਲੂ ਬਣਾਇਆ।''

''ਉਦੋਂ ਸਾਲੇ ਖੀਰ ਖਾਣ ਦੇ ਮਾਰੇ ਆਖਿਆ ਕਰਨ, ਸਾਥੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹ ਈ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।'' ਪੱਪੂ ਨੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬਾਂਹ ਵੀ ਉਤਾਂਹ ਖੜੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

''ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਐ।'' ਬਰਾੜ ਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹਾ ਮਸਕੀਨ ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਆਖਿਆ।

ਦਿਲਰਾਜ ਠਰ ਗਿਆ। ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਗਿਲਾਨੀ ਉਤਰ ਆਈ। ਪੱਪੂ ਨੇ ਚਾਂਵਲ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, ''ਦਿਲਰਾਜ ਤੇਰੀ ਕੀ ਲਗਦੀ ਉਇ, ਭੂਆ ਕਿ ਮਾਸੀ?''

ਪੰਡਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਖਸ਼ਿਆਨੀ ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ। ਹਰਪਾਲ ਉਸਦਾ ਲਿੱਸਾ ਜਿਹਾ ਚਿਹਰਾ ਵੇਖ ਕੇ ਹਸਦਾ ਲੋਟ ਪੋਟ ਹੋ ਗਿਆ।

''ਚੱਲ ਗੁੱਸਾ ਨਾ ਕਰ ਮੇਰਾ ਮੱਲ, ਸਾਡੇ ਵਲੋਂ ਤਾਂ ਚਾਹੇ ਬੇਬੇ ਬਣਾ ਲੈ! ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਐ।''

ਬਰਾੜ ਦਾ ਹਾਸਾ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਤਿੜਕਦਾ ਦੁਕਾਨੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਸੜਕ ਲੰਘਦੇ ਮੁੰਡੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਝਾਕੇ। ਉਸ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਖਲੋ ਕੇ ਆਖਿਆ, ''ਆਉ ਚਲੀਏ! ਜਾਣ ਦਿਉ! ਵਿਚਾਰੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਈ!''

''ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਆਪੇ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਐ! ਏਨੀ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਵੀ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਵੇਰ ਤੱਕ ਰੇਵੀਏ ਪਈ ਘੋੜੀ ਵਾਂਗ ਵਗੂ।''

ਹਸਦੇ ਮਟਕਦੇ ਉਹ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ, ਪਲ ਕੁ ਲਈ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਖਿੱਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹਾੜ ਪਾ ਲੈਂਦੇ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਗੇਟ ਵਲ ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਛੇਤੀ ਦੇ ਕੇ ਪੈਂਟ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਬਟੂਆ ਕੱਢਿਆ,

''ਓ ਲੈ ਬਈ ਧੰਨਿਆ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਗੱਲਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਈ ਭੁਲ ਗਏ ਸੀ।''

''ਕੋਈ ਨਾ ਯਾਰ।'' ਮੋਟੇ ਤੇ ਥਲਕਵੇਂ ਸਰੀਰ ਦਾ ਧੰਨਾ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲਿਆ ''ਪੈਸੇ ਫੇਰ ਆ ਜਾਂਦੇ।''

''ਬਰਾੜਾ ਮੈਂ ਦਿੰਨਾ ਆਂ ਯਾਰ ਪੈਸੇ।'' ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਪੈਸੇ ਕੱਢੇ। ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਹੱਥ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਤਸੱਲੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਧੰਨੇ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਫੜਿਆ। ਪੱਪੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਖਲੋਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਪੰਡਤ ਪਰਾਂਹ ਖਲੋਤਾ ਐਵੇਂ ਮੂੰਹ ਜਿਹਾ ਪੂੰਝਦਾ ਟੇਢਾ ਜਿਹਾ ਝਾਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੱਪੂ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਮੁਸਕਣੀ ਆ ਗਈ, ਬਰਾੜ ਰੁਪਈਏ ਲੋਟ ਕਰਕੇ ਬਟੂਏ ਵਿਚ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦਿਲਰਾਜ ਨੂੰ ਇਉਂ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਖਲੋਤਾ ਵੇਖ ਕੇ ਪੱਪੂ ਨੇ ਪਾਲ ਦੀ ਵੱਖੀ ਵਿਚ ਪੋਲੀ ਜਿਹੀ ਹੁੱਝ ਮਾਰੀ, ਜਦੋਂ ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਉਸ ਵਲ ਮੁੜਦਿਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅੱਖਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ,

''ਬਾਹਮਣ ਮੇਰਾ ਸਾਲਾ ਵੇਖ ਕਿਵੇਂ ਪਰੇ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਕਰੀ ਖੜਾ ਐ।''

''ਚਲ, ਦਫ਼ਾ ਕਰ ਯਾਰ।''

''ਨਹੀਂ।'' ਪੱਪੂ ਨੇ ਗੁਲਾਬੀ ਪੋਚ ਸੰਵਾਰ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹੀ ਪੱਗ ਉੱਤੇ ਐਵੇਂ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਪਲੋਸਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, ''ਮੈਂ ਛੇੜਦਾ ਆਂ ਕੱਟੇ ਨੂੰ! ਨਿੱਤ ਪਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਕੇ ਬਹੂ ਵਾਂਗੂ ਮੂੰਹ ਜਿਹਾ ਮਰੋੜ ਕੇ ਖੜ ਜੂ! ਖਾਣ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਭੈਣ ਦੇਣਾ ਸਮੋਸਾ ਕੱਠਾ ਈ ਮੂੰਹ 'ਚ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੁੰਦੈ।''

ਉਹ ਤਿੰਨੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਉਲਾਂਘਾਂ ਭਰ ਕੇ ਪੰਡਤ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੋ ਗਏ। ਉਹ ਹਾਲੇ ਵੀ ਉਸੇ ਮੁਦਰਾ ਵਿਚ ਕਾਲਜ ਦੀ ਕੰਧ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਵੱਡੇ ਸਾਰੇ ਫਿਲਮੀ ਪੋਸਟਰ ਵਲ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਗੋਭਲੀਆਂ ਗੱਲ੍ਹਾਂ ਵਾਲੀ ਜਨਾਨੀ ਨੱਚ ਰਹੀ ਸੀ। ਦਿਲਰਾਜ ਦਾ ਅੰਦਰ ਮਾਂਦਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੇਜੀ ਨਾਲ ਕਦਮਾਂ ਭਰ ਕੇ ਪਾਲ ਹੋਰਾਂ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਆਖਿਆ, ''ਪਾਲ ਤੇਰਾ ਆੜੀ ਚਰਨਾ ਚੂਹੜਾ ਆਉਂਦਾ ਉਇ।''

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਹਵਾ ਦੂਰ ਆਉਂਦੇ ਚਰਨੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਉਸਦਾ ਲਿਸ਼ਕਦਾ ਸੁਰਮਈ ਰੰਗ ਸਿਆਲ ਦੀ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਚਮਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਸਰੀਰ ਦੀ ਸਜ਼-ਫਬ ਕੁਝ ਐਸੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਤਿੜਕਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਪਾਲ ਨੇ ਪੰਡਤ ਨੂੰ ਮੋੜ ਕੀਤਾ,

''ਨਾ ਮੇਰਾ ਕਿਵੇਂ ਆੜੀ ਹੋਇਆ ਉਇ! ਤੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਲਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਈ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਐਂ!''

''ਆਕੜ ਵੇਖ ਮੇਰੇ ਸਾਲੇ ਝੜਿੱਕ ਦੀ!'' ਪੰਡਤ ਨੇ ਹਰਪਾਲ ਦੀ ਕੌੜੀ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਹਾਲੇ ਵੀ ਚਰਨੇ ਵਲ ਹੀ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਢੁਕ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਚੰਗੇ ਜਚਦੇ ਨਕਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹਾਸਾ ਉਭਰ ਆਇਆ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੁਸਕਰਾਏ। ਪੰਡਤ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਬੋਲਿਆ, ''ਆ ਉਇ ਚਰਨਿਆ ਵੈਲੀਆ।''

ਉਸ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਂਦਿਆਂ ਖਿੜਦਿਆਂ, ਪਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੰਗ ਭਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ''ਅੱਜ ਭੁੱਲ ਕੇ ਸਾਡੀ ਗਰੀਬ ਨਗਰੀ ਕਿਵੇਂ ਗੇੜਾ ਮਾਰਿਆ?''

ਚਰਨਾ ਕੱਚਾ ਜਿਹਾ ਹੱਸਿਆ, ਦਰਅਸਲ ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਜੱਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੰਡੇ ਉਸਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ।

''ਗੇੜਾ ਭਰਾਵਾ ਕਾਹਦਾ ਆ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਕ ਕੰਮ ਚੱਲਿਆਂ!''

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ 'ਚ)

'ਵਿਦੇਸ਼' ਨਾ ਦੇਸ ਚੱਲੀ ਨਾ ਪ੍ਰਦੇਸ

ਬੌਬੀ ਦਿਓਲ ਦੀ ਬੁਰੀ ਕਿਸਮਤ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ 'ਏਕ-ਦ ਪਾਵਰ ਆਫ ਵਨ' ਦਾ ਹਾਲ ਭਲਾਂ ਹੀ ਯੂ.ਪੀ., ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਸਕ੍ਰੀਨ ਸਿਨੇਮਾਘਰਾਂ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਮਲਟੀਪਲੈਕਸਾਂ ਵਿਚ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਇੰਨੇ ਬੁਰੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਪਾਵਰ ਆਫ ਟੂ ਵੀ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਰਿਹਾ।

ਜ਼ੀ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਦੇ ਵਰਲਡ ਰਾਈਟਸ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਰਾਈਟ ਅਦਾਲਤੀ ਕੇਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਛੱਡਣੇ ਪਏ, ਹੁਣ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲੈ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜ਼ੀ ਨੇ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਚਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਜਦਕਿ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇਣੇ ਬਣਦੇ ਸਨ। ਨਿਰਮਾਤਾ 'ਕੇ ਸੇਰਾ ਸੇਰਾ' ਨੇ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਜਿਹੜਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ।

ਉਸ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਿਚ ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਕਾਨਟ੍ਰੈਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਫ਼ਿਲਮ ਦੇ ਵਰਲਡ ਰਾਈਟ ਲੈ ਲਏ। ਜ਼ੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ, ਪਰ ਕੇਸ ਹਾਰ ਗਈ। ਹੁਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨਾਲ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਰਾਈਟ ਖਰੀਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜੇਕਰ 'ਇਕ...' ਸਿੰਗਲ ਸਕ੍ਰੀਨ ਸਿਨੇਮਾ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨੀਲ ਨਿਤਿਨ ਮੁਕੇਸ਼ ਦੀ 'ਆ ਦੇਖੇਂ ਜ਼ਰਾ' ਦਾ ਹਾਲ ਸਿੰਗਲ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਖ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਮਲਟੀਪਲੈਕਸਾਂ ਵਿਚ ਠੀਕ-ਠੀਕ ਹੈ।

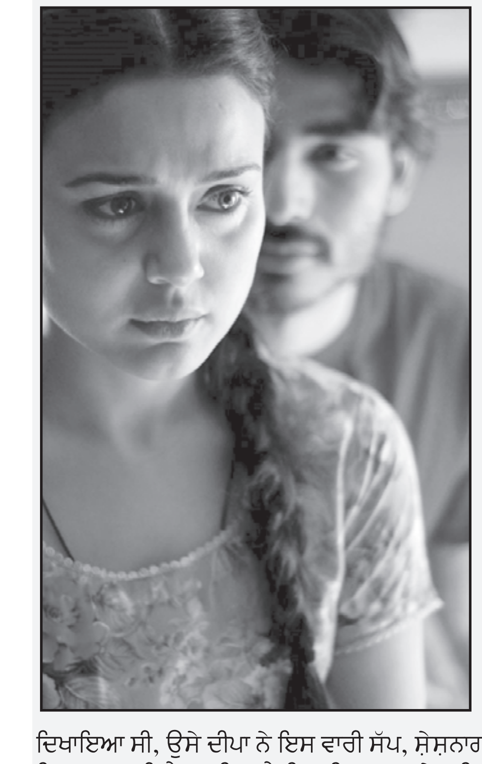

ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਸੱਤ ਮਲਟੀਪਲੈਕਸਾਂ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਮਨਾ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਮਲਟੀਪਲੈਕਸਾਂ ਵਿਚਾਲੀ ਆਮਦਨੀ ਵੰਡਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਿਹੜਾ ਝਗੜਾ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਮਲਟੀਪਲੈਕਸਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਇਰੋਜ਼ ਦੀ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ 'ਤੇ ਕੱਢਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਗੁੱਟ ਵਿਚ ਇਰੋਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਇਸ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਅੱਗੇ ਹੈ। 'ਆ ਦੇਖੇਂ ਜ਼ਰਾ' ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅੱਠ-ਦਸ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ।

ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਤੀਜੀ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀਪਾ ਮਹਿਤਾ ਦੀ 'ਵਿਦੇਸ਼' ਦਾ ਹਾਲ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬੁਰਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀਪਾ ਨੇ ਸਾਲਾਂ ਪਹਿਲੇ ਲੈਸਬੀਅਨ ਸੈਕਸ ਦਾ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਆਪਣੀ 'ਫਾਇਰ' ਵਿਚ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਦੀਪਾ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰੀ ਸੱਪ, ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਅਤੇ ਇੱਛਾਧਾਰੀ ਨਾਗਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਤੇ ਫ਼ਿਲਮ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ ਨਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਚਲੀ ਨਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ।

ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸ਼ੌਂਕੀਨ ਹੈ ਕਰੀਨਾ ਕਪੂਰ

ਇਕ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀਆਂ ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ ਦਾ ਵਿਦਿਅਕ ਪਿਛੋਕੜ ਬਹੁਤਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਅਭਿਨੈ 'ਚ ਹੀ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੇ ਇਸ 'ਚ ਬਹੁਤ ਸਫਲਤਾ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਦਕਿ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ ਅਭਿਨੈ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਦਿਅਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕਾਫੀ ਉੱਚੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਅਭਿਨੈ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਸ਼ੌਕ ਪੂਰੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਧੀਆ ਨ੍ਰਤਕੀ ਤੇ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਕਰੀਨਾ ਕਪੂਰ ਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਸ਼ੌਕ ਬਾਰੇ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਕਰੀਨਾ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕਰੀਨਾ ਆਪਣੇ ਬਿਜ਼ੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਸ਼ੈਡਿਊਲ 'ਚੋਂ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਸ਼ੌਕ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ। ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਉਸ ਨੇ 'ਪਾਊਲਾ ਕੋਏਲਹੋ' ਵਲੋਂ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ 'ਇਲੈਵਨ ਮਿਨਟਸ' ਪੜ੍ਹੀ।

ਕਰੀਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ''ਉਹ ਮੇਰੇ ਮਨਪਸੰਦ ਲੇਖਕ ਹਨ ਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਹਨ, ਪਰ ਮੈਂ ਪਿਛਲਾ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਇੰਨੀ ਬਿਜ਼ੀ ਰਹੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕੀ। ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਊਲੋ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਇਸ ਸ਼ੌਕ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ 'ਚ ਰਹੀ।''

ਕੈਟਰੀਨਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਗੇ ਸਲਮਾਨ

ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਅਤੇ ਕੈਟਰੀਨਾ ਕੈਫ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਅੰਜ਼ਾਮ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਤਾਂ ਕਿਸੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਪਰ ਇਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗਰਮਾਹਟ ਹੁਣ ਲਗਾਤਾਰ ਗਿਰਾਵਟ ਵੱਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਲਮਾਨ ਜਿੱਥੇ ਕੈਟਰੀਨਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਵਿਚ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸ਼ਰਮਾਏ, ਉਥੇ ਕੈਟਰੀਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਜ਼ਹਾਰੇ-ਏ-ਇਸ਼ਕ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੰਕੋਚ ਵਰਤਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੈਟਰੀਨਾ ਨੇ ਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਸਾਫ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ 'ਨੋ ਐਂਟ੍ਰੀ' ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ 'ਨੋ ਐਂਟਰੀ' ਦਿਲ ਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸੈਟ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸੱਲੂ ਆਪਣੀ ਮਾਸੂਕਾ ਦੀ ਫ਼ਿਲਮ ਦੇ ਸੈਟ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਚਰਚਿਤ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਰਾਏ ਨੂੰ 'ਚਲਤੇ-ਚਲਤੇ' ਤੋਂ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਨੇ ਚਲਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਖ਼ੈਰ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਝਾ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੱਲੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਰਾਜਨੀਤੀ' ਦੇ ਸੈਟ ਤੇ ਆ ਕੇ ਡਿਸਟਰਬ ਕਰੇ, ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਹੀਰੋਇਨ ਕੈਟ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੱਲੂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਮਨਾ ਕਰ ਦੇਵੇ।

'ਬੈਡ ਗਰਲ' ਬਣਨ ਦਾ ਬੜਾ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲਿਆ

ਕੰਗਨਾ ਚੈਲੇਂਜਿੰਗ ਰੋਲ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀਂ ਤਾਂ ਫ਼ਿਲਮ 'ਵੋ ਲਮਹੇ' ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਵੀਨ ਬੌਬੀ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਚੈਲੇਂਜਿੰਗ ਰੋਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਵਨਸ ਅਪਾਨ ਏ ਟਾਈਮ ਇਨ ਮੁੰਬਈ' ਨਾਮ ਦੀ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਮਧੁਬਾਲਾ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਜੀਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਓ ਜਾਣੀਏ ਕਿ ਇਸ ਰੋਲ ਦੇ ਲਈ ਉਹ ਕੀ ਕੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿਚ ਦੇਖਣ 'ਤੇ ਕਿਦਾਂ ਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋ?

ਮੈਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ, ਬਲਕਿ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮੇਰਾ ਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਜਦ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸ਼ੂਟ ਹੋਇਆ ਆਪਣਾ ਪੋਰਟਫੋਲੀਓ ਦੇਖਦੀ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਅੱਥਰੂ ਡਿੱਗ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿੰਨੀ ਭੱਦੀ ਲਗ ਸਕਦੀ ਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਮਧੁਬਾਲਾ ਦਾ ਰੋਲ ਕਿਵੇਂ ਨਿਭਾਅ ਸਕਾਂਗੀ....।

ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਖਣ ਬਾਰੇ ਕੰਗਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਲੋਕ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਦੁਖੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਭਾਅ ਸਕਦੀ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਸ ਫੀਲਡ ਵਿਚ ਤਾਂ ਮੈਂ ਚੰਗੀ ਐਕਟਿੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹਾਂ।

ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਧੂਬਾਲਾ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮਧੁਬਾਲਾ ਦਾ ਰੋਲ ਮੇਰੇ ਦੂਜੇ ਰੋਲ ਜਿੰਨਾ ਟ੍ਰੈਜਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਡੌਨ ਅਤੇ ਇਕ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਵਿਚਾਲੇ ਪਲਦੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਖੁਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫ਼ਿਲਮ ਵਿਚ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਮੈਂ ਅਤੇ ਡੌਨ ਅਜੈ ਦੇਵਗਨ ਹਨ।

ਇਸ ਰੋਲ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਚੈਲੇਂਜ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਚੈਲੇਂਜ ਤਾਂ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਮਧੁਬਾਲਾ ਜਿੰਨਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਦਿਸਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਟਾਈਲ ਵੀ ਅਪਨਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਮੈਂ ਡੀ.ਵੀ.ਡੀ. 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਕਮਾਲ ਦੇ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਾਪੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਟਾਈਲ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਾਂਗੀ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਦ ਬੈਡ ਗਰਲ' ਦੇ ਟੈਗ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਇਹ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਫਿਲਮਾਂ ਹੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਰੋਲ ਵਿਚ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਨੈਗਟਿਵ ਸ਼ੇਡ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਲਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਮੰਨਦੀ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਲਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਅਲਗ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕਪੜੇ ਅਤੇ ਦਿੱਖ ਨਾਲ ਵੀ ਤਜ਼ਰਬਾ ਕੀਤਾ।

ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਫਿਲਮ 'ਕਾਈਟਸ' ਬਾਰੇ ਦਸਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਕਾਈਟਸ ਇਕ ਲਵ ਸਟੋਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਦੋ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਰਾਕੇਸ਼ ਰੋਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਨੂੰ ਅਨੁਰਾਗ ਬਸੂ ਡਾਇਰੈਕਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਫ਼ਿਲਮ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸਾਲਸਾ ਡਾਂਸਰ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਅ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੇਰਾ ਰੋਲ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ।

ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੀਰੀਅਸ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ, ਹਾਂ, ਮੈਂ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੰਭੀਰ ਹਾਂ।

ਅਧਿਐਨ ਮੇਰੇ ਡਰੀਮ ਮੈਨ ਹਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਂ ਹਰ ਸੁੱਖ-ਦੁੱਖ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਦੇਖੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਅਸੀਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਮੂਡ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

ਮਾਡਲਿੰਗ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਕਿੱਤਾ

ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਧੜਕਨ ਦੀਪਿਕਾ ਪਾਦੂਕੋਨ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਮਾਡਲਿੰਗ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਦੁਬਾਰਾ ਰੈਂਪ 'ਤੇ ਕਦਮ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਦੀਪਿਕਾ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਮਾਡਲਿੰਗ ਬਹੁਤ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋਸੈੱਸ ਹੈ। ਮਾਡਲਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਤੁਸੀਂ ਤੁਰੰਤ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਅੱਜ ਵੀ ਮਾਡਲਿੰਗ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸ ਕਰਦੀ ਹਾਂ।'' ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਿਆਂ ਦੀਪਿਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਮੈਨੂੰ ਮਾਡਲਿੰਗ ਕਰਨ 'ਚ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਾ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਮਾਡਲਿੰਗ 'ਚ ਨਾ ਕੋਈ ਨੈਗੇਟਿਵ ਐਨਰਜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਰੀਟੇਕ। ਮਾਡਲਿੰਗ 'ਚ ਆਪਣੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਤੇ ਬਿਹਤਰ ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ।''

ਕਿਉਂਕਿ ਦੀਪਿਕਾ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਮਾਡਲਿੰਗ 'ਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨਾਲ ਖਾਸ ਲਗਾਅ ਹੈ। ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਅਲੀ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਲਵ ਆਜ ਕਲ' ਦੀ ਲਗਭਗ ਅੱਧੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਉਸ ਨੇ ਇੱਥੇ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਫੈਸ਼ਨ ਸਟਾਈਲ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਦੀਪਿਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਮੇਰੇ ਲਈ ਫੈਸ਼ਨ ਸਟਾਈਲ ਦਾ ਅਰਥ ਕੈਜੂਅਲ ਅਤੇ ਕੰਫਰਟੇਬਲ ਤੋਂ ਹੈ।'' ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਦਿੱਖ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਰੱਖਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀਆਂ ਅਸੈਸਰੀਜ਼ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਅਸੈਸਰੀਜ਼ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਕੁਦਰਤੀ ਇਮੇਜ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਉਸਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ।

ਸਲੱਮਡਾਗ ਨੇ ਚਮਕਾਈ ਫਰੀਦਾ ਦੀ ਕਿਸਮਤ

ਫਰੀਦਾ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਕਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰੀਦਾ ਦਾ ਕੈਰੀਅਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬੁਲੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਹੈ। 'ਸਲੱਮਡੌਗ ਮਿਲੇਨੀਅਰ' ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਕਾਰਨ ਇਸ ਵੇਲੇ ਫਰੀਦਾ ਕੋਲ ਕਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੇ ਉਸਨੇ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਰਾਏ ਬਚਨ ਨੂੰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਫਰੀਦਾ ਦੇ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਮੈਨੇਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗਲੋਬ ਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੀ.ਈ.ਓ. ਅਨਿਰਬਾਨ ਦਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਫਰੀਦਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਚਿਹਰੇ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ।

ਉਸ ਕੋਲ ਗਲੋਬਲ ਲੁੱਕ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ 'ਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਫਰੀਦਾ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਨੂੰ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ।'' ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਿਲੀ ਇੰਨੀ ਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਫਰੀਦਾ ਨੇ ਹੁਣ ਨਿਊਯਾਰਕ 'ਚ ਵੱਸਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। 24 ਸਾਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਨਿਊਯਾਰਕ ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਵਧੀਆ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਫਰੀਦਾ ਨੂੰ ਹਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਡਰ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਮੈਂ ਉਥੇ ਸਫਲਤਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। 'ਸਲੱਮਡੌਗ...' ਨੇ ਮੇਰੀ ਅਭਿਨੈ ਸਮਰਥਾ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਂਝ ਵੀ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ 'ਚ ਮੇਰਾ ਰੋਲ ਕਾਫੀ ਗਲੈਮਰਹੀਣ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਮਾਡਲ ਵਾਂਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣਗੇ।''

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਮਾਨ ਕੋ ਤਿਆਗੈ, ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਜੋ ਪਰਤ੍ਰੀਆ ਤੇ ਭਾਗੈ॥
ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਪਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਕੋ ਤਿਆਗੈ, ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਨਾਮ ਰਤ ਲਾਗੈ॥

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ

ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ

ਸ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਬੌਬ) ਢਿੱਲੋਂ

BHUPINDER SINGH (BOB) DHILLON

Chairman, Planning Commission, City of San Jose
General Secretary of Sikh Gurudwara, San Jose (CA)

From the Producers of Dhol Di Awaz
Tor PUNJABAN Di TM
ਤੋਰ ਪੰਜਾਬਣ ਦੀ
THE West Coast's Giddha Competition
APRIL 11, 2009
Doors: 5:00pm, Show: 5:30pm
THE FLINT CENTER
21250 Stevens Creek Blvd.
Cupertino, CA 95014
Parking garage available next to Flint Center
Performing Live!
Rajesh Raju
Sukhbir Sukh
HS Bhajan
Honorary Emcee
Asha Sharma
Competing Teams:
Punjabi Dhadkan - Fremont, CA
MAJAAJANA - Sydney, Australia
UC Davis Giddha - University of California, Davis
SFU Girls Giddha, Simon Fraser University - Vancouver, BC
Trinjan Diyan Kuriyan - Bay Area, CA
Ankhili Pehchaan - University of Washington, Seattle
Giddha Punjabana Da - Abbotsford, BC
Exhibition Teams:
Raunak Trinjana Di (Youth) - Bay Area, CA
Virse De Waris (Bhangra) - Bay Area, CA
Tickets - $15 Pre Sale, $20 at the door
Online Tickets: ticketmaster
Flint Center Box Office - $15
Kash Fabric - $15
29576 Mission Blvd.
Hayward, CA 94544
(510) 538-1138
Indian Junction - $15
3325 San Felipe Road
San Jose CA 95135
(408)-528-9600
Gagan Fashion and Groceries - $15
7908 West Lane, Suite 213
Stockton CA 95210
(209)-952-2023, Cell: (209)-598-8604
G & H International Emporium - $15
1027 University Ave
Berkeley, CA 94701
(510)-549-9500
MEDIA PARTNERS:
GTV www.gabroo.tv
IBS TAX SERVICES, INC.
Tax & Accounting Corporation
DJ PREET
Music World
The Princeton Review
DHOL ETC.COM
DHOL DI AWAZ
www.torpunjabandi.com

ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਅਤੇ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਉਤੇ ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

Golden State Realty

Real Estate and Loans Under One Roof

ਦੇ ਮਾਲਕ ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ, ਸੁਖਵੀਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ 22 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਨਸ ਵਿਚ ਦਿਤੇ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਸਮੁਚੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ

ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਦੀ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਦਸਤਾਰ ਦਿਵਸ ’ਤੇ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਓ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਵਧਾਓ

Selling Reo-Bankowned Properties

From Sanjose to Sacramento

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ’ਤੇ ਸਰਕਾਰ 8000 ਡਾਲਰ ਦੀ ਮਦਦ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਮਕਾਨ 36 ਮਹੀਨੇ ਰੱਖੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਰਕਮ ਮੋੜਨੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਸਾਲ 2008 ਦਾ ਟੈਕਸ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਰੀਐਲਟਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ।

ਫੋਰਕਲੋਜ਼ਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਗੱਲ ਕਰੋ।

Just Sold!

27476 Coronado Way Hayward CA 94545	164 Harvard Dr Vallejo CA 94589		1939 Navy Pl San Jose CA 95133	1430 Chilco St. Menlo Park CA 94025
4900 Rochelle Comm Fremont CA 94536	3155 Antonio Loop Tracy CA 95377	4561 Niland St. Union City CA 94587	1222 Montgomery ln Tracy CA 95377	1715 Reyes Ln Tracy CA 95376
2434 Elkins Way San Jose CA 95121	4663 Mildred Dr Fremont CA 94536	2174 Decoto Dr Union City CA 94587	6403 Marguerite Dr Newark CA 94560	

Refinance Now

30 Yr Fixed Rates Are Getting Better!!!
Refinance Now At Low Cost

Call Sukhi Gill @ 510-207-9067

Mortgage credit certificate funds are available in Alameda county for first time buyers for detail call Sukhi Gill @510-207-9067

Golden Star Realty and Loans is participating lender for MCC Program for Alameda and Santa Clara county

Master of winners in multiple offer situation

Call Direct 510-304-9292

2006
Award Winner
Top 1% Listing Realtor
in Bay Area

Number 1 Realtor
in Bay Area
Amongst Indian Community

Fremont Office:
86 Pilgrim Loop
Fremont CA 94539
510-440-9292

Cell: 510-304-9292
Cell:408-666-8279

Jaswinder Gill M.Sc(PAU)
CA DRE# 00966763
Broker/Owner/Notary
ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਤਪਰ
ਸੁਖਵੀਰ ਅਤੇ ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ

Selling new and old
Homes from San Jose
to Sacramento

Member of Alameda, Santa
Clara & Sacramento Board
(Realtor Since 1987)

Sacramento Office:
8695 Territorial Way,
Elk Grove CA 95624
Tel:- 510-304-9292
Fax:- 916-393-2586

E-mail: jassi@jassigill.com or
Web: www.jassigill.com

ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸਾਲ 2009 ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਗੋਲਡਨ ਸਟੇਟ ਰਿਐਲਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।